

TEABELEHES "MEMENTO"

aastatel 1989-2007 ilmunud kirjutiste ja illustratsioonide, nende autorite,
kasutatud fotokogude omanike ja nimetatud isikute
REGISTER

Töö teostaja ILME SÄDE
Konsultant Ülo Ojatalu

Rahastanud Eesti Represseeritute Abistamise Fond
ja
Endiste Õpilaskorraldajate Liit

Käru-Tallinn 2007. Käsikirja õigustes (nimetatud mittetulundusühendused ja teostajad)
EÕVL, Vaablase 34 Tallinn 12916; ERAF, Estonia pst7, pk 18, Tallinn 10143.

SISUKORD

Selgituseks	lk 3
Kirjutiste ja illustratsioonide register (lehenumbrite ja nende lehekülgede järjestuses)	lk 4
Lühendeid	lk 325
Nimeregister	lk 327

SELGITUSEKS

Teabeleht „Memento” ilmus aastatel 1989-1976 4-leheküljelisena, kokku 84 numbrit; aastatel 2006-2007 kuni registri koostamise alguseni veel 5 numbrit 16-leheküljelisena, kuid väiksemas formaadis (A4). Tiraaz ei ületanud varasemal perioodil 2000 eksemplari ja sellestki jõudis, enamasti hilinemisega, lugejaini halvimatel, tollase väljaande lõpuaegadel kõigest paarisaja eksemplari ringis. Kuid nii varasemates kui ka viimastes numbrites on üllitatud hulk seniajani mitte kusagil mujal trükis avaldamata dokumentide koopiaid või tõlkeid, kirjutisi ja fotosid, mis pole kaotanud oma tähendust nii ajaloolaste, ajalooarrastusuurijate kui ka sügavama huvita lugejategi jaoks. Täna varasemaid lehenumbreid lugedes on ilmne, et need kajastavad ka oma ilmumisaja sündmusi ja on sellegagi muutunud ajastu dokumentideks.

Teabelehtedes ilmunut pole seni bibliograafilistes registrites (näiteks omaaegses „Artiklite ja retsensioonide kroonikas”) kajastatud. Seetõttu oleks soovi korral teabelehest „Memento” midagi otsida küllaltki raske – läbi lapata tuleks üsnagi suur pakk ajalehti. Sellest ajendatuna sai teoks järgneva registri koostamine.

Koostajad asendasid kirjutistes puuduvatele eesnimedtähed eesnimedega, lisasid võimaluse korral ka eesnimed. Kuid tööks antud aja kestel ei õnnestunud seda teha rohkem kui 500 nime puhul. Võib arvata, et ka lisatu osas on eksimusi, sest mälestustes on kindlaks tuvastamiseks enamasti andmeid napilt; teisalt, olemasolevates andmekogudeski pole kaugeltki kõiki vajalikke tunnusandmeid. Peamiseks allikaks peale üldtuntute on olnud „Memento” Eesti Represseeritiute Registri Büroo elektrooniline andmebaas (milles andmeid rohkem kui seni ilmunud nimekirjaraamatutes) – väga tänuväärset.

Kirja on pandud, niipalju kui suudetud, ka avaldatud illustratsioonide, eelkõige fotode andmed. Allakirjutajal, kes palju sirvinud ERRB baasi, on põhjust arvata, et vaatluse all olnud kirjutistes leidub nüüd siia registrisse kantuna, ka neid repressiooniandmeid nii isikunimedele kui ka vangistus või asumispaikadena, mida seni ERRB registris pole. Loodetavasti aitab register ka neid täpsemalt tuvastada. Samuti võib registrist abi olla sugupuude koostajail.

Võib-olla on tehtud töö ka mingil määral eel- või proovitööks palju suurema mahuga registritöödele, näiteks kümnete tuhandete eesti sõjameeste saatust käsitletud ajakirjast/ajalehest „Võitleja”, mida aastakümnete kestel nimevariantide all ilmunud peaaegu 500 eksemplari. Rääkimata väiksema mahu ja ilmumishulgaga trükistest nagu „Mälestustelet”, aga miks ka mitte „Sõdur” jpt.

Ü.Ojatalu

KIRJUTISED JA FOTOD

Oll, Aadu

Alustuseks. (1989/Okt/1) – Lk. 1

Eesti Õigusevastaselt Represseeritute Liidu (EÕRL) „Memento” loomise põhimõttest ja eesseisvatest ülesannetest.

25. märts 1989. (1989/Okt/1) – Lk. 1

Fotod: Norman, E.

- [Koosoleku juhatuse laua taga Aadu Rast, Aadu Oll jt.
- Vaade saali.]

Muttik, Sulev

Veel üks tilk. (1989/Okt/1) – Lk. 1

„Memento” toimetajaveerg. Uue perioodilise väljaande põhjenduseks.

Hint, Johannes

Eesti Õigusevastaselt Represseeritute Liidu „Memento” asutamiskoosoleku otsus. (1989/Okt/1) – Lk. 2

Otsus EÕRL „Memento” asutamise kohta on ühehäälselt vastu võetud liidu asutamiskoosolekul Tallinna Linnahallis 25. märtsil 1989. aastal.

Tõnisson, Jaan

Päts, Konstantin

Laidoner, Johan

Eesti Õigusevastaselt Represseeritute Liidu „Memento” asutamiskoosoleku resolutsioon. (1989/Okt/1) – Lk. 2

EÕRL „Memento” volikogu. (1989/Okt/1) – Lk. 2

Liidu volikogu liikmete ja eestseisuse nimekiri ning toimkonnad.

Aller, Rudolf

Arvola, Jaan

Efendijev, Eldor

Joosep, Elmar

Kaugver, Raimond

Keller, Endel

Kondoja, August

Kotkas, Kalju

Kuklane, Hugo

Kuusik, Jüri

Kiiver, Leida

Lagle, Tõnu

Land, Edda

Lass, Tiiu

Levin, Aleksander
Lumiste, Juhan
Maiste, William
Meri, Lennart
Muuli, Paul
Obornev, Nikolai
Oll, Aadu
Pertmann, Jüri
Pihlak, Arno
Põllumaa, Rein
Päts, Matti
Rannaste, Voldemar
Rast, Aadu
Raudsepp, Ivar
Saarts, Aimur
Salum, Ants
Samarüütel, Olaf
Schmidt, Lee
Säästla, Uno
Sillamaa, Esta
Tallo, Heino
Talve, Leo
Talviste, Üllar
Tarto, Enn
Vahermaa, Hillar
Vessik, Juta
Väli, Rein
Tüüts, H.
Saks, M.
Kook, V.

EÕRL „Memento” Eestimaal. (1989/Okt/1) – Lk. 2
„Memento” osakondade ja ühenduste esindajate kontaktandmed.

Tarto, Enn
Muuli, Paul
Saarts, Aimur
Ruuben, Rein
Kondoja, August
Arvola, Jaan
Salum, Ants
Väli, Rein
Vessik, Juta
Keller, Endel

Muttik, Sulev

Võimu kuriteo ohvrite kokkutulek. (1989/Okt/1) – Lk. 2 ja 3

Tartu osakonna esimesest kokkusaamisest Tartu Pedagoogilise Kooli saalis 2.augustil. Ühenduse eestseisuse nimel räägib Enn Tarto „Memento” praegusest tegevusest ja eelseisvatest ülesannetest.

Fotod: Pardane, H.

- [Kõneleb Enn Tarto.
- Vaade saali.]

Tarto, Enn

Tüüts, Heldur

Muuli, Paul

Lamp, Udo

Kruusealle, Vambola

Antman, Ölme

Muul, Mare

Kõdar, Juhan

Üks vana laagrifoto. (1989/Okt/1) – Lk. 3

- Eestlasi laagris.

Lohur, Ants

Mees, (Mõisaküla)

Riimets, (Pärnu, Are)

Karlson, (Tartu)

Ojavee, Kalju (Virumaa)

Maal, (Tõstamaa)

Jüriöö, (Tallinn)

Mällo,

Olde, Kristjan (Pärnumaa)

Rõuk,

Tammisto, (Pärnumaa)

Tõnisson, (Tallinn)

Tõnisson, (Viljandimaa)

Salumäe, (Tartumaa)

Raudar, (Virumaa)

Koppel, (Virumaa)

Treial, Elmar (Tallinn)

Villem Siig, Villem (Viljandi)

Volber, (Viru, Vihula)

Nõmmik, (Pärnumaa)

Volmerson, (Järvamaa)

Tõnts, (Järvamaa)

Kõdar, Johannes (Virumaa)

[Teveer], Kalju (Otepää)

Vilbok, (Paide)
Bo(c)k,
Kukk,
[Rätsepp, Otto] (Tallinn)
Raud, (Tartu)
Helendi,
Kütt,
Moones, (Jõhvi)
(?)
Ploom, (Valgamaa)
Merirand,
(?)
(?)
(?)
Soonits, Julius (Keila)
Kiiskmaa, (Tartu)
Leppik, (Võrumaa)
Tammiste, (Võrumaa)
Eisen, Jaan (Tartu)
Viires, (Viru, Kadrina)
Raudsepp, (Harjumaa)
Niilis, (Harjumaa)
Kiisk,
Eelmaa, (Läänemaa)
Haapsalu,
Holm, (Järvamaa)

Juristi nõuanded. (1989/Okt/1) – Lk. 3

Nõuandenurgas hakkab lugejate küsimustele vastama Tartu jurist Heldur Tüüts.

Tüüts, Heldur

Reinau, Silvio

Ela ja mäleta. (1989/Okt/1) – Lk. 4

14. juunil avati küüditatute mälestuskivi Aardla raudteepeatuse juures Tartus.

Fotod: Pardane, H.

- [„Memento” Tartu ühenduse lipu õnnistamine.
- Leinajate rongkäik.
- Leinajad mälestuskivi juures.]

Tammur, Harald

Järlik, Rein

Tarto, Enn

Muuli, Paul
Sarv, Tõnn

Täname! (1989/Okt/1) – Lk. 4

Pöördumine avalikkuse poole majandusliku toetuse saamiseks. Tädatakse neid, kes on juba toetanud EÕRL „Mementot“.

Oll, Aadu
Levin, Aleksander
Pihlak, Arno
Kangur, Aksel

Avestik, T.

Kongimeeleolu 1949. (1989/Okt/1) – Lk. 4

Meenutus H. Tarandi saabumisest laagrisse ja tema luuletus: *Päikene valgustas põrandalaudu ...*

Tarand, Helmuth

Kõiva, Harri

Karikatuur: MRP 50.

Muttik, Sulev

Aheldatud Pikk Hermann, Gediminas... (1989/Nov/2) – Lk. 1

“Memento” toimetajaveerg Balti keti kohta.

Fotod: Pardane, Hans

- [Balti ketist osavõtjad Tartu Raekoja platsil.
- Kaader Balti ketist.
- Kaader Balti ketist.
- Kaader Balti ketist.
- Kaader Balti ketist.]

Instruktsioon operatsiooni ”Nõukogudevastase elemendi väljasaatmine Leedust, Lätist ja Eestist” läbiviimise korrast. (1989/Nov/2) – Lk. 2

NSVL julgeoleku rahvakomissari asetäitja 3. järgu julgeolekukomissaar Ivan Serovi poolt 11. oktoobril 1939.a. viseeritud rangelt salajane instruktsioon.

Serov, Ivan

Eesti Õigusvastaselt Represseeritute Liidu “Memento” volikogu otsus vastu võetud 18. novembril 1989.a. Tallinnas. (1989/Nov/2) – Lk. 2

Juristi nõuanded. (1989/Nov/2) – Lk. 2

Kõne all on rehabiliteerimisega seonduvad vara hüvitamise küsimused, kui pärast küüditamist on muutunud küüditamise koha administratiivne alluvus.

Reinau, Silvio

Jüri Kuke loo lõpetuseks. (1989/Nov/2) – Lk. 3
Meenutus aatemehe Jüri Kuke ümbermatmiselt.

Reinau, Silvio
Muttik, Sulev
Taagepera, Rein
Niklus, Mart
Salum, Vello
Luhamaa, Joel
Tarto, Enn
Kärner, Jüri

Hanso, Sven

Muulide päev Luunjas. (1989/Nov/2) – Lk. 3
Luunjast küüditatute mälestuspäeva läbiviimine Luunja Kultuurimajas.

Fotod: Pardane, Hans

- [Muulide päeval. Paremalt esiplaanil Paul Muuli.
- Kokkutuleku hetk.]

Muuli, Paul
Muuli, Mare
Tammur, Harald
Järlik, Rein
Merioja, Sirje
Tarto, Enn
Simm, J.

Hanso, Sven

"Memento" Moskvas. (1989/Nov/2) – Lk. 3
Lühiülevaade üleliidulise valgustusliku ajalooühingu "Memoriaal" poolt korraldatud Molotov-Ribbentropi pakti 50. aastapäevale pühendatud näitus-konverentsist "Verega kinnitatud sõprus".
Osa võttis ka "Memento" ühendus.

Laasi, Evald
Nõmm, Toe
Kuddo, Arvo
Golikov, Jevgeni
Muuli, Paul
Niklus, Mart
Pertmann, Jüri
Kiisholts, Uno

Butorin, Jevgeni Fjodorovitš

Üks vana laagrifoto. (1989/Nov/2) – Lk. 4

- Foto on tehtud 1954. aasta sügisel Vorkuta regiooni Retšlagi laagris nr 9/10

Levin, Aleksander

Levin, Lev

Laagrimeenutusi. Kogus ja säilitas Avestik, T. (1989/Nov/2) – Lk. 4

Ennekuulmatu! Suvi 1953 Vorkuta laagris nr.7.: Pole mitte surnud veel...Optimistlikule landsmannile (luuletus): Vorkuta-päevikust: 7. šaht (luuletus).

Karikatuur: Kõiva, Harri

Tarand, Helmuth

Muttik, Sulev

Jõulurahu (1989/Det/3) – Lk. 1

Toimetajaveerg.

Luuletus: *See talv, see kuu, on jälle saanud imeks...*

Foto: Pardane, Hans

- [Jõulumotiiv.]

Eesti Õigusvastaselt Represseeritute Liidu "Memento" põhikiri. (1989/Det/3) – Lk. 2

Põhikiri on vastu võetud Eesti Õigusvastaselt Represseeritute Liidu "Memento" üldkogu otsusega 25. märtsil 1989.a.

Foto: Pardane, Hans

- [Talvemaastik.]

Ojatalu, Ülo

Märkmeid ja mõtteid: "Memento" Tallinna ühingu koosolekult. (1989/Det/3) – Lk. 3

1. detsembril Poliitharidusmaja saalis toimunud koosolekul käis jutt rehabiliteerimisest, vara tagastamisest ja kahju hüvitamisest.

Fotod: Volmer, Toomas (ETA)

- [Vaade koosolekusaali.
- Laagri paikade kaardi juures.]

Soidla, A.

Oidermaa, Ants.

Roots, Ü.

Nuuma, P.

Uusaastatervitus EÕRL eestseisuselt ja "Memento" toimetuselt. (1989/Det/3) – Lk.3

Tüüts, Heldur

Juristi nõuanded. (1989/Det/3) – Lk.4

Kaugver, Raimond

Püha öö 1944 kongis nr. 7 (1989/Det/3) – Lk.4

Ühest erilisest jõululaupäevast R. Kaugveri elus Rakvere vanglas.

Avestik, T.

Vorkuta jõulud. (1989/Det/3) – Lk. 4

Meenutus Vorkuta jõuluõhtust. Tasa liuglevad tunnid ja külmuvad veed...(luuletus).

Kõiva, Harri

Karikatuur. Represseeritud – rehabiliteeritud. (1989/Det/3) – Lk. 4

Ansko, Viljar

Kallis Eestimaa rahvas. (1990/Jaan/4) – Lk. 1

Toimetajaveerus tutvustatakse lehe põhiolemust ja uusi rubriike.

Illustratsioon: [Ansko, Viljar]

- Lootusrikast uut aastat!

Tarandi, H.

Pöld, Tiiu

Riia, 16.-17. detsember 1989. (1990/Jaan/4) – Lk. 1

Sündis uus ühendus – Baltimaade Poliitiliselt Represseeritute Ühingute Assotsiatsioon. Kahel päeval toimus selle ühenduse esimene kongress, millest võttis osa 38 delegaati Eestist. Ülevaate toimumust kirjutas "Rahva Hääle" ajakirjanik Tiiu Pöld.

Illustratsioon: [välisajakirjandusest] Wednesday, Dec. 6, 1989

Sahharov, Andrei

Kuddo, Arvo

Medvedev, Roi

Rudzinate, Anta

Oll, Aadu

Tarto, Enn

Gukassov, Grant

Toom, Marju

Reiss, Mark

Kirik, Juhan

Sipelgas, Leo

Kersna, Jaan

Talve, Leo

Saulep, Osvald

Mäesalu, Meeme

Salum, Ants
Muuli, Paul
Gajauskas, Balis
Skujenieks, Knuts

Eesti, Läti ja Leedu Õigusvastaselt Represseeritute I Kongressi deklaratsioon. (1990/Jaan/4) – Lk. 2

Deklaratsioon võeti vastu Riias 17. detsembril 1989 ja alla on kirjutanud EÕRL "Memento" poolt A. Oll; Läti Poliitiliselt Represseeritute Ühenduse poolt I. Noskovs; Leedu Asumiselesaadetute Liidu poolt B. Saiauskas.

Oll, A.
Noskovs, I.
Saiauskas, B.

Eesti, Läti ja Leedu Õigusvastaselt Represseeritute I Kongressi läkitus Eesti NSV, Läti NSV ja Leedu NSV Ülemnõukogule. (1990/Jaan/4) – Lk. 2

Läkitus võeti vastu Riias 17. detsembril 1989 ja alla on kirjutanud EÕRL "Memento" poolt A. Oll; Läti Poliitiliselt Represseeritute Ühenduse poolt I. Noskovs; Leedu Asumiselesaadetute Liidu poolt B. Saiauskas.

Oll, A.
Noskovs, I.
Saiauskas, B.

EÕRL "Memento" kroonika. (1990/Jaan/4) – Lk. 2

Joosep, Elmar

Tallinna ühenduse volikogu oli koos.

13. jaanuaril toimus "Memento" Tallinna ühenduse koosolek, kus kuulati, mis eestseisus eelmisel aastal ära tegi ja pandi paika lähemad tulevikuplaanid.

9. jaanuaril esitas EÕRL "Memento" eesistuja A. Oll Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimehele A. Rüütile Baltimaade Poliitiliselt Represseeritute Ühingute Assotsiatsiooni kongressi otsused.

Oll, A.
Rüütel, A.

ENSV Ministrite Nõukogu esimehe esimene asetäitja A. Soidla andis "Memento" esindajatele üle osa represseeritute nimekirjast – 26 000 nime.

Soidla, A.
Joosep, Elmar
Talve, Leo

Rast, Aadu

Avalik kiri kodanik Kalatšikule. (1990/Jaan/4) – Lk. 2

“Memento” eestseisuse esindaja A. Rast võtab sõna seoses Bertelovide perele nende elamispinna tagasisaamise asjus.

Bertelov, Roman

Väljas, Vaino

Gorbatšov, M.

In memoriam. Akadeemik Andrei Sahharov 1923-1989. (1990/Jaan/4) – Lk. 3

Jüri Pertmann annab lühikese ülevaate A. Sahharovi viimaste aastakümnete elu-olust, sisepagendusest ja tegevusest N. Liidus

Foto:

- Pildil Andrei Sahharov.

Pertmann, Jüri

Bonner, Jelena

Protestikiri. (1990/Jaan/4) – Lk. 3

Eesti teisitimõtlejate protestikiri A. D. Sahharovi tagakiusamise kohta 3.veebbruarist 1980. a. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumile, NSVL Teaduste Akadeemia Presiidiumile, Rahvusvahelisele Organisatsioonile “Amnesty International”.

Sahharov, Andrei

Vavilov, N. J.

Protestikirjale allakirjutanud isikud:

Ahonen, Heiki

Gasparov, Boris

Inno, Karin

Inno, Urmas

Kukk, Jüri

Niitsoo, Viktor

Niklus, Julius

Niklus, Mart

Paperno, Irina

Parek, Lagle

Ratas, Endel

Silla, Priit

Tarto, Enn

Tarto, Erna

Udam, Erik

Üks vana laagrifoto. (1990/Jaan/4) – Lk. 3

Foto on arvatavalt tehtud 1950. aastate keskel Irkutski oblasti vangilaagris ja sellel on 37 eesti meest, kellest 2 kohta on teada ainult eesnimi.

Pae, August
Arusaar, August
Andevei, Voldemar
Rüütel, Herman
Suvi, Rudolf
Riis, Jaan
Kerstnik(?), Julius
Korbits, Voldemar
Linkvist(?), Gustav
Telliskivi, Adolf
Perv, Albert
Trummar, Joh.
Eelmet(?), Evald
Lember, Al-der
Särev, Oskar
Uudeküll, Karl
Härm, Al-der
Kase(?), Konstantin
Arro, Otto
Pärnorg, Jaan
Lääts, Ludvig
Tõnumaa, Elmar
Kiirend, Joh.
Kaabus, Jaan
Aare, Eino
Ustal, Elmar
Toom, Karl
Ratassepp, Arvo
Kuum, Al-der
Kiil, Peeter
Jalas, Voldemar
Mattal, Bernhard
Tõldsep, Paul
Kivisild, Jaan
Pärnik, Evald

Paas, Arne

Ootame abi. (1990/Jaan/4) – Lk. 3

Eesti NSV prokuröri abi, Arne Paas pöördub "Memento" liikmete poole, et teha kindlaks rehabiliteeritute või nende sugulaste aadressid rehabiliteerimistõendi väljaandmiseks.

Alder, Eduard
Albre, Leonora
Devis, Artur
Joakit, Karl-August
Juksaar (Üksaar?), Friedrich
Jänes, Ernst
Kaasik, Priidu

Visnapuu, Henrik

Ju pandud on verine tapper. (Luuletus) (1990/Jaan/4) – Lk. 3
1944. a. kirjutatud ja välja antud Stokholmis, Kirjastus Vaba Eesti 1965. a. Kogutud Luuletused II, lk 137

Reitman, Bella

Pärlid NKVD kaelas. (1990/Jaan/4) – Lk. 4
Bella Reitmani lühike elulookirjeldus ja tema kirjapandud mälestustest episood Edvin Kerneriga koostes 1944. aasta juunis Raudtee Ehituse 500-NKVD (Sovetskaja Gavan-Komsomolsk) laatsaretis. [Tõlkis ja kommenteeris A. Levin.]

Isvidze, Leonid
Levin, Aleksander
Isvidze, Ismail
Kerner(Kärner), Edvin
Isvidze, Anatoli
Kats, Esfir Genrihhovna

Ansko, Viljar

Karikatuur – plakat: MRP. (1990/Jaan/4) – Lk. 4

[Ansko, Viljar]

Minevik kummitab. (1990/Jaan/4) – Lk. 4
21. detsembril 1989. aastal möödub 110 aastat Jossif Vissarionovitš Stalini sünnist.
Luuletusi Stalinist, mis valminud ja levinud kinnipidamiskohtades. Enn Uibo epigrammluuletus ja J. Aleškovski "Laul Stalinist", mis sai tuntuks näitleja ja laulja Vladimir Võssotski esituses. [Tõlkinud Viljar Ansko.]

Stalin, J. V.
Uibo, Enn
Võssotski, Vladimir
Aleškovski, J.
Kerberus, Johannes = Uibo, Enn.

Baker, James A.

Eesti Vabariigi peakonsulile. (1990/Veeb/5) – Lk. 1
Eesti Vabariigi 71. aastapäeva puhul saadab õnnitluskirja Eestile ja eestlastele EV peakonsulile Ernst Jaaksonile Ameerika Ühendriikide valitsuse nimel välisminister James A. Barker.

Baker, James A.

Jaakson, Ernst

Leppikson, Harald

Foto. (1990/Veeb/5) – Lk. 1

- [Taastatud Vabadussõja mälestusmärk ja kirik Kullamaal.]

Mark, Heinrich

Läkitus kaasmaalastele. (1990/Veeb/5) – Lk. 1

Eesti Vabariigi valitsus eksiilis saadab läkituse, milles hindab kõrgelt Eesti Kodanike Komiteede tegevust ja annab toetuse Eesti Kongressi kokkukutsumiseks. Alla kirjutanud EV Valitsuse peaministri asetäitja Heinrich Mark.

Ojatalu, Ülo

24. veebruar, meie mälestusteriigi, meie unistusteriigi püha. (1990/Veeb/5) – Lk. 1

Mälestus esimesest Eesti Vabariigi aastapäeva avalikust tähistamisest Ülo Ojatalu täiskasvanuelus

24. veebruaril 1956. aastal Arhangelski oblasti Plessetski rajooni parandusliku töö laagris KM 401.

Lugupeetud Eesti Vabariigi kodanikud! (1990/Veeb/5) – Lk. 2

24. veebruar – 1. märts 1990 Eesti Kongressi valimised. 11.-12.märts 1990 Eesti Kongress.

Meie kandidaadid. (1990/Veeb/5) – Lk. 2

EÕRL "Memento" koosolekul 27. jaanuaril oli arutelu teemaks ENSV Ülemnõukogu valimised.

Kinnitati saadikukandidaadid Ülemnõukogusse.

Tarto, Enn

Kotkas, Kalju

Kass, Johannes

Saarts, Aimur

Gukassov, Grant

Joosep, Elmar

Oll, Aadu

Pertmann, Jüri

Peinar, Jüri

Jelissejev, Tõnu

Levin, Aleksander

Raudvassar, Valdur

Mets, Tõnis

EÕRL "Memento" ühisplatvorm. (1990/Veeb/5) – Lk. 2

ENSV Ülemnõukogusse kandideerivate saadikute ühine valimisplatvorm.

Aadu Oll Tallinna valimisringkond nr. 8 (1990/Veeb/5) – Lk. 2

Oll, Aadu

Grant Gukassov Tallinna valimisringkond nr. 2 (1990/Veeb/5) – Lk. 2

Gukassov, Grant

Tõnu Jelissejev Narva valimisringkond nr. 10 (1990/Veeb/5) – Lk. 2
Jelissejev, Tõnu

Jüri Peinar Rakvere valimisringkond nr. 36 (1990/Veeb/5) – Lk. 2
Peinar, Jüri

Enn Tarto Tartu linna valimisringkond nr. 21 (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Tarto, Enn

Kalju Kotkas Pärnu linnavalimisringkond nr. 15. (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Kotkas, Kalju

Johannes Kass Pärnu linna valimisringkond nr. 17. (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Kass, Johannes

Jüri Pertmann Tallinna valimisringkond nr. 6. (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Pertmann, Jüri

Elmar Joosep Tallinna valimisringkond nr. 5. (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Joosep, Elmar

Aimur Saarts Pärnu maavalimisringkond nr. 32. (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Saarts, Aimur

Valdur Raudvassar Võru valimisringkond nr. 42. (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Raudvassar, Valdur

Aleksander Levin Tallinna valimisringkond nr. 7. (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Levin, Aleksander

Tõnis Mets Haapsalu valimisringkond nr. 23. (1990/Veeb/5) – Lk. 3
Mets, Tõnis

Ansko, Viljar

Tartu rahu -70 (1990/Veeb/5) – Lk. 4

2. veebruaril 1990 toimus Tallinna Linnahallis Tartu rahu 70. aastapäevale pühendatud koosolek, kus rahvasaadikute täiskogu otsustas alustada läbirääkimisi Eesti Vabariigi taastamiseks.

Ootame abi. (1990/Veeb/5) – Lk. 4

ENSV prokuröri abi Aarne Paas palub abi isikute omaste leidmiseks rehabiliteerimistunnistuste kätteandmiseks.

Paas, Aarne
Viiberg, Oskar

Ojari, Arved
Papelpuu, Edgar
Piir, Emmalia
Pluuman, Aleksander
Kelt, Andrei
Kraag, Arnold
Kubu, Hans
Kurs, Osvald

[Pertmann, Jüri]

In Memoraim. Erik Udam 10. VII 1938 – 6. II 1990 (1990/Veeb/5) – Lk. 4
Laagrikaaslasel meenutavad Erik Udami – endist poliitvangi, inimõigluslast, MRP-AEG ja ERSP asutajaliiget, ERSP aseesimeest.

Udam, Erik

Kaasik, Gunnar (1990/Veeb/5) – Lk. 4

Gunnar Kaasik otsib Aleksander Hansu poeg Kaasiku vangiteede kaaslast.

Kaasik, Aleksander

Raudla, Heiki

Karikatuur aastast 1982. (1990/Veeb/5) – Lk. 4

Kõiva, Harri

Karikatuur: Helge tulevik. (1990/Veeb/5) – Lk. 4

Uibo, Enn

Valiti kah... (1990/Veeb/5) – Lk. 4

Luuletus: Meie valime

Luuletus kirjutatud 1953. a. SSSR-i Ülemnõukogu valimise päevaks.

Noppeid Arvo Valtoni raamatust "Kiirustav kahetsus".

Kerberus, Johannes = Uibo, Enn

Valton, Arvo

Kaarna, Villem

25. märts 1949 (1990/Märts/6) – Lk. 1

Luuletus:

Raudteerööpad mäletavad ... 1990.

Foto: [Ansko, Viljar]

- [Küüditamispäeva tähistamine Läänemaal Risti raudteejaama juures.]

Talve, Leo

Kurvad nimekirjad. (1990/Märts/6) – Lk. 1

EÕRL "Memento" teabe- ja ajalootoimkonna esimees Leo Talve tutvustab ZEV kartoteeki – esimest Nõukogude okupatsioonija represseeritute nimekirja.

Foto:

- Tutvumas ZEV-i nimekirjadega, mis olid välja pandud 1942-1943.

Tambek, E.

Oll, Aadu

Aastaring on täis. (1990/Märts/6) – Lk. 2

EÕRL "Memento" aastapikkusest tööst, edusammudest ja vajakajäämistest kirjutab Aadu Oll.

Oll, Aadu

Ojatalu, Ülo

Lietuva! (1990/Märts/6) – Lk. 2

Luuletus.

Foto:

- [Üks Leedu leinamonumente.]

EÕRL "Memento" tervitus Eesti Kongressile. (1990/Märts/6) – Lk. 2

Tervitustekst Eesti Kongressile ja tänusõnad ERSP-le, Eesti Muinsuskaitse Seltsile, Eesti Kristlikule Liidule, kelle ühisalgatusena sai teoks algav ettevõtmine.

Foto: Kalve, Enn

- Grupp "Memento" liikmeid kongressil.

[Gukassov, Grant

Oll, Aadu

Muuli, Paul

Kotkas, Kalju

Kannik, Valter

Tarto, Enn

Jelissejev, Tõnu (?)

Ansko, Viljar

?

Salum, Ants]

Aadu Olli sõnavõtt Eesti Kongressil. (1990/Märts/6) – Lk. 2

Eesti Kongressi põhiliseks ülesandeks korrektse rahvuspoliitika määramine.

Oll, Aadu

25. märts 1949. (1990/Märts/6) – Lk. 2

Fotod: Leppikson, Harald

- [Tallinnas.

- Tallinnas Ülemiste raudteejaamas.

Foto:

- Valgamaal Keeni raudteejaamas.]

Foto: Tarmula, Arvo

- [Haapsalu raudteejaamas.]

Ansko, V.

Okastraadivaevas sündinud. Eesti laagriluule. (1990/Märts/6) – Lk. 3

Lehe uue püsiveeru tutvustus. Laagriluule veergudel hakatakse tutvustama luulet ja luuletajaid okastraaditagusest maailmast.

Uibo, E.

Tarand, H.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Venda Sõelsepp. (1990/Märts/6) – Lk. 3

Laagriluuleveergude sarja alustab Venda Sõelsepp. Lühidalt tema elukäigust. 1954. a. Siberis

Orotukanis endale sünnipäevaks kirja pandud mõtisklus luuletamisest.

Foto:

- Pildil Venda Sõelsepp.

Luuletus:

...Kaevasid mulda sa verisikäsi ... Orotukan, 1954.

Liiv, Vaike

Mälestuste öö. (1990/Märts/6) – Lk. 3

1989. aasta 24. märtsil kogunesid Läänemaale Piirsalu rahvamajja sellest vallast küüditatud, nende omaksed ja sõbrad, et osa võtta Piirsalu Koduloo Seltsi organiseeritud küüditatute kokkutulekust.

Fotod: [Ansko, Viljar]

- [Piirsalu kokkutuleku plakat.
- Piirsalu kokkutulekult.
- Piirsalu kokkutulekult.]

Lai, Vello

Ootame abi. (1990/Märts/6) – Lk. 3

ENSV prokuröri abi Aarne Paas palub abi isikute omaste leidmiseks rehabiliteerimistunnistuste kätteandmiseks

Paas, Aarne

Luts, Selma

Metsar, Stepan

Mirvits, Leo

Kangur, Elmar
Lugenberg, Julius

[Ansko, Viljar]

Mõrusid meenutusi... Lindistusi "Mälestuste ööl" Piirsalus 24.-25. märtsil 1990.
(1990/Märts/6) – Lk. 4

Mälestuskillud küüditustekonnast ja ellujäämisest Siberis.

Fotod:

- Ainuke seni teadaolev foto tapirongist (1941) [Foto teosest "Eesti rahva kannatuste aasta."]
- Siberi külamotiiv – Karatuš (1958). [Ontonite perearhiivist.]
- Lapse matus Siberis. [Foto autor?]

Kõiva, Harri

Karikatuur: 25. märts 1949. Kulakuhinged on visad minema õnnemaale.
(1990/Märts/6) – Lk. 4

Kaarna, Villem

Luuletus: Sõnnikulõhnaline. (1990/Märts/6) – Lk. 4

Vandalism täna – bürokraatlik mahalaskmine. (1990/Märts/6) – Lk. 4

Illustratsioon:

- Dokument.

"Valmis meid jälle mahasahkerdama..."(1990/Aprill/7) – Lk. 1

Ott Kangilaski karikatuur 1942. aastast. Usu kaitsja – võta armulikult meie puhtaist kätest see tähtsusetu ohver.

Kangilaski, Ott

NSV Liidu Presidendile. NSV Liidu Ülemnõukogule. Leedu Vabariigi Ülemnõukogu esimehele V. Landsbergisele. Leedu Vabariigi Ülemnõukogule. (1990/Aprill/7) – Lk. 1

Eestis veel elavate nõukogude võimu poolt õigusvastaselt represseritute nimel, laagrites ja asumisel hukkunud omaste ja saatusekaaslaste nimel teatavad, et toetavad kindlalt Leedu Vabariigi riikliku sõltumatuse taastamist.

EÕRL "Memento" Eestseisus Tallinnas, 10. aprillil 1990. a.

Gorbatšov, M.
Landsbergis, V.

Täna Leedus, homme - ? (1990/Aprill/7) – Lk. 1

Eesti Psühhiaatrite Selts

27. 03. 1990. a. öösel tungisid kaks veoautotäit püstolikuulipildujatega relvastatud N. armee eriväljaõppega sõjameest Novo-Vilno psühhiaatrihaigla noorukite osakonda: purustasid

psühhiaatrihaigla uksi, peksid julmalt läbi militsionääri, röövisid dokumente ja viisid haiglast kaasa 12 noormeest.

Joosep, Elmar

"Seal Kawe keldris all...!" (1990/Aprill/7) – Lk. 1

Eesti Vabadussõjas langenud on hakanud tagasi saama vahepeal lõhutud ja metsikult rüüstatud mälestussambaid. Puuduvad mälestusmärgid nõukogude valitsuse ajal kinnivõetuile, piinatuile ja mõrvatuile. 1949. aasta küüditamise 41. aastapäeva tähistamiseks avati "Kawe keldri" nime all tuntud hoone seinal mälestustahvel 25. 03. 1990. aastal.

Foto: Leppikson, H

- Tekst mälestusplaadil – "Seal Kawe keldris all kus trellid akendel".

Velner, Kolla

Villik, V.-R.

Oidsalu,

Illak, Andres

Tšernobõli tuhk koputab meie südamele. (1990/Aprill/7) – Lk. 2

Tšernobõli Komitee jõudis kokkuleppele Moskva ja Harkovi vastavate instituutidega kiirguspiirkonnas viibinute võtmiseks uuringutele ja ravile.

Foto: Salupuu, V.

- "Mäleta Tšernobõlit!" [Tekst vene, eesti ja inglise keeles.]

Silla, Olev

Desertöörid...? (1990/Aprill/7) – Lk. 2

Nõukogude Vene okupatsiooniarmeest põgenenud Eesti noormeeste arv kasvab päev-päevalt.

Rinaldi, Jan

Sootalu, Aivo

Mägi, Mait

Pärnaste, Rivo

Novikov, Valeri

Naerismaa, Janno

Naerismaa, Eevi

Põder, Rein

Eesti, Läti ja Leedu kodanike avalik kiri Afganistani küsimuses. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumile, ÜRO peasekretärile, Afganistani rahvale. (1990/Aprill/7) – Lk. 3
27. detsembril 1979. aastal vapustas maailma teade, et Afganistani on sisse viidud Nõukogude väed.

Foto: Sildam, Toomas

- Elusalt tagasi Afganistanist – Eesti poiss Sergo Visnapuu 15. veebruaril 1989 Termezis.

Visnapuu, Sergo
Brežnev, L. I.
Bogušis, Vytautas
Galitis, Ints
Jurevičius, Mečislovas
Kukk, Jüri
Lukauskaite-Poškiene, Ona
Masiulionis, Algirdas
Niklus, Mart
Petkevičius, Jonas
Ratas, Endel
Statkevičius, Algirdas
Subačius, Kestutis
Sakalis, Vladas
Stokmanis, Peteris
Ziemelis, Juris
Zukovskis, Ivars
Tarto, Enn
Tučkus, Andrius
Volungevičius, Jonas
Udam, Erik

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Ilmar Onton (1921 – 1971) (1990/Aprill/7) – Lk. 3

Lühike elukäik: sündis Tallinnas, 1944. aastal arreteeriti katsel põgeneda Rootsi, järgnesid sunnitöö aastad, Eestisse tagasi jõudis 1959. aastal ning asus tööle põlevkivikaevanduses elektrilukksepana.

Foto:

- Pildil Ilmar Onton.

Luuletused:

Nii laulis mu sõber, Grenader.

Hää toon. (7. II 1970)

Ansko, V.

Salang - 2 (1990/Aprill/7) – Lk. 3

Salang – Afganistani komitee, mis asub Vabaduse väljak 10, tuba 606. 28. veebruaril 1990 valiti juhatus eesotsas Juri Rudkovskiga. Ühendus hakkab tegelema Afganistanis kannatanute sotsiaalsete probleemidega.

Rudkovski, Juri

In Memoriam. (1990/Aprill/7) – Lk. 4

EELK Järvamaa praost Harald Meri ja tema majapidajanna Valve Klein mõrvati 5. aprillil 1990. Harald Meri eluloost.

Foto:

- Pildil Harald Meri.

Klein, Valve

Urge, Leo

Liim, Jüri

Onki, Aksel

Joosep, Elmar

Teated. (1990/Aprill/7) – Lk. 4

Sundkaevurid kokku.

“Memento” Tallinna ühendus korraldab 13.- 15. juulini Peipsi ääres Uuskülas kokkutuleku neile, keda on viidud sundkorras kaevandustöödele.

Kes teab?

Jaan Kobini elukäigust ootab teateid tütar.

Kobin, Jaan

Kallavus, Maie

Onton, Ilmar

Naerdi kah... Aprill - naljakuu. (1990/Aprill/7) – Lk. 4

Luuletused:

Lamba laul. (XII 1969)

Matused Maarjamaal.

Ansko, Viljar

Karikatuur. 1981. (1990/Aprill/7) – Lk. 4

Käo, Henno

Karikatuur. 1979. (1990/Aprill/7) – Lk. 4

Selle ajalehenumbri pühendame represseeritud naistele. (1990/Mai/8) – Lk. 1

Ojatalu, Ülo

13. mai emadepäev. (1990/Mai/8) – Lk. 1

Autori mõtisklus oma emast emadepäeval, kellel tuli 15 aastat üksi kasvatada kahte poega. Mõeldes teistele emadele, kellel oli samasugune ja veel hullem saatus.

Kannik, Valter

Luuletus: Emale. (1990/Mai/8) – Lk. 1

Fotod: [Onton, Ilmar]

- Naeratav noor ema esimese lapsega uue kodu künnisel. [Ilmar Onton ema Meetaga Kohtla vallas Rajasoo talus suvel 1921.]
- Emal Krasnojarski kraisis koos abikaasa ja noorema pojaga. [August, Ilmar ja Meeta Onton Karatuzis 1956. aastal.]

[Onton, Meeta]

[Onton, August]

Schmidt, Lee

Kaks korda külmale maale. (1990/Mai/8) – Lk. 1

Ühe perekonna küüditamise lugu. Isa Enn Soosalu suri Sverdlovski oblasti Verhnjeje Tavda surmalaagris 9. jaanuaril, 1942.a., ema Olga Soosalu, lapsed Eda, Lee ja Agu küüditati 1941 aastal Kirovi oblasti Oritši turbatööstusse ja teist korda küüditati lapsed Eda ja Lee 1951. a. märtsikuus Istobenskisse.

Soosalu, Enn

Soosalu, Olga

Soosalu, Eda

Soosalu, Agu

Olli, M.

Kokla, J.

Stalin,

Kimmel,

Onton, Ilmar

XX sajandi armastuslugu. (1990/Mai/8) – Lk. 2

Luuletus: Meie.

Foto:

- [Ilmar Onton ja Lehte Tammistu-Onton Karatuzis.]

Onton, Ilmar

Tammistu, Lehte

Onton, Lehte

Laagrifotod. (1990/Mai/8) – Lk. 3

3 fotot, mis on tehtud Balhaši naistelaagris Karaganda lähistel 1955. a.

Kas tunnete fotol olevaid inimesi?

Fotod: [Lehte Ontoni kogust.]

- [3 pildil Balhaši naistelaagri asukaid.]

Murre, Gerda

Onton, Lehte

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. (1990/Mai/8) – Lk. 3

Endine poliitvang Ilmar Madissoon on saatnud ajalehele luuletusi naiselt, kellega ta kohtus 1956. a.

Karaganda - Dolinka õppelaagris. [Luuletuste autoriks osutus Valve Pillesaar.]

Luuletused:

Kes oled sa...? 7. II 1950

Kuradi kuristik. 28.VII 1951

Pilved on madalad, pilved on hallid...

Kõrvetuul. 24. III 1956

Madisson, Ilmar

[Pillesaar, Valve]

[Ansko, Viljar]

In memoriam. Jüri Kukk. 1940-1981 (1990/Mai/8) – Lk. 4

Lühike elukäik: eesti teadlasest, vabadusvõitlejast, kes suri Gulagi arhipelaagis, kelle nimi jääb murdmatuse sümboliks Eesti vabadusvõitluse ajaloos.

Foto:

- Huvastijätt Jüri Kuke põrmuga Kursi kirikus.

Kukk, Jüri

Sahharov, A.

Niklus, Mart

Rühma Eesti kodanike protestiavaldus Jüri Kuke surma puhul. (1990/Mai/8) – Lk. 4

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile.

Ärakiri NSV Liidu peaprokurörile.

Ahonen, Eva

Ahonen, Heiki

Arjukese, Rein

Einasto, Ülle

Heinsalu, Ilse

Inno, Karin

Juškevitš, Artjom

Kiirend, Malle

Kiirend, Mati

Madisson, Elviira

Mätik, Kalju

Parek, Lagle

Pesti, Arvo

Pärnaste, Eve

Ratas, Endel

Silla, Priit

Tarto, Enn

Udam, Erik

[Ansko, Viljar]

Kaljujoonised südamekivil... (1990/Mai/8) – Lk. 4

Pildid ja kommentaarid keerulise elulooga endise naisvangi Jefrosinia Kersnovskaja päevikutest.

Illustratsioonid: 4 joonistust.

- "Töö-paranduslaager."
- "Jumal hoidku! ... Mis on järele jäänud sellest naisest."
- "Äratus! Riidest lahti võtta! Rivisse!"
- "Häbi on vaadata kuut, vahel isegi kümnet noort tervet meest relvastatult ja verekoertega saatmas tosinat poolsurnud kurnatud naist..."

Kersnovskaja, Jefrosinia

Joosep, Elmar

14. juuni 1941. Ametlikult Leinapäevaks. (1990/Juuni/9) – Lk. 1

50 aastat hiljem kuulutab Eesti valitsus 14. juuni ametlikult Leinapäevaks. "Memento" ühendused korraldavad sel päeval mälestusüritusi üle Eesti.

Arjakas, Küлло

Eichmann, Karl Adolf

Solženitsõn, Aleksander

Jürissaar, Ottniel

Mandri, Heino

Kuslap, Voldemar

Tamman, Venda

Ruudi, Paul

Onton, Ilmar

Meid viidi... (Luuletus) (1990/Juuni/9) – Lk. 1

Illustratsioon: [?](1990/Juuni/9) – Lk. 1

- [Fragment küüditamisteemalisest plakatist.]

[Ansko, Viljar]

"Memoriali" konverents Moskvast. (1990/Juuni/9) – Lk. 2

1. - 3. juunini 1990. aastal toimus Moskvast ajaloolis-kultuurilise ühingu "Memorial" II üleliiduline konverents. Kuulati ära ja kiideti heaks ühingu juhatause töökolleegiumi aruanne. Plenaaristungitel arutati represseeritute abistamisega seotud, ajaloolis-kultuurilisi ja õiguslaseid probleeme, samuti organisatsioonilisi ja teisi küsimusi.

Oll, A.

Rast, Aadu

Levin, Aleksander

Pertmann, Jüri

Tarto, Enn

Sabbo, Hilda

Ansko, Viljar

Dombur, L.

Juškaite, R.

Kimi, Julii

[Ansko, Viljar]

Ühingu "Memorial" konverentsi resolutsioon (1. – 3. juuni 1990. a.) (1990/Juuni/9) – Lk. 2

Konverents väljendab lootust, et taastatud suveräänsed Leedu, Läti ja Eesti Vabariik suudavad tagada oma kodanikele, olenemata nende päritolust ja rahvusest, kõik demokraatliku ühiskonna hüved ja esmajärjekorras inimese põhiõigused.

Ligatšov, E. K.

Foto: [Ansko, Viljar]

- Grupp "Memento" liikmeid "Memoriali" konverentsil Moskvast. [Pildil: vasakult Hilda Sabbo, Aadu Oll, Aadu Rast, Enn Tarto, Jüri Pertmann]

Sabbo, Hilda

Oll, Aadu

Rast, Aadu

Tarto, Enn

Pertmann, Jüri

Kes teab... (1990/Juuni/9) – Lk. 2

Gleb Burev Donetskimaalt tahab teada eestlasest laagrikaaslase edasisest saatusest. Oskar Tiik oli endine auriku "Narva" kapten ning koos töötati Vorkuta vangilaagri kaevanduses nr. 6 umbes 1946...1949. aastatel.

Burev, Gleb

Tiik, Oskar

Rast, Aadu

Tõde Eestist maksis elu. (1990/Juuni/9) – Lk. 2

Üks tobe ja jube lugu nagu neid oli tuhandeid.

"Memoriali" konverentsil jutustas üks mees oma loo. Loo jutustaja vend mõisteti surma, sest kiitis oma kirjas, mille saatis omastele, kodanlikku korda Eestis. Kirja saajale mõisteti 5 aastat vangilaagrit.

EÕRL "Memento" eestseisus teatab: (1990/Juuni/9) – Lk. 2

1. juulist 1990 kuni aasta lõpuni on "Memento" eestseisuse eesistujaks härra Jüri Pertmann.

Pertmann, Jüri

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Ottniell Jürissaar. (1990/Juuni/9) – Lk. 3

Elukäik: teenimine Soome sõjaväes, metsavenna-aastad Läänemaal, arreteerimine, sunnitööaastad Mordvamaal, asumine Krasnojarski kraisis. Muusika kõrval meelisharrastuseks luuletamine.

Foto:

- Pildil Ottniell Jürissaar.

Luuletused:

Entusiastide marss. Mordva vangilaagris, 1949.

Maapeelses põrgus. Tekst ja muusika O. Jürissaar

Siber. Krasnojarski kraisis, asumisel 1955.

Foto: (1990/Juuni/9) – Lk. 3

- [Pildil vangilaagriorkester. Foto raamatust Peep Kärp'i raamatust "Piletita külmale maale".]

[Muttik, Sulev]

50 aastat okupatsiooni. Represseeritute monumendi avamine Tartus. (1990/Juuni/9) – Lk. 3

17. juunil kell 14.00 oli terroriohvrite mälestusmärgi avamine Kuperjanovi tänava ja Riia maantee nurgal. Okupatsiooni algust tähistav kuupäev 17. juuni 1940 on maakivisse raiutud, okupatsiooniaja lõppu tähistav kuupäev on kivisse raiumata.

Illustratsioon:

- Kuulutus - kutsekaart.

Foto: Pardane, H.

- [Tartu mälestusmärgi õnnistas sisse Tartumaa praost Harald Tammur.]

Tammur, Harald

Närska, Robert

Lukas, Aino

Muuli, Paul

Oll, A.

Tarto, Enn

Laar, Mart

Parek, Lagle

Lamp, Udo-Vello

Kirs, Ernst

Elbe, Aleksander

Saar, P.

Muuli, Paul

Must päev eesti rahva elus. (1990/Juuni/9) – Lk. 4

"Memento" eestseisuse liikme Aadu Rasti lühendatud kõne mälestuskogunemisel, 14. juunil Linda kuju juures Tallinnas.

Foto: Salupalu [Salupuu], V.

- "Memento" eestseisuse liige Aadu Rast Tallinnas Hirvepargis avatud mälestustahvli juures.

Rast, Aadu

Pajo-Pulst, Silvia

Meenutusi maatudruku pilgu läbi. (1990/Juuni/9) – Lk. 4

14. juunil 1941. aastal viidi Viljandimaalt Umbusi külast Siberisse kokku 17 inimest. Tagasi Eestise said noored "siberlased" 1947. aastal, et jätkata Eestis õpinguid.

Fotod:

- Saatekiri Siberisse – 5 vagunit inimestega.
- Kүүidatute poolt vagunitest välja visatud kirju.

Tõlpt, Linda

Pajo, Joosep

Pajo, Tõnis

Andersoo,

Limmerman,

Eenpalu, Mai

Joosep, Elmar

Gulagi keldrikorrustel. (1990/Juuli/10) – Lk. 1 ja 3

Foto:

- Komi ANSV – Inta vangilaager, kaevandus ja aherainemäed.

Lühidalt sunnitöö tekkimise ajaloost maailmas. NL kaevadused, kus kasutati sundkaevureid ja poliitvangi. Endiste Gulagi vangide ülemaaline kokkutulek 13.-15. juulil Uuskülas Peipsi ääres. On hädavajalik Venemaa sunnitöölaagrites töötanud inimeste nimekirjade koostamine. Kokkutulekute peamine eesmärk koguda andmeid alusetult süüdimõistetute kohta.

Foto:

- Karaganda kaevanduse aherainemäed. Karagandas oli 1950. aastatel 46 kaevandust.

Foto: Toomast, D.

- Rühm kokkutulekust osavõtjaid "Estonia" kaevanduse ees.

Mäesalu, Meeme

Jaska, Alfred

Ansko, Viljar

Toimetuselt. (1990/Juuli/10) – Lk. 1

10. numbri ilmumisel kirjutatakse lehe väljaandmisel tekkinud kitsaskohtadest: paberikriis, ruumipuudus, riikliku toetuse puudus, probleemid, et leht ei jõua lugejani. Ilmunud laagrifoto kohta saabus täpsustavaid andmeid.

Saulep, O.

Ustaal, Kaarel

Ustal, Elmar

Lääts, Wilhelmine

Kustin, Julius
Linkvest, Gustav
Eelmets, Evald
Saareall, Julius
Tali, Anton
Herm, Al-der
Lääts, Ludvig

Sabbo, Hilda

100 leinaleeki Venemaal tapetud eestlastele. (1990/Juuli/10) – Lk. 2
1938. a. Põhja-Kaukaasia Uus-Eesti hävitatud külale püstitati mälestusmärk Tallinnas Pärnamäe kalmistule 28. juunil k.a., mis oli külarahva ja nende järeltulijate soov.

Fotod: Kaldoja, P.

- [Mälestusmärk ohvritele Uus-Eesti külast.
- Õnnistustalituse pidas Jaanus Noormägi.]

Veeber, Aleksander
Kevvai, Osvald
Miilits, Jaan
Kitsel, Voldemar
Piho, Otto
Vatter, Julius
Virus, Aleksander
Kiitam, Jüri
Raadik, August
Kasperk, Villem
Kiitam, Aleksander
Sabbo, August

Kaldoja, P.

"Päevalehes" ilmunud teade mälestusmärgi avamise tseremooniast. (1990/Juuli/10) – Lk. 2

Virus, Johannes
Sabbo, Hilda
Talve, Leo
Võime, Lembit
Noormägi, Jaanus

[Ojatalu, Ülo]

Vändra valla valu. (1990/Juuli/10) – Lk. 2
7. juulil memoriaali avamisest Vändra mälestushiies.

Foto: Balabnjov, V.

- [Mälestusrist ohvritele Vändra vallast.]

Maloverjan, J.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Valter Kannik. (1990/Juuli/10) – Lk. 3

Elukäik: sündis Kehtna vallas, 1926. aastal, teenis Eesti Leegionis, kolmandal korral arreteerimine tõi kaasa vangla-aastad Kasahstani vasekaevanduses, vabanes 1954. aastal.

Fotod:

- Vorkuta kaevanduses.
- Pildil Valter Kannik.

Luuletused:

Katkend poemist "Vahetus vasepõrgus"

Allmaajaaniöö. Džezkazgani kaevanduses 1952

[Ansko, Viljar]

In memoriam. Aleksander Levin (1990/Juuli/10) – Lk. 4

Järelhüüe Aleksander Levinile, kes oli arst, poet ja ühiskonnategelane. EÕRL "Memento" asutaja, ajaleht "Memento" väljaandmise organiseerija, Juudi Kultuuri Seltsi nõukogu liige, ajalehe "Hašachar" asutaja ja toimetuse liige. Lemmikharrastuseks luuletamine. Sündis Tallinnas 14. jaan. 1936.a. Suri 11. juulil 1990.

Väljavõte "Päevalehest" 17. märts 1990

Luuletus: "Maale..." tõlkinud V. Ansko

Foto:

- Pildil Aleksander Levin.

Suits, Gustav

Under, Marie

[Ansko, Viljar]

Vladimir Võssotski. 1938-1980. (1990/Juuli/10) – Lk. 4

Vene näitleja, laulja, luuletaja 10. surma-aastapäeva mälestuseks.

Foto:

- Pildil Vladimir Võssotski.

Luuletus, nn. blatnoilaul:

Sohver, hei... Butõrkasse sa vii mind! tõlkinud V. Ansko

[Ansko, Viljar]

Vanglamüürid mäletavad. (1990/Juuli/10) – Lk. 4

Kommunismiohvrite mälestuspäeva tähistamine Tartus 8.juulil. Mälestustahvli avamine, konverents "Punane terror 1941. aasta suvel Tartus", mälestusristi avamine Ropka-Tamme Pauluse koguduse kalmistul.

Sarv, Tõnn

Kuusemaa, Tiit

Tammur, Harald

Foto: Keller, Endel(1990/Juuli/10) – Lk. 4

- Pildil grupp endisi Kengiri vange. Pangodis 21.-22. juulil endiste poliitvangide kokkutulekul.

Pertmann, Jüri

Eesti poliitvangide II kokkutulek Pangodis. (1990/August/11) – Lk. 1

Kokkutulekule koguneb üle 700 osaleja. Avasõnad hr. G. Tetsmannilt, õnnistatakse Eesti Poliitvangide Liidu lippu, jumalateenistus – kõik viiakse läbi vaatamata 3 tunnisele elektri- ja telefoniblokaadile. Tervitused, sõnavõttud ja mälestused. See oli paljunäinud, palju mõistnud ja palju kogenud inimeste kokkutulek.

Fotod: Mätik, Kalju

- [Lipu õnnistamine].

Tetsmann, G.

Tammur, Harald

Ranniste, Edgar

Rääk, O.

Tarto, E.

Petkus, Viktor

Tõugjas, Anton

Kirss, Ernst

Vahar, E.

Tapfer, O.

Teder, J.

Uibo, Enn

Foto: [Mätik, Kalju]

- Sõna võtab EÕRL "Memento" eestseisja Jüri Pertmann.

Liim, Jüri

Vabadusvõitluse memoriaal Katlas. (1990/August/11) – Lk. 2

"Katla Memoriaali" taasavamine 4.augustil k.a. Memoriaali keskseks ansambliks on kaks 2 m kõrgust kivist lehekülge, kuhu on jäädvustatud ümbruskonnas tapetute ja rüüstatud talude nimed.

Esmakordselt seisid ühiselt rahva ees II Maailmasõja veteranid – Saksa sõjaväe ja Punaarmee sõdurid.

Fotod: Jüri Liim'i 3 fotot Kautla memoriaalist.

Hartšenko,
Lindemann, Johannes
Velliste, Trivimi
Kelam, Tunne
Oja, Kalju
Parek, Lagle
Hallaste, Illar
Udam, Erik
Meri, Harald
Nurm, Heino
Valting, Arnold
Lauri, Ivari
Vaikse, Maido
Leidtrop, Mart

Vahar, Eugen

Luuletus. Siis kui oli sõda... (1990/August/11) – Lk. 2
Eugen Vahari eluloost.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Henno Tammart. 1909-1943. (1990/August/11) – Lk.3
Ee. Heinrich Perro sündis Saaremaal, arreteeriti 1941.aastal, vangiaastad Kirovis, suri 1943.aastal
nälga Vjatlagis.

Foto:

- Pildil Henno Tammart (Perro, Heinrich)

Illustratsioon:

- Laagri surnuaed – H. Tammarti kaasvangi joonistus.

Luuletused:

Sinagi ihkasid raudademulda. 21.V 1942

Maiöö laagris

Georg Rebane – surnud 10. mail 1942. 10.V 1942

Kõik nagu hundid.

Mälk, August
Ansko, Viljar
Eenpalu, Kaarel
Rebane, Georg

[Ojatalu, Ülo]

23. august – Ülemaailmne Alatuse Päev. MRP – 1990 (1990/August/11) – Lk. 3
Eestimaa Rahvarinde eestvedamisel süüdatakse 51 lõket järjestikku Estis, Lätis ja Leedus MRP 51. aastapäeval.

Fotod: Salupuu, Vambola

- [Setu memmed nõudsid-leelotasid.
- Üks 51 süüdatud lõkkest.]

Madisson, Tiit

Parek, Lagle

Hõrm, Aare

Oja, Kalju

Kelam, Tunne

Rumessen, Vardo

Roosaar, Jaak

Mägi, Tõnis

Fjuk, Ignar

Aasmäe, Ardo

Hint, Mati

Kalninš, Ivar

Keller, Endel

Avaldan nõrdimust (1990/August/11) – Lk.3

Endine poliitvang Poliitvangide Liidu volikogu liige Endel Keller avaldab nõrdimust, et SS – 20. diviisi süüdistatakse sõjakuritegudes.

Sõelsepp, Venda

Kuidas Mustlase-Jaša "Majorit" alt vedas (1990/August/11) – Lk. 4

Lühijutt sellest, kuidas Dneprovski tinakaevanduse laagris brigadir Mustlase-Jaša ühel vihmasel õhtul oma brigaadi esimesena väravast sisse organiseeris.

[Ansko, Viljar]

MRP karikatuuris. (1990/August/11) – Lk. 4

Pildiloo on kokku pannud Viljar Ansko.

Illustratsioonid: David Low karikatuurid.

- November 1937.
- Oktoober 1938
- Oktoober 1939
- Juuni 1941

Illustratsioon: Karikatuur.

- Verega kinnitatud sõprus ...

Ribbentrop, Joachim von

Stalin, J.

Hitler,

Tallinna linna sõjakomissari käskkiri nr. 51. (1990/Sept/12) – Lk. 1

Loode suuna vägede ülemjuhataja käskkirja põhjal on Tallinna linna territooriumil väljakuulutatud mobilisatsioon väetenistuskohuslikeks, kes on sündinud 1918. a. kuni 1907. aastani, viimane kaasa arvatud.

Žlutkov,

Leontjev,

Foto: [Salupuu, Vambola] Eesti Ajaloomuuseumi kogudest. (1990/Sept/12) – Lk. 1

- Kamenski – Uralski tööpataljonis. Vasakul – Valdmets, Arnold paremal – Laur/?/

Valdmets, Arnold

Laur,

Kondoja, August

Kas mobilisatsioon või repressioon? (1990/Sept/12) – Lk. 1

Foto: [Kondoja, August]

- Kambja valla kutsealused 1941. aastal pärast vene keele tundi. Esireas vasakult teine August Kondoja.

1990. aasta suvel möödus 49 aastat 1941. aasta mobilisatsioonist Eestis, mille tagajärjel viidi NSV Liidu tagalasse 33000–35000 noort Eestimaa meest. Tööpataljonlaste kokkutulek toimus 1.-2. juulil 1989. a. Vinnis ja Rakveres.

Mehlis, Lev

Talve, Leo

Taastada ajalugu. (1990/Sept/12) – Lk. 2

”Memento” koostab kartoteeki, et arvele võtta kõik igat liiki represseeritud, nii elavad kui hukkunud, seal hulgas ka 1941. aasta tööpataljonlased.

Foto: Artur Rätsepa kogust.

- Muldonn Tšebarkuli laagris 1942. a. suvel.

Rätsep, Artur

Virbsoo, E.

Kondoja, August

Jõgevamaa tööpataljonlaste kokkutulek. (1990/Sept/12) – Lk. 2

14. veebruaril 1990 toimus Jõgeva kultuurimajas Jõgevamaa tööpataljonlaste kokkutulek. Meenutati 1941.–1942. aasta sündmusi, täideti küsitluslehti, valiti maakonna tööpataljonlaste ühenduse volikogu ja kavandati tegevusplaane edasiseks.

Valge, Vello

[Kondoja, August]

Tööpataljonlaste päevaprobleeme. (1990/Sept/12) – Lk. 2

Ülevabariigilisel tööpataljonlaste kokkutulekul 1989. a. juulis moodustati EÕRL "Memento"

Ülevabariigiline Tööpataljonlaste Ühendus (ÜTÜ) ja valiti selle volikogu. Nüüd on hakatud

maakondades moodustama ka kohalikke tööpataljonlaste ühendusi.

Foto: Artur Rätsepa kogust.

- Tööpataljonis Krasnouralskis 3. oktoobril 1941. Priks, Ilmar; Kree, Evald; Illi, Al-der; Einman, Erik; Rebane, Ilmar; Kastan, Osvald; Kirret, Oskar; Nõmmik, Ilmar; Nurmik, Rudolf; Vimberg, U(Ü).

Foto:

- Selline nägi 1941. a. Kotlase tööpataljonis tehtud fotol välja Kuramaa [Kuremaa] vallast Palamuselt mobiliseeritud Johannes Tammiss. Ta suri sealsamas 1942. aastal.

Rätsep, Artur

Priks, Ilmar

Kree, Evald

Illi, Al-der

Einman, Erik

Rebane, Ilmar

Kastan, Osvald

Kirret, Oskar

Nõmmik, Ilmar

Nurmik, Rudolf

Vimberg, Ü.

Tammiss, Johannes

Kondoja, Artur

Pöder, Rein

Illustratsioon: Adolf Rammo joonistus. (1990/Sept/12) – Lk. 3

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Adolf Rammo. (1990/September/12) – Lk. 3

Lühike elukäik: Sündis 25. septembril 1922. a. Mobiliseeriti 1941. a. tööpataljoni, lahinguristsed sai

Velikije-Lukis.

Foto: [Leppikson, Harald]

- Pildil Adolf Rammo.

Luuletused:

Rikas, metsik maa.

Hambad ristas. (Volga, 1941)

Armetute paraadid.

Salajane sõda. (1942)

Sünk surmamägi. (Talvel 1941-1942)

Vene moodi vene väes.

Eesti punaarmee laste kalmistu plaan Kamõšlovis. (1990/Sept/12) – Lk. 3
Illustratsioon: Eesti Ajaloomuuseumi kogudest.

Laibaregi nälga surnud saatusekaaslastega. (1990/Sept/12) – Lk. 3
Illustratsioon: Taivo Toomi akvarell.

- "Mogaršihhast võõrasse mulda 1942 jaanuaris."

Tööpataljonlaste kokkutulek 1. – 2- juulil 1989 Vinnis. (1990/Sept/12) – Lk. 4

Fotod: Rätsep, Artur

- [Kõneleb August Kondoja.
- Kotlases ja Kaasanis olnud endised tööpataljonlased.
- Üldvaade kokkutulnuile.
- Näitusel.]

Tööpataljonlaste I ülevabariigilisest kokkutulekust osavõtjate pöördumine. ENSV Ülemnõukogule ENSV Ministrite Nõukogule ENSV Sõja- ja Tööveteranide Nõukogule. (1990/September/12) – Lk. 4

I ülevabariigilisest 1941. aasta tööpataljonlaste kokkutulekust osavõtjad pöörduvad oma taotlusega valitsuse poole. Rakveres, 2. juulil 1989.a.

Tööpataljonlaste kirjadest. (1990/Sept/12) – Lk. 4

Tööpataljonlaste mureks on see, et neile ei väljastata veterani tõendit ja tööpataljonis oleku aega ei arvestata tööstaaži hulka.

Järsk, Atso

Liivak, Gerhard

Kingu, Raimund

Paluvere, Valter

Valter Paluvere joonistused. (1990/Sept/12) – Lk. 4

Illustratsioonid:

- "Sõjaväeteenistus" tööpataljonis.
- Tööpataljonidest Tšebarkuli nn. Eesti korpuse formeerimisele.
- Riviõppused ("junnamine") puupüsside ja valju kisaga.

Konstatin Päts. 1874 – 1956. (1990/Okt/13) – Lk. 1

21. oktoobril 1990. aastal sängitati kodumaa mulda Eesti Riigivanem, Eesti Vabariigi President

Konstatin Päts. Nagu kogu Eesti rahvas on ka President Konstatin Päts õigusvastaselt represseeritud – saadeti välja 30. juunil 1940. aastal, arreteeriti 26. juunil 1941. aastal Ufaas. Tema suhtes rakendati nõukogude karistusmeditsiini meetodeid.

Leinakõne Endiste Poliitvangide Liidult Metsakalmistul.

Fotod: Salupuu, V.

- [Konstantin Pätsi säilmete muldasängitamise jumalateenistus.]
- Pildil Konstantin Päts.

Päts, Konstantin

Tõnisson, Jaan

Laidoner, Johan

Kask, Mare

Kui tapmisest sai riiklik poliitika. (1990/Okt/13) – Lk. 1

6. oktoobril 1990 a. mälestatakse Liival punase terrori ohvreid, kes mõrvati 1940.- 1941. a.

Nõukogude võimuorganite poolt. Metallristide väljale paigutati graniitsammas, millele on raiutud hukatute nimed. Ühisele platsile maetud 114 ohvril on teada 47 nime, need olid trükitud 1942. aasta 6. septembri mälestusjumalateenistuse laululehele. Selgunud on veel kümme nime.

Foto: Trapido, I.

- [Mälestussammas Liival.]

Nugis, Ü.

Laasi, E.

Rast, A.

Aasmäe, A.

Eenpalu, A.

Soone, Einar

Aarik, Harald

Luik, Elmar

Mikhein, Kalju

Bremse,

Krepstein, Evald

Masso, Boris

Tähtla, Leo

Kuke, U.

Mutvei, Alfred

Nuuter, Rudolf

Luškov, Vassili

Kumm, Boris

Lüllimägi, Aleksander

Kalmet, Nikolai

Murman, Nikolai

Teer, Artur

Saarup, August

Luiga, Oskar

Aarna,

Jens,

Villemson,

Velling, Rudolf

Juurvee, Vello

Kingissepp, Sergei
Veem, Helmut
Pipar, Hans
Kallit, Peeter
Siim, Mihkel
Radetzki, Georg
Kents, Ilmar
Haab, Gerta
Kusse, Oskar
Kusse, Arnold
Oinas, Aleksander
Sepp, Leo
Pest, Eedi

Ojatalu, Ülo

EÕRL "Memento" volikogu aastakoosolek. (1990/Okt/13) – Lk. 2

20. oktoobril peeti Tallinna "EKE Projekti" saalis EÕRL "Memento" volikogu koosolek neljakümne osalejaga. Registreeriti Endiste Poliitvangide Liidu (750 liiget) põhikiri. Kuulati "Memento" Harjumaa, Valgamaa ühenduse ja teiste kohalike ühenduste tegemistest. Kavas on luua Purtse hiiemäele Kurjuse Ohvrite Mälestuspark ja Rakvere Tammikusse püstitada Virumaa küüditatute mälestusmärk. Aru andsid eestseisuse liikmed ja ajalehe toimetaja Viljar Ansko. Valiti uus eestseisus.

Foto: Salupuu, V.

- EÕRL "Memento" eestseisus:

Oll, Aadu
Schmidt, Lee
Pertmann, Jüri
Tarto, Enn
Salum, Ants
Tetsmann, Georg
Kotkas, Kalju
Lagle, Tõnu
Rast, Aadu
Arvola, Jaan
Väli, Rein
Rääk, Osvald
Jalakas, Heino
Laatre, Arnold
Tapfer, Liia
Leedo, Ülo
Talve, Leo
Muuli, Paul
Aller, Rudolf
Kotkas, Kalju
Ruuben, Ülo

Kuusiku, Jüri
Kärp, Peep
Rannaste, Voldemar
Sillamaa, Esta
Jürissaar, Otniell
Levin, Aleksander
Ansko, Viljar

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Guido-Arved Palm. 1916 – 1986. (1990/Okt/13) – Lk. 3
Lühike elulugu: küüditamine 1941. a. ja Tavda vangilaagrisse saatmine, töötamine Vorkutas raamatupidajana, sundasumine Vorkutas ja hiljem Petseris, tagasitulek Eestisse 1965. aastal Haapsallu. Laagris kirjutatud ja laagrijärgne luule on kogutud käsikirjana kaustikusse "Tundravaip on tuulde pandud".

Foto:

- Pildil Guido-Arved Palm

5 luuletust:

...päikest ja vabadust palusid mehed... 9.VII 1953, Vorkutas

Vorkuta vangide ülestõusu mälestuseks, kus langes 50 inimest, nende hulgas 4 eestlast.

...jäljetud hauad, männipuust lauad... 1942 Sangorodokis, Siberis

...sulgub varsti laagrivärv... 14. aug. 1954, Vorkutas

...eemal näha kõrged mäed... juuni, 1955, Vorkutas

...Läänemeri, rahumeri... nov. 1962. Petseris

Klassen, Jüri
Linnuk,
Kalev,
Ohakas,

Üks laagrifoto. (1990/Okt/13) – Lk. 3

1. augustil 1953. aastal toimus Vorkuta laagris vangide ülestõus, mis suruti maha. Fotol grupp inimesi pärjaga. Kas keegi oskab rohkem informatsiooni anda fotol kujutatud kohta?

Pilte Vorkutast G. A. Palmi fotokogust. (1990/Okt/13) – Lk. 3

Fotod: Palm, G. A.

- [Vorkuta 2. Kaevanduse värv.
- Tänaväärsed lumehanged.
- Esiplaanil traataed, lummemattunud barakid, taamal aherainemäed.
- Laudtee tundras.]

Ootame abi. (1990/Okt/13) – Lk. 3

Jakub eelmistes lehtedes ENSV Prokuratuuri poolt rehabiliteeritute nimekirjade avaldamine. ENSV prokuröri abi pr. Loore Onk palub abi nende isikute omaste leidmiseks. Süüdistatud on "Relvavendade Liitu" kuulumises.

Onk, Loore
Ausmaa, Erich
Avestik, Tarvo
Eigo, Eduard
Ets, Oskar
Heim, Paul
Holm, Gunnar
Kukk, Oskar
Kuhi, Richard
Kruusmaa, Hugo
Laasi, Hans
Lehtnurm, Joh.
Leimann, Valter
Lepikson, August
Maarandi, Osvald
Mandel, Harri
Mandri, Heino
Mursal, Arthur
Murusalu, Ants
Naber, Hans
Polding, Oskar
Praagli, Arnold
Põldsaar, Laos
Rais, Endel
Raudva, Harri
Roosi, Salme
Seliksaar, Gustav
Sillandi, Kuno
Siman, Tarvand
Soekõrv, Harri
Tamm, Linda
Tammisto, Vello
Tassa, Hillar
Tipner, Feliks
Tsingel, Albert
Vene, Endel

Aller, Rudolf.

Märkmed kasetohul. (1990/Okt/13) – Lk. 4

Rudolf Alleri mälestused vangla- ja laagriaastatest. Paberi asemel kasutas ta kasetohtu ja mõned kasetohust märkmikud õnnestus ise välja tuua ja säilitada tänaseni. Lood möödunust, mil oli põhjust rõõmu tunda, sest õuduslugusid on kuulnud ja loetud juba liigagi palju.

Foto: Aller, Rudolf

- Sundasumisel Krasnojarski krais 1952.a.

Teemant, Jaan
Vares,
Buldas,
Assor, Albert
Kann,
Vahtramäe,
Stulginskis,

Elustagem traditsioone! (1990/Okt/13) – Lk. 4

”Memento” Tallinna Ühenduse eestseisus kutsub kokku kõiki kunagisi politseiametnikke ja nende perekonnaliikmeid 5. jaanuaril Pirita Lillekasvatussovhoosi klubisse politseijõulupuud pidama.

Sajandi postirööv. (1990/Okt/13) – Lk. 4

Enn Tarto teatab, et saates Tartu Postimajast laiali Eesti Kodanike III Kongressi kutseid, ei jõudnud 140 kirjast adressaatideni ligi 100 kirja. Järsult on vähenenud viimastel kuudel EÕRL ”Mementole” saabuvate kirjade arv. Arvatakse, et osa postist kõrvaldatakse. Olulisemad saadetised palutakse saata käsipostiga.

Tarto, Enn
Leib, Ilona
Ratas, Anneli
Mägi, Erna
Grišakov, Vladimir
Tael, Linda
Pertmann, J.
Ansko, V.

Illustratsioon: Ansko, V. (1990/Okt/13) – Lk. 4

Palm, Guido-Arved

Luuletus: ...*Tere tulemast, sm. Kuusik!*... mai 1953, Vorkutas (1990/Okt/13) – Lk. 4

Kuusik,

Kaarna, Villem

2. november. Hingedepäev. (1990/Nov/14) – Lk. 1

Luuletus: Hingedepäeval, 2. nov. 1989. a.

Foto:

- [Kaunistatud kalm lumes.]

Ansko, Viljar

Piir, Enno

Mälestades vägivalla kiuste. Eestimaa rohelus tundrakalmudel Intas. (1990/Nov/14) – Lk. 1

Katkend Enno Piiri päevikust, mida ta pidas Inta sunnitöölaagris 1. jaanuarist 12. märtsini 1957.a. Eesti vabariigi 39. aastapäevale järgneval päeval, 25. veebruaril 1957. a. puhastati Inta II laagri eestlaste kalmud ja ehiti need kodumaalt saadetud oksakeste ja õitega. Mälestusmärgi jalamile asetati pärg, mis valmistati okstest, õitest ja viljapeadest - saadetud enam kui 20 eri paigast Eestimaalt. Pikemalt tuleb juttu, kes saatsid ja kust nad materjali kogusid.

Illustratsioon: Lehekülg Enno Piiri päevikust.

Foto: Eesti Ajaloomuuseumi kogust.

- Komi ANSV, Inta II laager. Mälestusmärk kõigile Intas surnud eestlastele. Kõrval Enno Piir. (1990/Nov/14) – Lk. 2

Jalakas,
Treial,
Vreemann,
Kreutzwald, F. R.
Murme, Martin
Palumäe, Liisi
Reidle, Vaike

Piir, Enno.

Sõpradele tundras. (1990/Nov/14) – Lk. 2

Laulu sõnad: (Viisil: "Jumal, Sul ligemal...") Poljarnajas, 14. 01. 1955

Piir, Enno.

Koostamisel on teatmeteos "Sakalamaa ei unusta". (1990/Nov/14) – Lk. 2

Raamat on eeskätt Viljandimaalt represseeritute kohta. Seal on igal represseeritul (küüditatul, arreteeritul, mõrvatul) temaatiline märksõna lühiaandmetega. Põgus ülevaade 1940. a. kultuurilisest ja majanduslikust seisundist ja iga valla kohta skeem ning fotosid. Lugejatel palutakse saata andmeid represseeritute kohta veel käesoleval aastal.

Sarapuu, Linda
Ruubel, Ülo
Martins, Arnold

Mätik, Kalju

(1990/Nov/14) – Lk. 2

Foto:

- Grupp Inta sunnitöölaagrites ellujäänuid poliitvangide kokkutulekul Pangodis. Paremalt esimene Enno Piir.

Otsitakse omakseid. (1990/Nov/14) – Lk. 2

Mr. Evgeeni Juur Inglismaalt otsib oma õde Noella Juurt, eestindamiseni Jung. Urve Hanko tahab tead oma isa saatuse kohta. Oodatakse teateid Endel Niine ja Peeter Haabmetsa kohta.

Juur, Evgeeni
Juur (Jung), Neonella
Hanko, Urve
Taimsalu, Johannes-Rudolf
Niine, Endel
Levtšonok, Valentina
Haabmets (Aabmets?), Peeter

Ojatalu, Ülo

Tallinna volikogu pidas nõu. (1990/Nov/14) – Lk. 3

”Memento” Tallinna ühenduse volikogu koosolek toimus 24. novembril ”Eesti Projekti” ruumides. Elmar Joosep teeb ülevaate konverentsi ”Nõukogude repressioonid Eestis” ettevalmistamisest. Konverents plaanitakse läbi viia 24. ja 25. mail 1991. a. Leo Talve andis ülevaate Tallinna ühenduse majandusasjadest. Arupidamine käis juuniküüditatute nimekirja ümber. Endel Palmiste sõnavõtt oli Tallinna ühenduse sümbolika konkursi teemal. Arutati ajaleht ”Memento” olukorda. Teadvustati Semipalatinski tuumapolügooniga seonduvat ja kontaktidest Soome sõjaveteranidega.

Joosep, Elmar
Talve, Leo
Priimets, Ilmar
Liivet, Madis
Heidissaar, Esta
Vessik, Juta
Mikk, Mai
Palmiste, Endel
Ots, Mare
Ots, Heido
Toom, Marju
Ilves, Milvi

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Enno Piir. (1990/Nov/14) – Lk. 3

Lühike elukäik: metsavenna aastad ja arreteerimine ning Inta sunnitöölaagri aastad. Aastaid kestnud looduskaitsealane ja kodu-uurimuslik tegevus. Laagripäevade luule on koondatud kogumikku ”Sunnitööliste Mekka”.

Illustratsioon:

- Joonistus autorist kaasvang Herman Heinlalt.

Luuletus: Kauguses. Intas, 1954

Piir, Enno
Heinla, Herman

Üks laagrifoto. (1990/Nov/14) – Lk. 3

- Jüri Kindel täpsustab Vorkuta ülestõusu kohta andmeid. "Jäite jäisele asemele puhkama, mehed! 1.VII 1953." Need sõnad on Vorkutas 29. kaevanduse kalmistul 1953. a. ülestõusu ajal hukkunud eestlastele püstitatud mälestussambal. Mälestussammas avati 1956. a. Mälestusmärgi rajajad Richard Haavisto, Maripuu, Johannes Marleen, mälestussamba autor Bernhard Mark, Mart Ubaõis, Enn Ratas, Rein Aru, Kurt Haegna.

Foto: Hiibus, Jüri

- Pildil mälestusmärk ja selle rajajad.

Kindel, Jüri

Klassen, Jüri

Linnuk, Lembit

Kukk, Karl

Ohakas, Jüri

Palm, G.-A.

Haavisto, Richard(?)

Maripuu,

Marleen, Johannes

Mark, Bernhard

Ubaõis, Mart

Ratas, Enn

Aru, Rein

Haegna, Kurt

Aller, Rudolf

Märkmed kasetohul. (1990/Nov/14) – Lk. 4

Jätkuvad lood möödunust Krasnojarski krai Kanski vangilaagrielust aastal 1944. Riie ei riku meest. Saun põlema, täid surema. Mees on mees. Kõrgharidusega mustatöölised.

Fotod: Soodla, Henn

- Rudolf Alleri kasetohust märkmik.
- Rudolf Aller koos Joachim Vrede ja Vagi Pärsimägi`ga sundasumisel Krasnojarski krais.

Keitel,

Vrede, Joachim

Pärsimägi, Vagi

Assor, Albert

Ojatalu, Ülo

Need pole üksnes Pärnu probleemid. (1990/Nov/14) – Lk. 4

Rudolf Aller, pärnumaalaste "Memento" alusepanija, tutvustab mementolaste tegevust Pärnus ja Pärnumaal, räägib hüvituskomisjonide tööst. Koos muinsuskaitsetega on korraldatud küüditamispäevade tähistamist, mälestusmärkide taastamist, alustati leinapargi rajamist. Arutelu "Memento" tuleviku üle. Esmatähtis on mälestuste talletamine.

Foto: Virkus, Hillar

- Papiniidus 14. juunil 1990

Aller, Rudolf

Kohv,

Kaik, Raivo

Foto: Eesti Ajaloomuuseumi kogudest. (1990/Dets/15) – Lk. 1

- Pildil kaks meest Inta 2. laagris 1955. a. jõuluõhtut pidamas.

Palm, Guido Arved

Luuletus: (1990/Dets/15) – Lk. 1

...ängistab meeli äripäev... Jõulud Vorkutas 24.12.1952.

Ojatalu, Ülo

Jõulujooks Kodinos. Jõulujutt 1953. aastast. (1990/Dets/15) – Lk. 1

Autori jõuluaja mälestus Arhangelski laagrist tee-ehitajate brigaadis. Jõuluõhtul laagrisse tagasi jõudes jooksis väikesearvuline brigaad võidu langimeeste brigaadiga, et ei peaks väravas mitu tundi ootama oma sissesäämist. Jõuludest, mis laagris veeta tuli, on too jõulujooks ainus mälestus.

Ojatalu, Ülo

Kuidas edeneb rehabiliteerimistõendite väljaandmine. (1990/Dets/15) – Lk. 2

Selgitusi sellel teemal jagab EV Siseministeriumi Infokeskuse ülem Viktor Kamõnin. Ingerlaste väljasaatmise kohta puudusid seni dokumendid. Andmed 1. juulil 1941 Saaremaaalt Harku laagrisse viidud inimeste kohta puuduvad. Välja on saadetud 28 000 rehabiliteerimistõendit. Viibib 1941. aastal küüditatute rehabiliteerimistõendite väljasaatmine. Infokeskusel ei ole andmeid ka ei Punaarmee ega Saksa sõjaväes teenimise kohta. Toimetus teeb ettepanekuid EV valitsusele, kuidas seda tööd saab tõhustada.

Kamõnin, Viktor

Talve, Leo

Nõukogude õiguskaitseorganite tööstiilist. (1990/Dets/15) – Lk. 2

Õiguskaitseorganite töö usaldusväärsus on tihti väga kaheldav. Nii on saanud Rein Reidaku sugulased eri aegadel ja eri asutustelt erinevate andmetega surmatunnistused. Autor teeb järelduse, et kui teha ainult üks järelepärimine võib see tihti olla ebaõige.

Reidak, Rein

Illustratsioon:

- Kaks surmatunnistust – kaks erinevat põhjust, üheainsa inimese kohta.

Ojatalu, Ülo

”Memento” koosolek Viljandis. (1990/Dets/15) – Lk. 3

Viljandi ”Memento” aastakoosolek toimus 27. novembril kultuurimajas, sinna kogunes 200 osalejat.

Liidu eestseisja Jüri Pertmann andis tegevusest ülevaate. Palutakse andmeid kahe stalinistliku

kuritöö kohta: Komi laagrites "sanatoorse ravi" rakendamist raske veega vangide kallal ja Semipalatinski polügooni vesinikupommi katsetuste tagajärjel kannatasid ligi pool miljonit inimest.

Pertmann, Jüri
Salum, Ants
Sula, Arno
Ansko, Viljar
Pillesaar, Valve

Vabatahtlikult Vorkutas. (1990/Dets/15) – Lk. 3

Artikkel algab G. A. Palmi luuleridadega, mis on kirja pandus 1954. a. Vorkutas. 23. novembrist 2. detsembrini 1990. a. toimusid Vorkutas poliitiliste repressioonide ohvrite mälestuspäevad. Eestit esindasid hr. Tiit Mesila Kinoliidust ja hr. Kalju Kotkas, kes noore mehena oli sealsetes sunnitöölaagrites 8 aastat (1949-1957). Vanast Vorkutast on saanud 280 000 elanikuga moodne kivilinn. Üllatas elukalliduse madal tase. Vorkutlagi endistele vangidele oli organiseeritud kohtumisi, ekskursionsid kaevandustesse, temaatilisi näitusi laagriaegadest. Toimus poliitiline diskussioon "40 aastat tagasi Vorkutas". Arvatakse, et siia on maetud 1,5 miljonit inimest. Plaanitakse püstitada monument Vorkuta rajamisel hukkunutele, esialgu on siin eelmonument. Vorkuta on põhiliselt noorte linn ja siin puudub kirik. Endiste vangide kohtumisel linnapeaga anti Kalju Kotkasele Vorkuta pass.

Fotod:

- Eelmonument Vorkuta sunnitöölaagrites hukkunutele. Ajalehest "Zapoljarje"
- Grupp endisi Vorkuta vange. Tagareas paremalt esimene Kalju Kotkas.

Palm, G.-A.
Mesila, Tiit
Kotkas, Kalju
Saar, Leo
Müür, Märt

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Ants Salum. (1990/Dets/15) – Lk. 3

Tema lühike elukäik. Sündinud 4. detsembril 1923. aastal Tartumaal. Arreteeriti 1946. aastal ja saadeti Komimaale Uhta rajooni Sedž-Voži metsalaagrisse. Koju tagasi jõudis 1950. aastal.

Foto:

- Pildil Ants Salum

Luuletused:

Laula, hing. Sedž-Vož, detsember 1949.

...mis salakutse mu hingekoopas,... Sedž-Vož, november 1948

...süda on närbunud kui hala rikunud tarjad... Sedž-Vož, 31. 08.1948

...jälle saabus õhtu. Monotoonsus.... Sedž-Vož, 30. 09. 1948.

Kõigile repressseeritutele! (1990/Dets/15) – Lk. 4

Täidame juba täna selle ankeedi iseenda, oma sugulaste ja saatusekaaslaste kohta! Kuna iga aastaga jääb vähemaks kannatuste ajaloo tunnistajate hulk, palutakse iga Eesti kodaniku abi, et kirja panna repressioonide otseste ja kaudsete ohvrite saatus. Selleks on välja töötatud ankeet. Eesti Poliitvangide Liit on algatanud kompensatsioonitaotluse vangis oldud aastate eest. Ankeedi esimeses osas biograafilised andmed repressseeritud isiku kohta, teises osas repressseerimise kohta, kolmas osa käsitleb repressseerimisega kaasnenud olukordi ja tagajärgi, neljas osa on praegused andmed isiku kohta.

Foto:

- Uusaasta vastuvõtmine 1957. (?) aastal Krasnojarski kraisis Karatušis. Rõõmsatelt nägudelt võib välja lugeda teadmist peatsest kojusaamisest uuel aastal.

Madissoon, Ilmar

Kannatusaegade laulud. Meeskvartett "Põllumees" esitab "Laule ja lugusid trellide ning okastraadi tagant". (1990/Dets/15) – Lk. 4

Omaette rea meie kultuuripärandis moodustavad poliitvangide laulud. Sakust pärinev meeskvartett "Põllumees" sai esimeseks poliitvangide laulude esitajaks. Kava "Laule ja lugusid trellide tagant" esiettekanne toimus Saku lossis 3. veebruaril 1989. a. ning seda on siiani esitatud üle Eesti 23 korral. Kvartett alustas oma tegevust 1975. a. ja oma enam kui 15-aastase tegevusaja jooksul on antud 190 kontserti, millel esitatud 120 laulu. On käidud viiel väliskontserdil, esinetud on televisioonis ning Eesti ja Saksa raadios.

Foto: Tidrik, Ants

- Meeskvartett "Põllumees".

Older; Hindrek

Sisask, Roland

Rookäär, Milvi

Madissoon, Georg-Ilmar

Rooste, Raivo

Rookäär, Milvi

Older, Hindrek

Sisask, Roland

Rooste, Raivo

Under, Marie

Puškin, A.

Jürissaar, Ottniell

Konson, Lev

Tarand, Helmut

Sõelsepp, Venda

Uibo, Enn

Pillesaar, Valve

Ruudi, Paul

Madissoon, Ly

Lattu, Eero

Head uut, lootuste täitumise aastat! (1990/Dets/15) – Lk. 4

Ansko, Viljar

“Memento” toimetajaveerg. (1991/Jaan/16) – Lk. 1

Ajalehe väljaandmisraskustest hoolimata püüab “Memento” oma missiooni täita. Täita tühimikku, mis tekkis siis kui Eesti kultuur hargnes kolmeks. Ilmumisvõimaluse sai punase tsensuuri poolt kohitsetud kirjandus, vaba maailma eksiilkirjandus ja represseeritute poolt sahtlisse kirjutatu on enamuses tänaseni avaldamata. Selle kultuuriosa avaldamine on ajalehe missioon.

Foto: A. G. Palmi kogust.

- Vorkuta 1955.a. ... Polaaröö.

Pertmann, Jüri

Represseerimisest ja rehabiliteerimisest. (1991/Jaan/16) – Lk. 1

Viimasel kahel aastal on teadvustatud Eestis represseeritute olemasolu. Võimude poolt on alustatud täielikku juriidilist ja osalist poliitilist rehabiliteerimist. On püütud kompenseerida osaliseltki ebaseaduslikult äravõetud omandit. Samas on alustatud tugevat kampaaniat nende protsesside moonutamiseks ja peatamiseks. Ajakirjanduses on võetud kasutusele “uusrepresseeritute” mõiste, “heauskne ostja” jne. Eelkõige on see katse takistada sotsiaalset rehabiliteerimist. Hämmastav on mõnede praeguste poliitikute väide, et see oli üksnes ajalooline eksitus ning kõik tuleb jätta sinnapaika. Mementolaste arvamus on, et need kuriteod tuleb avalikustada ning tõelised kurjategijad: need, kelle pealekaebamisel küüditati, arreteeriti, konfiskeeriti ja konvoeeriti. Eilsed represseerijad istuvad riiklikul palgal või pensionil või tegelevad isegi rehabiliteerimisega.

Kukk, Jüri

Niklus, Mart

Tarto, Enn

Mälestusmärk Lama järve äärde. (1991/Jaan/16) – Lk. 2

Eesti, Läti ja Leedu ühisekspeditsioon püstitas Lama järve äärde mälestussamba kõigile Norillagis hukkunud Eesti; Läti ja Leedu ohvitseridele 6. juulist 8.augustini 1990. a.

Fotod: Laev, Gunnar

- [Mälestusmärk Lama järve ääres]
- Mälestussamba eestlastele pühendatud külj. Analoogilised on kolmetahulise samba leedulaste ja lätlaste külj. Pildistamise hetkel asetavad sambasse dokumendi mälestusmärgi kohta siin hukkunud ohvitseride lapselapsed – Leedu major Dapkuse pojalapsed ja Marika Vernik, kolonel-leitnant Aleksander Verniku lapselaps.

Dapkus,

Vernik, Marika

Vernik, Aleksander

Ojatalu, Ülo

Kas stalinliku genotsiidi loogiline jätk. (1991/Jaan/16) – Lk. 2

Autor arutleb N. Liidu juhtide otsuse üle asuda kutsealuseid värbama sõjaväe abil. Õiguslikkuse poole pürgivas suurriigis on tegemist oma riigi kodanikkonna vastu suunatud genotsiidiaktiga.

Rahvusvaheliselt tunnustatud inimõigustest sellises olukorras pole juttugi. Täna sel päeval jääb meil hinges kanda vabadusiha ja seda edasi anda südamest südamesse.

Landsbergis, V.

Üks laagrifoto. (1991/Jaan/16) – Lk. 3

Foto: Kruus, Hugo

- See foto on tehtud 1956. aastal Magadani oblastis Dalstroji Arkagala piirkonna Aressi laagripunktis. Fotol on grupp eestlastest poliitvange. Foto saatja Hugo Kruus otsib oma laagrikaaslast.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Enn Uibo. 1912 – 1965 (1991/Jaan/16) – Lk. 3

Tema nimi ja luulelooming on tuntud väga paljudele sunnitöölaagrites vi olenud eestlastele.

Laagrites ja asumisel oli ta ise üle 29 aasta ning tema nimetu haud asub Mordvamaa laagrikalmistul.

Foto:

- Pildil Enn Uibo 1954. aastast Norilskis.

Luuletused:

Laul kanalitest. Manivald Karmo 3. 4. 53

Norilski portree. 1. 12. 53 Manivald Karmo

Ojatalu, Ülo

Ühel talveõhtul Järvamaal. (1991/Jaan/16) – Lk. 3

19. detsembril tuli mementolasi kokku Järvamaa Kultuurikeskusesse veidi üle 30. Hüvitamiskomisjoni tööst rääkis abimaavanem Henn Sokk, 11-liikmelise hüvituskomisjoni esimees. Eestis valitsevat sotsiaalpoliitikat analüüsis Jüri Kotka. Valitsuses valmistatakse ette kaitseseadust. Tehti teatavaks ettepanek 3. jaanuari leinaseisaku kohta Vabadussõjas langenute mälestamiseks.

Sokk, Henn

Kotka, Jüri

Arvola, Jaan

Tamm, Tiia

In memoriam. Rein Põllumaa. (1991/Jaan/16) – Lk. 4

25. detsembril 1990 suri arst ja humanist, aktiivne ühiskonnategelane. Sündis 30. juulil 1930. a.

Tartus. Laagriaastad möödusid Kargandas. Luulevisand sahtlisse kirjutatud loomingust.

Kondoja, August

Tänu Soome sõpradele. (1991/Jaan/16) – Lk. 4

Johannes Roosaare tänab Soomest saadud kingipaki eest. Teinud 1941. a. läbi tööpataljoni põrgu, on ta elanud II ja III grupi invaliidina praeguseni. Sõjast osavõtu soodustused ei laiene talle, kuna sõjakomissariaat ei ole tema taotlustele veel reageerinud.

Roosaare, Johannes

Kondoja, August

Hukkunute omaksed tänavad. (1991/Jaan/16) – Lk. 4

Tänu endise tööpataljonimehe hr. Andrei Ugandi tööle arhiivimaterjalidega, sai ÜTÜ volikogu nimekirjad, kus on ligi 2000 Kamõšlovis ja Tšebarkulis hukkunud Eestimaa mehe nime.

Ugandi, Andrei

Kes teab (1991/Jaan/16) – Lk. 4

Uno Rääk ootab teateid oma isa kohta. (Karl Priidiku p. Rääk)

Rääk, Uno

Rääk, Karl

Joosep, Elmar

Politseijõulupuu. (1991/Jaan/16) – Lk. 4

Üle kaheksakümne osaleja kogunes 5. jaanuaril Viimsi Pirita Lillemajandi seltsiruumidesse, et tähistada politseijõulupuud.

Teki, Helmi

Rebane, Raul

Oolberg, Vambo

Eenpalu, Kaarel

Eenpalu, Anne

Randver, Rein

Tedremäe, Leo

Mets, Raivo

Tuulik, Kalju

Varju, Peep

Ots, Udo

Ellmann, Astra

Miku, Mai

Schmidt, Lee

Palmiste, Endel

Tuulik, Kalju

Teade. (1991/Jaan/16) – Lk. 4

Alates 11. veebruarist 1991 teenindab Tallinna Sakala tänava Kultuurikeskuses "Memento" Tallinna ühenduse liikmeid juriidilistes küsimustes lektor-konsultant Lembit Liivak.

Liivak, Lembit

Täname! (1991/Jaan/16) – Lk. 4

“Memento” tänab lahkeid annetajaid, kelle abiga saab edasi tegutseda.

Mark, Bernhard.

Uusaastatervitus aastakümnete tagant, Vorkutast. (1991/Jaan/16) – Lk. 4

Illustratsioon:

- Soovime Sulle, kallid sõber, hääd uut aastat! Talv 1956-57

Uibo, Enn

Luuletus: Tasujate marss. 26. 05. 1953 (1991/Jaan/16) – Lk. 4

Vabariigi aastapäevaks (1991/Veeb/17) – Lk. 1

Veel üks aasta visa võitlust on möödunud. Raske, lootuste tõusmise ja vajumise aasta.

Masing, Endel.

Eestimaale. (1991/Veeb/17) – Lk. 1

Luuletus: 24. veebruar 1989. a.

Foto: Pertmann, Jüri

- Vabadussõja kangelase Julius Kuperjanovi hauasammas Tartus Raadi kalmistul. Foto 1964. aastast.

Masing, Endel

Kuperjanov, Julius

Koort, Jaan

Pertmann, Jüri

Represseerimisest ja rehabiliteerimisest. (1991/Veeb/17) – Lk. 1

Kui me ei taasta ajaloolist tõe ja ei hakka asju nimetama tsiviliseeritud maades üldtuntud nimetustega, siis pole meil vähematki lootust saada vabaks inimeseks vabal maal. Represseeritute nõudmine on tunnustada kõik NL repressiivorganite teod inimsusevastasteks kuritegudeks, rehabiliteerida kõik Eesti kodanikud, kes võitlesid meie vabaduse ja sõltumatuse eest.

Foto: Rein Põllumaa R. kogust.

- Spasski sunnitöölaager.

Solzenitsõn, Aleksandr

Rossi, Jacques

Niklus, Mart

Tarto, Enn

Rehabiliteerimistegevusest Eesti Vabariisi prokuratuuris. (1991/Veeb/17) – Lk. 2
Selgitusi rehabiliteerimiskomisjoni töö kohta jagab EV prokuröri abi Loore Onk.

Onk, Loore

Ojatalu, Ülo

Arupidamine Valgamaal. (1991/Veeb/17) – Lk. 3

Valgamaal toimus mementolaste suurkoosolek 5. jaanuaril. „Memento“ tegevuses on eriti tähtis okupatsiooniaastate inimkaotuste selgitamine. Räägitakse omandireformist. Kompensatsioone on makstud 24,3 miljonit rubla 870-le inimesele. Valitakse uus volikogu, võetakse vastu täiendatud põhikiri. Moodustatakse sotsiaalhoolduskomisjon.

Tapfer, Olev

Teder, Juhan

Pertmann, Jüri

Tapfer, Liia

Leedo, Ülo

Lind, Vello

Ratassepp, Maret

Vaiksoo, Vambola

Kase, Enno

Helgi, Viljam

Kaar, Heldur

Ehatamm, Vii

Lemsalu, Ants

Kaplinski, Jaan

Ootame abi. (1991/Veeb/17) – Lk. 3

Prokuratuur ootab teavet omaste leidmiseks, et rehabiliteerimistunnistused kätte anda.

Onk, Loore

Reiman, Asta

Grosthäl, Julius

Korobov, Pankrati

Luik, Johannes

Kask, Rudolf-Jaan

Kurisma, Aleksander

Treial, Arnold

Tamme, Ants

Saaremets, Arnold

Luuk, Roman

Reidla, Johannes

Tõnismäe, Leonhard

Pärn, Eduard

Kaasik, Jaan

Erik, Aleksander

Veisberg, Peeter
Kelt, Rudolf
Allik, Eduard

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Endel Masing. (1991/Veeb/17) – Lk. 3

Lühike eluloo tutvustus: sündis 18. 12. 1923. aastal, vangis oli Kemerovo oblastis Olžerassi laagris, asumisel Omskis, vabastati 1956.aastal.

Foto:

- Pildil Endel Masing.

Luuletused:

Mälestused. September, 1952. a. Olžerassis.

Tervitus. Jaanuar, 1954. a. Omskis.

Üks laagrifoto. (1991/Veeb/17) – Lk. 3

Foto:

- Eestlased Arhangelski oblasti Obozero 15. laagris. Tollal jäid nimed pildile panemata. Teeme seda nüüd!

Ojatalu, Ülo

3. märts – referendum. (1991/Veeb/17) – Lk. 4

EÕRL „Memento“ eestseisuse pöördumine „Memento“ liikmete ja kõigi nõukogude võimu poolt represseeritud eestimaalaste poole, ütleva oma jah-sõna sõltumatu Eesti Vabariigi taastamiseks.

Otsin oma venda. (1991/Veeb/17) – Lk. 4

Leida Helenurm otsib oma venda Olev Laidsalu (enne eestistamist Truuman), kes jäi kadunuks 28. augustil 1941 Järvelt Tallinna poole minnes. Võimalik, et sattus okupatsioonivägede kätte.

Helenurm, Leida
Laidsalu, Olev

EÕRL „Memento“ tänab. (1991/Veeb/17) – Lk. 4

Sihtuuringuteks antud rahalise toetuse eest o/ü „Eesti Külaehitus“ juhatust (esimees Vivo Tamm) ja Harju Külaehituskoondise juhatust (esimees Jüri Kalmet).

Tamm, Vivo
Kalmet, Jüri

Laevandi, Helmi

Siberi teedel. (1991/Veeb/17) – Lk. 4

Autori mälestused arreteerimisest ja Siberi-aastatest.

Foto:

- Pildistatud Marinskis pärast vabastamist 3. juulil 1956. Nimed jäid pildile kirjutamata, sest kojumine oli kiire.

Ootame abi. (1991/Veeb/17) – Lk. 4

Ots, Eduard-Heinrich
Kuura, Juhan
Kandraska, Ervin
Toomsoo, Juhan
Zirna, Endel
Vaino, Eduard
Lehtjärv, August
Salu, Peeter
Truuman, August
Tammela, Kaarel
Saar, Koit
Kangerman, Jaan
Holm, Joann
Koppa, Elmar
Kuslap, Albert
Kurg, Aleksander
Vene, Aleksander

Masing, Endel

Luuletus: Kodumaale. (1991/Veeb/17) – Lk. 4
Juuli, 1952, Olžerassis.

Märts – leinakuu. 25. märts 1949. (1991/Märts/18) – Lk. 1

Leinapäeva tähistamisest Tallinnas Lindamäel, Saaremaal Jaagurahul ja teistes paikades üle Eesti.

Eenpalu, Kaarel
Eenpalu, Anne
Joosep, Elmar
Kangro, Raimo

Foto: Leppikson, H.

- [Märtsiküüditatute mälestuseks.]

Luuletus: Pühendatud küüditatuile. 25. 03. 1949. a.

Autori vend saadab luuletuse, kuid ei soovi nime avaldada.

Talve, Leo

Genotsiidipoliitikast okupeeritud Eestis. (1991/Märts/18) – Lk. 1

Poole sajandi jooksul on põhilisteks repressioonivormideks Eestis olnud arreteerimised ja küüditamised. NL hakati selle ettevalmistamisega tegelema praktiliselt juba ENSV tekkimise aegu. Küüditamine viidi läbi mõne päevaga. Arreteerimiste puhul tegeldi sama arvu juures keskmiselt aasta. Aegade jooksul on Eestis läbi viidud 5 küüditamist, kusjuures kõige ulatuslikum on olnud 25.-

27. märtsini 1949. aastal. "Memento" teabe- ja ajalootoimkonna uurimuste kohaselt EV arvutuslikud inimkaotused 50-aastase okupatsiooni jooksul moodustasid 455 000 inimest, represseeritud ca 273 000 ja hukkunuid-mõrvatuid ca 95 000. Lahingutes langes nendest 20%. Vene impeeriumi repressioonisüsteemi poolt tekitati inimkaotusi kokku 66 miljonit – keskmiselt miljoni inimese kaotus iga võimul oldud aasta jooksul.

Kasemets,
Beria,
Serov,
Ird, Kaarel
Tiismus, Hugo
Kumm, Boriss
Veimer, Arnold
Kattai, Ants
Kattai, Arne
Kattai, Enn
Kattai, Lehte
Vähk,
Pihlo, Väino
Pihlo, Ants
Raaper, Salme
Havi, Liisa
Havi, Helgi
Havi, Silve

Kaks aastat "Mementot". (1991/Märts/18) – Lk. 2

Kahe esimese tegevusaasta kohta ülevaade. Organisatsiooni on vaja mitte ainult "Memento!" iseenda jaoks vaid ka Eesti uueneval ühiskonnal. Tõdetakse, et on vaja kindlalt jätkata oma tööd: mälestusi kogudes, nimekirju koostades, sotsiaalabi korraldades ja hukkunute mälestust tähistades.

Foto: Leppikson, H.

- [„Memento” asutamiskoosolek Tallinna Linnahallis.]

Ojatalu, Ülo

Vestlusring võitluskaaslastega "Memorialist". (1991/Märts/18) – Lk. 2

3. märtsil käis Eestis toimunud referendumil hääletamas 948 130 inimest. Vaatlejatena oli Moskvast ka grupp "Memoriali" liikmeid. Toimus "Memoriali" ja "Memento" liikmete kohtumine. Teemaks olid tänase päeva tööd ja mured. "Memoriali" tegevuse põhisuund on represseerituile sotsiaalse kaitse saavutamine. Eesmärgiks on seatud kõlbelised sihid, inimõiguste kaitsmine.

Joosep, Elmar
Šapoval, Jevgeni
Tšerepova, Olga
Feldman, Armen
Tankajeva, Lucia

Pertmann, Jüri
Oll, Aadu
Rast, Aadu
Ansko, Viljar
Ojatalu, Ülo
Numerov,
Gorbatšov, M.

Kärp, Peep

Rakvere „Memento“ töömailt. (1991/Märts/18) – Lk. 3

EÕRL „Memento“ Rakvere ühing asutati 18. märtsil 1989. a. Ühingu on ca 100 liiget. Rakvere Tammikusse püstitatakse Virumaalt represseeritute Allan Murdmaa mälestussammas „Okaskroon“. Kirjutises antakse ülevaade ühingu tegemistest.

Murdmaa, Allan
Savisaar, Edgar
Kaljuvee, Lembit
Kullerkupp, T.
Kivinurm, E.
Hint, Mati
Oviir, Madis

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Leenart Üllaste. (1991/Märts/18) – Lk. 3

Lühike elukäik ja laagriaastad Norilskis. Sündinud 5. oktoobril 1910. a. Virumaal.

Foto:

- Pildil Leenart Üllaste. (ee.Tonka, Leonhard)

Luuletused:

Läbi akna. Patarei vanglas jääkammitšais merele vahtides, jaanuar 1945.

Igatsus. Norilski kõnnumaal, november 1947.

9. märts 1944. (1991/Märts/18) – Lk. 4

6 fotot: „Mementole“ saadetud tundmatu autori fotod.

Sunnipäevad Siberis. Küüditatu päevikulehti. (1991/Märts/18) – Lk. 4

Toimetusse jõudsid need vihikulehed, täis kustunud pliiatsikirja. Tegemist on 1949. a. märtsiküüditatuga, kirja on pandud kodust vägivaldselt viidud tavaelu võõrsil.

Illustratsioon:

- Päevikulehed.

3 fotot:

- Nii elati [asumisel]...

Ojatalu, Ülo

Me laule võtta need müürid ei saanud. (1991/Märts/18) – Lk. 4

Ansambel „Memori“ mälestuskontserdi seadis kokku Otniell Jürissaar. Edukalt esineti Stockholmis. Kodumaal esinemiste kõrval plaanitakse esinemisi Soomes ja Saksamaal ja Kanadas.

Jürissaar, Otniell
Mandri, Heino
Aarma, Jüri
Saarm, Härmo
Kreen, Uno
Kuslap, Voldemar
Tamm, Tõnis
Auväart, Aivar
Meeksa, Ivi
Pärna, Marianne
Püss, Elvi
Joonase, Riho
Linge, Rytas
Lingiene, Triin
Ruudi, Andri
Roos, Rein
Valdaru, Mati
Veenre, Toomas
Õnnis, Ants
Õun, Tarmo
Tamman, Venda
Ruudi, Paul
Lindeberg,
Mikiver, Mikk
Kark, Tõnu
Talve, Leo
Kaer, Krista
Arjakas, Küлло

EÕRL „Memento“ tänab. (1991/Märts/18) – Lk. 4

Sihtuuringuteks antud rahalise toetuse eest Aravete KETE juhatust (esimees Matti Rästas)

Rästas, Matti

Joosep, Elmar

Vastu valele ja võltsinguile. (1991/Aprill/19) – Lk. 1

1. ja 2. juunil toimuva konverentsi „Nõukogude repressioonid Eestis“ korraldavad mementolased koos Eesti Muinsuskaitse Seltsiga „Eesti Projekti“ ruumides. Konverentsil tehakse kokkuvõtte Eestis toimunud repressioonidest ja nende tagajärgedest, õigusvastaselt repressseeritute

rehabiliteerimisest ja kuritegude heastamisest, mõrvatute, depoteeritute ja arreteeritute nimestike koostamise probleemidest. Konverentsi olulisim ülesanne on tähelepanu juhtimine NL impeeriumi jätkuvalle vägivaldapolitikale.

Väisanen, Paavo Olavi
Marley, Roman
Peeter I
Ivan Julm

Foto: Leppikson, Harald

- [Vaade Linda kujule ja Pikale Hermannile.]

Ansko, Viljar

Poliitvangidel on aeg hakata poliitikat tegema. (1991/Aprill/19) – Lk. 2
Tartus, Lõuna Kõrgepingevõrkude administratiivhoone saalis peeti 6. aprillil Eesti Endiste Poliitvangide Liidu (EEPL) erakorraline konverents, kus arutati liidu oleviku- ja tulevikuprobleeme ja otsustati valida uus juhatus.

Laane, Elmut
Rääk, Osvald
Ranniste, Edgar
Tarto, Enn
Pertmann, Jüri
Aasalo, Lembitu
Ennuvere, Al.
Madisson, Ilmar
Tetsmann, Gunnar
Adamson, Olev
Muuli, Paul
Mõttus, Ilmar
Solženitsõn, A.

Ojatalu, Ülo

Teabevahetus Kaunases. (1991/Aprill/19) – Lk. 2
6. aprillil korraldasid leedulased Kaunases teabepäeva, et teada saada, kuidas on realiseerumas represseeritute Balti Assotsiatsiooni eesmärgid. Leiti, et tõhustada tuleb koostööd teabevahetusel.

Foto:

- Leedulaste püstitatud mälestusmärk Tit-Arõ laagris hukkunutele.

Varanauskas, Povilas
Rast, Aadu
Mikalauskas,

Oll, Aadu

Hüvitustest Leedus. (1991/Aprill/19) – Lk. 2

Leedu Vabariigis on rehabiliteeritutele hüvituste maksmine korraldatud kahe Leedu NSV Ministrite Nõukogu määrusega.

Oll, Aadu

Mida teeb „Memoriaal“. (1991/Aprill/19) – Lk. 3

6. – 7. aprillil k.a toimus Moskvast üleliidulise „Memoriaali“ ühingu pleenum. Ajaloolase J. Afanasjevi arvates tuleb ümber hinnata kogu nõukogude riigi ajalugu alates 1917. aastast, seoses arhiivimaterjalide avanemisega. Sõnavõtt Eesti olukorrast, interliikumise ja EKP eestivastasest tegevusest. Esitatakse nõue arhiiviseaduse vastuvõtmiseks.

Afanasjev, J.

Jeltsin, Boriss

Silajev,

Gorbatšov, Mihhail

Jaruzelski,

Ojatalu, Ülo

„Mementost“ Võrumaal. (1991/Aprill/19) – Lk. 3

17. aprillil oli „Memento“ Võrumaa ühenduse koosolekule kokku tulnud üle poolesaja kunagise küüditatu, poliitvangi ja nende järeltulija. Ülevaade varade tagastamise ja hüvitamise kohta Võrumaal. Valiti uus volikogu ja eestseisus. Räägiti rahalisest seisust ja mälestuspäevade korraldamisest.

Kuklane, Hugo

Arumäe, Kalle

Dolenko, Tiiu

Land, Eda

Leesalu, Viljar

Pertmann, Jüri

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Rein Sepp. (1991/Aprill/19) – Lk. 3

Sündis 23. aprillil 1921. a. Tartus. Oli Saksa sõjaväes, varjas end metsades, arreteeriti 1949. a. Vangis oli Vorkutas ning vabanes 1956. a. R. Sepa elutöök on muinas-Põhja eeposte ja anglosaksi kroonikate tõlked. Elab Lätimaal Ipikis. Elava luuleklassiku originaalluule jõuab lugejateni autori 70. sünnipäeval.

Foto:

- Pildil Rein Sepp.

Luuletused:

... kiretult, hingetult jääs ja lumes ...

...teispool laant ja teispool raba ...

Kaar, V.

„Peeretaja“. (1991/Aprill/19) – Lk. 4

Jaroslav Hašek oma „Vahva sõdur Šveiki...“ raamatus kirjeldab, kes on „peeretaja“. Tõestisündinud episood Punaarmee II maailmasõja ajal. Alampolkovnik Tainas, kes ei osanud ei eesti ega vene keelt, tegi selgeks, kuidas vahti pidada.

Karikatuur: Ansko, Viljar

Hašek, Jaroslav

Tainas,

Nõmm (Nõmm),

Aprilliveerud. (1991/Aprill/19) – Lk. 4

Noppeid A. Valtoni raamatust „Kiirustav kahetsus.

Valton, Arvo

Karikatuur: Ansko, Viljar

Karikatuur: Raudla, Heiki

Rehabiliteeritul on õigus eluasemele. (1991/Aprill/19) – Lk. 4

Väljavõte seadusest rehabiliteeritute elamistingimuste parandamise kohta.

EÕRL „Memento“ tänab. (1991/Aprill/19) – Lk. 4

Sihtuuringuteks antud rahalise toetuse eest Tartu Aparaaditehast.

Tuhandetele emadele ja tulevastele emadele, kes kodukolde juurest veeti Siberisse. (1991/Mai/20) – Lk. 1

Foto:

- Kүүditatud neiu Tomski oblasti Aleksandrovo asulas 1955. a. kevadel. Paremal Mare Eelmäe, kes kүүditati 14. juunil 1941 Võrumaalt 4-aastasena.

Luuletus:

Arved-Guido Palm. 23. nov. 1954, Vorkutas A. R.-le.

Eelmäe, Mare

Palm, Arved-Guido

Ojatalu, Ülo

Kas me olime „endised“ või elame tulevikule. (1991/Mai/20) – Lk. 1

Meie jõud on rahulikus ja rahumeelses julguses tegusalt olla. See on ka ülesanne „Mementos“ ja Poliitvangide Liidus, õppida ühiskonna asju ajama mõistusepäraselt, kaaslasi arvestades ja vähima aja- ning energiakuluga. Julgegem tunnistada oma saatust ja jääda iseendaks.

Kannik, Valter

Poliitvangid organiseeruvad. Endiste Poliitvangide Loode-Eesti Ühingu koosolekult. (1991/Mai/20) – Lk. 2

18. mail koguneti Tallinna Endiste Poliitvangide Loode-Eesti Ühingu korralisele üldkoosolekule. Teravalt päevakorral on ühenduse ruumide küsimus. Tehti ettepanekuid põhikirja täiendamiseks, valiti 28-liikmeline ühingu volikogu ja 3-liikmeline revisjonikomisjon. Kuulati ansambli „Põllumees“ kontserti.

Aasalo, Lembitu
Ranniste, Edgar
Ennuvere, Aleksander
Mätik, Kalju
Lõugas, Vello
Laane, Elmut
Oll, Aadu
Pertmann, Jüri
Nutt, Mart
Gailit, Karl
Jõgi, Aili
Madissoon, Ilmar
Sauvere, Illi
Vaibla, Heiki

Foto:

- Naiskaevurid Karagandas 1950. a. Foto Ajaloomuuseumi kogust.
- Kүүidatutest palgiparvetajad Tomski oblasti Barbeki jõel 1953. a.

„Memento“ seisukohad. Aadu Olli sõnavõtt Eesti Kongressi istungjärgul 25. mail 1991. a. (1991/Mai/20) – Lk. 2

Sõnavõttus on kõne all õiguskaitse organite reorganiseerimine, rehabiliteerimine, hüvitused represseeritutele, omandi ja maareformi seadus ning valitsusele soovitatakse suhtuda ettevaatlikult USA välispoliitikasse.

Paas, Karl
Põld, Tiiu

Ojatalu, Ülo

Mida teha provokaatoritega? (1991/Mai/20) – Lk. 3

Autori arvates pole meil põhjust enda hulgas sallida reetjaid, kuid sellepärast ei tohi kedagi ilma tõendite tõsise kontrollita süüdistada.

Mälestuseks kaasvangile. (1991/Mai/20) – Lk. 3

Foto:

- Lehte! Kui sa oled kord meie armsal kodumaal, siis tuleta hetkeks meelde Viiut, kellele kaamelite maa oli ajutiselt koduks ja kes läks otsima Siberisse jääkarusid. Balhaš 1956. a.

[Ansko, Viljar]

Laagrikuule veerud. Valve Pillesaar. (1991/Mai/20) – Lk. 3

Lühike elukäik: arreteerimine 1948. a., Spasski ja Dolinka vangilaagrid Karagandaas, vabanemine 1956. a.

Foto:

- Pildil Valve Pillesaar

Luuletused:

Lumeteki all magavad mäed... jaanuar, 1950. a.

Tulen su juurde, tulen!... 24. II 1952.

Kauged on teed Sinu juurde... 1955. a.

Kust leida jõudu, ... 22. dets 1990. a.

Edgar Ranniste – 80 (1991/Mai/20) – Lk. 4

Lühiülevaade juubilaril elukäigust.

Foto:

- Pildil juubilar.

Ranniste, Edgar

Põldmäe, Alfred

Nägemus. 1942. a. Sosvas. (1991/Mai/20) – Lk. 4

Unenäos viibib autor kodus ja katab naisele sünnipäevalauda.

Ootame abi. (1991/Mai/20) – Lk. 4

Eesti Prokuratuur ootab teavet omaste leidmiseks, et rehabiliteerimistunnistused kätte anda.

Onk, Loore

Okerman, Juhan

Šmidena, Kustas

Helemäe, August

Künnapää, Osvald

Jürson, Feliks

Harjakas, Joann

EÕRL „Memento” tänab. (1991/Mai/20) – Lk. 4

Tänu sihtuuringuteks antud rahalise toetuse eest EKE Tehnokeskuse juhatusele (direktor Algerd Andruskevitšus), Põlva KEKi juhatusele (esimees Madis Talgre)

Andruskevitšus, Algerd

Talgre, Madis

Enn Uibo

Kalm Kasahstanis. (1991/Mai/20) – Lk. 4

Luuletus 18. 8. 53.

Foto: [Halliki Uibu kogust.]

- Vaade Kaug-Põhja kalmistule. Taamal aherainemägi.

Kõlar, Harry

Trellide taga libiseb mööda kodumaa piir ...: Fotoaparaadiga 1941. a. kүүditusrongis. (1991/Juuni/21) – Lk. 1

Toimetusele on saadetud 4 fotot, mis on pildistatud 16. juunil, 1941. aastal, kui kүүditatute rong ületas Eesti Vabariigi piiri Narva jõel. Pildistatud sõidu pealt, läbi trellitatud vaguniakna.

Kõlar, Erich

Põldmäe, Alfred

Kui meid viidi ... (1991/Juuni/21) – Lk. 1

Luuletus.

Joosep, Elmar

Teabekonverents nõukogude võimu repressioonidest Eestis. (1991/Juuni/21) – Lk. 2
Nõukogude repressiooniuurijate konverents toimus Tallinnas 1. ja 2. juunil, 1991. aastal ja sellega algas juunikүүditamise 50. aastapäevale pühendatud ürituste rida. Konverentsil peeti 23 ettekannet ja sellest võttis osa üle 200 huvilise. Esinejaid oli Soomest, Lätist, Leedust ja Kanadast.

Foto: Ansko, Viljar

- Sõna on konverentsi organiseerimiskomisjoni esimehel Elmar Joosepil.

Palmiste, Endel

Leemets, Helle

Urvaste, Heino

Kivimäe, Jüri

Nõmm, Toe

Väisänen, Paavo Olavi

Pinn, Voldemar

Jaarna, Allan

Varju, Peep

Merila, Helbe

Niklus, Mart

Endre, Sirje

Siimaste, Lembit

Lauri, Lembit

Marley, Roman

Vessik, Juta

Salum, Ants

Piir, Enno

Kondoja, August

Laar, Mart

Ruusmann, Ants

Lehtrand, Jüri

Rannaste, Voldemar

Tarasonis, Vytautas
Bumanis, Janis
Geigans, Alfred
Toom, Marju
Aller, Rudolf

Ojatalu, Ülo

50 aastat juuniküüditamisest (1991/Juuni/21) – Lk. 2

14. juunit, leinapäeva tähistati tänavu Eestis paljudes kohtades. Järgnev ülevaade on koostatud peamiselt ajalehtedes avaldatud teadete põhjal.

Fotod:

- Ojatalu, Ülo. EÕRL „Memento” esindajad lipuvalves A. H. Tammsaare monumendi juures.
- Ojatalu, Ülo. Mälestusmärk küüditatud nõmmelastele.
- Leppikson, Harald. Pärnamäel N. Liidus represseeritud eestlaste mälestusmärgi juures räägib hr. Aadu Rast.
- Pardane, Hans. Tartlased kogunesid represseeritute mälestusmärgi juurde.
- Veliste, Endel. Viljandis avati mälestusmärk represseerituile. Küüditatute nimel võtab sõna Ingrid Agur.
- Madalik, Edgar. Haapsalus 14. 06. 1991. kell 00.40. Perroonil leinaküünlad, haruteel okupatsiooniar mee ešelon.
- Randmer, Aksel. Pärnu mälestuskivi jalamile puistab Siberist toodud mulda kohaliku „Memento” eestseisja Rudolf Aller.
- Seidelbeg, Avo. Mälestusmärk Virumaalt pärit staliniohvritele Rakveres.

Ojatalu, Ülo
Rast, Aadu
Leppikson, Harald
Pardane, Hans
Agur, Ingrid
Veliste, Endel
Madalik, Edgar
Aller, Rudolf
Randmer, Aksel
Seidelbeg, Avo
Rast, Aadu
Laretei, Käbi
Velliste, Trivimi
Talve, Leo
Pajula, Kuno
Saul, Peeter
Kõrvits, Tõnis
Rüütel, Arnold
Jürissaar, O.

Rudolf, Aller

(1991/Juuni/21) – Lk. 4

14. juunil mälestati Pärnus Siberis asumisel, vangilaagrites, tööpataljonides ja põgenemisteedkonnal hukkunuid kokkutulekuga Leinapargis mälestuskivi juures.

Aller, Rudolf

Pöder, Endel

Kögel, Rein

Aller, Vaike

Kärp, Peep

Mälestussammas stalinismiohvritele. (1991/Juuni/21) – Lk. 4

Juuniküüditamise 50. aastapäeval avati Rakvere Tammikus mälestusmärk Virumaalt pärit stalinismiohvritele.

Oviir, M.

Kivinurm, E.

Hint, Mati

Kaljuvee, L.

Kullerkupp, T.

Murdmaa, Allan

Pöördumine EV Ülemnõukogu poole. (1991/Juuni/21) – Lk. 3

Teaduslik-populaarse konverentsi „Nõukogude võimu repressioonid Eestis” pöördumine Eesti Ülemnõukogu poole.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Alfred Põldmäe. (1991/Juuni/21) – Lk. 3

Lühike elukäik: sündis 1. septembril 1908. aastal Harjumaal, küüditati 1941. aastal Starobelskisse, sealt edasi Siberisse Sosva vangilaagrisse. Mobiliseeriti Punaarmeesse, 1945. aastal demobiliseerus ja jõudis tagasi kodumaale.

Foto:

- Pildil Alfred Põldmäe.

Luuletused:

Vangid. Sosva vangilaagris, 1942.

Järelhüüd emale.

Jalgsi läbi represseeritud Baltikumi. (1991/Juuni/21) – Lk. 4

Foto:

- Tallinn – Riia – Vilnius 14. mai – 14. juuni 1991.

Juuniküüditamise 50. aastapäeva märkimiseks korraldasid Ameerika leedulased jalgsimatka „Baltic Freedom Now” Balti keti marsuudil. Matkajaks valisid nad Pailius Klimase.

Klimas, Paulius

Kruusimäe, Valdu

Lepik, Salme
Kaup, Ralf
Jäe, Maris
Saluveer, Epp
Lenk, Helina
Toverasevičius, Robertas
Gražulis, Petras
Jurkute, Inga
Landsbergis, V.

Sõja-aastatel Siberis (1991/Juuni/21) – Lk. 4

Katkendeid Salme Ristkoki siberimälestustest.

Foto:

- Tomski oblastis Tšainski rajoonis Patgornias (?). Pildil Salme Ristkok, Tiina Ristkok, Andres Ristkok.

Ristkok, Salme
Ristkok, Tiina
Ristkok, Andres
Ristkok, Andrei
Kitsing, Martin
Normet, Ed.
Kösti, Taavet
Rõuk,
Tomberg, Viktor
Eilart, Kulla

Ansko, Viljar

Metsavendlus – vabadusvõitluse algus...(1991/Juuli/22) – Lk. 1

Möödub 50 aastat relvastatud vastupanuvõitluse algusest Eestis. Metsavendlus kui vabadusvõitluse vorm tekkis Eestimaal vastureaktsioonina kommunistlikule genotsiidipoliitikale. Põgenikevool metsadesse suurenes järsult pärast 1941. a. juuniküüditamist. Metsavendluse baasil moodustati Eesti Omakaitse organisatsioon, kus oli rohkem kui 40 000 meest.

Pihlapuu, Artur
Pihlapuu, Simo
Laasi, Evald
Ruusmann, A.
Lindmäe, Herbert
Laar, Mart
Boikov, Viktor
Arjakas, Küllo
Ant, Jüri
Viiding, B.

Jürissaar, Ottniell

Võromaa metsavennad. (1991/Juuli/22) – Lk. 1

Foto: Tundmatu autori foto Artur Pihlapuu erakogust.

- Pildil Simo Pihlapuu. Tema vanemad vennad vaevlesid juba Gulagi laagrites: Aksel - Taišetis (suri seal), Aaro - Intas, Artur - Vorkutas. Simo end vangi ei andnud – ta langes järjekordsel haarangul 1949. aastal.

Onton, Ilmar

Luuletus. Punkris. (1991/Juuli/22) – Lk. 1

Pärnumaa omakaitse tegevusest. Kaitseliidu likvideerimisest kuni 1. jaanuarini 1942. (1991/Juuli/22) – Lk. 2

Pärnumaa Omakaitse tegevuse kohta materjalide kogumist ja korraldamist alustati Pärnumaa OK staabi poolt Politsei ja Omakaitse valituse sellekohase korralduse põhjal 1942. a. jaanuaris.

Kogusummas koguti materjale ca 1300 lehekülge.

Parming, Bernhard

Martsoo, M.

Kallaste, Oskar

Stokeby, Herman

Lilleleht, P.

Orav, Elmar

Pukits, Jaan

Raudvassar, Valdur

Mälestussammas Eesti langenud metsavendadele. (1991/Juuli/22) – Lk. 2

Võrumaal avati 20. mail 1989. a. mälestussammas endises Loosi vallas Puutlipalu langenud metsavendadele. Mälestussambale on kirjutatud: "Siin langesid 28. III 1953 metsavennad: Voldemar Visk, Endel Leimann, Richard Vähi, Ilse vähi, Leida Grünthal." Ühe langenu nime asemel on must ristkülik.

Foto: Palmre, Aivar.

- Mälestusmärgi avamisel kõneleb Võru Muinsuskaitse Seltsi esimees Valdur Raudvassar.

Visk, Voldemar

Leimann, Endel

Vähi, Richard

Vähi, Ilse

Grünthal, Leida

Metsavennana Setomaal. (1991/Juuli/22) – Lk. 2

Fotod: Ellervee (Ruudas), Jakob

- Jakob Ellervee redu-aastatest Setumaa metsades ja rabades
- Luikpere järve ääres

- metsataludes
- küünides
- Kudebi jõel 1957. a.

Sõja-aastatel Siberis. Katkendeid Salme Ristkoki Siberimälestustest. (1991/Juuli/22) – Lk. 3

Algus „Memento“ 21. numbris.

Foto:

- Siber, Tomski oblast – 1. juuni 1953. a. Kүүditatud palke veeretamas Barbeki jõe kaldal. Leena - venelanna, Leena Koslovski – poolatar, Volodja Schneider – sakslane, Salme Ristok – eestlanna, Metsislav – poolakas jt.

Parmas, Marie

Blumberg, Hanna

Järve, Salme

Luik,

Teeäär,

Kask,

Horneva,

Koslovski, Leena

Schneider, Volodja

Ristok, Salme

Metsislav,

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Artur Pihlapuu. (1991/Juuli/22) – Lk. 3

Sündis 26. veebruaril 1911. a. Võrumaal Viitina vallas. Põgenemiskatsel Rootsi sattus sakslaste vanglasse. Teine põgenemine oli Narva rindel Eesti metsadesse, kus jäi haarangul vahele.

Sunnitöölaagri aastad Leningradi NKT- 1-s ja Vorkuta laagrites.

Foto:

- Pildil Artur Pihlapuu.

Luuletused:

Vorkuta. Vorkuta, 1955. a.

Virmalised. Vorkuta, 1955. a.

Kaevanduses. Vorkuta, 1955. a.

Pihlapuu, Simo

Oli, Aadu

Siberis, kunagistel sunniteedel. (1991/Juuli/22) – Lk. 3

4. – 11. juulini toimus Eesti Vabariigi valitsusdelegatsiooni visiit Siberisse ja Uuralimaadesse. Visiidi eesmärk oli sõlmida majanduslikke ja kultuurisidemeid Siberi ja Uurali piirkondades, luua kontakte seal elava eestlaskonnaga. Taheti välja selgitada repressioonide käigus sinna saadetud eestlaste saatust ja austada nende mälestust. Suuremad peatuskohad - Krasnojarsk, Irkutsk, Sverdlovsk

Fotod: Prozes, Erik

- Pärj Eestimaalt Krasnojarski krai Ülem-Suetuki küla kalmistul 1938. aastal tapetud eestlaste mälestusmärgil.
- Ühisavalduse allakirjutamine Irkutski „Memoriaaliga“ – Aleksander Novikov ja Aadu Oll.
- Pärja asetamine Sverdlovski oblasti Verhoturje tapilaagri kalmistule, kuhu on maetud vähemalt 203 eestlast.

Novikov, Aleksander

Oll, Aadu

Savisaar, Edgar

Sikkal, Aleksander

Leet, Kalle

Galkin, Vladimir

Paju, Ants

Menšikov, Vitali

Kois, Valeri

Juškin, Vladimir

Tšernov, Sergei

Kadilin, Aleksander

Vähi, Märt

Hopp, Ervin

Lielais,

Novikov, Aleksander

Raudsepp, Hugo

Luukas, Jaan

Tomberg,

Vettik, Tuudor

Koltšak,

Nikolai II

Kappel,

Kapustin, Aleksander

Motrevitš, Vladimir

Zadorožnoi, V.

Rask, Mart

Pagel, Evald

Kukk, Endel

Laasi, Evald

Oll, Aadu

Pool, Vladimir

Sinjova, Elve

Teeäär, Ivar

Oll, Aadu

Tehtust ja tehatulevast. (1991/Juuli/22) – Lk. 4

Autori arvates on vajalik luua riiklik organisatsioon, mille ülesandeks saaks inimkaotuste ja represseeritute täielike nimekirjade koostamine.

Joosep,

Talve,

Eesti iseseisvuse ja vabaduse ideaalide edasikandmise eest represseeritute pöördumine Eesti Vabariigi kodanikele, kõigile Eesti elanikele, EV Ülemnõukogule ja valitsusele. (1991/August/23) – Lk. 1

EÖRL „Memento” ja EEPL nõudmised ning meetmed nende saavutamiseks.

Foto: Langovits, Peeter (ETA)

- Lenini kuju mahavõtmine Tallinnas.

Ojatalu, Ülo

Pöördeline august. (1991/August/23) – Lk. 1

Eesti kuulutas end 20. augustil iseseisvaks ja nüüdsest tuleb vastutada iga oma sammu eest ise. Ent edasi minna tuleb, sest teist teed rahva püsijäämiseks pole.

Pärnumaa omakaitse tegevusest kaitseliidu likvideerimisest kuni 1. jaanuarini 1942. (1991/August/23) – Lk. 2

Algus „Memento“ 22. numbris.

Pärnumaa Omakaitse koondus 200-300 meest. Kilingi-Nõmme sai juhtimise keskuseks ning 3. juulil alustati bolševikelt võimu ülevõtmisega. 2 linnas ja 13 vallas kukutati nõukogude võim enne saksa sõjaväe saabumist.

Lilleleht, Paul

Roosmann, Aksel

Illustratsioon:

- Aksel Roosmanni graafiline leht Kanadas Torontos 1976. aastal Eeesti Rahvuslaste Kogu poolt välja antud albumist „Tuli tuha all” – Eesti Metsavendade vabadusvõitlus sõnas ja pildis.

Alaküla, Allan

Kannatuste saarel Norilskis. (1991/August/23) – Lk. 2-3

Toimus Balti riikide ühisaktsioon 24. juulist – 12. augustini „külmal maal“ hukkunud kaasmaalaste mälestuse jäädvustamiseks ja teabe hankimiseks Norilski laagrites vaevelnute kohta. Eestist osales 24-liikmeline delegatsioon. Rajati memoriaal Norilskis hukkunud Eesti-Läti-Leedu kodanikele.

Illustratsioon: Joonistus. Palmiste, Endel

Foto: Pärn, Arvo

- Eesti ekspeditsiooni liikmed Norilskis hukkunud Eesti – Läti – Leedu kodanikele püstitatud mälestusmärgi avamisel.

Sternbeck, Erik
Sternbeck, Otto
Kallas, Vaino

Seppa, Ülo

Prokuratuur – kurja juur. (1991/August/23) – Lk. 3

Prokuratuuri olemusest ja staatusest N Liidus ja Eesti Vabariigis. On vaja puhastada prokuratuur neist inimestest, kes on teostanud repressioone eesti elanikkonna vastu. Alles siis taastub õigusriik.

Võšinski,
Uljanov, V.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Ülo Seppa (1991/August/23) – Lk. 3

Lühike elukäik, arreteerimine 1950. aastal, vangiaastad Mordvas.

Foto:

- Pildil Ülo Seppa.

Luuletused:

Kõik ei olnud müüride vahel.

Rataste laul.

Pastoraal.

Sõja – aastatel Siberis. (1991/August/23) – Lk. 4

Katkendeid Salme Ristkoki Siberimälestustest. Algas „Memento“ 21. numbris.

Fotod:

- Palgiparvetamisel Siberis, Tomski obl. UŠ-Baktsaris [UST-Bakštari], 1953. a. suvel.
- Siberis, Griškinos Tšai jõel, juuli 1955. Eestlannad Salme Ristkok ja Helja Janson. Sellised jämedad olid Siberis seedripalgid.

Ristkok, Salme

Janson, Helja

Luik,

Luik, Irene- Constanze

Luik-Tamm, Laine

Kirss, Nadja

Sepping, Allan

Sepping, Olga

Maramaa, Anna

Sildnik, Marta

Koik, Lilli

Sirkel, Marta

Veera, Ristkok

Leik, Eda
Saarepera, Raimond
Tauts, Urve
Saarepera, Rein
Epner, Ilse

Kõigile vastupanuliikumisest osavõtnuile! (1991/August/23) – Lk. 4
Organisatsioonid „Sini-Must-Valge“, „Põhjapoegade Malev“ ja „Kuperjanovlased“ kutsuvad kõiki teatama, kes midagi teavad mistahes organiseeritud vastupanust möödunud 50 aasta jooksul.

Pertmann, Jüri

Kes teab? (1991/August/23) – Lk. 4
Arvo Lainve´t (Lainvee?) otsib Baškiiria elanik Innokenti Nikolajevitš Passõnkov.

Lainve, Arvo
Passõnkov, Innokenti

Karl Talpak isamaa mullas. (1991/Sept/24) – Lk. 1
1. septembril sängitati Tallinna Metsakalmistul Eestimaa mulda urn legendaarse metsavenna ja soomepoiste ideelise juhi Karl Talpaku põrmuga.

Foto: Langovits, Peeter (ETA)

- [K. Talpaku põrmu sängitamine Tallinna metsakalmistul.]

Talpak, Karl
Talpak, Ingrid
Vallsalu, Jüri
Helme, Rein
Kuldsepp, Toivo
Ise, Sven

Ojatalu, Ülo

Septembrikuuga algas õpiaasta. (1991/Sept/24) – Lk. 1
Tunnustatud Eesti Vabariigi piirikaitse alustab koostööd Nõukogude piirivalvuritega. Õppimisele paneb aluse Eesti Ohvitseride Liidu moodustamine. Ühise töö juurde asuvad Ülemnõukogu ja Eesti Kongress. Kas suudame koos tänaste nooretega kasvatada põlvkonnad, kes ei nõrke katsumustes?

Kaarna, Villem

Kas suudame. September 1991. (1991/Sept/24) – Lk. 1
Luuletus.

Arvola, Jaan

Eesti sõjameeste kokkutulek Adaveres. (1991/Sept/24) – Lk. 2

21. septembril toimus Adaveres Eesti vabadusvõitlejate kokkutulek, mille mõtte algataja oli Mustametsa Muinsuskaitse klubi. Eesmärgiks oli luua Eesti Vabadusvõitlejate Ühing. Oodatud olid kõik Eesti Vabadussõjas ja Teises maailmasõjas osalenud, sõltumata missuguses armees sõditi. Kutsutud olid endised metsavennad ja poliitvangid.

Kokkutulekust osavõtjad teevad pöördumise Eesti rahva poole, kutsudes ühinema Eesti Vabadusvõitlejate Ühendustega maakondades ja suuremates linnades.

Fotod: Eesti Televisiooni fototeegist, Valdo Pandi fotokogust.

- Eesti Leegioni grenader täies lahinguvastuses.
- Lahinguväljalt talutatakse ära haavatud kaaslast.
- Õppeväljakul.

Pant, Valdo

Jaanus, Karl

Viljamaa, Jaan

Saar, Julius

Nugiseks, Harald

Raus, Jüri

Kask, Jüri

Kondoja, August

50 aastat hävitusmobilisatsioonist. (1991/Sept/24) – Lk. 2

1941. aasta suvel mobiliseeriti Eestist 30-33 tuhat meest, mida evakueeriti N. Liidu tagalasse tööpataljonidesse. Neist 11 000 – 12 000 meest surid külma ja nälja tõttu.

Inno, Ev.

Kelu, Meinhard

Põiklik, K.

Juhkam, E.

Pagel, E.

Päts, Konstantin

Tambek,

Kondoja, August

50 aastat hiljem. (1991/Sept/24) – Lk. 2

4. juulil koguneti Tartu 1941.a. kutsealuste traditsioonilisele kokkutulekule. Meenutati olnut, vaadati näitusi, otsiti andmeid teadmata kadunute kohta ning mälestati hukkunuid.

Arula, Maie

Proover, Olev

Metsaots, Karl

Aigro, Kalju

Raudsepp, Jüri

Leola, Leo

Parts, Jaan
Erusk-Petrova, Virve

Oll, Aadu
Pertmann, Jüri

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi esimehele v. a. hr. A. Rüütel. Eesti Vabariigi Valitsuse esimehele v. a. hr. E. Savisaar. (1991/Sept/24) – Lk. 3
Seoses Eesti Vabariigi sõltumatuse tunnustamisega N. Liidu poolt toimuvad riikidevahelised läbirääkimised. Riiklikku delegatsiooni peab kuuluma ka EÕRL „Memento“ ja Eesti Poliitvangide Liidu esindaja.

Rüütel, Arnold
Savisaar, Edgar

Kondoja, August

Madisepäeval Porkunis. (1991/Sept/24) – Lk. 3
21. septembril, 47 aastat pärast seda kui kahe okupatsiooniar mee koosseisu mobiliseeritud eestlaste vahel toimus lahing, kohtusid mõlemal poolel sõdinud mehed ja hukkunute omaksed ühisel mälestuspäeval Porkunis.

Jazov, D.
Pugo, B.
Vallaots, Arvo
Arula, Inge
Moisa, Ellu
Metsatalu, Viktor
Oviir, Madis
Hommik, Bernhard
Ruubel, Ene
Maripuu, Juta
Sepp, Fridenthal

Kes teab Kuno Faelmanni saatusest? (1991/Sept/24) – Lk. 3

14. aug. 1944. a. jäi kadunuks Virumaal, Rakvere ja Tudulinn vahelisel teel Tudulinna konstaabel Kuno Faelmann.

Faelmann, Kuno

Foto: Kerem, Edgar (1991/Sept/24) – Lk. 3

- Adavere kokkutulekul osalenud Rakke külanõukogu veteranid.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Ülo Ojatalu (1991/Sept/24) – Lk. 3
Lühike elukäik. Arreteerimine 1953. aastal ja sunniaastad Arhangelski oblastis, kust vabanes 1956. aastal.

Foto:

- Pildil Ülo Ojatalu laagripäevilt 1956. aastal.

Luuletused:

Vihmapilv sinetab tuulepealse... 1966.

Lõke. 1966.

Udu. 1960.

Ojatalu, Enn

In memoriam. (1991/Sept/24) – Lk. 4

Uno Jaanus. 29. I 1926 – 8. IX 1991.

„Memento“ lehetegijailt järelhüüe eluaegsele trükimehele.

Foto:

- Pildil Uno Jaanus.

Georg Ilmar Madisson 26.VII 1932 – 19. IX 1991

Järelhüüe Eesti noorte vastupanuliikumise organisatsioonilt „Sini-Must-Valge“ oma aktiivsele liikmele, loodusearmastajale, matka- ja kalamehele, ansambli „Põllumees“ algatajale.

Foto:

- Pildil Georg Ilmar Madisson.

„Siia te kärvate!“ (1991/Sept/24) – Lk. 4

Katkendeid Jaak Juha mälestustekirjast „Ma süüdistan!“

Jaak Juha lühike elukäik.

Ärasõit. - Mälestuste esimeses osas mobiliseeritute Tallinnast ärasõidust.

Ešelonist maha jäänud. - Ešelonist maha jäädes hakati omal käel edasi seiklema, eesmärgiks omadele järgi jõuda.

Foto:

- Ešelonist mahajäänud eestlasi Kotlases. Parevalt esimene Jaak Juha.

Juha, Jaak

Lakson, Arvet

Kull, Harald

Valpi, Elmar

Kotkas,

Palusalu,

Tarand, Helmut

Luuletus. (1991/Okt/25) – Lk. 1

*Südamepunane päike läheb...*4. 04. 1948.

Foto: A. G. Palmi kogust.

- Vorkuta ...

Eesti represseeritute sotsiaalsed ja majanduslikud nõudmised vabariigi valitsusele ja ülemnõukogule. (1991/Okt/25) – Lk. 1

EÕRL „Memento“ ja Eesti Poliitvangide Liit esitavad oma nõudmised. Lõpetada rehabiliteerimine ja tunnistada kehtetuks kõik nõukogude võimu poolt rakendatud poliitilised repressioonid nende rakendamise hetkest peale. Kõigile represseerituile anda välja represseeritu tunnistus.

Oll, A.

Pertmann, J.

Ojatalu, Ülo

„Memento“ iseseisvas Eesti Vabariigis. (1991/Okt/25) – Lk. 2

Korraldati seminar 11. ja 12. septembril „Eke-Ariko“ psühholoogi Toomas Takjase kaasabil. Grupitöö vormis püüti selgusele jõuda, millised on „Memento“ funktsioonid ja eelseisvad ülesanded iseseisvas Eesti Vabariigis.

Takjas, Toomas

Foto: Salupuu, Vambola

- [Võõrvägede väljaviimist nõudev demonstratsioon.]

Kannik, Valter

Kommunismivangide töökonverentsilt. (1991/Okt/25) – Lk. 2

Tallinnas toimus 19. oktoobril Endiste Poliitvangide Liidu (EPL) I töökonverents, mille algatajaks Loode-Eesti Endiste Poliitvangide Ühing (LEEPÜ). Osalejaid 50 ringis. Teemadeks omandireformi alused ja maareform, EKP ja KGB osa Eesti ühiskonnas. Ülevaade Põhiseadusliku Assamblee loomisest ja tegevusest.

Oviir, S.

Aasalo, Lembitu

Hänni, Liia

Pertmann, Jüri

Kaplinski, Jaan

Hint, Mati

Tarto, Enn

Adams, J.

Ojatalu, Ülo

Poliitvangid moodustasid erakonna. (1991/Okt/25) – Lk. 3

Tartus toimus 26. oktoobril Lõuna-Eesti poliitvangide kokkutulek - Endiste Poliitvangide Tartu Ühenduse II suurkogu. Osavõtjaid 260 ringis. Sõnavõtude olulisim teema oli südametunnistuse puhtus. On vaja süümevannet – vähemalt avaliku elu tegelastele. Loodi Õigusvastaselt Represseeritute Rahvuslik Erakond, et saata oma esindajad parlamenti.

Mõtus, Ilmar

Laane, Elmut
Teder, Juhan
Veetõusme, Ants

Lagle, Tõnu

Läti poliitiliselt represseeritute ühenduse III konverents. (1991/Okt/25) – Lk. 3
Jelgavas toimus 19. oktoobril iga-aastane Läti Poliitiliselt Represseeritute Ühenduse konverents.
Delegaate oli üle 60. Konverents andis hinnangu ühenduse tehtud tööle ja kavandas uusi ülesandeid.

Foto: (1991/Okt/25) – Lk. 3

- [Stalinismi ohvrite mälestuskivi Jelgavas.]

Tuulik, Kalju
Otsa, Udo
Niklus, Mart

Bekker, E.

EV Riigikantseleist teatati. (1991/Okt/25) – Lk. 3
Tallinna Linna Perekonnaseisumamet väljastas Enn Saarsele (Nikolai Sarsinile) 1990. a. arhiivis oleva
sünni registreerimise akti alusel sünnitunnistuse Enn Saarse nimele.

Saarse, Enn

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Helmut Tarand. 1911 – 1987 (1991/Okt/25) – Lk. 3
Elukäik ja vangla-aastad Vorkutas ja põgenemine kodumaale sundasumiselt.

Foto:

- Pildil Helmut Tarand laagripäevilt Vorkutas 1947. aastal (?)

Luuletused:

Kes on see mõttetu vahtija... 8. 04. 1948

Küll kisendaks.

Pea käte vahel.

Ojatalu, Ülo

Tallinna ühenduse volikogus. (1991/Okt/25) – Lk. 4
26. novembril pidas „Memento” Tallinna ühenduse volikogu aru tehtu ja tuleviku üle. Ühenduses on
660 liiget.

Palmiste, Endel
Joosep, Elmar
Liivak, Lembit
Jürissaar, Ottinell
Talve, Leo
Eenpalu, Anne

Säästla, Uno

Kurjuse ohvrite mälestushiis Virumaale. (1991/Okt/25) – Lk. 4

Pöördumine avalikkuse poole aitamaks rajada Purtse Hiemäele Kurjuse Ohvrite mälestushiit, mis pühendatud läbi sajandite – Liivi sõja, Põhjasõja, vabadussõja, II Maailmasõja ja sellele järgnevate repressioonaaastate käigus hukkunute mälestuse jäädvustamiseks.

„Siia te kärvate!“ (1991/Okt/25) – Lk. 4

Katkendeid Jaak Juha mälestuste käsikirjast „Ma süüdistan!“

Algus „Mementos“ nr. 9.

„Burlakid“

Igavene leivamure.

Koduigatsus.

Repin, Ilja

Foto: Juha, Jaak

- [Kunagine mobiliseeritud kutsealune eakana.]

Illustratsioon:

- Autori joonistus. „Olgu sant või vigane“ – tööpataljoni meeste rivi Zakamskis tööleminekul ja töölttulekul.

EÕRL „Memento“ tänab. (1991/Okt/25) – Lk. 4

Sihtuuringuteks antud rahalise toetuse eest Võru KEK-i juhatust (esimees Ülo Mäeots).

Mäeots, Ülo

Kaarna, Villem

Luuletus.

Need on meie esivanemate varjud... Hingedepäeval, 1991. (1991/Nov/26) – Lk. 1

Kannik, Valter

Valdur Ohakas. (1991/Nov/26) – Lk. 1

Ülevaate tuntud maalikunstniku Valdur Ohaka elukäigust teeb kaasvang Valter Kannik. Arreteerimine aastal 1949 ja vangla-aastad Džezkazgani vasekaevanduses.

Illustratsioon: Valdur Ohaka maal „Istuvad“, 1961. (1991/Nov/26) – Lk. 1

Maal oli eksponeeritud näitusel „Stalinism ja Eesti“ Maarjamäel. Pildi eskiisid valmisid Džezkazgani sunnitöökaevanduses.

Ohakas, Valdur

Pertmann, Jüri

Kellele toetus kuritegelik režiim. Komparteilastest, KGB-lastest ja koputajatest (1991/Nov/26) – Lk. 1

Arutluse alla tulevad küsimused: Kes olid (kom)parteilased ja milline oli nende tegevus eesti riigi ja rahva suhtes aastatel 1940 – 1990? On vajalik analüüsida poliitiliselt läbi ja anda ajalooline hinnang EKP tegevusele viimase viiekümne aasta jooksul. Küsimus ei ole karistamises ja kättemaksus vaid ühiskonna puhastumise ja uuendamise vajaduses.

Kaplinski, Jaan

Hint, Mati

Susi, Arno

Susi, Heli

Eesti Vabariigi seaduse eelnõu. „Nõukogude okupatsiooni ja terrorirežiimi ohvrite kuulutamise kuritegeliku režiimi ohvriteks”. (1991/Nov/26) – Lk. 2

Nõukogude okupatsioon ja terrorirežiim on põhjustanud Eesti Vabariigi kodanikele korvamatut kahju ja kannatusi. Et viia lõpule nõukogude okupatsiooni ja terrorirežiimi ohvrite kõigi õiguste täielik taastamine ning mõista hukka nõukogude võimu ajal valitsenud vägivald, omavoli ja seadusetus, tutvustatakse järnevat seaduse eelnõud.

Lindmäe, H.

Vahar, Eugen

Asutati Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing. (1991/Nov/26) – Lk. 2

23. novembril 1991. a. toimus Tallinnas Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühingu (EVSÜ) asutamine. Koos oli üle saja sõjamehe. Vastati küsimusele, kuidas taotleda invaliidirendist Saksamaalt.

Mahhov, Ivo

Arpo, Heino-Enn

Terror ei säästnud ka arste. (1991/Nov/26) – Lk. 2

Eesti arstkonna organiseerumise algus jääb 1912.aastasse. 29. septembril moodustati Põhja-Balti Arstideselts. 1909. aastal oli 50-60 eesti arsti omal maal, aastaks 1921 oli arste 366 ja 1939. aastaks 976 arsti. Artiklis on ära toodud kokkuvõtlikul kujul inimkaotused Eesti arstkkonnas erinevate okupatsioonide ja repressioonide tagajärjel.

Paldrock, Aleksander

Puusepp, Ludvig

Manteuffel, Werner Zoege von

Konik, Konstantin

Akel, Friedrich

Kõrge, K.

Gavrilov, A.

Mardna, A.

Rebane, R.

Aare, J.

Laar, Mart
Talve, Leo
Aints, Anne
Hion, V.
Normann, Herbert
Lender, Henno

Sõelsepp, Venda

... Kuidas minust sai velsker? (1991/Nov/26) – Lk. 3

Sattudes sinikate söömisest haiglasse ning võites sealse arsti soosingu, hakkas autor tegema sanitaritööd ja õppis aastaga velskriks. Oma nime Doktor Ivan Ivanovitš sai ta juba 1947. aastal ja see püsis kuni lõpuni.

Jakovlev, Grigori

Sinine. (1991/Nov/26) – Lk. 3

Mälestuskild kolme Ivani haiglatöö elu-olust. Suur-Ivan oli sanitar, Väike-Ivan oli küll haigete nimekirjas, aga tegi sanitaritööd ja minategelane Ivan Ivanovitš velsker.

Kes teab? (1991/Nov/26) – Lk. 3

Villo Soover ootab teateid oma isa August Johannese p. Soover`e kohta. Teateid oodatakse Friedrich Kuusekänd kohta.

Soover, August
Soover, Villo
Kuusekänd, Friedrich

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Raimond Kaugver. (1991/Nov/26) – Lk. 3

Raimond Kaugveri lühike elukäik. Osales vabatahtlikuna Soome armees, 1944. aastal arreteeriti. Karistust kandis Vorkuta laagrites nr. 1, 3 ja 4. Vabanes 1949. aastal.

Foto:

- Pildil Raimond Kaugver laagripäevilt 1947. aastal Vorkutas.

Tarand, Helmut
Palgi, Artur

Luuletused:

*Kuidas elan? Vist hästi... Tont seda teab...*10. 01. 1948.

*Istusin naril ja tahtsin värsse treida...*01. 02. 1948.

*Ahjud mõnusalt sooja jagavad...*25. 05. 1948.

*Ja kuis sa ka iial ei kavalda...*19. 08. 1948.

*Mustis säärkuis jalul kui mastidel...*16. 07. 1948.

*Ülalt tundrast ju talvelumede veed...*19. 04. 1948.

Ojatalu, Ülo

„Memento” Tartu ühendus eraldus liidust. (1991/Nov/26) – Lk. 4

2. novembril toimus Tartu „Memento” üldkoosolek. Juriidilist nõu tegevusaastate jooksul on H. Tüüts andnud 3800 inimesele. Töö on tehtud tasuta ning H. Tüüts on otsustanud sellest loobuda. Suur osa ajast kulus Tartu ühenduse ja „Memento” liidu eestseisuse vastuolude lahtiharutamisele. Ettekavatsetult otsustati liidust eralduda. Õigusvastaselt Represseeritute Rahvusliku Erakonna propagandale kulus kolmandik koosoleku ajast.

Lamp, U.

Muuli, P.

Kruuv, H.

Tüüts, H.

Pertmann, Jüri

Rast, Aadu

Tarto, Enn

Juha, Jaak

„Siia te kärvate!” (1991/Nov/26) – Lk. 4

Katkendeid Jaak Juha mälestuskirjast „Ma süüdistan!” Algus „Mementos” nr. 9 ja 10.

„Vabad” sunnitöölised. 1941. aastal anti ehituspataljonile uus nimi – „Stroikolonni”, aga peale nime jäi kõik samaks.

Juudased. Leivakannika eest said paljudest nuhid.

Hüvastijätt. 1942. aasta kevadel hakati „Stroikolonnist” valima mehi Eesti väeossa.

Illustratsioon:

- Autori joonistus: Eesti poiste kalmud metsas Kama kaldal.

Matt, Jüri

Pihlakas, Valter

Alamaa,

Kärp, Peep

Jõulupühad trellide ja okastraadi taga. (1991/Dets/27) – Lk. 1

Laagriaastate jõulumälestused Rakvere vanglast, Altai metsatöölaagrist, Kasahstani Džezkazgani vasekaevanduse Rudniku laagrist nr. 2. Jõulukuuseksi saadeti kodustelt vangid aastate lõpuni 10 aasta jooksul.

Pähn, A.

Fotod: (1991/Dets/27) – Lk. 1 Palo, Ilmar

- Jõulud Norilskis „Eesti Tares” 1954.(?)a. Jõulupuu all on mitte-eestlastest naabrite lapsed.
- Foto Ajaloomuuseumi kogust. Komi ANSV, Inta vangilaager 1956. a..

Sõelsepp, Venda

Jõulud (1991/Dets/27) – Lk. 1

2 luuletust:

Jõulud lapsepõlves...

...ja nüüd. Kolõma, 1946

Pertmann, Jüri

Kellele toetus kuritegelik režim. Komparteilastest, KGB-lastest ja koputajatest. (1991/Dets/27) – Lk. 2

Algus „Mementos“ nr. 11. Artiklis lähemalt KGB tegevusest. Kui Eesti Vabariik on 1940. a.

okupeeritud ja annekteeritud Eesti riigi õigusjärglane, siis tuleb ühene seisukoht võtta ka eesti rahva suhtes tehtud kuritegudes.

Foto:

- J. Pertmann 1958. a. kevadel Mordva vangilaagris Nr. 385/7.

Ojatalu, Ülo

Arupidamine üle pika aja. (1991/Dets/27) – Lk. 2-3

7. detsembril tuli pärast aastapikkust vaheaega Tallinna Kirjanike Majas kokku EÕRL „Memento“ volikogu. Osalejaid 27. Päevakorras ühenduse tegevuse ülevaated, eestseisuse aruanne, edasine tegevus, jooksvad küsimused ja suurkogu kokkukutsumine.

Oll, Aadu

Saks, Mare

Schmidt, Lee

Joosep, Elmar

Pagi,

Kotkas, Kalju

Ruben, Rein

Vahar, Eugen

Kiiver, Leida

Väli, Rein

Muuli, Paul

Salum, Ants

Piir, Enno

Jalakas, Heino

Susi, Heli

Lindmäe,

Herodes, Jaak

Pertmann, Jüri

Rast, Aadu

Saarts, Aimur

Talve, Leo

Maiste, W.

Vahermaa, H.

Vahar, Eugen

Pöördumine Eesti organisatsioonide ja üksikisikute poole. (1991/Dets/27) – Lk. 3
Eesti Õigusvastaselt Represseeritute Liit (EÕRL) „Memento” ja selle allühendused Tallinnas ja Harjumaal, Endiste Poliitvangide Liit (EPL), millesse on koondunud „58§ mehed” ja EPL Loode-Eesti Ühing ning Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing (EVSÜ) teevad ühise pöördumise. Eelmärgitud organisatsioonidel ei ole seni oma ruume ja nad leiavad et parim koht, kus ühtne staap võiks asuda on „KAWE” kelder - hoone, mis on Eesti rahva kannatuste sümbol.

Laane, Elmut

Õigusvastaselt Represseeritute Rahvusliku Erakonna pöördumine EV Ülemnõukogu poole. (1991/Dets/27) – Lk. 3

23. novembril kinnitati Õigusvastaselt Represseeritute Rahvusliku Erakonna volikogu koosolekul, et Eesti Vabariik on kõikides ühiselu aspektides jõudmas kriisi lävele. Olukorra stabiliseerimiseks pakutakse välja omapoolsed abinõud Eesti Vabariigi Riigikogu valimiste läbiviimiseks

Veetõusme, Ants

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Jaan Kross. (1991/Dets/27) – Lk. 3

Jaan Krossi lühike elukäik. Arreteeritud nii sakslaste kui venelaste poolt. Karistus määrati 58§ alusel ja vanglas oli ANSV-s Intas.

Foto:

- Pildil Jaan Kross.

Luuletused:

Mis tead sa tuulest...1954.

Müürist müüri. Kõminial kui võnguks...1947.

Taevast, kui sa õue lähed...1953.

Kannik, Valter

Jõuluöö Vasepõrgus. (1991/Dets/27) – Lk. 4

1952. aastal pidasid kümnekond eesti meest jõuluõhtut kaevanduskäigus Džezkazgani näljastepis Kasahhimaal.

Foto: Palo, Ilmar

- Kompositsioon jõulukaardiks. Norilsk 1954. (?) a.

Rammo, Adolf

Jõulud kahe rinde vahel. Velikije Luki 1942. (1991/Dets/27) – Lk. 4

Katkend Adolf Rammo käsikirjast „Kahuriliha tinaubadega”.

1943. a. jõulude aegu läks Velikije Luki all 800 „Pärna poissi” üle sakslaste poolele. Jumalateenistusel haigla saalis pöördus Saksa väejuhatuse ülejuhtide poole palvega aidata linna kaitselahingutes.

Brauchmann,

Eesti Vabariigi Ülemnõukogule. (1992/Jaan/28) – Lk. 1

EÕRL „Memento” Tallinna Ühendus pöördub Eesti Vabariigi Ülemnõukogu poole protestiga rea viimasel ajal vastuvõetud seaduste ja ettevalmistamisel olevate seaduseelnõude või nende projektide vastu.

Aarop, K.

Võru noorte vastupanuorganisatsioon. (1992/Jaan/28) – Lk. 1

Sõjajärgseil aastail tegutses Võrus mitu noorte põrandaalust vastupanuorganisatsiooni: „Skautlus”, „Noored Partisanid”, „Põhjala Noored”, „Sinine-Must-Valge”, „Ugandi”, „Eesti Vabaduse Eest”, „Noorte Kuperjanovlaste Organisatsioon”. 14. oktoobril 1989. a. toimus Võrus kokkutulek, millest võttis osa 16st organisatsioonist kolm esimest. Oktoobris 1990 olid esindatud kõik eelnimetatud organisatsioonid.

Roots, Jaan
Kibrits, Kalju
Resev, A.
Saaliste,

Ansko, Viljar

Lugupeetud aatekaaslased! (1992/Jaan/28) – Lk. 1

Toimetuse pöördumine aatekaaslaste poole uue aasta künnisel.

Foto: Leppikson, Harald

- [Leinav Linda lumes.]

Ojatalu, Ülo

Halliste kihelkonna valuraamat. (1992/Jaan/28) – Lk. 2

Enno Piir koostas Viljandimaa terroriohvrite nimekirja. Nüüd on ilmunud esimene raamat sarjast „Sakalamaa ei unusta” - „Halliste kihelkond.”

Foto:

- Enno Piir Inta vangilaagris 1956. aastal.

Piir, Enno

Raudvere, Rein

Norilskist Riiga. (1992/Jaan/28) – Lk. 2

Möödunud 1991. a. suvel toimus teine Eesti, Läti ja Leedu ühisekspeditsioon “Norilsk 91”. 9. ja 10. novembril said ühisekspeditsioonil käinud taas kokku Riias. Kavandati ühistegevuse jätkamist.

Bambalis, Ainars
Svidinskas, Romas

Foto: Pahapill, Meinhard

- Memoriaali ehitamine Balti vabariikidest pärit hukkunud vangidele Norilskis 1991. aastal.

Ojatalu, Ülo

Leivanormist, elatusrahast ja poliitikast...(1992/Jaan/28) – Lk. 2

Toimus järjekordne Tallinna üldkogu koosolek 150 osalejaga. Võeti vastu põhikirja parandused, valiti uus volikogu ja revisjonikomisjon.

Pedak, Külli
Villik, Väino
Laar, Mart
Oll, Aadu
Muuli, Paul
Laane, Elmut
Niidussaar, Kalju
Joosep, Elmar
Talve, Leo
Levin, Aleksander
Pihlak, Arvo
Kook, Valli
Eenpalu, Anne
Räst, Rudolf

Reedetud malev. (1992/Jaan/28) – Lk. 3

Kavandamisel on mitmeköiteline koguteos eesti sõjameeste märtriteekonnast 20. diviisi koosseisus alates diviisi ümberformeerimisest Neuhammeris oktoobris 1944 kuni ellujäänute saatuseni nüüdisajal. Esialgseil andmeil koondati sinna umbes 9000 eesti sõjameest.

Foto:

- [Täisrelvastuses sõjamees, kiivril sini-must-valge embleem.]

Limberg, Fred
Tammiksaar, Leo
Sanden, Einar

Kondoja, August

Loodi Virumaa sõjameeste ühendus. (1992/Jaan/28) – Lk. 3 ja 4

14. dets. 1991. a. tulid Lääne-Virumaale Vinni üle 250 endise sõjamehe Ida- ja Lääne-Virumaalt, kes tulid kokku sooviga üksmeelselt anda omapoolne panus iseseisva Eesti Vabariigi taasülesehitamiseks. Moodustati Virumaa Sõjameeste Ühendus (VSÜ) ja kinnitati põhikiri ning valiti 7-liikmeline volikogu.

Murumägi, Erich
Tähiste, Ülo
Lehtla, Valdur
Hommik, Bernhard
Sepp, Frienthal
Metsatalu, Viktor
Elstrok, Helmut
Spriiit, Edgar

Elstrok, Helmut
Koitsalu, Valter
Reinsalu, Arvi
Siren, Olev
Lehtla, Valter
Kuningas, Alfred
Maanas, Helmut

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Rein Põllumaa 1930 1990 (1992/Jaan/28) – Lk. 3

Foto:

- Pildil Rein Põllumaa.

Luuletused:

Pagendatud jumalad palvetavad.

Eluase.

In memoriam. Raimond, Kaugver 25. II 1926 – 24. I 1992 (1992/Jaan/28) – Lk. 4
Järelhüüe populaarsele kirjanikule EÕRL „Memento“ ja Endiste Poliitvangide Liidu poolt.

Foto:

- Pildil Kaugver, Raimond

Maie-Rutt Taimle otsib teateid oma onu Boris Kamsi kohta (1992/Jaan/28) – Lk. 4
kes on sündinud 7. augustil 1919 ja olevat langenud leegionis Saksamaal.

Taimle, Maie-Rutt

Kams, Boris

Ojatalu, Ülo

Talvine õhtupoolik Rakveres. (1992/Jaan/28) – Lk. 4

Pühapäeval, 22. detsembril kogunevad Rakvere mementolased koosolekule. Ühenduse juhatus annab ülevaate tehtust – püstitati mälestusmärk Rakvere Tammikusse, toimunud on iganeljapäevased nõuandetunnid soovijaile. Taastamist ootavad Rakvere Vabadussammas ja mälestussammas 1919. a. Palermo metsas hukkunud 82 rakverelasele. Andmed Virumaa terroriohvrite kohta ootavad kogumist. Volikogu liikmete arvu vähendati 26-lt 15-le.

Nurk, Ōilme

Kärp, Peep

Ranniste, Edgar

Vilu, Erich

Kivinurm, Enn

Korsar, Anu

Oviir, Madis

Velskrina põrgu eeskojas. (1992/Jaan/28) – Lk. 4

Mälestuste esimeses osas saab autorile selgeks laagri ülemarsti ütluse mõtte, et raske saab olema ravida vene hinge. Kõige hullem oli pidev varastamine.

Ernesaks,

Foto: Surva, Oskar

- Spasski kõrbelaagris 1950. aastal – vang D-599.

Ojatalu, Ülo

Eesti Vabariigi aastapäeva paraad 24. veebruaril 1992 Tallinnas vabaduse väljakul. (1992/Veeb/29) – Lk. 1

Eesti Vabariigi 74. aastapäeva tähistamine toimub üle pika aja oma riigis vabal maal. Pärast pikka igatsusteaga on raske mõista, et mure tuleviku pärast ja hool tänase päeva eest on peamine, mille oleme vabaduselt saanud.

Foto: Leppikson, Harald

- [Paraad Vabaduse väljakul.]

Rüütel, Arnold

Eesti Vabariigi seadus. Kohtuväliselt represseeritud ja alusetult süüdimõistetud isikute rehabiliteerimise kohta. (1992/Veeb/29) – Lk. 1

Esmakordselt on Eesti Vabariigi seadusandja öelnud: „... tunnustades isikute tegevust, kes võitlesid Eesti Vabariigi iseseisvuse eest ja Eesti rahvale tehtud ülekohtu vastu...“

28. vaabruaril võttis Põhiseaduse Assamblee vastu otsuse panna rahvahääletusele EV Põhiseaduse 8. paragrahv. (1992/Veeb/29) – Lk. 2

See on ainus võimalus otsustavalt vabastada Eesti Vabariigi juhtimine korrumppeerunud nomenklatuurist.

Bierut, Boleslaw

KGB saladokument. Kuidas käituda kohalike elanikega. Täiesti salajane K.AA/SS 113 Määrus NK/003/47. Moskva, 2. 06. 1947. (1992/Veeb/29) – Lk. 2

Ära on toodud Poola sõjajärgse presidendi tööruumist leitud KGB 45-punktiline tegutsemisjuhend. Näiteks tuleb juhtivatel töökohtadel hoolt kanda, et juhtivad spetsialistid kõrvaldataks ametist ja asendatakse töölistega, kes on vähese haridusega ja erialaste teadmisteta.

Karikatuur: Valtmann, Edmund

- Fifty years is enough.

Kannik, Valter

Loode-Eesti poliitvangide volikogul. (1992/Veeb/29) – Lk. 3

16. veebruaril toimus Tallinnas Endiste Poliitvangide Loode-Eesti Ühingu volikogu koosolek. Võetakse vastu uus põhikiri ja muudetakse nime, arutatakse Taanist saabunud toiduabi jagamist.

Aasalo, Lembitu
Gailit, Karl
Pertmann, Jüri
Savisaar, Edgar
Susi, Heli
Susi, Arno
Kass, Joh.
Hänni, Liia
Tarto, Enn
Mets, Tõnis
Ranniste, Edgar
Oll, Aadu
Sauvere, Illi
Jõgi, Aili
Ellmann, Evald
Rääk, Osvald
Mõttus, Kristjan
Ennuvere, Aleksander
Madisson, Ilmar
Kiisler, Karl
Mätik, Kalju

Saar, Jaan

ESTO – kellele? (1992/Veeb/29) – Lk. 3

Illustratsioon:

- VI Ülemaailmsed Eesti Päevad
- 4 -11 juulil 1992
- 6th Estonian World Festival

ESTO `92. Abikomitee Eestis büroo juhataja Jaan Saar teatab Aadu Rastile, et kahjuks ei saadud arvestada tema soovi osa võtta ESTO `92 üritustest New Yorgis ametliku delegatsiooni koosseisus.

Rast, Aadu
Rumessen, Vardo
Endre, Sirje
Mikiver, Mikk
Valton, Arvo

Rast, Aadu

Kes läheb väliseestlastele Eestimaad tutvustama? (1992/Veeb/29) – Lk. 3

Autori soov, et ametlikku delegatsiooni koosseisu lülitataks viis inimest represseeritute liidust „Memento“ ei leia heakskiitu ESTO-päevade Abikomitee poolt. Antakse võimalus sõita turistina.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Karl Neitsov. (1992/Veeb/29) – Lk. 3

Karl-Friedrich Neitsovi lühike elukäik: arreteerimine piiri ületamise katsel 1951. aastal, sunnitööaastad Molotovi oblastis, Nõroblagis ja Mordva sunnitöölaagrites, 1967. a. sai koju tagasi.

Foto:

- Pildil Karl Neitsov 1957. aastast Mordva vangilaagris 385/7.

Luuletused:

*Kas varsti lööb...*1954. aastal 12.-13. märtsil ööl enne põgenemist Malõi-Volemi hävituslaagrist – Nõroblag, Molotovi obl.

*Sa kustutada ei tohi, minu õnnetähte...*5. juulil 1966. a. kohtumisel emaga Aa sünnikodus peale 15 aastat sunnitööd.

*Kusagil suure sõjatee ääres...*august 1967. Sinimägesid külastades.

Cerberus

Kurb võrdlus. (1992/Veeb/29) – Lk. 4

Võrreldakse toidunorme inimese kohta 1952. aastal Molotovi oblasti sunnitöölaagris ja 1992. aastal Eestis. Autor teeb järelduse, et toidutagavarad on maha äritsetud.

Juzmanov,
Hrenovski,
Saritseva,
Grišin,
Mihhailtšenko,
Kogan,
Izmailov,
Umanski,
Rüütel,
Savisaar,
Saarniit,
Laos,
Maaste,
Kirs,
Urge,

Foto: (1992/Veeb/29) – Lk. 4

- 1953. aastal Uraalis Norõblagi Nizva vangilaagris lätlasest konvoerija tehtud foto. Saadetud Karl Neitsovi kodusel aadressil. Palgikoormal esimene Karl Neitsov, taga lätlasest kaasvang.

Neitsov, Karl

Surva, Oskar

Velskrina põrgu eeskojas: Oskar Surva mälestusi. (1992/Veeb/29) – Lk. 4

Algus „Memento“ 28. numbris.

Velsker saab uue abilise - üle 70 aastase muhamedi ülemvaimuliku, kes tutvustab muhamedi usukombeid ja elukorraldust. Kriisist õnnestub välja tuua laagriülema pisipoju. Tõeliseks katsumuseks kujuneb 500 naisvangi saabumine.

Murdassov,
Gorki,
Dr. Ernesaks,

Alle, August

Eesti Päev. (1992/Veeb/29) – Lk. 4
Luuletus: 1921

Hüvasti, „Vaba Maa“. (1992/Veeb/29) – Lk. 4
Teabelehe „Memento“ toimetus tänab trükikoda koostöö eest.

Laane, Kalju

Eestlane olla. (1992/Märts/30) – Lk. 1
Luuletus: Märts, 1990

Foto: Leppikson, Harald

- [Talu öös.]

Ojatalu, Ülo

25. märts 1949 (1992/Märts/30) – Lk. 1
Mõtisklus küüditatute mälestuspäeval Tallinnas Linda kuhu juures.

25. märts on kujunenud rahvuslikuks leinapäevaks. (1992/Märts/30) – Lk. 1
Õigusvastaselt Represseeritute Rahvusliku Erakonna volikogu teeb pöördumise avalikkuse poole, meenutades märtsipäeva 43 aastat tagasi.

Talve, Leo

Turvatumest Eestimaal. (1992/Märts/30) – Lk. 2
Vene riigi välispoliitiliseks eesmärgiks on sajandeid olnud Euroopa vallutamine. Alates Liivi sõjast, mil suure idanaabri eesmärk oli kinnitada kand Läänemere kaldale. Juba 1704. a. küüditati alistatud Tartu elanikud Venemaale. Uurimist ootavad okupatsioonivõimude kuritööd, sealhulgas 1949. a. küüditamine – operatsioon „Priboi“. Nimekirju koostati neli aastat ja lõpuks jagati küüditatavad kahte põhigrupi – „natsionalistid“ ja „kulakud“. Nimekirjadesse kanti 30 000 Eesti elanikku, vagunitesse toimetati üle 20 000. Eesti okupatsiooniaastate ajalugu ootab terviklikku uurimist.

Peeter I
Šeremetjev, B.
Katariina II
Lenin, V. I.
Stalin,
Urvaste, H.

Foto: Tarmula, Arvo

- Mälestusjumalateenistus 25. märtsil 1992 Haapsalu Jaani kirikus. Ridala koguduse õpetaja Peeter Paemurd süütab küünlad urni juures, milles Siberis hukkunute kalmudelt toodud muld. Laulis Taebla kammerkoor.

Kärp, Peep

„Olen määratud Siberisse igaveseks...” (1992/Märts/30) – Lk. 2

Selliste sõnadega algas dokument, millele pidi allkirja andma iga deporteeritava perekonna pea ning see oli venekeelne. Eestis moodustati viisik küüditamise läbiviimiseks. Operatsiooni läbiviimise eest vastutas ENSV Julgeolekuministerium eesotsas B. Kummiga. Hiljem asendati ta V. Moskalenkoga, kuna küüditamisplaani täideti ebakorrektselt.

Veimer, A.

Karotamm, N.

Kumm, B.

Resev, A.

Moskalenko, V.

Käbin, J.

Pöder, Vambola

Žirinovski,

Ojatalu, Ülo

Jõgeval loodi „Memento” ühendus. (1992/Märts/30) – Lk. 2

29. märtsil 1992. kogunes Jõgeva Kultuurimaja saali ligi 80 inimest. Kuulates ära EÕRL „Memento” eestseisja Jüri Pertmanni ja Viktor Niitsoo ettekande Eesti Vabariigi poliitilisest olukorrast – otsustati moodustada Jõgevamaa „Memento”. Valiti 8-liikmeline volikogu.

Pertmann, Jüri

Niitsoo, Viktor

Foto: Voronov, Mare

- Jõgeva „Memento” volikogu.

Reinumägi, Erich

Bergmann, Endel

Roose, Aleksander

Tõugjas, Olev

Veimann, Anne

Käbin, Tõnu

Mitt, Arnold

Rütter, Airi

Olli, Aadu

Eesti Kongressi 8. istungjärgul: Aadu Olli sõnavõtt. (1992/Märts/30) – Lk. 3
Põhiseaduse eelnõust, selle rakendusotsusest ja Riigikogu valimisest ning illegaalsetest
immigrantidest rääkis oma sõnavõtus Aadu Olli 22. märtsil 1992. aastal Tallinnas Eesti Kongressi 8.
istungjärgul.

Toimetusest: 28. märtsil 1992. a. ilmunud „Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seaduse”
eelnõus NLKP funktsionäride tegevust keelustavat paragrahvi ei ole.

ETA sõnum: „ÜN presiidium moodustas riikliku komisjoni repressiivpoliitika ja inimsusevastaste
kuritegude väljaselgitamiseks. Komisjoni esimeheks nimetati kirjanik Jaan Kross.”

Kross, Jaan

Kes teab? (1992/Märts/30) – Lk. 3

Oodatakse teateid Ernst Miili kohta.

Miil, Ernst

Laidoner,

Kopli, Vaike

Luulekevad `92. (1992/Märts/30) – Lk. 3

Eesti Luuleliit ootab kaastöid kõigilt luulehuvilistelt.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Kalju Laane 1933 – 1990 (1992/Märts/30) – Lk. 3

Elukäik: küüditamine 1949. a. Irkutski oblasti Tuluni rajooni Jevdokimovo külasse, koju tagasi 1957. a.

Foto:

- Pildil Kalju Laane 1954. aastal Siberis.

Luuletused:

Õõ taigas. Irkutski obl., 1949.a.

Taas hälliasemel. Sa(n)drametsas Laanepõllul, 1957. a.

Kas otsast peale? Märts, 1990

Laane, Elmut

Kalender–märkmik küüditusvagunist. (1992/Märts/30) – Lk. 4

Selle kaanteta, pisut kulunud 1949. a. taskukalendri andis ajaleht „Memento” toimetusele kasutada
25. märtsil Lätimaalt küüditatud eestlane Olev Tõugjas, kes praegu elab Jõgevamaal Puurmanni
vallas. Päevikust on ära toodud ajavahemik 25. märtsist kuni 31. detsembrini.

Tõugjas, Olev

Illustratsioon:

- Lehekülg kalender–märkmikust

Õigusvastaselt Represseeritute Rahvusliku Erakonna Põhja–Eesti piirkondlik koosolek toimub 25. aprillil algusega kell 12 Tallinnas „Eesti Projekti” saalis (Rävala 8). (1992/Märts/30) – Lk. 4

Ära on toodud koosoleku päevakord.

Laane, E.

Lippmaa, E.

Joosep, E.

Eenpalu, A.

Lugupeetud lugejad (1992/Märts/30) – Lk. 4

Toimetuse pöördumine avalikkuse poole abi saamiseks, et ajalehe väljaandmine saaks jätkuda.

Jõutud on 30. numbrini ning algelt üksiknumbri hinnast 40 kopikast on jõutud 3 rublani. Otsesed kulud eksemplari kohta on jõudmas 5 rublani.

Ojatalu, Ülo

Organisatsiooniline ehk vana voorimehe õpetussõnu noorele ohjurile.

(1992/Aprill/31) – Lk. 1

Luuletus.

Valtmann, Edmund

Karikatuur: (1992/Aprill/31) – Lk. 1

- USA-s elava eestlase, Pulitzeri preemia laureaadi Edmund Valtmanni karikatuur.

Ojatalu, Ülo

Kas parem on pahem või on vasem parem? (1992/Aprill/31) – Lk. 1

Poliitiline mõtisklus pahem ja parempoolsuse teemal. Tasakaalustatud demokraatia eeldab laialdast sümpaatiat vasakpoolsusele. Tõelisest parempoolsusest saab rääkida siis, kui valdaks eraomand.

Mätik, Kalju

Poliitvangide volikogu Viljandis. (1992/Aprill/31) – Lk. 2

12. aprillil toimus Viljandis EEPL volikogu koosolek. Kõneldi vajadusest läbi viia üldkoosolek, kritiseeriti uut EV Politseiseadust. Avaldati arvamust, et kinnipidamiskohtades oldud aastate eest tuleb maksta kompensatsiooni NSVL õigusjärglasel. Räägiti ajakirjanduse mittesoosivast suhtumisest, mälestuskivi avamisest J. Pitka sünnikohas.

Pertmann, Jüri

Teder, J.

Oll, Aadu

Karu, L.

Frey-Semmet, L.

Kovaljov, S.

Lalumiere, C.

Kukin,

Ahonen, H.
Laane, E.
Arvola, J.
Pitka, J.

Ansko, Viljar

„Memento“ nüüd ka Läänemaal. (1992/Aprill/31) – Lk. 2

11. aprillil koguneti Haapsalu maavolikogu saali, et luua oma ühendus. Kuulati Jüri Pertmanni ülevaadet EÖRL „Memento“ senisest tegevusest ja edasisest suundumustest. Represseeritute organisatsioonid on liialt killustunud ning ei jõuta alati ühistele seisukohtadele. Poliitilisest olukorrast ülemnõukogus rääkis ÜN liige Andres Ammas. Leiti, et võimalikult kiiresti tuleb läbi viia riigikogu valimised ja valimisõigus peab olema vaid EV kodanikel.

Foto: Tarmula, Arvo

- [„Memento“ Läänemaa Ühenduse loomise koosolekul. Kõneleb J. Pertmann.]

Pertmann, Jüri
Kass, Johannes
Mets, Tõnis
Ammas, Andres
Laar, Mart
Kama, K.
Parder, H.
Pork, J.
Schotter, H.
Hänni, L.
Lauristin, M.
Tarand, A.
Savisaar, Edgar
Uluots, Ü.
Toome, I.
Sirendi, A.
Alver, Hans
Alver, Halja
Uustalu, Vaige
Uustalu, Jüri
Pöld, Lembit
Pinn, Voldemar
Vilta, Vaike
Palk, Voldemar
Paiso, Endel
Järgla, Karl
Kuuben, Lembit
Tui, Tõnis
Jalakas, Heino

Põld, Lembit

Teavet. (1992/Aprill/31) – Lk. 2

Antakse teada EÕRL „Memento“ eestseisuse vastuvõtuajad ja koht ning eestseisuse koosolekul räägitust.

Ojatalu, Ülo

Eesti Vabariigi tuleviku nimel. (1992/Aprill/31) – Lk. 3

Eesti Vabadusvõitlejate Tallinna Ühenduse asutamiskoosolekule 25. aprillil Sakala keskusesse koguneb 600 kunagist sõjameest. Seatakse ülesandeks taastada eestlaste usk endasse. Võeti vastu põhikiri, valiti 15-liikmeline juhatus ja moodustati revisjoni-, eetika- ja sotsiaalkomisjon. Puudub oma ruum.

Foto:

- Ajalehest „Rindeleht“, 16. sept. 1944.

Valter, Hannes

Estam, Jüri

Betlem, Jaanus

Laane, Elmut

Lippmaa, Endel

Liim, Jüri

Rent, Harri

Post, Heino

Tibbo, Paul

Vahar, Eugen

Eesti vigastatud sõjameeste ühingus. (1992/Aprill/31) – Lk. 3

Esimene peakoosolek pärast asutamist toimub 11. aprillil 1992 Tallinnas EKE saalis. 93st liikmest kohal 61. Juhatuse tegevusest andis ülevaate ühingu esimees Eugen Vahar. Tegeldi „Kawe“ keldri ja oma maja küsimustega ning meditsiiniliste soodustustega. Otsutati luua mitu komisjoni.

Wellner, Gert

Oja, U.

Viida, I.

Käard, R.

Ruus, J.

Kärk, O.

Teras, J.

Kannik, V.

Jaagus, M.

Telliskivi, R.

Priks, J.

Kuusik, H.

Otsa, H.

Oimann, V.
Mahhov, I.

Kaarna, Villem

Laagriluule veerud. (1992/Aprill/31) – Lk. 3

Foto: Pildil autor kaevanduspäevilt.

Luuletused:

Sahtliluule. 1991.

Unenägude okastratõngas. 1991.

Polaaröö, hundid...

Laulmiseks need laulud ei kõlba...sept. 1991.

Kas punane või must huumor? (1992/Aprill/31) – Lk. 4

Halvasti edeneb ilmsüütute rehabiliteerimine E(NS)V Ülemkohtus. Reputatsiooni säilitamiseks kuulutatakse kunagised vabadusvõitlejate organisatsioonid huligaanide jõukudeks.

Kirikal, J.

Pender, U.

Urge, L.

Paavel, Ageeda-Andrea

Jürgenson (Jõgi), Aili

Valdmaa, Eino

Frei, Lia

Kuusk, Juhan

Vijard, A.

Kram, M.

Seppik, A.

Talp, A.

Redlich, Heinrich

Puusta, Jüri

Alamets, Erich

Kask, Aleksander

Talts, Olev

Hiielaid, Ülo

Kaldma, Harri

Iila, Arvo

Eesti Vabariigi Ülemkohtule. (1992/Aprill/31) – Lk. 4

Kask, Aleksander esitab avalduse ülemkohtule. Ta ei ole nõus, et 1946. a „vabastajate“ mälestusmärgi õhkamist kvalifitseeritakse kuritegeliku huligaansusena.

Kask, Aleksander
Adamson,

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Õiguskomisjoni esimees v. a. hr. T. Anton.
(1992/Aprill/31) – Lk. 4

EÕRL „Memento“ eestseisuse nimel esitab A. Oll pöördumise EV õiguskaitseorganite rehabiliteerimispoliitika kohta justiitsministeeriumile ja õiguskomisjoni esimehele.

Anton, T.

Rask, M.

Sarv, E.

Lepassalu, Virkko

Oll, Aadu

Kes teab? (1992/Aprill/31) – Lk. 4

Jüri Jüri p. Järvesalu otsib õde Tiiu Jürvetson. Artur Karl Johannes Villemi p. Masti otsib tütar Maimu Järvesalu.

Järvesalu, Jüri

Jürvetson, Tiiu

Mast, Artur

Järvesalu, Maimu

Ansko, Viljar

Okastraatseid karikatuure. (1992/Aprill/31) – Lk. 4
5 karikatuuri.

Aprilliveerud. (1992/Aprill/31) – Lk. 4

Poliitilised naljad.

Kaarna, Villem

Luuletus: Emadepäeval, 1992. (1992/Mai/32) – Lk. 1

Foto: Leppikson, Harald

- [Vanaema.]

Ojatalu, Ülo

Punetav maikuu – kes peavad pidu? (1992/Mai/32) – Lk. 1

Rahareformi eelne ärevus ja hinnatõus iseloomustavad 1992. aasta maikuud.

Naised sunnitöölaagris. (1992/Mai/32) – Lk. 2

Illustratsioon:

- Tundmatu autori joonistus.

Foto:

- Vangide-krohvijate brigaad Balhaši Lihakombinaadi ehitusel 1955. aastal. Vasakult esimene ukrainlanna Maria, keda ülekuulamisele NKVD-s pandi istuma tulisele pliidile, kolmas – eestlanna Lehte Tammistu.

Tammistu, Lehte

„Memento“ üldkogu veel kokku ei tule. (1992/Mai/32) – Lk. 2
Volikogu koosoleku protokoll.

Pertmann, Jüri.
Sarv, Mait.
Ansko, Viljar.
Ojatalu, Ülo
Reinumägi, Erich.
Paiso, Endel.
Eenpalu, Anne.
Nurk, Õilme.
Lagle, Tõnu.
Oll, Aadu.
Kotkas, Kalju.
Pihlak, Arno.
Arvola, Jaan.
Pitka, Oliver-Eduard.
Pitka, Stanley.
Kamsen, Reinhold.
Kaljaspoolik, Juhan.
Liivik, August.
Kärp, Peep.
Talve, Leo.
Kross, Jaan.
Tamm, Jaak.
Palmiste, Endel.
Paju, Ants.
Telgmaa, Juhan.
Rast, Aadu.
Pärn, Enn.
Salum, Ants.
Reinsalu, E.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Antonina Apollo. (1992/Mai/32) – Lk. 3

Elukäik: sündinud Tallinnas, koolis käinud Soomes, Tallinnas, Novosibirskis ja Moskvas. Esimest korda arreteeriti 1937. a. süüdistatuna spioneerimises. Viie aastane karistus pikenes sõja tõttu 10le aastale. Teist korda arreteeriti 1950. a. ja saadeti Krasnojarski kraisse.

Luuletused:

Lahkumine. 2.X 1950

Mure. Aprill 1988

Üksindus. Aban, 12. VIII 1951

*Oli päev, oli vaev ...*25. III 1991

Fotod:

- Pildil Antonina Apollo
- Sellisena jäi „rahvavaenlase poeg“ emast maha arreteerimisööl... (Foto 1936. aastast)
- ... ja sellisena nägi Antonina Apollo poega taas peale sunnitöölaagrist vabanemist. (Foto 1948. aastast)

Apollo, Albert

Tammsaare, A. H.

Under, M.

Valton, A.

Mätik, Kalju

Poliitvang ja tänane poliitika. (1992/Mai/32) – Lk. 3

Taas toimub Viljandis EEPL volikogu koosolek. Arupidamise põhiteemaks poliitiline olukord Eestis ja kunagiste poliitvangide võimalused selle arengus osaleda. Ülevaade Eestis tegutsevatest represseeritute organisatsioonidest.

Pertmann, Jüri

Tarto, Enn

Rüütel, Arnold

Kes teab? (1992/Mai/32) – Lk. 3

Otsitakse teateid Wilhelm Kristjani p. Olevi kohta.

Olev, Wilhelm

Olev, Kulno

Rast, Aadu

„Memoriaali“ II konverents. (1992/Mai/32) – Lk. 4

Konverents toimus 18. ja 19. aprillil Repinos. Üleliidulisest organisatsioonist on saanud rahvusvaheline ajaloolis-valgustuslik, õiguskaitsealine ja heategevuslik ühing. Kõne all oli sotsiaalne kindlustatus eri regioonides, KGB arhiivid, „Nürnberg 2“, ümbermatmised ja matmispaigad eri paigus.

Afanasjev, J.

Jeltsin, B.

Lebedinski,

Soros, G.

Parsenjuk, Boriss

Guškov, Juri

Ojatalu, Ülo

Mõnda „Memoriaalist“. (1992/Mai/32) – Lk. 4

Ülevaade „Memoriaali“ väljaannetest.

Gratšinski, Juri

Kaasik, Aleksander
Kadrik, Valdur
Kesa, Oskar
Kenapea, Evald
Vaab, Karl
Vaaks, Alfred
Vaigre; Feliks
Vainu, August

Kroonikat. (1992/Mai/32) – Lk. 4
„Memento“ Tallina ühenduse eestseisjaks valiti Anne Eenpalu.
Eenpalu, Anne
Eenpalu, Kaarel

Fotod: Arhangelski Siseasjade Valitsuse arhiivist, Ajalehest „Severnõi Rabotši“, 17. juuli 1991.
(1992/Mai/32) – Lk. 4

- Jarinlag 1940.- tel aastatel; alaealiste barakis.
- Vahialused tööl.

Oll, A.; Pertmann, J.; Bumanis, E. [Burmanis, E.]; Domburs, L. [Bomburš, L.]; Oksas, J.; Smetoniene, I.
Pöördumine Venemaa valitsuse poole. (1992/Juuni/33) – Lk. 1
Esitatakse nõudmine kogu endise Nõukogue armee väekontingent viivitamatult ja tingimusteta välja viia Eesti Vabariigi territooriumilt.

Foto: Virkus, Hillar

- Mälestusmärk küüditatuile Pärnu Leinapargis. (1992/Juuni/33) – Lk. 1

Ojatalu, Ülo

Juuniküüditatu leinapäeval 14. juunil 1992. (1992/Juuni/33) – Lk. 1
Pea täitub aasta Eesti vabariigi taasiseseisvumise väljakuulutamisest. ENSV viimastel aastatel rehabiliteeriti küll kõik küüditatud kuid majanduslik ülekohus pole veel kaugeltki hüvitatud.

Jaaska, Salme

14. juuni 1941 (1992/Juuni/33) – Lk. 1
Luuletus.

Virkus, Hillar

Foto: (1992/Juuni/33) – Lk. 1

- Norilski igikeltsa all puhkab loendamatu hulk eestlasi. Tänavu 14. juunil jäi Pärnamäele nende mälestust tähistama 1991. a. Norilski-ekspeditsioonilt toodud kuuseke.

14. juuni 1941 – 14. juuni 1992. (1992/Juuni/33) – Lk. 2

Ojatalu, Ülo

Mälestuspäevad Tallinnas. (1992/Juuni/33) – Lk. 2
Mälestuspäevad avas „Sakala“ keskuses 13. juuni südapäeval EÕRL „Memento“ eestseisja Jüri Pertmann. Toimus probleemitihe mõttevahetus Eesti mineviku ja tänapäeva probleemidest,

vaadatuna represseeritute seisukohalt. Kõne all olid omandireformi probleemid, kunstlik eestlaste jaotamine lääne-, ida- ja kodueestlasteks, Pärnamäe mälestuskünka haljastamine, KGB arhiivide suletus ja muud teemad. 14. juunil pidas Tallinna Toomkirikus mälestusjumalateenistuse piiskop Kuno Pajula, seejärel mälestuskogunemine Lindamäel ja Pärnamäe kalmistul ning Sakala vanas saalis ansambli „Memor” ja Hochdahli naiskoori ühiskontsert.

Fotod:

- Virkus, Hillar: Leinahetk Pärnamäel – J. Estam, A. Eenpalu, H. Sabbo, J. Viru, J. Manitski jt.
- Mätik, Kalju: Lindamäel kõneleb EV välisminister J. Manitski
- Virkus, Hillar: „Sakalas” laulab Hochdahli naiskoor.
- Seidelberg, Avo: Rakvere mementolastel on külas luuletaja Kalju Lepik

Pertmann, Jüri
Lippmaa, Endel
Paltser, Albert
Estam, Jüri
Tarto, Enn
Linde, Katrin
Bomburš, Lev
Burmanis, Edmunds
Smetaniene, Irena
Oksas, Jurgis
Laasi, Evald
Vahermaa, Hillar
Levin, Aleksander
Pajula, Kuno
Manitski, Jaan
Eenpalu, Anne
Adams, Jüri
Tamman, Venda
Sabbo, Hilda
Pahapill, Meinhard
Palmiste, Endel
Viru, Johannes

Arvola, Jaan

Leinapäev Järvamaal. (1992/Juuni/33) – Lk. 2

Leinapäeva Järvamaal tähistati Järvamaa Päevade raames. Kүүidatute mälestuskivi juurde kesklinna kalmistule kogunes üle 300 inimese.

Kärp, Peep

Leinaaktus Rakvere Tammikus. (1992/Juuni/33) – Lk. 1

Rakvere Tammikusse kogunes 14. juunil umbes pooltuhat inimest, et stalinismiohvrite mälestussamba juures tähistada juunikүүidatamise 51. aastapäeva.

Nurk, Õilme
Kivinurm, Enn
Lepik, Kalju
Falk, Paul
Puusepp, Viktor
Leps, Olev
Nõmmaru, Vilma
Takjas, Jüri

Minu koduks oli Siber. Salme Jaaska mälestusi. (1992/Juuni/33) – Lk. 3
Küüditatud 14. juunil 1941. aastal Tomski oblastisse, Sbornoje asulasse. Algusaastad Siberi
muldonnikeses koos pererahvaga, kes küüditati sinna 1929. aastal.

Jaaska, Salme
Uusna, Michail
Arvisto, Maks
Vladimirov, Aleksander Ignatjevitsš
Vladimirov, Maria

Kondoja, August

Rahupäev Porkunis. (1992/Juuni/33) – Lk. 3

9. mail tuli Porkunisse kokku üle tuhande inimese, kus toimus mälestustalitus lahingus mõlemal
poolel sõdinute, hukkunute omaste ja tuttavate osavõtul. Taasavati Porkuni lahingupaiga
hautähised (vaskristid), mis hävitati 1990. aastal.

Foto: Lõbu, Peep

- Leinatalitus Porkuni lahingu Vistla kalmul 21. oktoobril 1991. Kõneleb Madis Oviir.

Tähiste, Ülo
Oviir, Madis
Korsten, Teet
Eiskop, Kurt

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Salme Jaaska. (1992/Juuni/33) – Lk. 3

Salme Jaaska lühike elukäik: küüditamine Siberisse 14. juunil 1941. aastal, töötamine mitmetel
töökohtadel üle 17 aasta. Kodumaale sai tagasi aastal 1958.

Foto:

- Pildil Salme Jaaska Siberis 4. augustil 1946.

Luuletused:

Nägemus. Siberis, 1941/42. a. talvel.
Sunnitöölise laul. Siberis, 1945.

Viimaseil küsimärgiga päevil. Siberis, 1958. a. aug.-sept.
Esimesed sammud sünnimaal. 8. okt 1958. a.
Mõtisklus. 80-ndal juubelil. 17. augustil 1989. a. lapseõlvekodus.

Ojatalu, Ülo

Läti Vabariigis on nõukogude repressioonid kuulutatud inimsusevastasteks kuritegudeks. (1992/Juuni/33) – Lk. 4

Läti Vabariigi Ülemnõukogu on vastu võtnud mitmed seadused nõukogude repressioonide kohta. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu on käinud repressioonide suhtes hoopis teist teed ning kogu töö jääb valitava Riigikogu õlule.

Kross, Jaan

Komi kalmudemailt. (1992/Juuni/33) – Lk. 4

Intervjuu Komimaa Inta vangilaagrite koduloouurijaga Viktor Ložkiniga. Intervjueeris ajalehe toimetaja Viljar Ansko.

Abezi stalinlikes laagrites hukkus tuhandeid poliitvange. Siin hoiti vangis ka välismaa kodanikke. Abezi asulas oli kolm matmispaika, säilinud nendest on hiliseim. Plaanis on luua mälestusmärk, kuhu hukkunute kõigis keeltes kirjutada „Igavene mälestus”. Intervjueeritav rääkis laagrite tekkeloost ja kujunemisest. Abezi „Memoriaali” põhitegevus on hukkunud vangide väljaselgitamine ja nende mälestuse jäädvustamine. Välja on selgitatud 22 eestlase nimed, kes olid Abezi laagris.

Foto.: Leppikson, Harald

- V. Ložkin näitab „Memento“ toimetajatele dokumente ja fotosid Abezi laagritest.

Ansko, Viljar

Karsavin, Lev Platonovitš

Punin, Nikolai Nikolajevitš

Ahmetova, Anna

Trofimov, J. N.

Presidendiks Lennart Meri. (1992/Juuli/34) – Lk. 1

Praegu ei ole Eesti Vabariigi jaoks sobivamat presidendikandidaati, kui Valimisliit „Isamaa” poolt esitatud Lennart Meri.

Lennart Meri meenus ööst vastu 14. juunit 1941.

Meri, Lennart-Georg

Ojatalu, Ülo

Valimiste eel, juulis. (1992/Juuli/34) – Lk. 1 ja 3

Kehtivast valimiskorrast ja arutelu selle üle, kellele see on kasulik. Avaldatakse arvamust, et rahval on kõige õigem oma hääl anda Lennart Meri kasuks. Millise Riigikogu võib saada Eesti Vabariik 1992. aastal ja kuidas hääletada.

Meri, Lennart
Rüütel, Arnold

EÕRL „Memento” ja Eesti Endiste Poliitvangide Liidu poliitloomkonna pöörduuine.
(1992/Juuli/34) – Lk. 1

Pöörduuine Eesti kodanike poole, kes on olnud EKP ja ELKNÜ palgalised töötajad, et nad loobuksid kandideerimast Eesti Vabariigi riigi- ja omavalitsusorganitesse.

Pertmann, Jüri

Vahar, Eugen

Estole-92. (1992/Juuli/34) – Lk. 2

Illustratsioon:

- Esto päevade plakat.

EVSÜ esimees E. Vahari tänuavaldus väliseestlastele, tänu kellele sai ta osaleda ESTO `92 päevadel New Yorgis. Tervitused välisühingutele ja väliseestlastele abi ja toetuse eest.

Lühiülevaade ESTO `92 päevadel osalemisest ja seal toimunust.

Foto:

- Eugen Vahar ja Hudo Räst Poliitvangide lipuga ESTO `92 avamise ajal 4. juulil Lyberti State Park`is.
- Sõduriõhtu 6. juulil New Yorgis.

Salumets, Helju

Anson, Ülo

Jurs,

Ploom,

Meder, Jens

Schmidt, Peeter

Raiend, Valdek

Räst, Hudo

Bush, George

Jaakson, Ernst

Niklus, Mart

Eesti Õigusvastaselt Represseeritute Liidu „Memento” ja Eesti Endiste Poliitvangide Liidu pöörduuine ESTO `92 päevadest osavõtjate poole. (1992/Juuli/34) – Lk. 2

Oll, Aadu

Pertmann, Jüri

ESTO 92. (1992/Juuli/34) – Lk. 2

Üleskutse kaasmaalastele, et rajada vabas Eestis Tallinna Pärnamäe kalmistuliivale Mälestusküngas.

Eenpalu, Anne

Sabbo, Hilda
Estam, Jüri

Pöördumine Õigusvastaselt Represseeritute Rahvusliku Erakonna poolt.
(1992/Juuli/34) – Lk. 2

Tänuavaldus väliseestlastele, kes on seisnud EV järjepidevuse kaitsel. Nõudmine EV valitsusele, et tasustada asumisel oldud aeg vähemalt kolmekordses määras. Palutakse toetust ülaltoodud nõudmistele ESTO `92 osavõtjate poolt.

Illustratsioon: ESTO `92 lendlehe tekst ja pilt. (1992/Juuli/34) – Lk. 2

Jaaska, Salme

Minu koduks oli Siber. (1992/Juuli/34) – Lk. 3

Algus „Mementos” nr. 33

Pererahvas vabanes sundasumiselt 1948. aastal ja asus elama poja Kuzma juurde Krasnojarskisse. Kolhoosiaja mälestused aiandusbrigaadist, kartulipanekust rahe ajal, toitlustamisest ühiskatlas ja parmupilvedest.

Foto:

- 14. juunil 1941 Aegviidust küüditatud Velsi Linda oma hoolealustega Siberis.

Vels, Linda

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Elmut Laane. (1992/Juuli/34) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1928. a. Võrumaal, arreteeriti X klassi poisina süüdistatuna „isamaa reetmise” eest, karistusaastad Vorkuta Retšlagis.

Foto:

- Pildil Elmut Laane.

Luuletused:

Meie laul lauldud? Vorkutas, 1951. a

Valgus ja vari. 1980

Ravikabinet repressseerituile. (1992/Juuli/34) – Lk. 4

Dr. Hans Laja juhatab nõukogude vangilaagrites repressseeritute tervise taastamiseks loodud ravikeskust Tartu Linna Polikliinikus. Ainus taoline Baltikumis. 1. juuli seisuga on kirjas 158 abivajajat.

Illustratsioon:

- Hans Laja Suhhobezvodnoje laagri haiglas 1943(?) Kaasvangi joonistus.

Eluloo tutvustus.

Kask, Helga
Loskit, Eva
Noor, Heino
Aru,

Ilmoja, V.
Espersen, Ole
Pillesaar, Valve
Laja, Hans

Metsavendade kokkutulek. (1992/Juuli/34) – Lk. 4

25. juulil toimus Adaveres üle Eestiline metsavendade kokkutulek. Plaanis on luua vabadusvõitlejate ühenduste juurde metsavendade tööseksioonid, kes hakkavad tegelema mälestuste ja dokumentide kogumisega ning hukkunute mälestuse jäädvustamisega.

Ojaste, Arnold
Ojaste, Aksel
Reinomägi, Rein
Voika, Enn
Kiis-Reinomägi, Evi
Ruus, Uno

Kes teab? (1992/Juuli/34) – Lk. 4

Otsitakse kingseppmeister Luukas`t, kreeklast Solon Kalogeropulos`i ja Johannes Aasa`t.

Luukas,
Kalogeropulos, Solon
Aasa, Johannes
Reek
Piip, Ants
Neitsov, Karl-Friedrich

Uibo, Taivo

Mitte spordi-, vaid vangilaagris. (1992/Juuli/34) – Lk. 4

Pärast rohkem kui poolesajandilist vaheaega esinesid eestlased olümpiamängudel oma võistkonnaga sini-must-valge lipu all. Kahjuks ei suudetud eesti sportlasi maailma ette viia ühtsetes, rahvussümboolikaga dressides.

Meenutus sellest, kuidas Mordva vangilaagris moodustati rahvusmeeskonnad jalgpallis ja korvpallis. Rahvussümboolikaga vormide tegemine ja kandmine ei olnud sugugi riskivaba. Kui rahvusvärvides spordirõivad 1955. a. olid Eestis rangelt keelatud, siis vangilaagrites otsest ärakeelamist ülemused pelgasid.

Fotod: J. Pertmanni fotokogust, kes tõi laagrist välja ka negatiivid.

- Eestlaste rahvusmeeskond korvpallis Mordva vangilaagris nr. 385/7 2958. a. suvel rahvusvärvides – sinistel särkidel must triip. Karl Neitsov, Jarmo Kiik, Jaan Sassor. Fooniks laagribarakid.
- Korvpallimeeskond „Kungla” – eestlaste teine koosseis samas laagris 1958. a. rahvussümboolikaga võistlusdressis, rinnal Eesti Vabariigi vapp. Ilmar Lill, Enn Tarto, Jaan Sassor, Enn-Kaupo Laanearu.

Neitsov, Karl

Kiik, Jarmo
Sassor, Jaan
Lill, Ilmar
Tarto, Enn
Laanearu, Enn-Kaupo
Sidorov,
Isotamm, Jaan
Pertmann, Jüri

Gailit, Karl

Eesti Leegion 50. (1992/August/35) – Lk.1

Foto: Langovitš, Peeter

- Neljast rüütliristiga autasustatud eestlasest on praeguseks veteranide hulka jäänud vaid Harald Nugiseks. Pildil hoiab ta EASS-i annetatud Eesti Leegioni uut lippu selle õnnistamisel Adaveres 29. augustil 1992.

Nugiseks, Harald

Eesti Leegioni tekkeloost ja läbikäidud sõjateest räägib Karl Gailit.

Gailit, Karl
Sooden,
Rebane,
Ellram,
Riipalu,
Maitla,
Vent,

Ojatalu, Ülo

Konverentsil ja kokkutulekul. (1992/August/35) – Lk. 1 ja 4

Eesti Leegioni 50. aastapäevale pühendatud konverents „Eesti sõdurid II Maailmasõjas võitluses Eesti vabaduse eest” toimus 27. augustil Maarjamäe lossis. 29. augustil kogunes Adaverre üle 2000 kunagise Eesti sõduri. Õnnistati leegioni uus lipp, mälestati langenuid ja hukkunuid. Sõjavangilaagrite lugu on veel kirjutamata, arhiiviandmed avalikustamata.

Fotod: Langovitš, Peeter

- EASS-i esimees H. Walter konverentsi kõnetoolis.
- Kas ettekande kuulajate meeles elustusid nooruspäevade võitlused või sõlmusid nende aegade seosed Eesti tänase ja homsega?
- Harald Nugiseks on süvenenud sõnavõttudesse.
- Just nende kohtumiste pärast tuldi Adaveresse.

Walter, Hannes
Mannerheim,
Arjakas, Küлло
Lindmäe, Herbert

Nõmm, Toe
Gailit, Karl

Kallid vabadusvõitlejad, kallid võitluskaaslased! (1992/August/35) – Lk. 2
Eesti Vabadusvõitlejate Tallinna Ühenduse eestseisus soovib Eesti presidendi ja Riigikogu liikmete valimistel oma hääl anda härra Meri või proua Pareki poolt. Tähelepanu juhatakse sellele, et nomenklatuursete tegelaste valimist peab vältima.

Meri, Lennart
Parek,
Rüütel, Arnold

Mementolased Riigikogusse! (1992/August/35) – Lk. 2 ja 3
Valime Riigikogusse represseeritute esindajad!

Kalju Mätik (1992/August/35) – Lk. 2
kandideerib valimisringkonnas nr. 1 (Lõuna-Tallinn) ERSP nimekirjas.

Mätik, Kalju
Juskevitš, Artem
Hint, Johannes

Anne Eenpalu (1992/August/35) – Lk. 2
kandideerib valimisringkonnas nr. 5 (Harju- ja Raplamaa) ÖRR Rahvusliku Erakonna nimekirjas

Eenpalu, Anne
Armei, Jüri
Eenpalu, Kaarel

Aadu Rast (1992/August/35) – Lk. 2
Kandideerib Valimisliidu „Isamaa“ Harju ja Raplamaa nimekirjas, valimisringkonnas nr. 5

Rast, Aadu
Rast, Jaan
Jeltsin, Boriss

Rein Ruben (1992/August/35) – Lk. 2
Kandideerib valimisringkonnas nr. 5 (Harju- ja Raplamaa) valimisliidu „Eesti kodanik“ nimekirjas.

Ruben, Rein
Ruben, Aleksander

Jüri Pertmann (1992/August/35) – Lk. 3
Kandideerib valimisringkonnas nr. 11 (Põlva, Valga- ja Võrumaa) ERSP nimekirjas.

Pertmann, Jüri

Jaan Arvola (1992/August/35) – Lk. 3
Kandideerib valimisringkonnas nr. 10 (Tartumaa ja Tartu linn) valimisliidu „Isamaa“ nimekirjas.

Arvola, Jaan
Pitka, Johan
Lippmaa, Endel

Elmut Laane (1992/August/35) – Lk. 3

Kandideerib valimisringkonnas nr. 11 (Põlva-, Valga- ja Võrumaa ning Petseri rajoon)

Laane, Elmut

Enn Tarto (1992/August/35) – Lk. 3

Kandideerib valimisringkonnas nr. 10 (Tartumaa koos Tartuga) valimisliidu „Isamaa” nimekirjas.

Tarto, Enn

Eesti Õigusvastaselt Represseeritute Liidu „Memento” ja Endiste Poliitvangide Liidu ühine poliittoimkond ei pea soovitavaks valida (1992/August/35) – Lk. 3

Eesti Vabariigi Riigikogusse ei soovitata valida järgmisi saadikukandidaate.

Made, Tiit

Raju, Olev

Aaskivi, Ülle

Haav, Kaarel

Tae, Ago

Jürjo, Villu

Jurtšenko, Leida

Uluots, Ülo

Aarma, Hannes

Soobik, Jaak

Pärn, Paul

Põldes, Väino

Väljas, Vaino

Gross, Valdek

Eller, Hillar

Sepp, Uno

Luukas, Mati

Metsson, Urmas

Usin, Jaan

Vanaaseme, Ülo

Mõttus, Ivari

Tenson, Jüri

Gailit, Valdeko

Kruuv, Hando

Spriit, Edgar

Sirendi, Arvo

Käärma, Ants

Telgmaa, Juhan

Karu, Laur

Alatalu, Toomas

Lenk, Heimar

Haug, Arvo

Leisson, Enn
Oviir, Siiri
Aasmäe, Hardo
Paju, Ants
Kaplinski, Jaan
Liiv, Anti
Pöder, Vambola
Must, Aadu

Ojatalu, Ülo

Valiti ja peeti nõu. (1992/August/35) – Lk. 3 ja 4

Endiste Poliitvangide Tallinna ja Loode-Eesti Ühingu üldkogu kogunes 15. augustil „Eesti Energia” saali. Osalejaid üle 260. Mälestati aasta jooksul lahkunuid. Otsustati sisseastumis- ja liikmemaksu suurus. Ülevaate tegevusest andis juhatuse esimees Kalju Mätik. Valiti uus 21-liikmeline volikogu ja juhatuse. Poliitilisest olukorrast valimiste eel rääkis Jüri Pertmann. EÕRL „Memento” volikogu oli koos 22. augustil „EKE Ariko” ruumides. Otsustati esindajatekogu kokkukutsumise aeg. Uue põhikirja projekti kohta oodatakse ettepanekuid. Kõne all valimised ja sellega kaasnevad lootused.

Oll, Aadu
Mätik, Kalju
Ohakas, Eetla
Gailit, Karl
Vahar, Eugen
Sauvere, Illi
Jõgi, Aili
Jurss, Richard
Võrk, Peeter
Reigo, Eino
Sarv, Enn
Pertmann, Jüri
Kross, Jaan
Kornel, Eenok
Keller, Endel
Jõgi, Georg
Meri, Lennart

Sooster, Ülo

(1992/Sept/36) – Lk. 1

Ülo Soosteri, andeka Eesti kunstniku, elukäigu ja loomingu lühitutvustus

Võerahansu, J.
Vabbe, A.
Vardi, A.
Kits, E.

Ohakas, Valdur
Saarts, Lembit
Roode, Henn
Viires, Heldur
Potisepp, Ester
Šerh, Liidia
Luts, Oskar

Ojatalu, Ülo

Õppimine oli vastupanu. (1992/Sept/36) – Lk. 1

Poliitvangid õppisid lakkamatult, mis oli vastuhakk alistamisele ja orjahinge loomisele. Kõige esmane vajadus oli õppida vene keelt.

Kivisild, Paul
Palm, Reedik
Kovalskis, Eduardas

Pertmann, Jüri

Mordvas – metsaülikoolis. (1992/Sept/36) – Lk. 2

Aastatel 1954-1957 vabastati enamus NL poliitvangidest, kuid tuhandetel § 58 meestel tuli edasi istuda. Mordva ANSV- s tekkis allesjäänud poliitvangide reservaat. Seal said kokku Eestimaa mehed. Samas saadeti sinna noorukid, kes unistasid vabast Eestist, ümber kasvama. Jüri Pertmann saadeti sinna 1958. aastal. Eesti noorte tuumikuks kujunes „Eesti Noorte Malev“. Tegeldi aktiivselt õppimisega. Suursündmusteks kujunesid jõulu- ja jaaniõhtute korraldamine, mida tol ajal juhtkond ei keelanud. Mordva laagrites pandi alus uuele nõukogudevastasele võitlusorganisatsioonile „Eesti Uusrahvaste Liit“. Vene keskkooli lõpetas 1959.a. teiste hulgas 6 eestlast. Mordva laagrites alguse saanud vaimne tegevus jätkus mujal.

Fotod:

- Jüri Pertmann laagrist vabanemisel 1963. aastal.
- Sosnovka keskkooli laagrifiliaali lõpetajad 1959. a. kevadel.

Lill, Ilmar
Merilo, Tõnu
Kiik, Jarmo
Sassor, Jaan
Soosaar, Lembit
Solženitsõn, Aleksander
Tarto, Enn
Uibo, Taivo
Udam, Erik
Ratas, Endel

Ojatalu, Ülo

Tööle hakkab riigikogu, ametisse astub valitsus. (1992/Sept/36) – Lk. 2
Aeg näitab, mida suudab teha valitud riigikogu. Alanud on uus teosa, mitte enam umbmäärane „üleminekuageg”. Kas see rada viib tulevikku või haihtub eksiradadeks, sõltub iga Eesti kodaniku arukusest ja agarusest.

Vahar, Eugen

Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing – 75. (1992/Sept/36) – Lk. 3
11. sept. 1992. aastal möödub 75 aastat Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühingu asutamisest. Tutvustatakse algusaastate tegemisi. Kolmandat korda oli ühingu tegevus Eestimaal keelatud 1945 aastast kuni 1991 aastani. EVSÜ eesmärk on koondada oma liikmed ühtseks pereks ja abistada neid juriidiliselt, majanduslikult ja kultuuriliselt

Illustratsioon:

- EVSÜ vapp.

Päts, Vold.

Tomson, E.

Kask, A.

Päts, K.

Laidoner, J.

Pitka, J.

Telliskivi, R.

Teras, J.

Käard, R.

Traks, Eldor

Võitlus kivisoonikul. (1992/Sept/36) – Lk. 3 ja 4
Lugu vaprast eesti leegionärist, kes oma elu hinnaga kuus vene tanki purustas, et kaitsta oma haavatuid kaasmaalasi.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Jaan Isotamm. (1992/Sept/36) – Lk. 3
Jaan Isotamme lühike elukäik. Arreteeriti nõukogudevastase tegevuse eest 1956. aastal ja saadeti Mordva vangilaagrisse. Vabanes 1963. aastal. Peale laagrit kujunes 70.-te tuntuimaks ja omanäolisemaks noorpoediks.

Foto:

- Pildil Jaan Isotamm 1957. a. Mordva vangilaagris.

Luuletused:

mina johnny b...

igayhes meist...

seitse sammu edasi...

inimesi näinud...

In memoriam. Leo Talve 09. 1922 – 25. 09. 1992. (1992/Sept/36) – Lk. 4
Järelhüüe EÕRL „Memento” poolt. Eluaegne mäemees alustas ärkamisajaga uut elu. Tema õlule jäi ajaloo-teabeosakonna töö korraldamine, mis on ainus lakkamatult töötanud toimkond ning mille töö lõppu ei paista. Muude tegemiste hulgas ansambli „Memor” majandusajade korraldaja.

Fotod:

- Pildil Leo Talve.
- Matmistseremoonia Metsakalmistul.

Jaaska, Salme

Minu koduks oli Siber. (1992/Sept/36) – Lk. 4

Mälestuste algus „Mementos” nr. 33

Kolhoosnikuna tööügamisest viljakoristusajal 1943. aastal. Tervise halvenemine kuni töövõimetuseni ja II grupi invaliidsuseni. „Sibirjaki” kolhoosi lastesõime juhatajana alustamine 1948. a.

Foto:

- Vasjugani pood Tomski oblastis 8. mail 1957. aastal. Müüja Rakverest 14. juunil 1941. a. küüditatud Luik, Hilda.

Eesti kunstnikud Venemaa vangilaagrites. (1992/Okt/37) – Lk. 1

Tutvustatakse põgusalt kunstnike Ester ja Henn Roode elukäiku.

Illustratsioonid:

- Ester Roode autoportree.
- Mordva laagris tehtud foto 1956. aastal.
- Henn Roode autoportree laagripäevilt.
- Ateljee vangilaagris.
- 2 visandit laagrimiljööst. (Roode, Henn)

Sooster, Ülo

Ohakas, Valdur

Roode, Ester

Raudsepp, Ester

Potisepp, Ester

Roode, Henn Olavi

Ojatalu, Ülo

Mõtteid oktoobrikuu viimasel päeval. (1992/Okt/37) – Lk. 1

Parlamentarse vabariigi uuest algusest.

„Memento“ EV presidendi vastuvõtul. (1992/Okt/37) – Lk. 1

EV president Lennart Meri võttis vastu EÕRL „Memento” ja EEPL esindajad Jüri Pertmanni ja Aadu Olli. Jutuajamises käsitleti Eesti ühiskonna arengut, represseeritute kohta taastatud iseseisvas Eestis. Tõdeti, et kõige suurem puudus on teokatest, haridusega inimestest.

Meri, Lennart-Georg
Pertmann, Jüri
Oll, Aadu

Luik, Lembit

Suurkogu eel: EÕRL „Memento“ II üldkogu on 28. novembril 1992 Tartu Ülikooli aulas. (1992/Okt/37) – Lk. 2

Katkendeid inimeste kirjadest ja mälestusi enne EÕRL „Memento“ asutamist. Kuidas 1974. aastal korraldati küüditatute kokkutulekut Ööbikuorus.

Fotod: Norman, E.

- EÕRL „Memento“ asutamiskoosolekult Tallinna Linnahallis 25. märtsil 1989. Kõnetoolis energiline ida-eestlaste huvide eest võitleja Hilda Sabbo.
- Koosolijad mõtlesid minevikust tuleviku nimel.

Levin, Aleksander
Pihlak, Arno
Joosep, Elmar
Kumari, Vello
Kosenkranius, Martin
Kolga, Lembit
Koitla, Illi
Kõiv, Aade
Kell, H.
Son, Gaston
Son, Ilse
Leiman, Gustav
Säre, Vello
Pavelson, Arne
Sabbo, Hilda

Varju, Peep (1992/Okt /37) – Lk. 2

Konverentsil Riias. (1992/Okt/37) – Lk. 2

31. oktoobril toimus Riias Läti Poliitiliselt Represseeritute Ühenduse 4. konverents. Põhiteemadeks represseeritute õiguste taastamine ning takistused sellel teel.

Tuulik, Kalju
Otsa, Udo
Varanauskas, P.
Jeltsin,

Eesti eluraamatust. (1992/Okt/37) – Lk. 2

Ajaleht „Eesti Elu“ põhjal antakse teada, et 5. oktoobril loodi Eluraamatu Komitee, mis tahab aastatel 1992-1998 välja anda Eesti viimaste aastate kannatuste ajaloo.

Uus, Henno

Uusima, Oscar
Anson, Ylo
Tross, Jaan
Laar, Mart
Karusoo, Merle
Hindrikus, Rutt
Joosep, Elmar
Endre, Sirje
Teeäär, Ivar
Lindmäe, Herbert
Runnel, Hando

Jaaska, Salme

Minu koduks oli Siber. (1992/Okt/37) – Lk. 3

Salme Jaaska mälestusi. Algus „Mementos” nr. 33

Sügisese hoogtöö-ööde viljapeksu ajal, raamatupidaja ameti õppimine, eriasumiselt vabastamise tõendi kättesaamine. Laagriaastatel toimus kirjavahetus ja kogunes andmeid asumisel olijate kohta. Kui saabus hoiatus, et sellise tegevuse eest võib vahistada, hävisid nimekirjad peidupaigas.

Foto:

- Küüditatute Ira Ilsjani ja Arno Kersna pulmad Ordönskis (Novosibirski oblast) 1955. a.

Jaaska, Salme
Eilart, Linda
Rästas, Margarete
Kaup, Viu
Tanel, Margarete
Ilsjan, Ira
Kersna, Arno

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Artur Alliksaar. (1992/Okt/37) – Lk. 3

Artur Alliksaare lühike elukäik: sõja-eelne periood on vastuoluliste andmetega, arreteeriti 1949. aastal, karistust kandis Narvas, Gorkis ja Mordvas, Eestisse tagasi sai 1958. aastal, elas boheemlaslikku elu, põhitegevuseks jäi kirjanduslik tegevus ja tõlkimine.

Foto:

- Pildil Artur Alliksaar laagripäevilt.

Luuletused:

...siis tuulde hajugu mu tusk ja kiivus...

mu elupanoraami värvikargus... Rein Sepale.

Sepp, Rein

Ansko, Viljar

Aatetõrvikuna polaaröös: Enn Uibo 80. (1992/Okt/37) – Lk. 4

Fotod:

- Pildil Enn Uibo 1954. aastast Norilskis.
- Viiding, Endel. Pildil Enn Uibo tütar Halliki Uibo, Merike Riives ning saatusekaaslased Vello Allikvee ja Sulev Kaarep luuletaja sümbolisel haul Metsakalmistul 25. oktoobril 1992.

25. oktoobril saanuks 80-aastaseks üks eesti omalaadsemaid luuletajaid Enn Uibo. Kuid tema elutee lõppes Mordvamaa laagrikalmistu nimetus hauas 31. augustil 1965. aastal. Tema luuletajatee algas 15-aastaselt. Enn Uibo jääb eesti kultuurilukku ennekõike laagriluule klassikuna.

Uibo, Enn (Ervin)

Uibu, Halliki

Allikvee, Vello

Kaarep, Sulev

Juuriksoo, Jaan

Isotamm, Jaan

Raudvassar, Valdur

Hinrikus, Rutt

Riives, Merike

Luuletused:

Kutse. 1954

Seistes üksi – kui maailma lõpus- 1964

In memoriam. Kalev Toomsalu 21.11.1927 – 30.09.1992.(1992/Okt/37) – Lk. 4
Kalev Toomsalu oli üks koolipoiste vastupanugrupi organiseerija, KGB arreteeris ta 1951. Aastal. Karistust kandis Inta laagris, kus oli ühe rahvusvahelise vangidegrupi õnnestunud põgenemise organiseerijaid. Vabanes 1955. aastal ja edaspidine elu oli seotud põlevkivi kaevandamisega. Luuletusi kirjutas nii laagris kui ka hiljem, avalikkuseni on jõudnud üks luuletus.

Foto:

- Pildil Kalev Toomsalu.

Luuletus:

Ellupöördujalt. Vastuseks R. Parve „Ellupöördujale“ (1956)

Parve, R.

Õnnitleme! Harri Kõiva – 60. (1992/Okt/37) – Lk. 4

9. oktoobril saab 60 aastaseks Tartu Satiirisektsiooni asutajaliige, karikaturist ja raamatute illustreerija Harri Kõiva.

Foto:

- Pildil Kõiva, Harri

Illustratsioon:

- [Poliitiline karikatuur.]

Ometi katus pea kohal. (1992/Okt/37) – Lk. 4

„Memento“ Tallinna ühenduse kasutusse on saadud oma ruumid, asukohaga Toompeal, Piiskopi t. 2, II korrusel.

Kaarna, Villem

Küünlaleek aknal ... (1992/Nov/38) – Lk. 1

Hingedepäevahaiku, 1992

Foto: Leppikson, Harald

- [Küünlaleek aknal.]

Ojatalu, Ülo

„Memento“ II üldkogu Tartus. (1992/Nov/38) – Lk. 1 ja 2

Eelloona selgituseks üldkogu läbiviimise korralduse poole pealt. Üldkogu avasõnad Tallinna ühenduse eestseisja Anne Eenpalult. Kohale sõitsid esindajad kõigist 18st ühendusest.

Aruandesõnavõttus peateemaks J. Pertmannil liidu seisund ühiskonnas. Sõnavõtjad peatusid pensioniseadusel, valimistulemustel, ÜRO inimõiguste paktil ja paljudel teistel teemadel. Üldkogul osalejatele esines ansambel „Memor“

Fotod: Pardane, Hans

- [J. Pertmann aruannet esitamas.
- Vaade saali.
- Esineb ansambel „Memor“.]

Eenpalu, Anne

Pertmann, Jüri

Sillamaa, Esta

Pihlak, Arno

Varju, Peep

Tuulik, Kalju

Ojatalu, Ülo

Tarto, Enn

Niklus, Mart

Virkus, Virve

Teder, Juhan

Ansko, Viljar

Laane, Elmut

Jalakas, Heino

Joosep, Elmar

Saarts, Aimur

Leetsalu, Viljat
Kärp, Peep
Karlson, Heino
Kersna, Jaan
Kutšerineko, Viktor
Korenev, Valeri
Kook, Vally

EÕRL „Memento“ II üldkogu otsus. (1992/Nov/38) – Lk. 2

Kook, Vally
Joosep, Elmar
Raudsepp, Ludmilla
Saks, Mare
Kuben, Lembit
Solženitsõn, Aleksandr

EÕRL „Memento“ üldkogu resolutsioon. (1992/Nov/38) – Lk. 2

Jaaska, Salme

Minu koduks oli Siber. (1992/Nov/38) – Lk. 3

Salme Jaaska mälestusi. Algus „Mementos“ nr. 33

Valusad mälestused kaasmaalaste muldasängitamisest Sbornoje kõrgele Siberimäe kalmistule, kuhu jäi umbes 30 eestlaste hauaküngast. Oli ka naisi, kellel õnnestus põgeneda sealt kodumaale.

Tanel, Margarete
Klaudius, Frieda
Kaup, Viuu
Klaas, Katta
Aas, Aleksander
Rästas, Leonhard

Traks, Eldor

Pika staažiga metsavend. (1992/Nov/38) – Lk. 3

Metsavenna elu pidas ta 1940. aastast kuni 1952. aastani Läänemaa metsades, kuni võeti kinni koos varjaja - oma onupojaga. Sõjatribunal määrab metsavennale ja onupojale karistuseks 25+5+5.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Eldor Traks. (1992/Nov/38) – Lk. 3

Elukäik: sündinud 1927. aastal 21. novembril Järvamaal, vangilangemine Tšehhimaal, koonduslaager, tööpataljon Narvas, metsavennaelu ja arreteerimine 1951. aastal. Vangiaastad Vorkutas ja vabanemine 1958. aastal.

Foto:

- Pildil Eldor Traks laagripäevilt.

Luuletused:

Sunnitööl. Vorkutas, 06.09.54. töötades kuuma terrikoonil.

Kunagi Pagaris. Rakkes, 08.11.92.

Kärp, Peep

Rakveres taastati Vabadussõja mälestussammas. (1992/Nov/38) – Lk. 4

Rakveres toimus Vabadussõjas langenute virulaste mälestussamba taasavamine ja õnnistamine 30. augustil 1992. Osavõtjate arv oli Rakvere kohta rekordiline – 5000 ... 6000 inimest. Esmane monument ehitati prof. Amandus Adamsoni projekti järgi 1925. aastal. Skulptuurid valati Itaalias Pistoia linnas. Kogumaksumuseks oli 1 600 000 marka. 1941. aastal lasksid punavõimud vabadusmonumendi õhku. Taastamist alustati 1988. aastal. Töösse kaasati arhitekt Kuno Raude ja skulptor Lembit Palm ning fotode järgi taastati monument.

Foto: Seidelberg, Avo

- [Pildil Rakvere Vabadussammas.]

Rüütel, Arnold

Savisaar, Edgar

Leemets, A.

Kullerkupp, Tiit

Isa Gennadi

Kivinurm, E.

Jaakson, J.

Laidoner, J.

Soots, J.

(e)Krem, A [Kerem, A.]

Einbund (Eenpalu), K.

Rahamägi, H.

Roska (Orasmaa),

Adamson, Amandus

Raude, Kuno

Palm, Lembit

Laane, Elmut

Valmistume valimisteks. (1992/Nov/38) – Lk. 4

Kohalike omavalitsuste valimiste läbiviimise põhimõtetest.

Tähelepanu, Tallinna mementolased! (1992/Nov/38) – Lk. 4

Pelgulinna Haigla polikliiniku kõik eriarstid on võtnud oma mureks „Memento“ ja EEPL liikmete tervise eest hoolitsemise.

Vahar, Eugen

Õiguslik seisund Eesti vabadusvõitlejatele! (1992/Nov/38) – Lk. 4

Teiste riikide valitsuste tegevusest oma kodanike heaks, kes on võidelnud oma maa vabaduse eest.

Eesti valitsus pole seniajani teinud veel midagi. Tuuakse välja 3 gruppi eestlasi, kes on võidelnud

Eesti Vabariigi iseseisvuse eest: sõjaveteranid, õigusvastaselt repressseeritud, sõjavigastatud. Nendest enamik elab rasketes majanduslikes tingimustes väikese elatusraha tõttu.

Hingedepäeval meenutame oma lahkunuid. (1992/Nov/38) – Lk. 4

Tagakiusatud eestlaste haudu jääb meist nii itta kui läände. Märkamatu suri Rootsimaal eesti kirjanik Karl Ristikivi 19. juulil, 1977.a.

Foto:

- Pildil mälestusmärk Vorkuta kõnnumaal, Siberis laagriülestõusus hukkunud eestlastele, püstitatud 1956. aastal.

Ristikivi, Karl

Kaarna, V.

Karl Ristikivi – 80. (1992/Nov/38) – Lk. 4

Luuletus.

Palmiste, Endel

Endel Palmiste graafiline leht „Norilsk-2”. (1992/Dets/39) – Lk. 1

Illustratsioon:

- Norilsk-2 on üks vanemaid mahajäetud proovikaevandusi Norilski maavarade geoloogilise luure ajast. Esiplaanil – ökoloogiline mõrv: Norilski keemiakombinaadi mürgistest heitmetest tekkinud sudu tapetud puud.

Luuletus:

Kalmude kohal... V. Kaarna

Endel Palmiste elukäik: sündis 1930. aastal Virumaal, arreteeriti põgenemiskatsel Rootsi 1950. aastal, karistust kandis Janlagis, tagasi kodumaale sai 1956. aastal. Graafik, plakati- ja raamatukujunduskunstnik, EÕRL „Memento” liige ja Tallinna Ühenduse esimees.

Rätsep, Evald

Sedman, Ervin

Ojatalu, Ülo

Jõulupakk 1953. (1992/Dets/39) – Lk. 1

Meenus laagrijõuludest Kodino vangilaagris. Kodunt saadetud pakist on meelde jäänud raamat - Kreutzwaldi „Laulud”.

Kreutzwald, Friedrich Reinhold

Inimsaatused KGB hoidlates. Väljavõtted ühe hukkunu toimikust. (1992/Dets/39) – Lk. 2

August Meema ülekuulamisprotokollid, tunnistajate ülekuulamisprotokollid, vahistamisorder, ankeet, määrus, tõendid, süüdistuskokkuvõtted aastatest 1941 ja 1942. Määrus kriminaalasja menetluse kohta ja määrus menetluse lõpetamiseks aastast 1989. Lõpetuseks toimetuse kommentaar.

Illustratsioon:

- „Surmavari” kunstnik Gorohhovetsi joonistus Hibiinideühingu „Memoriaal” ajalehest „Kotlovan”, sept. 1990

Sark, Vladimir
Alvela,
Uibo, Leho
Uibo, Olvi
Tormiste,
Meema, August
Uibo, Joel
London, Jakob
Kendra, Albert
Simm,
Pint, Juho
Kender, Willem
Reisner,
Meema, Karoline
Antipov,
Jakobson,
Borštšev,
Suhhov,
Roots, Ü.
Lott, J.

Jaaska, Salme

Minu koduks oli Siber. (1992/Dets/39) – Lk. 3

Salme Jaaska mälestusi. Algus „Mementos” nr. 33

Siberis läbielatu on jäänud hirmsaks minevikuks koos abikaasa ebamäärase teadmatusega.

Surmatunnistusel on Johannes Jaaska surnud 1944. a. kopsutorude vähki, aga rehabiliteerimistõendil on tekst: „Surmaotsus täide viidud 08.06.1942.a.”

Foto:

- Salme Jaaska pensionipäevil lapsepõlvkodus.

Jaaska, Johannes

Ojatalu, Ülo

Tallinna mementolaste tegemisi. (1992/Dets/39) – Lk. 3

Tallinna ühendusse kuulub ligi 1000 liiget. Ühenduse eestseisus laiendab toimkondade tegevust.

Õigusabi annab jurist Lembit Liivak. Jätkub Venemaale viidute nimekirjade koostamine.

Tegevusvõimalused on avardunud seoses oma ruumide saamisega, aga puudub veel telefon.

Eenpalu, Anne

Nugis, Ülo
Meri, Lennart
Laar, Mart
Velliste, Trivimi
Parek, Lagle
Kama, Kaido
Leetsaar, J.
Hallaste, H.
Nutt, M.
Toomepuu, J.
Liivak, Lembit

EV siseministri jutul. (1992/Dets/39) – Lk. 3

EV siseministri pr. Lagle Parekiga kohtusid EÕRL „Memento” ja EEPL esindajad Aadu Oll ja Jüri Pertmann. Kohtumine kandis teabevahetuse iseloomu.

Parek, Lagle
Oll, Aadu
Pertmann, Jüri

IRCT seminar Tartus. (1992/Dets/39) – Lk. 3

Taanis asutati 1982. aastal Piinatute Uurimis- ja Rehabilitaerimiskeskus (RCT), millest kasvas välja Ülemaailmne Piinatute Rehabilitatsiooni Nõukogu (IRCT). Koostööd selle nõukoguga teeb nii Moskvas asuv GULAGi ohvrite Abistamise Keskus ja Tartus asuv GULAGi ohvrite meditsiiniabi kabinet. Koostöö tõhustamiseks viidi läbi temaatiline seminar 1992. aastal Tartu psühhiaatriakliinikus.

Espersen, Ole
Vesti, Peter
Mercussen, Henrik
Noor, Heino

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Veeliks Jalakas. (1992/Dets/39) – Lk. 3

Lühike elukäik: sündis 1928. aastal Virumaal, osales aktiivselt koolinoorte vastupanuliikumises, arreteeriti 1947. aastal, karistust kandis Eestis, algul Narvas, siis Ülemistel, vabanes 1952. aastal.

Foto:

- Pildil Veeliks Jalakas Ülemiste vangilaagripäevilt.

Luuletused:

Üle raskuste. 23. 03. 1946.

Hävinud talu. 29. 03. 1946.

Teeotsija olen ja raskelgi ajal ... Metsavendadega kohtumiselt, 1946

Mure. Aprill, 1992

Ojatalu, Ülo

Poliitvangid kuuse all. (1992/Dets/39) – Lk. 4

Kolmanda jõulupüha pärastlõunal kogunes sadakond Loode-Eesti Endiste Poliitvangide Ühenduse liiget Tallinna Raekoja ette, et süüdata küünlad nende mälestuseks, kes on hukkunud.

Oli, Aadu

Lugupeetud saatusekaaslased, kaasvõitlejad! Kallid sõbrad! (1992/Dets/39) – Lk. 4

Aadu Olli sõnavõtt Raekoja platsil jõulukogunemisel.

Foto:

- Nii tähistati jõulupühi Siberis parimatel päevadel.

Pillesaar, Valve

Jõuluõhtu 1949. (1992/Dets/39) – Lk. 4

Luuletus: 25.-26. dets. 1949

Illustratsioon:

- Postkaart Norilskist. Ilmar Palo jõulukompositsioon.

Palo, Ilmar

Eesti Vabariigi 75. aastapäevaks. Teaduslik konverents. Eesti õpilased vabadusvõitluses. (1992/Dets/39) – Lk. 4

Eelteade konverentsi toimumise kohta 20. veebruaril 1993. aastal Tartu Ülikooli aulas. Konverentsi korraldavad Tartu Ülikooli Ajaloosakond ja Õigusvastaselt Represseeritute Rahvuslik Erakond (ÕRRE). Palutakse saata eelifot õpilasorganisatsioonide kohta.

Ansko, Viljar

Lugupeetud lugejad! (1993/Jaan/40) – Lk. 1

Toimetajaveerus tunneb autor muret, kuidas eesti kultuur suudab vastu seista Euroopa ja Ameerika mõjudele. Kuidas tuleb valitud Riigikogu toime temale usaldatud ülesannetega. Mida toob tulevik „Mementole“ ja tema ajalehele.

Foto: Leppikson, Harald

- [Päikese ootel.]

Kärp, Peep

Eesti parema tuleviku eest. Rakvere koolinoorte vabadusvõitlusest. (1993/Jaan/40) – Lk. 1, 2 ja 3

Koolinoorte illegaalne vastupanuliikumine tekkis esimestel päevadel pärast juunisündmusi. Rakveres tegutsesid julgelt Kaubanduskeskkooli õpilased, hiljem 1944. aastal 1. Keskkooli poisid. Ülo Hielaia mälestustest „vabastajate samba“lõhkumisloost ja sellele järgnenud karistustest.

Foto:

- Pärast 13-aastast Siberi-teekonda jälle kodumaal. Pildil: Olev Talts, Harry Kaldmaa, Heinrich Redlich, Ülo Hiie laid. Rakveres, 1958. a.
- Eestlased Inta laagris 25. augustil 1955. aastal

Süvari,
 Urbala,
 Ojatalu, Enn
 Reinson,
 Põllu,
 Haavala,
 Merila,
 Solnik,
 Maa,
 Loov,
 Neido,
 Treial,
 Paldra,
 Pruuli,
 Pelerman,
 Tärne,
 Raudala,
 Tammik,
 Pun...
 Ranne,
 Seksu,
 Siidra,
 Toom,
 Käbi,
 Haravee,
 Kõll,
 Raigla,
 Saluveer,
 Kukk,
 Jaani,
 Tambre,
 Sumre,
 Roodla,
 Parder,
 Pajur,
 Saar,
 Sõmer,
 Jalajas,
 Piiskoppel,
 Tiiner,
 Linnas,

Kohala,
Moor,
Mägi, E.
Abokan,
Mölder,
Tamm,
Volf,ff,
Raud,
Härma,
Mägi, P.
Kutti,
Stamm,
Viltrop,
Värss,
Silm,
Priido,
Stalin,
Molotov,
Ždanov,
Lill, Avo
Saukas,
Kolts, A.
Leomaa, Voldemar
Puusepp, Jüri
Sorell, Kuno
Jalakas, Veeliks
Pihlakas, Raimond
Tepp, Harald
Kulbas, Harri
Pavlov,
Naarits,
Hielaid, Ülo
Kaskmann,
Redlich, Heinrich
Puusta, Jüri
Talts, Olev
Kuuse, Lembit
Kuuse, Venda
Kaldma, Harri
Alamets, Erich
Iila, Arvo
Kask, Aleksander

**Mida andis Eesti Vabariigi arhiividesse ENSV Riiklik Julgeolekukomitee?
(1993/Jaan/40) – Lk. 2**

Küsimustele vastab EV Riikliku Politseiameti juures asuva Teabe- ja Analüüsibüroo direktor Ivar Teeäär. Küsitleb Ülo Ojatalu.

Küsitluses selgub, millised dokumendid on üle antud, millistel andmekandjatel ja milliseid põhidokumente üldse üle ei antud. Rõhutatakse, et kõik need toimikud on rahva vara ja neid tuleb kasutada asjalikult ja eetiliselt.

Teeäär, Ivar
Ojatalu, Ülo

Leht, Mari-Anne

Põgenemine. (1993/Jaan/40) – Lk. 3 ja 4

Valgamaalase Anton Pikserti meenutused oma põgenemisest Gorki oblasti metsatöölaagrist 1948. aasta suvel.

Illustratsioon: Põgenikud toodi oma „kodulaagrisse“ tagasi – elavad avalikuks kohtumõistmiseks, tapetud teistele hirmutamiseks ja nad jäeti mitmeks päevaks värava kõrvale tööleviidavate silma alla.

Piksert, Anton
Leht, Mari-Anne
Soonik, Paul
Kaljuste,

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Helmut Joonuks. (1993/Jaan/40) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1924. aastal Virumaal, 1943. aastal mobiliseeriti Eesti Leegioni, vangilangemine Münchengrätzis, sõjavangilaagrid Saksamaal ja Venemaal, sunnitöölaager Kemerovo oblastis. Koju sai tagasi 1946. aastal.

Foto:

- Pildil Helmut Joonuks 1947. aastal.

Luuletused:

Päränd. Leninsk-Kuznetskis, 27. 06. 1946.

Rahu. Rakkes, 20. 11. 1956.

Oli kiiskavalt hele ja helge päev... Rakkes, 3. 01. 1972.

In memoriam. Antonina Apollo. 3. 11. 1909 -15. 01. 1993 (1993/Jaan/40) – Lk. 4
Järelhüüe kunstnikule, luuletajale, tõlkijale. Traagiline elukäik ja mure kristalliseerusid luuletusteks.

Fotod .

- [Pildil Antonina Apollo.
- Pildil autor koos oma maaliga.]

Luuletus:

Kui pikk võib olla üks päev,

Kreutzwald, Fr. R.

Under, M.

Tammsaare, A. H.

Valton, A.

Gustav Ernesaks. 12. 12. 1908 – 24. 01. 1993. (1993/Jaan/40) – Lk. 4
Järelhüüe laulutaadile. Tema loodud Eesti meeskoor, tema juhatatud laulupidude lõpulaul, mis kujunes eestluse kestvuse sümboliks, säilitas rahvustunnet ning aitas elada.

Foto:

- Pildil Gustav Ernesaks.

Koidula, Lydia

Ojatalu, Ülo

Luuletus. (1993/Veeb/41) – Lk. 1

Piiga, pese, palun, puhtaks lipp... Veebruar 1993

Foto: Langovitš, Peeter (ETA)

- Vabadussõjas langenud Tallinna õpetajate ja õpilaste mälestusmärgi taasavamisel.

Kannik, Valter

Eesti Vabariigi 75. aastapäev. Paraadil. (1993/Veeb/41) – Lk. 1

Aastapäeva paraadil osalevad kaitseliidu malevate kõrval vabadusvõitlejate veteranide kompanii kolm rühma ja noorkotkaste rühm. Meedias ei leidnud kajastamist nende osavõtt paraadilt.

Saar,

Laaneots, A.

Bruus, R.

Saluveer, L.

Meri, Lennart

Laar, Mart

Ojatalu, Ülo

Eesti Vabariigi 75. aastapäev. Kontsert-jumalateenistusel Toomkirikus.

(1993/Veeb/41) – Lk. 1

Kõlas eesti heliloojate muusika, kõne ja palve pidas õpetaja Jaak Salumäe. Pärast kontserdi lõppu koonduti lippude alla ja suunduti üle Vabaduse platsi Vabadussõjas langenud õpilaste ja õpetajate mälestussamba avamisele.

Laul, Venno

Rent, Jüri

Üleoja, Ants

Konrad, Kaie

Eespere, Tarmo
Ploompuu, Kadri
Tiido, Rein
Roos, Rein
Leiten, Jüri
Tubin, Eduard
Visnapuu, Henrik
Salumäe, Jaak
Tamm, Jaak

Ansko, Viljar

Mustpeade saal oli hallpeade päralt. (1993/Veeb/41) – Lk. 2

Eesti Vabariigi 75. aastapäeva eelõhtul autasustati tema viimaseid kaitsjaid ja vabadusaadete kandjaid. Kokku oli kutsutud üle 250 vabadusvõitleja. Tseremoonia kandis küll kiirustamise märke kuid oli ikkagi esimeseks sammuks vabadusvõitlejate autasustamisel. Eesti ajakirjanduses ei leidnud toimunu kajastamist.

Mart Laari kõne. (1993/Veeb/41) – Lk. 2

Veidi lühendatult on ära toodud peaminister Mart Laari kõne autasustamistseremoonialt. Eesmärgiks oli anda mälestusmärk neile, kes pole mingisuguseid autasusid oma elus saanud.

Laar, Mart

J. Pertmanni sõnavõtt. (1993/Veeb/41) – Lk. 2

Oma sõnavõttus soovib Jüri Pertmann kõigile usku, lootust ja armastust ja head Eesti Vabariigi aastapäeva.

Pertmann, Jüri

Foto: Langovitš, Peeter

- Mälestusmedali saab Jaan Arvola.

Eesti Vabariigi 75. aastapäeval mälestusmedaliga autasustatud Eesti iseseisvuse eest võidelnud. (1993/Veeb/41) – Lk. 2

Aav, Aleksander
Aasalo, Lembitu
Adamson, Ülo
Ahas, Villem
Ahonen, Hugo
Alesma, Emil
Aljamaa, Kaljo
Ande, Edmund
Arro, Hendrik
Arro, Valter

Arumets, Endel
Arvola, Jaan
Blomkvist, Aleksandra
Braun, Fromhold
Breede, Ago
Bruus, Rudolf
Daniel, Mango
Eenmaa, Ain
Eenmaa, Valdu
Eero, Raimond
Elstrok, Helmuth
Eslas, Otto
Evaratson, Albrecht
Freidkes, Jan
Gailit, Karl
Grünthal, Gunnar
Hansen, Lembit
Hansen, Sulev
Hanson, Jaan
Heinla, Leonhard
Heli, Kalju
Helk, Eduard
Helk, Karl
Hermann, Uno
Hiielaid, Ülo
Hiiemäe, Lembit
Härmask, Heino
Ilves, Richard
Inno, Evald
Ise, Sven
Isotamm, Jaan
Jaanson, Herman
Jaanus, Karl
Jaik, Leonora
Jalakas, Heino
Jalakas, Veeliks
Josia, Udo
Jõgi, Aili
Jõgi, Ülo
Järve, Aleksander
Järvela, Aleksei
Järvik, Alli
Jürma, Enn
Kaljura, Heinu
Kaljurand, Hans

Kangro, Leonhard
Karlson, Heino
Kartau, Heino
Kask, Aleksander
Kask, Erika
Kaska, Valev
Keller, Endel
Kesküll, Leo
Kiik, Jarmo
Kiirend, Mati
Kiis, Evi
Kiisel, Arnold
Kinguste, Hillar
Kirik, Juhan
Kivimäe, Endel
Kompus, Ilmar
Koppel, Arnold
Kranich, Karl
Kross, Jaan
Kukk, Oskar
Kuklane, Valter
Kuklane, Viktor
Kullerkupp, Henno
Kurg, Ivar
Kuusk, Hansis
Kuuskla, Herbert
Kuuskmann, Enno
Kuuskor, Eduard
Kuutma, Raul
Kõhelik, Heino
Kärp, Peep
Käär, Rudolf
Käärmann, Alfred
Kütis, Erich
Laane, Elmut
Laats, Leonhard
Lass, Heinalt
Laos, Vello
Laur, Herbert
Laur, Hjalmar
Leesalu, Viljat
Lehiste, August
Lehtla, Valter
Lehtsalu, Heino
Leissoo, Rudolf

Leitud, Elmar
Liigand, Evald
Linnumäe, Irma
London, Aleksander
Luht, Harri
Lumiste, Joosep
Lumiste, Juhan
Maad, Endel
Mark, Bernhard
Marksoo, Elmar
Marmei, Johannes
Metsjõe, Leo
Mikk, Hugo
Milender, Leonhard
Mitt, Arno
Mugra (Eher), Asta
Mumma, Endel
Murumägi, Erich
Murusalu, Eerik
Muttikas, Guido
Muuga, Lembit
Mõttus, Aksel
Mõttus, Ilmar
Mõttus, Kristjan
Mägedi, Lembit
Mändla, Uno
Mätik, Kalju
Naan, Edgar
Naarits, Peeter
Napseppa, Robert
Neeme, Juhan
Nigol, Karl
Noor, Heino
Nugiseks, Harald
Nõmmik, Jaan
Oidekivi, Richard
Oja, Mart
Ojaberg, Tõnis
Ojamaa, Martin
Ojaste, Aksel
Ojaste, Arnold
Ojaste, Osvald
Ojatalu, Ülo
Okas, Jaan
Orro, Illart

Oviir, Madis
Paavel, Ageeda
Pajupuu, Kalju
Palo, Ilmar
Paloots, Vambola
Palu, Voldemar
Parmas, Ilmar
Pavlovitš, Peeter
Peedosk, Vello
Perli, Koit
Pertmann, Jüri
Peters, Otto
Pihelgas, Osvald
Pihlak, Karl
Piht, Karl
Piir, Enno
Piir, Karl
Pirk, Elvi
Pormeister, Valve
Porre, Paul
Post, Eduard
Puussaar, Luule
Puusta, August
Põlluvee, Harri
Pärli, Peeter
Raba, Bernhard
Rahumaa, Leonhard
Raidma, Ülo
Randmäe, Kalju
Randu, Vello
Ranniste, Edgar
Raudvassar, Erich
Raudvassar, Valdur
Reimann, Edgar
Reinhold, Teodor
Reinok, Maimu
Reinomägi, Rein
Ritsu, Endel
Rossi, Artur
Räst, Hudo
Rüütel, Rein
Rüütli, Hilja
Salumets, Richard
Samel, Lembit
Sapp, Hans

Sarv, Enn
Sarv, Rita
Sassor, Jaan
Saulep, Harry
Seer, Verner
Selter, Voldemar
Sepp, Väino
Siigert, Heinrich
Sild, Alfred
Sild, Hans
Simmson, Marta
Sirel, Karl
Siren, Olev
Soo, Olev
Soomägi, Karl
Sula, Arnold
Sutt, Endel
Suuresaar, Endel
Säkki, Nestor
Taimre, Elmar
Talvi, Ahto
Tammemägi, Hans
Tammur, Harald
Tamra, Ako
Tamra, Eha
Tann, Kalju
Taru, Olaf
Tasso, Robert
Tatar, Olev
Teder, Juhan
Teder, Jüri
Teder, Uno
Tetsmann, Gunnart
Tiisler, Mati
Tipner, Feliks
Tomberg, Villibald
Tonus, Rudolf
Toome, Hugo
Toome, Jaan
Traks, Alfred
Traks, Eldor
Treibmann, Hermann
Tromp, Harri
Truu, Agu
Tuulik, Artur

Ugur, Wolfrid
Umbsaar, Edmund
Urajõe, Ergav
Urbas, Mart
Urvak, Johannes
Uudeküll, Endel
Vahtra, Leopold
Vaidla, Elmar
Vaikma, Edgar
Valdma, Otto
Variksoo, Ervin
Viikant, Bernhard
Viitkar, Alfred
Vilde, Arved
Vilepill, Eiland-Endel
Villemsaar, Valter
Viltrop, Alfred
Vilu, Erich
Virula, Artur
Voitka, Elmar
Võrk, Peeter
Väli, Endel
Välimäe, Kalju
Õispuu, Endel

Ojatalu, Ülo

Koos oli EÕRL „Memento” uus volikogu. (1993/Veeb/41) – Lk. 3

2. veebruari õhtupoolikul olid koos 34 volikogu liiget. Päevakorras oli erirevisjonikomisjoni tegevus, Loode-Eesti Endiste Poliitvangide Ühenduse vastuvõtmine „Memento” liitu, valitsuse autasudele esitatavate isikute nimekirjad, uus põhikiri, eestseisususe moodustamine ja tegevuse tulevikusuunad.

Muuli, Paul
Sõerde, Väino
Siren, Olev
Vahar, Eugen
Oll, Aadu
Eenpalu, Anne
Joosep, Elmar
Kuben, Lembit
Kook, Vally
Pertmann, Jüri
Varju, Peep
Saarts, Aimur
Ruben, Rein

Salum, Ants
Jalakas, Heino
Leedo, Ülo
Kõhelik, Heino
Kiiver, Leida
Nurk, Ölme
Säästla, Ülo
Leesalu, Viljat
Kondoja, August

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Ella Rajari. (1993/Veeb/41) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1915. aastal Virumaal, arreteeriti 1945. aastal Rakveres, süüdistused olid seotud sõjaaegse ajakirjandustööga, järgnesid Patarei vangla, Saraatovi oblasti vangla, Steplag, asumine Krasnojarski kraisis, kodumaale naases 1956. aastal.

Foto:

- Pildil Ella Rajari

Luuletused:

Minu põlved.

Õhtul, enne loendust.

Hauakirja asemel.

Vangide töö.

Üks laagrifoto. (1993/Veeb/41) – Lk. 3

Foto:

- Karaganda oblasti Balhaši naistelaagrist 1955. aastal. Kasahstanis Karaganda oblasti Spasski erilaagris kulges ka Ella Rajari vangipõlv.

Foto: Veermäe, Tiit

- Ükski eesti ajaleht ei näinud aastapäevaparaadis väljenduvat EV iseseisvusvõitluse katkematuse sümbolit – paraadrivi eesotsas olid vabadusvõitluse veteranid, selle lõpetasid noorkotkad, Eesti homsed kaitsjad. Pildil: Eesti Vabariigi President Lennart Meri tervitab vabadusvõitlejate ja endiste poliitvangide lippude alla rivistunud hallpäiseid sõjamehi.

Eesti endiste poliitvangide ja küüditatute avaldus. (1993/Veeb/41) – Lk. 4

Avaldatakse nõrdimust, et on rüvetatud kommunistliku terrori ohvrite mälestust – Tallinnas on Linda kuju jalamilt ära viidud 1941. aasta küüditatute mälestustahvel.

USA valitsus otsib kadunud ameeriklasi. (1993/Veeb/41) – Lk. 4

Ameerika Ühendriikide valitsus pöördub Eesti elanike poole palvega kaaasa aidata endiste USA sõjavangide ja sõjas teadmata kadunuks jäänud ameeriklaste otsimisele.

Frasure, Robert C.

Oder, Evald

Poisikestena bolševismi vastu. (1993/Veeb/41) – Lk. 4

Katkendid Arvi Tinita 1982. aastal Torontos ilmunud raamatust „Välgumärgi kasvandikud“. Valitud on episoodid, mis käsitlevad noorukite osavõttu lahingutest Eesti pinnal või siit lahkumisel.

Tinits, Arvi

... Et sünge ajalugu ei korduks ... (1993/Veeb/41) – Lk. 4

Rahvusliku Erakonna üleskutse mälestama kommunistliku terrori ohvreid ja mõista hukka kommunistlike režiimide kuriteod.

25. märtsil 1949. (1993/Märts/42) – Lk. 1

Sellel päeval algas teine suurküüditamine, mille käigus saadeti loomavagunites teele Siberi poole 21 153 inimest.

Foto: Tarmula, Arvo

- Mälestusküünlad ja märtsikellukesed Haapsalus Jaani kirikuurni ees, milles on Siberi kalmudelt toodud muld.

Evert (Prints), Lea

Ahastus. (1993/Märts/42) – Lk. 1

Luuletus: Selle luuletuse kirjutas 16-aastane Tallinna 20. keskkooli õpilane märtsi-küüditamise ajal, mõeldes ka Vabadussõjas langenud Tallinna õpetajate ja õpilaste mälestussambale.

Ojatalu, Ülo

Märtsiküüditamise mälestuseks. (1993/Märts/42) – Lk. 1

Mälestuspäeva tähistas Tallinna ühendus 24. märtsi õhtupoolikul Eesti Raadio Valges Saalis.

Esinemistes öeldi, et maailmale tuleb teadvustada kommunistliku terrori olemus. Vaja on asutada kannatusmuuseum, et tulevased põlved suudaksid ette kujutada, mida eestlased on pidanud läbi elama.

Eenpalu, Anne

Laar, Mart

Estam, Jüri

Varju, Peep

Jõelett, Luule

Harik, Maile

Eesti Vabariigi Riigikogu liikmetele, kes on ise olnud poliitiliselt represseeritud. (1993/Märts/42) – Lk. 1

EV Riigikogu pole võtnud kindlat seisukohta oma suhtumises kommunistlikesse parteidesse. EÕRL „Memento“ teeb ettepaneku tunnistada NLKP ja EKP kuritegelikeks organisatsioonideks.

Pertmann, Jüri

Oll, Aadu

Saarts, Aimur
Ojatalu, Ülo

Ansko, Viljar

Läänemaa „Memento” üldkogul. (1993/Märts/42) – Lk. 2

13. märtsil kogunes „Memento” Läänemaa Ühenduse üldkogule üle 50 inimese. Räägiti tehtust, meenutati möödunud, valiti uus juhatus. Ühendusel on finantsiliselt raskusi. Läänemaa Koduloomuuseumi uus direktor Allan Jaarma on saanud uurida nõukogude võimu vägivallategusid Läänemaal.

Foto: Tarmula, Arvo

- Pildil esiplaanil esimeheameti üle andnud endine poliitvang Lembit Põld.

Põld, Lembit
Vilta, Vaike
Kuuben, Lembit
Jaarma, Allan
Pinn, Voldemar
Pitka, Johan
Ladva, Ilmar
Meressaar, Arnold
Reitkam, Jaan
Kuusemets, Jüri
Jõesoo, Ilmar
Töldsepp, Päivi
Alver, Hans
Alver, Halja
Kääramees, Ivar
Viira, Aldur

Nii see oli. (1993/Märts/42) – Lk. 2

Mälestustekatked küüditamisest ja küüditatutelt.

Viitar, Aili
Tõugjas, Olev
Preis, Sinaida
Bakler, Leida
Kõgel, Salomonias

EÕRL „Memento” erirevisjonikomisjoni koosoleku protokoll 20. märtsist 1993.
(1993/Märts/42) – Lk. 2

Pikaleveninud EÕRL „Memento” revideerimine on jõudnud lõpule. Ära on toodud ühisistungi protokoll.

Kook, Vally

Raudsepp, Ludmilla
Joosep, Elmar
Pertmann, Jüri
Toompuu, Juta
Tõugjas, Ülle
Saarts, Aimur
Väli, Rein
Varju, Peep
Oll, Aadu
Talve, Leo
Ojatalu, Ülo
Palmiste, E.
Rast, Aadu
Eenpalu, Anne
Arvola, Jaan
Kaugver, Raimond

Ritsu, Endel

Novosibirski oblasti Jelanka küla piimavedaja Helmi Hiimäe teel meiereisse 1956.

a. (1993/Märts/42) – Lk. 3

Foto.

- Hiimäe, Helmi

Ojatalu, Ülo

Kaks küüditatute-raamatut. (1993/Märts/42) – Lk. 3

On ilmunud esimene ajaloolaste koostatud nimestik „1949. aasta küüditamine Eestis, Tallinn, Nõmme, Harjumaa”. Aluseks EV Siseministeeriumi arhiivi materjalid. Vello Salo koostatud nimekirjaraamat kannab pealkirja „Küüditatud 1941”. Andmetes on palju lünki ning läbiuurimist ootavad kümned tuhanded toimikud.

Salo, Vello

Piir, E.

Otsa, U.

Vessik, J.

Rosenberg, I.

Foto: [Friedrich Lepiku kogust.]

- Lõpuks ometi kojusõit! Tomski oblastisse küüditatud eestlased Krasnõi Jari jõesadamasse augustikuul 1958 saatmas kodumaale Friedrich ja Salme Lepikut.

Lepik, Friedrich

Lepik, Salme

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Arvo Valton (1993/Märts/42) – Lk. 3

Arvo Vallikivi (Valton) elukäik: sündis 1935. aastal Märjamaa alevis, küüditati 1949 aastal kuuenda klassi poisina, Novosibirskisse, kodumaale tagasi sai 1954. aastal.

Foto:

- Pildil Arvo Valton 1956. aastast.

Luuletused:

Ses maailmas olla on kole ...

Iga väikene vabadust ahmis ...

Ussid juurdusid mulda ...

Noorus kaob ja jääb ...

Moraliseeriv.

Nalja rohkem kui rubla eest. Küüditatu joonistusalbumist. (1993/Märts/42) – Lk. 4
Salmiku formaadis album, milles on 30 joonistust, pühendus-läkitus emale ja märkmetepäevik 28. märtsist 1949 kuni 22. jaanuarini 1950.

Illustratsioonid:

- 3 joonistust.

Eesti Vabariigi Välisministeeriumile. (1993/Märts/42) – Lk. 4

EPL EÜ Ühingu volikogu esimees V. Kannik teeb pöördumise, milles juhitakse tähelepanu Venemaa ringkondade laimavale propagandale, mille eesmärgiks on tingimusteta kodakondsuse andmine kõigile nõukogude okupatsiooni aastatel Eestisse elama asunutele.

Kannik, V.

Anne Eenpalu sõnavõtt Põllumeeste Kongressil. (1993/Märts/42) – Lk. 4

Tunnistada kehtetuks Eesti Vabariigi deklaratsioon maa kuulutamise üldrahvalikuks omandiks 23. juulist 1940. a. ning sellega seoses tunnistada kehtivaks tolleaegsete omanike ja nende järeltulijate õigused. Maade ja varade tagastamise korraldamisest.

Eenpalu, Anne

Täname. (1993/Märts/42) – Lk. 4

Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühingu täname ajalehele annetatud rahalise toetuse eest.

Kes teab? (1993/Märts/42) – Lk. 4

Otsitakse noorukeid, keda süüdistati tegevuses põrandaaluses organisatsioonis E.R.K.- „Eesti Rahvuslaste Koondis“.

Raid, Madis

Arens, Enn

Nõmmann,

Hekles, Evald

Park,

Park,
Sinka,
Sinka,
Kaup,
Siiak, Harald
Ritsu, Endel

Kaarna, Villem

Luuletus. (1993/Aprill/43) – Lk. 1

Ikka edasi, edasi viib meid meie tee...

Viljar Ansko karikatuur 1973. aastast. (1993/Aprill/43) – Lk. 1

Illustratsioon: Ansko, Viljar

- [Jäljed teel]

Ojatalu, Ülo

Jüriöö – 650: Koolinoored – vastupanuaadete kandjad. (1993/Aprill/43) – Lk. 1

Grupp Tallinna ja Viljandi endisi õpilasi-vabadusvõitlejaid korraldas kokkutuleku Jüriöö 650.

aastapäeva tähistamiseks. Koguneti Tallinna Reaalkooli aulasse, pärast aktust asetati pärg Vabadussõjas langenud Tallinna õpetajate ja õpilaste mälestusmärgi jalamile. Kohtusid kunagised vabadusvõitlejad ja tänased koolinoored.

Foto: Peeter Langovitš

- [Vabadussõjas langenud Tallinna Õpetajate ja õpilaste mälestusmärgi juures.]

Keller, Endel
Josia, Udo
Hiieaas, Hain
Gailit, Karl
Raidma, Ülo
Kask, Aleksander
Torim,
Puusaar, Ilme
Vaibla, Heiki
Sula, Arno
Jõgi, Aili

Ojatalu, Ülo

„Memento” läheb edasi. (1993/Aprill/43) – Lk. 2

EÕRL „Memento” eestseisuse koosolek toimus 17. aprillil, enne volikogu istungit. Volikogu istungil kuulati teavet volikogu koosseisu kohta, liidu majandamisest ja edaspidisest eelarvest, terrorismiohvrite mälestusmärkide puudumisest Tallinnas, teabe- ja ajalootoimkonna ja välistoimkonna tegevusest, uute toimkondade moodustamisest, ajalehe väljaandmise jätkamisest, erirevisjoni tegevuse tulemustest, omavalitsuste valimistest.

Oll, Aadu

Eenpalu, Anne
Pertmann, Jüri
Väli, Rein.
Ruben, Rein
Jalakas, H.
Kondoja, August
Sõber, I.
Varju, P.
Saarts, Aimur
Laar, Mart
Rast, Aadu
Kook, Vally
Õispuu, Leo
Salo, Vello
Talve, Leo
Joosep, Elmar
Palmiste, E.
Kuuben, L.
Sõerde, V.
Kontkar, V.
Ansko, Viljar
Spriit, E.
Vare,
Säästla, U.

Tähiste, Ülo

Eksperiment. (1993/Aprill/43) – Lk. 3

Eksperiment toidu jagamise korra muutmisel Vasalemma laagris 1954. aastal toimus kaks päeva.

Illustratsioon: Viktor Grebennikovi joonistus Karabaši vangilaagrist 1948. aastal, ajakirjast „Nauka i žizn“, nr. 8, 1990. a.

- Sent surmale võlgu ...

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Bruno Kuik (1923 – 1971). (1993/Aprill/43) – Lk. 3

Elukäik: Sündis Tallinnas, kuulus „Noorkotkaste“ organisatsiooni, võitles Eesti leegioni koosseisus Narva rindel, arreteeriti 1945. aastal, uuesti arreteeriti 1947. aastal, vangiaastad ja asumine Vorkutas, suri Vorkutas.

Foto:

- Pildil Bruno Kuik 1955. aastal Vorkutas.

Luuletused:

Rahu olgu maa peal.

Teedeta tundras. Vorkutas, 1961.

Juba jälle räästas purikate rivi ...Vorkutas, 1958.

Kirjast kodumaale. Vorkutas, 8. 03. 1956.

Ansko, Viljar

Aprilliveerud.: Karistatud karikatuurid. (1993/Aprill/43) – Lk. 4

Tartu Ülikoolis tekkis tudengitest karikaturistide sõpruskond NAKS, kes korraldas 1972. aastal karikatuurinäituse. Ülevaataja-lubaja poolt võeti maha ainult viis tööd. Ajalehes on ära toodud valik NAKSi näituste külastajate pilgu eest kõrvale jäetud karikatuuridest.

Illustratsioonid: 7 karikatuuri

- „Jäälõhkuja „Lenin““. Esimeselt näituselt mahavõetud Heiki Raudla karikatuur – see nimi oli tabu, kuigi niivõrd äraleierdatud linnade, tänavate, laevade jms. nimetustes.
- Andres Aderi kaks mahavõetud karikatuuri. Mida ta mõtles nende loomade all?
- Raul Kilgase 2 mahavõetud pilti. Kaminas põlevad XXIV kongressi otsused; ukse 1922 alt voolab vereloik.
- Viljar Ansko&Hiie Ivanova karikatuur 1976. aastast.
- See Viljar Ansko karikatuur võeti maha neljalt näituselt. Tabas see nii valusalt süsteemi olemust?

Raudla, Heiki

Ader, Andres

Kilgas, Raul

Paris, Peeter

Lepp, Tõnu

Trass, Hans

Ivanova, Hiie

Nalja rohkem kui rubla eest: küüditatu joonistusalbumist. (1993/Aprill/43) – Lk. 4

Jätkuloona pildid Maia Kuiki joonistusalbumist ja lühike elulootutvustus.

Foto:

- Maia Kuik küüditamiskohas Krasnojarski krais Širas, maikuul, 1955. a.
- Maia ja Bruno Kuik Vorkutas 1956. a.

Illustratsioonid:

- See on Endla „tekstiliit“ ehk tekstiilisööja lehm.
- Šulbasil on alati mõni vits või kepp suus ... me tuleme töölt.

Kuik, Maia

Kuik, Bruno

Kuik, Ene

Kurjategijate dokumente. (1993/Mai/44) – Lk. 1

Ära on toodud väljavõte ÜK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo istungi protokollist nr. P 51/144 4. VII 1937, milles nähakse ette, et perekonnapea või täiskasvanud laste arreteerimise puhul kuulus kүүditamisele kogu pere.

Ježov,

Naised võitlejate ja märtritena. Hilda. (1993/Mai/44) – Lk. 1

Järjeloona avaldatakse Valve Pillesaare mälestuskillud, kus ta portreerib sunniradadae saatuskaaslast. Lugu Hildast, lihtsast eesti naisest, lõpmata heast inimesest.

Pillesaar, Valve

In memoriam martyrii matrum estonicarum: Eesti emade märterluse mälestuseks. (1993/Mai/44) – Lk. 1

Haapsalu lossi territooriumil asuva Toom-Niguliste kirikus pühitseti 10. mail 1992. aastal Emaaltar. Mälestusaltari loomise mõtte algatas Heino Noor. Toomingapuust altarisulptuur „Madonna lapsega“ on 1,3 meetrit kõrge. Autor Helle Palm.

Pajula, Kuuno

Yrjola, Pirkko

Hynninen, Veli-Matti

Salumäe, Tiit

Noor, Heino

Noor, Salme

Noor, Karl

Vaigur, Aksel

Kokla, Juhan

Palm, Helle

Buldas, Aala

Padu, Tõnis

Palm, Lembit

Parandusi seadustesse. (1993/Mai/44) – Lk. 2

EÕRL „Memento“ ja EEPL poliitiline toimkond valmistas ette ja andis Riigikogu liikmele Enn Tartole edasi parandusettepanekud „Riiklike elatusrahade seaduse“ täiendamiseks. Poliittoimkonnas on valminud ka seaduse eelnõu nõukogude okupatsioonivõimude kuritegude kohta Eestis.

Tarto, Enn

Ojatalu, Ülo

Pikett lossiplatsil. (1993/Mai/44) – Lk. 2

19. mail, kui EV Riigikogu istungi päevakorras oli omavalitsuste volikogude valimise seaduse vastuvõtmine, kogunes 150 piketeerijat lossi esisele platsile ERSP, Kodanike Liidu ja „Memento“ algatusel. Kellele valimis- ja valitavusõigust anda ja kellele mitte?

Toomepuu, J.

Erm, A.

Põldvere, K.

Roosaare, J.

Lippmaa, Endel

Hallaste, Hillar

Kama, Kaido

Mäll, Linnart

Rumessen, Vardo

Perekond Reitkamid küüditati Tapalt 14. juunil 1941. (1993/Mai/44) – Lk. 2

Pereisa Eduard Reitkam lasti maha 1942. aastal Sosvas.

Fotod: Tehtud 1940.-te aastate lõpus küüditamispaigas Tomski oblastis Võssoki-Jaris.

- Endine kooliõpetaja, Järvamaa Kodutütarde esinaine Marie Reitkam hoolitsemas võõra lapse eest. Tema tütar Tiiu haigestus juba küüditamisvagunis ning maeti 4-aastasena Siberi mulda.
- Tiiu Reitkami tilluke haud Sabolinka küla kalmistul.

Reitkam, Eduard

Reitkam, Marie

Reitkam, Tiiu

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Lea Rebane. (1993/Mai/44) – Lk. 2

Elukäik: Lea Rebane (Laanekuru) sündis Tartumaal 1926. aastal, arreteeriti 1947. aastal osalemise eest Tartu koolinoorte organisatsioonis „Vaba Eesti“, laagriaastad Kemerovo oblasti mitmes vanglas, vabanes aastal 1954.

Foto:

- Pildil Lea Rebane laagripäevilt, 26. nov. 1952.

Luuletused:

Teekond Lasnamäelt 1947.

Miks nutab hing? 1955.

Illustratsioon: (1993/Mai/44) – Lk. 3

- Selle kirja viskas Lea Rebane välja tapivagunist. Leidus hea inimene, kes kirja leidis ja selle edasi saatis Lea emale Tartumaale.

Laanekuru, Selma

Laanekuru, Lea

Leht, Mari-Anne

Vanglas, laagrites, asumisel. (1993/Mai/44) – Lk. 3

Veera Nõgese mälestused pani kirja Mari-Anne Leht 26. novembril 1991. aastal.

Nõges (Jõger), Veera

Jõger, August

Perandi, Loreida

Künnapuu, Elmar

Reimaa, Kalju

Raudsepp, Hendrik

Veemees, Helgi

Kukk,

Nõu,

Meriste,

Jõger, Alviine

Nõges, Ülo

Smidt, Artur

Reiljan, Kalev

Ivan, Kalju

Liba, Aleks

Traks, Eldor

Ühest kurjast müüdist. (1993/Mai/44) – Lk. 4

Nõukogude julgeoleku levitatud müüt eestlastest kui halvast rahvast on leidnud tänaseks kõlapinda meie endi, eestlaste seas isegi rohkem kui varem.

Makstakse piinavõlga. (1993/Mai/44) – Lk. 4

Smolenskis toimunud Endiste Alaealiste Fašismivangide Liidu plenaaristungil arutati 1 miljardi marga suuruse piinakompensatsiooni jagamist.

Karabut, Niina

Nalja rohkem kui rubla eest. Küüditatu joonistusalbumist. (1993/Mai/44) – Lk. 4

Illustratsioonid:

- Maia Kuigi 4 lõbusat visandit saatusekaaslastest.

Täname. (1993/Mai/44) – Lk. 4

Tänuõnad ehitusühistule „ERNA“ (esimees L. Kuuben) rahalise abi eest ajalehele.

Kuuben, Lembit

Ojatalu, Ülo

14. juuni 1993: Tallinnas (1993/Juuni/45) – Lk. 1

Juuniküüditamise leinapäeval Linda kuju juurde Tallinas kogunes rahvast 100-150 ringis. Kimbutab rahapuudus. Mälestusmärgi jalamilt kadunud terroriohvrite mälestusplaati pole suudetud poole aastaga leida ega ka taastada. Mälestusõhtu „Sakala“ kultuurikeskuses lõppes kontserdiga.

Foto: Virkus, Hillar

- [Pildil mälestusmiiting Linda kuju juures.]

Palmiste, Endel

Rummo, Paul-Erik

Varju, Peep

Oll, Aadu

Vahar, Eugen

Sepp, Toomas

Vill, Robert

Niklus, Mart

Meri, Lennart

Paul, Toomas

Toomepuu, Jüri

Müür, Märt

Loorits, Oskar

Eesti vabariigi Presidendi kõne Leinapäeval. (1993/Juuni/45) – Lk. 1

Küüditamisest ja etnilisest puhastamisest, nõukogude liidu relvajõudude seadusevastasest paiknemisest Eestimaal - sellest mõtiskleb president mälestusmiitingul.

Aadu Olli sõnavõtt leinamiitingul Lindamäel 14. juunil 1993. (1993/Juuni/45) – Lk. 2

Oma sõnavõtus tõdeb Aadu Oll - ei ole õige väita, et Eesti taastas oma vabaduse verd valamata, rahulikul teel. Eestlased on maksnud selle eest kallist hinda, see hind on kõigi nende inimeste veri, kes kaotasid oma elu kommunistliku agressiooni tagajärjel.

Oll, Aadu

Toomas Pauli mõtisklus leinaõhtul „Sakala” keskuses. (1993/Juuni/45) – Lk. 2

Oma sõnavõtus pöörab Toomas Paul tähelepanu sellele, et ka koledusi ei tohi unustada ning kunagi ei saa päris kindel olla selles, milleks inimene võimeline on.

Foto: Virkus, Hillar

- Mälestuspärja asetavad Richard Jurss ja Aadu Oll.

Paul, Toomas

Jurss, Richard

Lill, Anne

Ojatalu, Ülo

Vabadusristi päev Paides. (1993/Juuni/45) – Lk. 2

Illustratsioon:

- XVIII Vabadusristi päeva logo.

Vabadusristi päeva tähistatakse kuuendat korda pärast 1940. aastat. Kokkusaamisele tuli 26 Vabadussõjas osalenut. Võeti vastu Tallinnast saabunud võidutuli, laulis koor ja mängis orkester. Päeva lõpetas Kaitseliidu ja Kodukaitse üksuste paraad.

Raus, Jüri
Helme, Rein
Taimla, Andres
Laar, Mart
Velliste, Trivimi
Rõuk, Jaan
Kotisaari, Jorma
Toomepuu, Jüri
Mäeltsemees, Sulev
Talvi, Ahto
Estam, Jüri
Arvola, Jaan

Jänes, Harri

Vabadusvõitlejate Tallinna Ühenduse volikogus. (1993/Juuni/45) – Lk. 2
EVTÜ 48-liikmeline volikogu valiti 29. mail üldkoosolekul, kus osalejaid oli enam kui 1000. Esindatud oli Tallinna seitsmes piirkonnas elavad endised vabadusvõitlejad. Volikogu koosolekul valiti juhatus, moodustati komisjonid.

Arro, H.
Reigo, H.
Alaküla, K.
Rent, H.
Annus, A.
Jurss, A.
Post, H.
Tibbo, P.
Potisepp, P.
Muuk, A.
Gailit, K.
Kukk, A.
Saadoja, E.
Puusaag, E.
Trei, A.
Teras, J.

Okupatsioonide repressiivpoliitika uurimise riiklik komisjon. (1993/Juuni/45) – Lk. 3
Riigikogu kinnitas komisjoni koosseisu ja põhikirja 17. juunil 1993. aastal. Komisjoni tegevus kavatsetakse lõpetada 1995. aastaks ja töö lõppeesmärgiks on välja anda valge raamatu kujul teaduslikult põhjendatud kokkuvõtte kõikidest kahjustest ja kaotustest, mida eesti rahvas on kandnud okupatsioonide jooksul.

Kross, Jaan
Lindmäe, Herbert
Varju, Peep
Kaber, Anna-Mirjam
Ennuste, Ülo
Jaanson, Kaido
Kangilaski, Jaak
Kask, Virve
Kivimäe, Jüri
Kägi, Kaljo
Laas, Jaan
Leps, Ando
Lõhmus, Uno
Noor, Heino
Oja, Egon
Oll, Aadu
Parmasto, Erast
Pegel, Juhan
Pokk, Leo
Rajasalu, Teet
Salo, Vello
Sarv, Enn
Tarvel, Enn
Tasso, Robert
Teinberg, Rein
Trass, Hans-Voldemar
Tulviste, Peeter
Walter, Hannes

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Tiit Birkan. (1993/Juuni/45) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1938. aastal Tallinnas, isa-ema arreteeriti, 1949. a. küüditati koos vana-vanematega Krasnojarski kraisse, tagasi Eestisse jõudis aastal 1956.

Foto:

- Pildil Tiit Birkan.

Luuletused:

Autobiograafiline.

Katkend Siberi-poeemist „Suttingu Ivar“.

Varend, Oskar

Kaugel kodust, näljas ja koolita. (1993/Juuni/45) – Lk. 4

Oskar Varendi meenutused küüditamisteekonnast Tomskisse, sealsest elu-olust ja tagasijõudmisest Eestisse pani kirja Mari-Anne Leht 10. 03. 1992.a.

Leht, Mari-Anne

Lepik, Linda

Lepik, Heino

Lepik, Vello

Kallaste,

Kondoja, August

Mälestati kõikidel rinnetel hukkunuid: Endiste sõjameeste laulupäev Vinnis.

(1993/Juuni/45) – Lk. 4

Laulupäev pühendati EV 75. aastapäevale ja Võnnu lahingu (Võidupüha) 74. aastapäevale. Osales 22 kollektiivi 310 osavõtjaga. Traditsioon sai alguse Paides 1970. aastal ja oli sedapuhku 23.

Fotod: Õis, Õie

- Hukkunute mälestusmärgi juures kõneleb pastor Madis Oviir.
- Esineb sõjaveteranide laulupäeva ühendkoor.

Toome, Taivo

Hiiemäe, Lembit

Tuberik, Kaarel

Oviir, Madis

Verlin, Lembit

Arula, Inge

Tähiste, Ülo

Neemre, Helmi

Soer, Verner

Koidula, Lydia

Roots, Otto

Ojatalu, Ülo

Eesti Poliitvangide III kokkutulekul. (1993/Juuli/46) – Lk. 1

Treppoja skautlaagrisse koguneti 24. juulil Eesti endiste poliitvangide kokkutulekule. Üldkoosolekule oli kohale tulnud liikmeid 245. Päevakorras olid juhatuse ja revisjonikomisjoni aruanne, sõnavõttud, küsimus EEPL iseseisvumisest, pöördumised EV võimuorganite ja avalikkuse poole, liidu juhtorganite valimised. Kokkutuleku teisel päeval, 25. juulil, pidas oma koosoleku Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing, oma ühenduse moodustasid „koolipoisid“.

Fotod: Averin, Aksel ja Ansko, Viljar

- EEPL üldkoosolekut juhatas Aadu Oll. Vasakult: Pertmann, J. ; Sauvere, I. ; Oll, A. ; Ojatalu. Ü.
- Leinaseisakuga mälestati surnud saatusekaaslasi.
- Kokkutuleku pidulik lõpetamine, lipu langetamine.

Ranniste, Edgar
Tetsmann, Gunnart
Pertmann, Jüri
Mets, Tõnis
Tarto, Enn
Sillandi, Uno
Õispuu, Leo
Niklus, Mart
Ojatalu, Ülo
Sauvere, Illi.
Oll, Aadu
Noor, Heino
Havel, Vaclav
Kangur, Leo
Laane, Elmut
Mättik, Kalju
Kangro, Bernhard
Sarv, Enn
Tasso, Robert
Arvola, Jaan
Oll, Aadu
Kipper, Meelis
Urge, Tarmo
Mõttus, Kristjan
Kiisler, Karl
Heine, Eerik

Eesti Poliitvangide kokkutuleku pöördumine. (1993/Juuli/46) – Lk. 2
Pöördumine Eesti rahva poole, et kohalike omavalitsuste valimisel saaksid valituiks ausameelsed Eesti kodanikud.

Vahar, Eugen

Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühingu peakoosolekul. (1993/Juuli/46) – Lk. 2
25. juulil peeti EVSÜ peakoosolek Kloogarannas. Aruande 1993. a. esimese poole tööst esitas Eugen Vahar. Majanduslik tegevus on olnud edukas tänu väliseestlaste organisatsioonide ja üksikisikute anetustele. Lahendamata on kinnisvara tagastamine ühingule.

Foto: Averin, Aksel

- [EVSÜ koosolekul.]

Raud, Eduard
Luik, Johannes
Priks, Juhan
Hindreus, Ilo

Ojatalu, Ülo

Õpilaste vabadusvõitlejate oma ühendus. (1993/Juuli/46) – Lk. 2

25. juulil sai teoks ka vastupanuliikumisest õpilastena osavõtnute ühenduse asutamiskoosolek. Kohal oli 29 osalejat. Päevakorras oli põhikirja vastuvõtmine, juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine, põhiliseks küsimuseks oli kuulumine kas Poliitvangide Liitu või Vabadusvõitlejate Liitu. EÕL juhatajaks valiti U. Josia

Foto: Averin, Aksel

•

Josia, Udo
Sula, Arnold
Keller, Endel
Ojatalu, Ülo
Aarop, Kalju
Espenberg, Aime
Laane, Elmut
Räst, Hudo
Karlson, Heino
Josia, Udo
Jõgi, Aili
Keller, Endel
Laane, Elmut
Peets, Gustav
Puusaar, Ilme
Sula, Arnold
Vaibla, Heiki
Kala, Eduard
Kuuben, Lembitu
Linnumäe, Irma
Niklus, Mart
Mätik, Kalju

Ansko, Viljar

Legendi loojad Eestis. (1993/Juuli/46) – Lk. 3

Kahetunnine mängufilm „Legendi loojad” tehti 1960.-63. a. Kanadas Eerik Heine kulu ja kirjadega eesti metsavendade võitlusest aastatel 1946 ja 1947. Film on pühendatud Eesti metsades sõjajärgseil aastail võidelnud ja hukkunud vabadusvõitlejaile.

Heine, Eerik
Maitla, Paul
Ranniste, Edgar
Adenauer,
Jurss, Richard

Pertmann, Jüri

Kõigile eestlastele võõrsil. (1993/Juuli/46) – Lk. 3

Aastakümneid on levitatud väliseestlaste ringkondades kuuldusi, et Kanadas elav endine nõukogude poliitvang Eerik Heine olewat olnud KGB agent. Eesti Endiste Poliitvangide Liit lükkab ümber taolised kuuldused, sest on veel elus poliitvange, kes on viibinud koos E. Heinega saksa sõjaväes, sõjavangilaagris, metsavennana metsas või sunnitöölaagris Venemaal.

Foto:

- Eesti Leegioni ohvitserid 1944. aasta suvel enne lahinguid Sinimägedes. Pildil major Paul Maitla, kapten, leitnant Eerik Heine.

Heine, Eerik

Jurss, Richard

Ranniste, Edgar

Uudeküll, Endel

Maitla, Paul

Tepner,

Jurss, Richard

Väljavõte Richard Jurssi mälestustest. (1993/Juuli/46) – Lk. 3

Richard Jurssi mälestused kohtumistest Eerik Heinega Tartus 1940. aastal, sõjapäevil ja sõjavangina hilisematel aastatel. Jurssi arvates on Eerik Heine väarikas vabadusvõitleja, kes tuleb täielikult rehabiliteerida, kelle teeneid ei tohi unustada.

Heine, Eerik

Maitla, Paul

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Vaike Kupper. (1993/Juuli/46) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1931. aastal Läänemaal, arreteeriti 1948. aastal, süüdistatuna metsavendade abistamises, piinati Patarei vangla „lämbumiskambris“ kuni invaliidistus, vangiaastad Eestis ja Venemaal, 1954. aastal sõitis asumiselt salaja kodumaale.

Foto:

- Pildil Vaike Kupper.

Aava, Aleksander

Luuletused:

Vist pole veel muutunud tuimaks ...

Kui süda kurb, meel nii mõru ...Kruglitsa vangilaagris, 10.12.1952

Tean, jälle veritsema hakkab haav -

In memoriam. Gunnart Tetsmann. 28.06.1928 – 20.07.1993 (1993/Juuli/46) – Lk. 4

On lahkunud Eesti Endiste Poliitvangide Liidu üks asutaja. Noorukina osales Omakaitstes, arreteeriti 1945. aastal ja saadeti Karaganda laagrisse. Vabanes 1954. aastal.

Foto:

- Pildil Gunnart Tetsmann.

Kondoja, August

Soome sõja veteranid Vinnis. (1993/Juuli/46) – Lk. 4

Üle-eestisel sõjaveteranide laulupäeval viibis Vinnis grupp Soome sõjaveterane Vinni sõprusvallas Tuusulast. Soomlastele anti üle laulupäeva mälestusmedalid.

Foto:

- Pärja asetamine I Maailmasõjas ja Eesti Vabadussõjas hukkunute mälestusmärgile Viru-Jaagupi kalmistul.

Madis, Gustav

Korsten, T.

Tähiste, Ülo

Elstrok, Helmut

Allikalt, Jüri

Talvela, Heikki

Oviir, Madis

Oll, Aadu

Omandireformi aluste seaduse parandus. (1993/Juuli/46) – Lk. 4

„Memento” ja EEPL ühise poliitkoimkonna poolt esitatakse parandusettepanek „Eesti vabariigi omandireformi aluste seaduse” muutmiseks.

Hänni, Liia

Tarto, Enn

Otsin. (1993/Juuli/46) – Lk. 4

Eugen Vahar otsib kaaslasi vangilaagrite aegadest.

Vahar, Eugen

Kes teab? (1993/Juuli/46) – Lk. 4

Otsitakse Eino Jüri p. Koha, kes on sündinud 1913. a. Tallinnas.

Koha, Eino

Koha, Lilli

Ojatalu, Ülo

MRP ja Eesti täna. August 1993. (1993/August/47) – Lk. 1

Mõtisklus ajaloo üle, MRP-st, võõrvägede lahkumisest ja tahtmisest mitte lahkuda, nõukogude

„kasvatusest” ja majanduse arengust. Ning kas majandus suudab välja vedada vaimse taastumise?

Või vastupidi – kas vaimsus uue majanduse, isevastutamise?

Foto: Leppikson, Harald

- Hirvepargis 23. augustil 1993.

Tolstoi, Leo

EÕRL „Memento” ja Endiste Poliitvangide Liidu pöördumine kõigi kompartei palgal olnud eesti kodanike poole. (1993/August/47) – Lk. 1

Represseeritud on kindlal arvamusel, et kommunistlik partei oli ja on kuritegelik organisatsioon, mis teostas nii inimsuse- kui ka eestlusevastast poliitikat. Pöörduetakse kompartei tegelaste poole loobuda kandideerimast volikogudesse kohalike omavalitsuste valimisel.

Oll, Aadu

Pertmann, Jüri

NLKP ja EKP – kuritegelikud organisatsioonid. (1993/August/47) – Lk. 1

Pöördumisele EV Riigikogu liikmete poole, kes on ise poliitiliselt repressseeritud olnud, vastas seni ainsana Mart Niklus. Ta on nõus esitatud seisukohtadega, aga ei näe võimalust, et see probleem praeguse Riigikogus koosseisu juures leiaks arutamist. Niklus pakub välja omapoolsed lahendused, mida peaks tegema.

Foto: Averin, Aksel

- Mitmekordne poliitvang Mart Niklus esinemas Eesti Poliitvangide III kokkutulekul Treppojal 24. juulil k.a.

Niklus, Mart

Pertmann, Jüri

Oll, Aadu

Saarts, Aimur

Ojatalu, Ülo

Quisling, V.

Petain, H. P.

Kurjategijate dokumente. (1993/August/47) – Lk. 2

Teabeleht „Memorial-Aspekt” jätkab kuritegelike NLKP ja NSVL julgeolekuorganite dokumentide avaldamist. Ära toodud on täiesti tõlge salajasest julgeolekukomitee 1962.a. kirjast. Selles määrati uus mahalastute surmast teatamise kord, kus surmakuupäev antakse 10 aasta piires ja surma põhjus on väljamõeldud.

Semitšastnõi, V.

Ojatalu, Ülo

Täiesti salajane! KGB käskkiri dokumentide säilitamise kohta. (1993/August/47) – Lk. 2

Kokkuvõtvalt on käskkirja 289-punktilisest lisast ära toodud näiteid peamiselt repressioonide uurijaile vajalike dokumentide kohta käivast.

Ojatalu, Ülo

Eluraamatu komitees. (1993/August/47) – Lk. 3

Eluraamatu Komitee koosolek toimus 15. juunil. Kõne all oli komitee tegevus. Põhikiri on teadmata põhjustel veel kinnitamata ning seetõttu ei ole avatud ka finantseerimine. Leitakse taas, et hädavajalik on ühtse keskuse loomine, et tõde repressioonidest Eesti kallal raamatusse raiuda. Jääb taas kõlama küsimus, kas on võimalik riigi kestmine ilma mäluta.

Uus, Henno

Lindmäe, H.

Runnel, H.

Karusoo, M.

Gailit, K.

Noor, H.

Laar, M.

Tross, J.

Joosep, E.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Meinhard Jürna (1912 -1967) (1993/August/47) – Lk. 3

Elukäik: sündis Virumaal, arreteeriti aastal 1959, süüdistatuna selles, et ta kirjutas nõukogudevastast luulet, vangis oli Mordvas, vabanes 1964. aastal.

Foto:

- Pildil Meinhard Jürna.

Foto: Neitsov, Karl

- Mordva vangilaager 385/19, 1960. aastast.

Luuletused:

Kruusa-augus jäätand kruusa ...

Paplid pilland viimsed lehed ...

Plätt ja matt, plätt ja matt ...

Kui poleks mälestusi ...

Kase koltund lehti ... Mordvas, 1960

Pillesaar, Valve

Anja. (1993/August/47) – Lk. 3

Valve Pillesaare mälestuskillud Kesk-Aasia kõrvetava päikese alt, kus brigaadikaaslane Anja, lihtne Ukraina talunaine, räägib oma kodumaast.

Foto:

- Valve Pillesaar Spasski vangilaagris 1955. aastal.

Ukrainka, Lesja

Ojatalu, Ülo

Ebakõlad. (1993/August/47) – Lk. 4

Sellist nime kannab Ilmar Ontoni luulekogu. Esimene raamat, mille tiitellehel ka tähis „Memento“. Laagriluule olulised eesmärgid olid elu ja mälu abistamine ning protest ebainimlikkuse vastu. Nii võib laagriloomingut pidada ka rahvaloomingusse kuuluvaks ja kogu see looming on sündinud tingimustes, mis olid loodud inimhinge hävitamiseks.

Illustratsioon: Pildil luulekogu ümbris.

Onton, Ilmar
Ansko, Viljar
Palmiste, Endel

EEPL volikogus. (1993/August/47) – Lk. 4

23. augustil toimus EEPL uue volikogu esimene koosolek, valiti juhatus ja moodustati sotsiaal-, poliit-, ajaloo- ja majandustoimkond.

Pertmann, Jüri
Kangro, Leo
Sula, Arnold
Ahonen, Hugo
Sepp, Jaan
Josia, Udo
Sarv, Enn
Osula, Ott
Arvola, Jaan
Ranniste, Edgar
Andresen, Demetrius

Sanatoorium vabadusvõitlejaile. (1993/August/47) – Lk. 4

Vabadusvõitlejate organisatsioonide liikmeil on võimalus tervist kosutada Raplamaal Seli sanatooriumis. Korraga on võimalik ravile võtta 40 patsienti, ravipuhkus kestab kolm nädalat ja patsiendile on see tasuta.

Pere, Ene

Kes teab? (1993/August/47) – Lk. 4

Saatusekaaslast otsib Laine Eljas. Teateid Leopold Luuliku kohta ootab Virve Hinno.

Eljas, Laine
Luulik, Leo(Leopold)
Hinno, Virve

Tinits, Arvi

Välgumärgi kasvandikud. (1993/August/47) – Lk. 4

Järjejutuna katkendeid Arvi Tinitsa raamatust „Välgumärgi kasvandikud“. Laeva „Minden“ reis vene torpeedolennukite tule all.

Foto:

- Eesti leegionärid lahingupositsioonil. Ajalehest „Rindeleht“.

Birkan, Tiit

Koolitee kui Kolgata. Tiit Birkanil mälestusi oma õpingutest. (1993/Sept/48) – Lk. 1 ja 3

Koolitee algusest Eestimaal, jätkumisest Siberis Tubinski algkoolis. Eestisse tagasi jõudes, kui kunagised klassikaaslased lõpetasid keskkooli, õnnestus Tiit Birkanil lõpetada 7. klass. Oli soov õppida metsandust, kuid tulid merelennuväe aastad..

Luuletus:

...Kakskümmend aastat on madalaim taks, ...

Katkend Tiit Birkanil Siberi-poeemist „Suttingu Ivar“. (1993/Sept/48) – Lk. 1

Foto:

- Tomski oblasti Aleksandrovski rajooni Iljani küla 4-klassilise kooli õpilased 1955.(?) aasta sügisel kooli kartulipõllul. Pildil on ka eesti poiss Ivar Raag.

Raag, Ivar

Kärp, Peep

NKVD inimjaht Vaeküla Tehnikumis. Arreteeriti direktor ja 35 õpilast. (1993/Sept/48) – Lk. 2

1944. aastal reorganiseeriti EV-aegne Vaeküla põllutöökool mehhaniseerimise tehnikumiks. Et koolipoisid said siin ajapikendust punaväkke kutsumisel – kogunes õppureid üle 140. Koolis valitses eesti vaimsus. Kui toimus teine arreteerimine, siis põgenesid ka teised õppurid koolist ja tehnikum lakkas ajutiselt olemast. Neid aegu meenutavad Erich Erilt, Edgar Sikka ja Väino Kasearu.

Erilt, Erich

Sard,

Einaste, Karl

Merivoo, Ülo

Sikka, Edgar

Kasearu, Väino

Veidenbaum, Feliks

Vahtra, Arno

Mets, Jaan

Kruusamäe, Evald

Kukk, Hermann

Kukk, Mihkel
Kukk, August
Õunapuu, Leida
Nõgu, Hugo
Moor, Olav

Illustratsioon:

- Koopia 12. detsembril 1944 ajalehes „Viru Sõna” ilmunud sõnumist, kus juttu ka Vaeküla tehnikumist.

Ojatalu, Ülo

Vabadusvaim ei hääbunud. (1993/Sept/48) – Lk. 2

Eest Rahvuslik Erakond andis välja raamatu „Eesti koolinoored vabadusvõitluses”. See sisaldab 20. veebruaril 1993 Tartu Ülikooli aulas toimunud konverentsi materjale.

Illustratsioon:

- Raamatu kaanekujundus.

Pillesaar, Valve

Anjuta. (1993/Sept/48) – Lk. 3

Veel üks mälestuskild Valve Pillesaarelt Spasski vangilaagrist. Leedu tüdrukust Anjutast, kapsaste soolamisest ja kõrge komisjoni külaskäigust.

Foto:

- Pildil Valve Pillesaar saatusekaaslasega laagripäevil 1955. a.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Juhan Sinimäe. (1910 – 1984) (1993/Sept/48) – Lk. 3

Enne eestindamist Johan Bechter, kasutas ka pseudonüümi Pihleneeme. Elukäik: sündis Põlvamaal, võitles soomepoiste ridades, arreteeriti 1947. ja 1948. aastal, vanglaaastad Krasnojarski kraisis,

Foto:

- Pildil Juhan Sinimäe.

Luuletused:

Sünnipäeva õnnesoov sõbrale.

Nad olid vaenlased.

Kameeleon.

Ojatalu, Ülo

Raamat meeleheitlikust vastupanust. (1993/Sept/48) – Lk. 4

Arvustus ja tutvustus Mart Laari raamatule „Metsavennad”. Raamat koosneb 14 peatükist autori ees- ja lõppsõnaga. Lisatud on viideteregistrid, bibliograafia ja 12 fotot. Autoril on tulnud läbi murda andmete puudulikkusest, legendidest ja teadlikust võltsimisest.

Illustratsioon:

- Raamatu kaanekujundus.

Foto:

- Pildil grupp Rabivere metsavendi aastapäeva kokkutulekul oma laagripaigas 1942. a. suvel. Laager asus umbes 3 km Lohu raudteejaamast Rabivere soos. 80-mehelise grupi tuleristsed olid mitmetunnilises Rapla lahingus, kus võitluses 3000 punaväelasega kaotati kõigest 2 meest.

Laar, Mart

Laasi, E.

Salm, H.

Heine, E.

Tammark, O.

Kivikas, A.

Tinits, Arvi

Välgumärgi kasvandikud. (1993/Sept/48) – Lk. 4

Järjejutuna katkendeid Arvi Tinitsa raamatust „Välgumärgi kasvandikud“, Torontos, 1982. Sõrve säärel toimunud lahingust ja taganemisest Kuramaale.

Foto:

- Ajalehest „Rindeleht“.

Löwe,

Kallaste, Peeter

Saardson,

Nendest sai legend. (1993/Okt/49) – Lk.1 ja 2

Katkendeid Aino Surva-Lulla memuaaridevihikust. Kirjeldatud on noore neiu silme all ja osavõtul Lullade perekonna vastupanulahingut, kus surma said ema ja isa. Surmasaanud NKVD-väelaste tegelik arv on seni teadmata. Legendi järgi üle saja, Aino Surva mälestustes 48. Aino arreteerimine ja vangiaastad Krasnojarski krais ning koju tagasijõudmine 1955. aastal.

Fotod:

- Mälestusmärk lisakus, mis avati 1989.a. suvel.
- Mälestusmärgi marmortahvlile raiutud metsavendade nimed, kes tapeti NKVD poolt. Heino Arju, Kalju Arju, Herbert Lulla, Julius Lulla, Leontine Lulla, Harri Niidre, Heino Niidre, Sulev Niidre, ...Rebiina, ...Rebiina, ... Rabin, ...Vaas.
- pildil Aino Lulla pärast laagrist vabanemist, suvel 1955
- Julius Lulla ja Leontine Ōun pulmapäeval
- Lullade pere 1934. Tagareas keskel lell Jakob, ees lapsed Herbert, Aino ja Laine. Maimu sündis hiljem.
- Lell Konstantin andis tapetud venna lastele peavarju. Aino Lainega 1947. a.
- Aino Lulla saatusekaaslastega Kargopoli vangilaagris 1955. a.
- Endised poliitvangid taas kodumaal. Seisab abikaasa Hugo Surva, Aino kõrval keskel mehe lell Oskar Surva.

- Aino Surva oma kodu varemetel.

Onton, Ilmar
 Heine, Eerik
 Birkan, Tiit
 Surva-Lulla, Aino
 Lulla, Herbert
 Lulla, Juljus
 Arju, Heino
 Arju, Kalju
 Niidre, Harri
 Niidre, Heino
 Niidre, Sulev
 Rebiina,
 Rebiina,
 Rabin,
 Vaas,
 Lulla, Maimu
 Rinne, Artur
 Lulla, Juljus
 Õun, Leontine
 Lulla, Herbert
 Lulla, Aino
 Lulla, Laine
 Surva, Hugo
 Surva, Oskar
 Surva, Aino

Birkan, Tiit

Lullade kangelastegu. (1993/Okt/49) – Lk.1 ja 2
 Ballaad.

Ojatalu, Ülo

Mis on saanud KGB toimikutest? (1993/Okt/49) – Lk.3 ja 4

Vabariigi Valitsuse korraldusega anti 1993. a. suve jooksul osa endise ENSV Julgeolekukomitee ja Siseministeeriumi arhiivimaterjale Politseiameti Teabe- ja Analüüsibüroost üle Riigiarhiivi Filiaali. Intervjuus RAF-i direktor Valdur Ohmanniga saame teada, mida üle on viidud ja kuidas on korraldatud tõendite väljaandmine. Siin on hoiul umbes 29 000 arreteeritu ja üle 12 000 eriväljasaadetu toimiku. Toimikute arv ei kajasta represseeritute arvu. Väljatöötamisel on uus arhiivikasutamise eeskiri, kuna arhiiv peab kaitsma tema hoiul olevat eesti rahva vara.

Foto:

- Siin nad ootavad oma järke, rohkem kui riulitais kaustu ümmarguselt 5000 päringuga. Iga oodatava vastuse taga on arvestusliku tööstaaži aastaid ikka veel saamata pensionikroonide või korteriruuutmeetritega.

Illustratsioon:

- Isikutoimik.

Ohmann, Valdur

Joosep, Elmar

Pillak, Peep

Tarto, Enn

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Oskar Surva (1902-1990) (1993/Okt/49) – Lk. 3

Elukäik: sündis Virumaal, arreteeriti 1945. aastal, vangiaastad Tšebarkuli, Miassi, Karaganda vanglates - peamiselt laagrivelskrina, vabanes 1954. a. Tema looming on võrreldes luuleveeru varasemate autoritega vast kõige lähemal rahvalikele lori- ja protestilauludele.

Foto:

- Pildil Oskar Surva.

Luuletused:

Kes küll mulle vangis kadund aastaid ...

Nad räägivad, et väljas vabadus ...

Isegi kuut lauda ...Miassis, 1948

Kurjategijate dokumente. (1993/Okt/49) – Lk. 4

Salajane dokument füüsilise mõjutamise kasutamisest arreteeritute puhul.

Štšerbakov,

Malenkov,

Zakovski,

Litvin,

Uspenski,

Stalin, J.

Beria, L.

Ojatalu, Ülo

Narvas. (1993/Okt/49) – Lk. 4

Narva „Memento” ühenduses on liikmeid kümmekond ning tegutsetakse, kuigi side liidu juhtorganitega on puudunud. Narva mementolaste peamine probleem on elatusraha. Narva Eesti Keskkooli ruumes on avatud Jüri Tõnissoni eestvedamisel totalitarismi paljastav muuseum. Põhiväljapanekus on 2 fotosarja – Narva 30.-te aastate lõpul ja Narva pärast sõda 1944. a.

Foto: EV Fotoarhiivist.

- Vaade purustatud Narvale Jaanilinna poolt. Juuli 1944.

Smirnov, Jevgeni

Makarova, Inge

Liimets, Ants

Pätko, Veera

Tõnisson, Jüri
Sarap, Carl
Chaplin,

Ojatalu, Ülo

Oktoober. Valust ja vaidlustest. (1993/Okt/49) – Lk. 4

Välja on toodud mõte Asta Willmanni raamatust „Peotäis tuhka, teine mulda”. Märksõnadeks: julgus elada, julgus surra ja vabaduse eest võitlemine; vabaduse areng; veretu vabadus.

Willmann, Asta

Hingehallade aegu. 2. november on hingedepäev. (1993/Nov/50) – Lk. 1

Hingedeajast, hingede rändamisest ja hingekultuurist . 50. numbrini jõudnud ajaleht soovib lugejaile vaikset endassesüvenemise aega.

Luuletus: Arvatavalt kuuluvad need kaks luuletust August Sangale.

Kesköötunnil.

Haud.

Foto: Endel Ritsu.

- Vorkuta vangidest söekaevurite viimne puhkepaik.

Sang, August

Traks, Eldor

Usuhoidja. (1993/Nov/50) – Lk. 1

Eldor Traks kirjutab Vorkuta vanglakaaslasest Ain Eenmaast, EELK Simuna koguduse pastorist, tema vangiaastatest Vorkutas ja hiljem Eestis erinevate kirikukoguduste juures. Aktiivselt on ta osa võtnud nn. teise ärkamisaja sündmustest. Tänavu kevadel täitis tal 60 aastat tööd EELK-s.

Eenmaa, Ain

Eenmaa, Benita

Teder, Tauno

Mäesalu, Meeme

Saatusekaaslane sai mälestusmärgi. (1993/Nov/50) – Lk. 2

Karaganda vangilaagris 1955. aastal sai vabakäiguvangina kaaslaste palvel viidud rist ja nimeplaat hukkunud kalmule.

Pärli, Kalju

Fotod:

- 16. novembril 1918 loodi Kaitseliit. Eesti fotoarhiivist saadud pilt on tehtud Võru Kaitseliidu esimesel aastapäeval. Kaitseliitu kuulumise eest jäid punavõimu aastail tuhanded mehed jäisesse mulda.
- Tosvel, Alfred fotokogust. Grupp eestlasi Intas surnute mälestuspäeval 1955. aastal.

Ojatalu, Ülo

Millele pöörata tähelepanu KGB toimikut lugedes. (1993/Nov/50) – Lk. 2
KGB dokumentide uurimine on alles algusjärgus. Et saada tõest pilti toimunust, on vaja ühendada vahetud kogemused ja dokumendid. Jälgida tuleb protokollides märgitud kuupäevi ja allkirju, kas toimiku registris on säilinud kõik dokumendid, mitu korda on toimikut loetud jne.

Tõnisson, Jaan

Naaber, Enda

Seal Siberi kaskede all. (1993/Nov/50) – Lk. 2
Hermine Jäe luuletus oma emast, kes haigena ei pidanud kaua vastu Siberimaal.

Foto:

- Hermine Jäe ema Benita Nelise matustel Novosibirski oblastis Mihhailovskojes.

Liiv, Juhan

Jäe, Hermine

Nelise, Benita

Ojatalu, Ülo

Endised poliitvangid Rakveres. (1993/Nov/50) – Lk. 3
Oktoobrikuu viimastel päevadel kogunesid Rakveres Virumaa endised poliitvangid. Kokku tuli 30 inimese ringis. Juhatuse esimees esitas aruande tegevuse kohta. Otsustati, et ülevirumaaline ühendus ei ole otstarbekas ning moodustati Lääne-Virumaa ühendus ja hakatakse organiseerima Ida-Virumaa ühendust.

Kokla, Johanna-Gertrud

Nurk, Öilme

Raude, Kuno

Lahi, Allan

Kärp, Peep

Traks, Eldor

Masing, Elsa

Praks, Artur

Salumets, Adolf

Jalakas, Veeliks

Merits, Ants

Porkvell, Evi

Vilu, Erich

Vihur, Karla

Merits, Ants

Maasing, Elsa

Ojatalu, Ülo (1993/Nov/50) – Lk. 3

Kadrinas. (1993/Nov/50) – Lk. 3

Sõites rongiga Kohtla-Järvele Ida-Virumaa endiste poliitvangide koosolekule jäi rong toppama Kadrinasse. Unistatud kohtumised kooli- ja vanglakaaslastega said teoks.

Foto: Eesti Fotoarhiivist pärit pilt on tehtud 1931. a.

- 28. novembril 1918, 75 aastat tagasi algas Vabadussõda, mis tõi iseseisvuse ja siis ka 20 rahu-aastat. Pildil: Vabadussõja mälestusmärk Kadrinas. Punavõim purustas selle, nüüd on ta taastatud.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Arved Paul (1913 – 1950) (1993/Nov/50) – Lk. 3

Elukäik: sündis Pärnumaal, 1944. aastal arreteeriti, 2 aastat filterlaagreid Eestis, uuesti arreteeriti 1953.a. süüdistatuna nõukogudevastases tegevuses, karistusaeg Vasalemmas ja Sverdlovski laagrites, vabanes 1956, asus tööle Ridala koguduse õpetajana.

Foto:

- Pildil Arved Paul.

Luuletused:

Kui olin noor. Leningradi tapivanglas, 23. oktoobril 1953.

Päikese laigud. Kirovi tapivanglas, 30. oktoobril 1953.

Sõelsepp, Venda

Kolõma surmalaagrite suveniirid. (1993/Nov/50) – Lk. 4

Autoril õnnestus Kolõma laagrist välja tuua ja koju saata mõned meened, mille saamisluгу ja saatusest jutustatakse. Kolm armi jalal, operatsioon ilma narkoosi ja tuimestuseta. Prillitoosi meisterdamine ja mitmel korral äravarastamine. Kolm sullejoonist, mis saadetud 1947. aastal koju.

Illustratsioonid: (5 tk.)

- Prillitoosi esi ja tagakülg.
- 3 sullejoonist.

Eesti vabaduse eest võidelnute heaks. (1993/Nov/50) – Lk. 4

EV Riigikogu võttis vastu „Riiklike elatusrahade seaduse muutmise ja parandamise seaduse”. Selles on esmakordselt tunnustust leidnud ka metsavendade võitlus.

Nugis, Ü.

Jõulud laagris, asumisel, kodus. (1993/Dets/51) – Lk. 1

Fotod: Aksel, Averin

- Karaganda, Tellisetehas nr. 4. Jõulu- ja uusaastapidu 1955/1956. aastavahetusel Akselite tollases kodus. Pildil: Paremalt endised laagrivangid Sepp, Räst, Leo Protin (Klaas) ja abikaasale asumispaika järelesõitnud Ingrid Aksel. Tagaplaanil – kõrbesula „jõulukuusk”.
- Tellisetehase nr. 4 asula lapsed kooli nääripeol samal aastavahetusel.

Räst,

Sepp,

Protin (Klaas), Leo
Aksel, Ingrid

EÕRL „Memento” ja EEPL pöördumine. (1993/Dets/51) – Lk. 1

A. Oll ja J. Pertmann oma pöördumises Riigikogu poole avaldavad rahulolu, et Okupatsioonide repressiivpoliitika uurimise riikliku komisjoni töö jaoks on loodud tingimused ja formuleeritud ülesanded. Rahulolematust avaldatakse selles suhtes, et suure töö alustamist pole märgata. Tehakse omapoolsed ettepanekud.

Nugis, Ülo
Tarto, Enn
Kross, Jaan
Lindmäe, Herbert
Oll, Aadu
Pertmann, Jüri

Ojatalu, Ülo

Ikka veel kuuse all. (1993/Dets/51) – Lk. 1

Ka tänava kogunesid endised poliitvangid jõulu teisel pühal Raekoja platsile kuuse alla mälestama ja meenutama. Ikka veel puudub Tallinnas koht, kus mälestada kõiki poole sajandi pikkuses vabadusvõitluses hukkunud. Omandi tagastamine kulgeb aeglaselt.

Oll, Aadu
Põld, Jüri
Jurss, Richard

Seppa, Ülo

Mordvamaa jõuluevangeelium. (1993/Dets/51) – Lk. 1
Luuletus.

Ojatalu, Ülo

Probleemitihe üldkogu. (1993/Dets/51) – Lk. 2

Tallinna Sakala keskus kogunes 12. detsembril umbes 170 inimest, et pidada Endiste Poliitvangide Loode-Eesti Ühenduse üldkoosolek. Juhatuse aruanne, uue põhikirja vastuvõtt, uue volikogu valimine.

Foto: Aksel, Averin

- Äsja valitud Loode-Eesti Poliitvangide ühenduse volikogu.

Oll, Aadu
Kannik, Valter
Josia, Udo
Puussaar, Ilme
Sarv, Enn
Põld, Jüri
Heine, Eerik

Tarto, Enn
Hansen, Vootele
Post, Heino
Vahar, Eugen
Õispuu, Leo
Hammer, Valdu
Rätsep, Endel
Mätik, Kalju
Ausma, Erich
Kozõrev,
Pirk, Elvi
Aksel, Averin
Tompson, Gunnar
Rätsep, Artur
Aadna, Alfred
Blomqvist, Aleksandra
Elmann, Evald
Ennuvere, Aleksander
Grünthal, Gunnar
Jõesalu, Vilma
Kannik, Valter
Kiisler, Karl
Kivimäe, Johannes
Kuusk, Endel
Mõttus, Kristjan
Mätik, Kalju
Pirk, Elvi
Ranniste, Edgar
Rätsep, Evald
Sillandi, Kuno
Sõerde, Väino
Uudeküll, Endel
Uudne, Hans
Vahar, Eugen
Vahtel, Neonella
Vest, Kalju
Kuuskor, Astrid
Alaküla, Kalju

Ida-Virumaale endiste poliitvangide ühendus. (1993/Dets/51) – Lk. 2
21. novembril kogunes Kohtla-Järvel 30 endist poliitvangi, et moodustada Ida-Virumaal oma ühendus.

Saulep, Ilmar
Orro, Henno

Pertmann, Jüri
Raudar, Peeter
Irik, Olev
Kallikorm, Feliks
Kallaste, Aksel
Mägar, Lembit
Kruusamägi, Arnold
Soots, Voldemar
Spitz, August
Raudsepp, Ivar

Eesti Endiste poliitvangide Liidu volikogu liikmed ja nende aadressid. (1993/Dets/51)
– Lk. 2

Jalakas, Heino
Jõgi, Aili
Sarv, Enn
Saulep, Ilmar
Arvola, Jaan
Kõhelik, Heino
Leinjärv, Lembit
Post, Eduard
Traks, Eldor
Reinumägi, Erich
Sepp, Jaan
Aarop, Kalju
Surva, Aino
Ahonen, Hugo
Mölder, Feliks
Kuuben, Lembitu
Ligi, Richard
Gailit, Karl
Josia, Udo
Jurss, Richard
Oll, Aadu
Pirk, Elvi
Ranniste, Edgar
Vahar, Eugen
Andresen, Demetrius
Kangro, Leonhard
Karlson, Heino
Peedusk, Vello
Leedo, Ülo
Teder, Juhan
Palo, Ilmar

Sooväli, Samuel
Sula, Arnold
Leesalu, Viljat
Pertmann, Jüri
Osula, Otto

Üldkogu pöördumine. (1993/Dets/51) – Lk. 2

Endiste Poliitvangide Loode-Eesti Ühingu üldkooosoleku pöördumine endistele poliitvangidele ja küüditatutele kompensatsioonide maksmise asjus.

Meri, L
Luik, J.
Jeltsin, B.
Oll, A.
Sauvere, I.

Kas neist keegi on veel elus? (1993/Dets/51) – Lk. 3

Katkend Magda Univeri mälestustest 1941. a. augusti lõpul. Põgus kohtumine eestlastest vangikolonniga Malmösi sadamas.

Illustratsioon: Fragment GULAGi vangi V. A. Smirnov-Russetski pastellmaalist 1954. a.

- Siber. Vangide ja küüditatute sunnikodumaa paljudeks aastateks.

Univer, Magda
Smirnov-Russetski, V. A.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Magda Univer. (1993/Dets/51) – Lk. 3

Elukäik: Magda Univer (sünd. Juurikson) sündis 1910. aastal, Haapsalus, koos abikaasaga alustati käsitööstuslikult šenillriide tootmist, 1941. aastal ettevõtte natsionaliseeriti, M. Univer küüditati 1941. aastal Malmösi rajooni, põgenes kodumaale ja elas illegaalselt 1958. aastani. Juba 1957. aastal oli amnesteeritud.

Foto:

- Pildil Magda Univer.

Luuletused:

Sünge öö. Jaanuar, 1958

Paratamatus. 1970

*Mu mõtterajad ...*1958

Kaugel, kaugel ... 1989

Elu su küljest ...

Truu kaaslane. 1958

Juurikson, Hella

Juurikson, Helene
Univer, Heino
Univer, Magda
Juurikson, Magda

Pillesaar, Valve

Jelena Nikolajevna. (1993/Dets/51) – Lk. 3

Mälestuskild Tšumabeki kartulipõllult, kus paariline Jelena keeras mahorka Stalini portreetükikese sisse.

Foto:

- Valve Pillesaar Spasski vangilaagris 1955. aastal.

Eesti Vabariigi seaduse „Kohtuväliselt represseritud ja alusetult süüdimõistetud isikute rehabiliteerimise kohta” muutmise ja täiendamise seadus. (1993/Dets/51) – Lk. 4

Nugis, Ü.

Harukordsed küsitlejad. (1993/Dets/51) – Lk. 4

Mementolastele esitas küsimusi Jaapani TV-kompanii Hokkaido Broadcasting võttegrupp. Jaapani ajakirjanikke huvitas eestlaste suhtumine venelastesse.

Eenpalu, Anne
Ojatalu, Ülo

Jõulukontsert Tallinna mementolastele. (1993/Dets/51) – Lk. 4

„Memento” Tallinna ühenduse jõulukogunemine Sakala keskuse kammersaalis.

Foto: Palo, Ilmar

- Jõulupuu juures Noriiskis 1954. aastal.

Koldits, Tiit
Eenpalu, Anne

Täname. (1993/Dets/51) – Lk. 4

Ajaleht „Memento” tänab kõiki, kes on aidanud väljaannet säilitada.

EÕRL „Memento” volikogu liikmed. (1993/Dets/51) – Lk. 4

Ära on toodud volikogu liikmete nimed ja kontaktandmed.

Jalakas, Heino
Metstak, Heiti
Saarva, Inga
Tuulik, Kalju
Uudeküll, Endel

Kiiver, Leida
Säästla, Uno
Arvola, Jaan
Ladva, Ilmar
Nurk, Õilme
Tiimus, Hindrek
Ausmaa, Kalju
Kotkas, Kalju
Reidissaar, Asta
Saarts, Aimur
Sõber, Ingrid
Kuuben, Lembitu
Pärn, Enn
Ruben, Rein
Vessik, Juta
Väli, Rein
Eenpalu, Anne
Ennuvere, Aleksander
Haidla, Paul
Josia, Udo
Mätik, Kalju
Ojatalu, Ülo
Oll, Aadu
Palmiste, Endel
Poom, Endel
Randmäe, Kalju
Rast, Aadu
Rääk, Osvald
Varju, Peep
Leedo, Ülo
Arumäe, Sulev
Kõressaare, Uno
Salum, Ants
Sula, Arnold
Leesalu, Viljat
Kondoja, August

Head uut aastat ja vana aasta lõppu! (1993/Dets/51) – Lk. 4

Illustratsioon: Kunstnik Endel Palmiste

- Uusaastakaart.

Ansko, Viljar

Lugupeetud aatekaaslased! (1994/Jaan/52) – Lk. 1

Toimetajaveerg rahvuslikust eneseväärikusest, rahvuse püsimajäämisest ja vabast ajakirjandusest.

Foto: [Ojatalu, Ülo]

- Pääskülas asuv mälestusmärk küüditatutele.

Dekoloniseerimine on Eesti probleemi ainus lahendus: Dekoloniseerimise Algatuskeskuse pöördumine avalikkuse poole. (1994/Jaan/52) – Lk. 1
Ainus õiguspärane ja eetiline tee pingekolde likvideerimiseks Eestis on Eesti rahumeelne dekoloniseerimine rahvusvahelisel kaasabil riikidevaheliste kokkulepete alusel.

Ivan Julm

Peeter I

Ojatalu, Ülo

Vabadusvõitlusest ja dekoloniseerimisest. (1994/Jaan/52) – Lk. 2

DAK-i sünnilugu ja eesmärgid. Eesistuja Jüri Estam. DAK ei ole poliitiline ühendus, kuid taotleb poliitilisi eesmärke ning on avatud kõigile mõistlikele inimestele.

Foto: Eesti Fotoarhiivist.

- Pärast juuniküüditamist ja sõja puhkemist 1941. a. suvel lahvas Eestis relvastatud vabadusvõitlus. Pildil: rühm Põhja-Eestis tegutsenud metsavendi. Kas neid tänaseks on veel mõni elus? Nende võitlus on veel tunnistamata, sest mõni nädal vastupanu hävituspataljoni jaoks ei elatusraha ei lisa ...

Estam, Jüri

Soovik, Enn

Rast, Aadu

Vaibla, Heiki

Josia, Udo

Keller, E.

Peets, G.

Vaibla, H.

Soovik, Enn

Õigusakte Eesti koloniseerituse ja dekoloniseerimise kohta. (1994/Jaan/52) – Lk. 2

Ülevaate õigusaktidest koostas Enn Soovik. Väljavõtteid Haagi konventsioonidest, ÜRO ja EV seadustest.

Relvastatud vabadusvõitluses osalenu või ennast õigusvastaste repressioonide eest varjanute pensioniõigusliku staaži tõendamise kohta. (1994/Jaan/52) – Lk. 2
„Pensioniõigusliku staaži tõendamise juhendis“ tehtud täiendustest.

Ojaste, Arnold

Pertmann, Jüri

Luks, Erika

Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing. (1994/Jaan/52) – Lk. 2

EVSÜ juhatuse liikmete ja komisjoniliikmete kontaktandmed.

Vahar, Eugen
Teras, Jüri
Salupere, Arved
Käard, Rudolf
Tark, Rudolf
Telliskivi, Robert
Väljaots, Aksel
Ruus, Jaan
Kärk, Olav
Viidas, Ilmar
Hindreus, Ilo
Terras, Tõnis
Priks, Juhan
Kargaja, Hans
Jaagus, Mihkel
Vind, Arnold
Rass, Heino
Tipner, Feliks
Keinaste, Endel

Traks, Eldor

Eestlastele määratud stalinlik saatus. (1994/Jaan/52) – Lk. 3

Autori arvates on kompartei keskkomitee otsus eesti rahva hävitamise kohta kusagil Venemaa ülisalajases arhiivis praegugi olemas. Stalini otsus oli eestlased Baltikumist hävitada, nii nagu hävitati Krimmist tatarlased.

Stalin, J.
Peeter I

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Mark Udam. (1936 – 1982). (1994/Jaan/52) – Lk. 3

Elukäik: sündis Tallinnas, eksmatrikuleeriti TPedI-s, arreteeriti 1957. aastal katsel põgeneda Soome, vangiaastad Vasalemmas, vabanemine sama aasta sügisel.

Foto:

- Pildil Mark Udam.

Luuletused:

Kinni.

Kõik need ahastuse päevad.

Lähed hommikul merre.

Et elaks veel sinnasaati ...

Udam, Viktor

Udam, Erik
Udam, Sven
Vanapa, Andres

Pillesaar, Valve

Tatjana Aleksejevna. (1994/Jaan/52) – Lk. 3

Mälestuskild vanglakaaslasest, kes oli pimedaks jäänud ja ei olnud kunagi oma elus näinud õitsvat õunapuud.

Foto:

- V. Pillesaare saatusekaaslane Spasski laagri lähedal stepis 1955. a.

Ojatalu, Ülo

Üks sügavikuloitsimine. (1994/Jaan/52) – Lk. 4

Tutvustatakse „Memento” luuleraamatute sarjas ilmunud teist teost - Venda Sõelsepa „Narilaulud”.

Illustratsioon:

- Raamatu ümbrispaberi kujundus.

Sõelsepp, Venda

Ojatalu, Ülo

Valgas: aastakoosolekul. (1994/Jaan/52) – Lk. 4

Ühenduse aastakoosolekule tuli kokku üle 70 inimese. Juhatus aruanne tehtud töödest-tegemistest. Tehtud töö hinnati väga heaks. Valiti uus juhatus.

Teder, Juhan
Leedo, Ülo
Ratassepp, Maret
Jürissaar, Ottniell
Olvet, Agu
Tapfer, Lia
Koger, Kalju
Dajevska, Olga
Karro, Jaan
Ingver, Eevi
Reiljan, Ilme
Kaar, Heldur
Naaris, Peeter
Rahu, Peeter

Pirk, Elvi

Uusaastakoosolek Pääskülas. (1994/Jaan/52) – Lk. 4

Endiste poliitvangide Nõmme grupp tähistas uue aasta saabumist 5. jaanuaril.

Kangur,

Vahar, Eugen

Foto: Ojatalu, Ülo

- See tähistuskivi elektrijaama juures – tõttajail jalus ja Pääskülas asuv mälestusmärk küüditatutele on kõik, mis Tallinnas kümnete tuhandete Eesti iseseisvuse eest võidelnute ja hukkunute meenutamiseks püstitatud.

Teatage endast. (1994/Jaan/52) – Lk. 4

Otsitakse organisatsiooni „Tõdt” üksuse vahipataljoni Jüri Orase kaaslast, et tõendada pensioniõiguslikku staaži.

Oras, Jüri

Eesti Õigusvastaselt Represseeritute Liidu „Memento” ja Eesti Endiste Poliitvangide Liidu ühise poliitkooskonna pöördumine. (1994/Jaan/52) – Lk. 4

Pöördumises on kõne all konkursi väljakuulutamise Tallinnasse mälestustähe saamiseks. See peab väljendama eestiatelisust, tähistama eesti rahva vabaduse ja iseseisvuse eest peetud võitluses kantud ohvrit, mitte olema pelgalt üldnimiliku leina sümbol.

Rummo, Paul-Eerik

Tamm, J.

Oll, Aadu

Pertmann, Jüri

EV Riigikogu pöördumine ÜRO liikmesmaade parlamentide poole. (1994/Veeb/53) – Lk. 1

Pöördumise eelnõu algatas Vardo Rumessen ning selles pöörduakse ÜRO liikmesmaade parlamentide poole, et Venemaa mõistaks hukka NL agressiooni Eesti Vabariigi vastu ning sellega kaasnenud genotsiidi Eesti rahva vastu.

Jeltsin, Boriss

Rumessen, Vardo

Ojatalu, Ülo

Veebruar, Eesti Vabariigi sünnikuu. (1994/Veeb/53) – Lk. 1

Tähelepanu keskpunktis sel kuul on olnud sõda Bosnias ja taliolümpiamängud.

Foto: Leppikson, Harald

- Aastapäevaparaadil Tallinnas Vabaduse väljakul 24.02. 1994. [Pildil Lennart Meri]

Jurss, R.

Eesti Vabariigi 76. aastapäev Pirital. (1994/Veeb/53) – Lk. 1

Pirita Keskkoolis toimus pidulik aktus, kus aukülasteks II maailmasõja veteranid Eesti Vabadusvõitlejate Ühenduse Pirita ja Viimsi valla piirkonnast

Sepp, Kalle

Milistver, Eda
Vaggo, Aime
Vahter, Adolf
Asveit, Edith
Visul, Silva

Veebruari juubilarid, Eesti Vabariigi riigimehed – Nõukogude repressioonide ohvrid.
(1994/Veeb/53) – Lk. 2

Fotod:

- Johan Laidoner 110
- Konstantin, Päts 120
- Ants Piip 110

Lukas, Tõnis

Laar, Mart

Taas paar palvet. (1994/Veeb/53) – Lk. 2

Eesti Muinsuskaitse Selts kuulutas 1987. aastal välja ajaloolise pärimuse kampaania, mis tõi üle 100 000 lk. arhiivimaterjali ja eestvedajaile kriminaalasja. Kuulutatakse välja uus lähiminevikku puudutav pärimuste kogumine, sest ainult nii saame päästa oma maa ja rahva tõelise ajaloo. Lisatud toimetusepoolne kommentaar.

Hurt, Jakob
Rummo, Paul-Eerik

Ojatalu, Ülo

Tallinna mementolased vabariigi aastapäeval. (1994/Veeb/53) – Lk. 2

Pealinna mementolased kogunesid EV 76. aastapäeva kontsert-aktusele 25. veebruaril Sakala keskuse kammersaali.

Fotod: [Anne Eenpalu kogust.]

- Pilte aastapäeva-aktuselt.
- [Enn Tarto kõnet pidamas, koos pisipojaga.]
- 2. veebruaril kohtus grupp „Memento” Tallinna ühenduse liikmeid EV Riigikogu liikme Illar Hallastega. Hr. Hallastele anti edasi palju mementolaste soove ja arvamusi nii Eesti riigi tänase olukorra kui ka majanduse kohta. Eriti on kõigil meie inimestel südamel muidugi omandi tagastamine. Vestluses osales ka Pelistvere koguduse õpetaja Vello Salum.

Eenpalu, Anne
Kelam, Tunne
Nugis, Ülo
Tarto, Enn
Oll, Aadu
Varju, Peep
Pruul, Marko
Puusepp, Ella

Hallaste, Hillar
Salum, Vello

Ritsu, Endel

Mõni neist on veel elus! (1994/Veeb/53) – Lk. 3

Vastus Magda Univeri ajalehe numbris 51 ilmunud küsimusele: „Kas neist keegi on veel elus?” Autori andmeil on elus veel 5-6 inimest. Katkend mälestuste käsikirjast ja Endel Ritsu lühike eluloo tutvustus.

Foto:

- Endel Ritsu traktoristina Novosibirski oblasti Jelanka külas laagrijärgsel asumisel 1952. (?)a.

Univer, Magda
Mark, Kalju
Sihver, Aleksander
Aller, Rudolf
Kroon, Tooni
Raamat, Tan(?)
Lauri, Lembit
Vaharo, ?
Larka, Andres

Mere taha: lühiülevaade Läände põgenenute esialgsest saatusest. (1994/Veeb/53) – Lk. 3 ja 4

Kokkuvõtte Helju Kimmeli kirjutisest „Väike tagasivaade” ajakirjast „Triinu” nr. 161, suvi 1993. Eestimaalt lahkus 1944. aastal ligi 73 000 inimest. Pärast sõja lõppu oli Euroopas 30 miljonit kodudest väljapaisatud inimest. Nende probleeme püüti lahendada rahvusvaheliselt – moodustatid DP-laagrid, kuhu selekteeriti inimesi rahvuse järgi.

Foto:

- Bernard Kangro ülevaateraamatust „Eesti Rootsis” (Lund, 1976)

Mootorlaev „Venus” 842 põgenikuga on saabunud Örnköldsviki sadamasse 27. septembril 1944.

Kimmel, Helju
Kangro, Bernard

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Aleksander Nõmm. (1919 – 1979). (1994/Veeb/53) – Lk. 3

Elukäik: sündis Venemaal, Eestisse kolis perekond 1920. aastal, arreteeriti 1941. aastal süüdistatuna õpilaste vastupanugrupi organiseerimises, vangiaastad Eestis ja Kirovi oblastis Solikamskis, asumisel tutvus grusiinlannaga ja vabanedes sõideti koos Gruusiasse.

Foto:

- Pildil Aleksander Nõmm.

Luuletused:
Vari.

Eestlastele. Tbilisis, 24. veebruaril 1978

Miks hing ihust hiljem sünnib ...

Kui ka miskit üle normi ...

Ojatalu, Ülo

Kui võitluseta murdus mõök. (1994/Veeb/53) – Lk. 4

Kanadas välja antud mälestusraamatu tutvustus. Selle on kirjutanud EV kaitseväge major Harald Roots, üks vähestest Eesti ohvitseridest, kes Norilskist eluga kodumaale jõudis. Raamatu teeb huvitavaks trükitehniline harukordsus: põhitekst on reprodutseeritud käsitsikirjutatud kujul.

Illustratsioon:

- Leheküljed raamatust, vasakul Harald Rootsi joonistus Norilski laagritööst.

Roots, Harald

Roots-Pello, Aino

Luts, Alfred

Endised laagrikaaslased! Endised poliitvangid! (1994/Veeb/53) – Lk. 4

EEPL liikmepiletite vahetamise korrast.

Ranniste, E.

Josia, Udo

Kirjale saatja aadress. (1994/Veeb/53) – Lk. 4

Teabe- ja ajalootoimkond palub endaga korrektselt kontakti võtta isikul Kohilast, kes tahab üle anda mälestusi 1949. a. küüditamisest.

Kõik piketti! Igal esmaspäeval kuni vene sõjaväe lahkumiseni. (1994/Veeb/53) – Lk. 4

Igaesmaspäevase piketi algatas ERSP: 14. veebruaril algas vene sõjaväestaabi piketeerimine Tallinnas.

Foto: Salupuu, Vambola

- Piketis 14. veebruaril 1994.

Kelam, Tunne

Velliste, Trivimi

Erm, Ants

Rumessen, Vardo

Eenpalu, Anne

Tarto, Enn

Niklus, Mart

Tobre, Reet

Ojatalu, Ülo

25. märts 1949.: Küüditajate ettekanne Stalinile. (1994/Märts/54) – Lk. 1
NSVL siseministri täiesti salajane ettekanne Eestis, Lätis ja Leedus toimunud küüditamise läbiviimise kohta.

Illustratsioon:

- Küüditamisešelonide pealelaadimisskeem Eesti raudteedel märtsis 1949.

Kruglov, S.

Stalin, J. V.

Molotov, V. M.

Beria, L. P.

Malenkov, G. M.

Ojatalu, Ülo

Eesti riigi ja rahva vastu toime pandud kuriteod.: konverents 25. ja 26. märtsil 1994. (1994/Märts/54) – Lk. 1,2,3 ja 4

Kahepäevase konverentsi korraldasid Eesti Muinsuskaitse Selts, EÕRL „Memento” teabe- ja ajalootoimkond ning Sakala kultuurikeskus. Põgus ülevaade 30 ettekandest. Ettekanded helisalvestati, oli sünkroontõlge inglise ja vene keelde.

Fotod: Michelson, Lembit(ETA)

- [Vaade konverentsisaali.]
- Korraldamise pearaskust kandsid Mart Aru ja Endel Palmiste Salupuu, Vambola
- Traditsioonilise pärja 25. märtsil aetas leinava Linda mälestusmärgi jalamile Tallinna mementolaste nimel Hillar Vahermaa

Aru, Mart

Lippmaa, E

Pertmann, J

Kelam, Tunne

Meri, Lennart

Oll, Aadu

Levin, Aleksander

Talve, Leo

Kornel, Eenok

Oja, Egon

Molotov,

Ribentropp,

Vares,

Maruste, `Rait

Laar, Mart

Õispuu, Leo

Joosep, Elmar

Ruusmann, Ants

Tuulik, Ülo

Schröder,
Starikov,
Pertmann, Jüri
Annus, Arnold
Häng, Leevi
Burov, Oleg
Paas, Helle-Mall
Lepik, Harry
Tiit, Ene
Varju, Peep
Kask, Mare
Eiskop, Eino
Sabbo, Hilda
Noor, Heino
Tiivel, Heino
Suitsu, Lehte
Lõhmus, Uno
Ojatalu, Ülo
Nõmm, Toe
Kondoja, August
Ojatalu, Ülo
Josia, Udo
Leps, Ando
Kornel, Eenok
Vares,
Tamm, Jaan
Kaljundi, Jevgeni
Kõiv, Lea
Arjakas, Küлло
Ranniku, Veljo
Tomberg, Eino
Eiskop, Ilmar
Varju, Peep
Pillak, Peep
Haamer, Eenok
Lippmaa, Endel
Rätsep, Endel
Ruutsoo, Rein
Kägi, Kaljo
Kornel, E
Vahermaa, Hillar
Aru, Mart
Laar, Mart
Palmiste, Endel
Vahermaa, Hillar

Konverentsi resolutsioon. (1994/Märts/54) – Lk. 2

Ära on toodud „Eesti riigi ja rahva vastu toime pandud kuriteod“ konverentsi 13- punktiline resolutsioon.

50 aastat tagasi. Varemed, varemed, varemed... Tallinnas, Narvas, Tartus.
Terrorirünnakud pandi toime Tallinnale 9. märtsil, Narvale 6. märtsil, Tartule 27. märtsil 1944. (1994/Märts/54) – Lk. 2

Fotod: Eesti Pildiarhiivist

- Tallinn – purustatud Reaalkool.
- Purustatud Narva.
- Tartu – Tiigi tänava nurk peale õhurünnakut 1944. a.

Orav, Maie 54/3

Küüditamise järelmõjust. (1994/Märts/54) – Lk. 3

Katkend ajalooõpetaja ja psühholoogi M. Orava, kunagise küüditatu kirjast aastast 1989.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Maie Orav-Lauri. (1994/Märts/54) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1934. aastal Tallinnas, küüditati koos emaga 1949. aastal, 1956. aastal sai kodumaale tagasi.

Lauri, Leonhard.

Foto: Pildil Maie Orav-Lauri.

Luuletused:

Kui ma olin väiksekene... Siberis, 1951

Õine stepp. Siberis, 1950.

Foto: 1955. (?) aastast.

- Läänemaalt küüditatud Novosibirski oblasti Kotški asulas. Lauride „muldonni“ ees istuvad: Maie Lauri, tema ema Anna Lauri, Tuulbergide ema ja Aita Tuulberg; seisavad: Hilda Eller ja Vilma Tuulberg.

Orav, Maie vt. Lauri, Maie

Lauri, Maie vt. Orav, Maie

Teedemaa, Maie vt. Orav, Maie

Teedemaa, Maie vt. Lauri, Maie

Orav, Maie vt. Teedemaa, Maie

Lauri, Maie vt. Teedemaa, Maie

Lauri, Anna

Tuulberg,

Tuulberg, Aita

Eller, Hilda

Tuulberg, Vilma

Jalakas, Veeliks

Raudtee ülesõidukohal, märts 1949. (1994/Märts/54) – Lk. 3

45 aastat hiljem meenutab autor kuidas vangikolonn kohtus raudtee ülesõidukohal küüditatute rongiga.

Kajak, Eduard

Ojatalu, Ülo

EÕRL „Memento” eesseisuse koosolek. Protokoll. (1994/Märts/54) – Lk. 4

Koosolek toimus 16. märtsil 1994. aastal, Tallinnas, „EKE-Ariko” ruumes. Ära on toodud koosoleku päevakord. Koosoleku päevakorras: liikmesühenduste tegevuse lühiülevaated; raamatupidaja ettekanne; eestseisja valimine; eestseisvuse tegevusest.

Kiiver, Leida

Säästla, Uno

Salum, Ants

Jalakas, Heino

Kondoja, August

Saarts, Aimur

Ladva, Ilmar

Palmiste, Endel

Oll, Aadu

Väli, Rein

Pertmann, Jüri

Sissas, Hans

Toompuu, Juta

Piir, Enno

Ansko, Viljar

Eenpalu, Anne

Lepasaar, Juhan

Kuulge, teie ilma võitjad ... (1994/Aprill/55) – Lk. 1

Luuletus:

Karaganda liivatus, 1. aprillil, 1955.

Illustratsioon: Edmund Valtmann

- Karikatuur.

Loomavagunites itta. (1994/Aprill/55) – Lk. 1

Salajane dokument – akt, milles on ära toodud küüditamisešeloni saabumine Novosibirski oblastisse.

Mõningase pildi saab lugeja küüditatute koosseisust, hügieenilisest ja tervislikust seisundist teel.

Petrovski,
Stefanov,
Smirnov,
Garman,
Milkop,
Alos, H.
Evald, Helma
Puil, Oskar
Neinsoo, Minna
Üle, Z.
Nimi, Leenu
Teiman, Maria
Ahtner, Eliisa
Abner, Eliisa-Alma
Toomikas, Helena
Toomikas, Leena
Drevlev,
Akson,
Toote,
Pringe, Jaan
Põld, Helsa
Nikitin,
Belja, Endel
Belja, Vaike
Belja, Aotte
Belja, Kristof
Belja, Anna
Kuurman, Jaan
Rook, Alina
Leiemas, Villem
Zeisalu, Jaan
Ka(o)mpus, Marta
Maruškevitš,
Tuuling,
Rommelkoor,
Mudros, Pjotr
Kiit, Maria
Perele, Juhan
Heinla, Georg
Kirst, Jelizaveta
Lõgus, Maria

Põld, Pint
Põld, Ernest
Põld, Eduard
Põld, Erna
Sipelgas, Villem
Post, Olga
Post, Heine
Post, Arne
Kurotškin,
Retane,
Ploom,
Surve,
Kivi, Jaan
Kolberg, Vidrik
Kolberg, Maria
Tõruvers, Elfriida
Kull, Mais
Vider, Maria
Vider, Ilmar
Savinkov,
Sirul,
Toots,
Jakobson,
Pärn,
Kase,
Roogsoo, Sofia
Tote, Georg
Tolmatšov,
Pooland,
Käosaar,
Gnedõhh,
Frans,
Tsuuk,
Rõbkin,
Ruut,
Juhkon,
Tezjajev,

Ojatalu, Ülo

Puhastumisest. (1994/Aprill/55) – Lk. 2

Puhastumisküsimusest, mis on kajastamist leidnud Moskva „Memoriaali“ teabelehes.

Illustratsioon: Korolkov, S. G

- Joonistus „Eriasumisele“ (ajalehest „Kotlovan“, september, 1990)

Starovoitova, Galina
Pomerants, G.

Ülekohtu hüvitamine. (1994/Aprill/55) – Lk. 2

Uuenenud Saksamaa on tunnistanud oma kohustusi fašistliku Saksa riigi kuritegude heastamisel. RALF ajalehe „Sudba” andmeil eraldas Saksamaa 1 miljard marka, et hüvitada lastena kannatanuid.

Foto: Endel Ritsu fotokogust. 1994/Aprill/55) – Lk. 2

- Sotsialistlik põllumajandus olevat kogu tööraha hästi ära toitnud, turumajandus toovad nälja – ka nii on Eesti Vabariigi taastamise aegu väidetud. Asumiselolnud teavad, kui heal põhjal see nõukogulik põllumajandus oli. Pildil: lehmad andsid piima, lehmad selle ka riigile vedasid – Krupskaja-nim. kolhoosis Jelanka külas Novosibirski oblastis. 1956. a.

Ojatalu, Ülo

„Memento” Tallinna ühenduses. (1994/Aprill/55) – Lk. 2

Üldkoosoleku pidamisest. Uue volikogu ja eestseisuse ja esimehe valimisest.

Rosenberg, Isaak
Otsa, Udo
Schultz, Mare
Tuulik, Kalju
Liivak, Lembit
Õispuu, Leo
Virkus, Virve
Palmiste, Endel
Aviksoo, Arnold
Varju, Peep
Eenpalu, Anne
Ellmann, Astra
Talve, Gerda

Sarv, Enn

EEPL juhatuse koosolek Tartus. (1994/Aprill/55) – Lk. 2

Tartus korraldati Lõuna-Eesti EPL Ühingu aastakoosolek. Ajutise esimehe L. Kangro hinnang tehtud tööle, poliitkoosolekonna töö aruanne ja teised sõnavõttud. Uue volikogu valimine.

Kangro, L.
Adamson, Olev
Laane, E.
Noor, H.
Sepp, J.
Parder, E.
Adamson, Ü.
Andresen, D.
Brede, A.
Hanson, G.

Kinguste, H.
Leesalu, V.
Linnamäe, I.
London, A.
Möttus, I.
Peedusk, O.
Peedusk, V.
Pillesaar, V.
Rossi, A.
Tasso, R.
Teder, J.
Viikman, H.

Pillesaar, Valve

Helga. (1994/Aprill/55) – Lk. 3

Meenutus Pagari tänava naistevangla elust. Metsavendade reetjast Helgast.

Traks, Eldor

Brigadiri surm. (1994/Aprill/55) – Lk. 3 ja 4

Episood vanglaelust ja vangide poolt läbi viidud omakohtust julmuse poolt tuntud brigadiri üle.

Foto: Kindel Jüri

- GULAG-i orjad Vorkuta 29. kaevandusest 1954. aastal.

Mereväli, Mihkel
Reimets, Endel
Hiibus, Jüri
Põldaru, August
Raudsepp, Mart
Meisalu, Aksel

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Juhan Lepasaar. (1994/Aprill/55) – Lk. 3

Elukäik: Sündis Virumaal 1921. aastal, lennuväe abiteenistus Saksamaal, metsavennaelu, arreteerimine 1949. aastal, vangiaastad Karaganda stepilaagris, tagasi kodumaale sai 1956. aastal.

Foto:

- Pildil Juhan Lepasaar.

Luuletused:

Kõrbeteel. Karaganda liivatuisus, 24. oktoobrikuupäeval, 1954.

Oli kevade... Karaganda liivatuisus, 3. aprillikuupäeval, 1955.

Kojuigatsus. Karaganda näljastepis, 1955(?).

In memoriam. Aleksander Ennuvere. 6. 06. 1926 – 17. 04. 1994. (1994/Aprill/55) – Lk. 4

EEP Liidu järelehuue oma kaaslastele, ühenduse asutajaliikmele ja esimesele esimehele. Töötas insenerina Tallinna ekskavaatoritehases, vabal ajal tegeles filateeliaga.

Foto:

- Pildil Aleksander Ennuvere.

Kondoja, August

Soovitame lugeda. Koguteos orjapataljonidest. (1994/Aprill/55) – Lk. 4

Kirjastuse „Olion“ väljaandena, Urmas Usai toimetamisel ilmus 1993. aastal kaheköiteline mälestuste ja dokumentide kogumik „Eestlased tööpataljonides 1941 – 1942“. Raamat, mis pakub eelkõige huvi endistele tööpataljonlastele ning nende omastele ja tuttavatele, aga ka ajaloolastele ja ajalooõpetajatele.

Illustratsioon:

- „Eestlased tööpataljonides 1941 – 1942“ raamatu kaanekujundus.

Usai, Urmas

Afanasjev,

Peterson, Artur

Kutti, Erik-Martin

Kreem, Herbert

Sõelsepp, Venda

Aprilliveerud. Võidupüha eelõhtul. (1994/Aprill/55) – Lk. 4

Humoristlik meenutuskild autorilt laagrivelskrina Magadani oblastis, 1949. aastal. Õlle smugeldamisest laagrisse.

Foto:

- [Pildil autor]

Kumjolin,

Nugdà,

Illustratsioon: Maia Kuigi

- „Kõverad“ tegelaskujud Maia Kuigi Siberipäevade joonistusalbumist

Ei halastust emadele, naistele, tütardele ... (1994/Mai/56) – Lk. 1

5. - 8. veebruarini 1945. aastal toimus Leningradi rinde sõjatribunali kinnine istung 28 EV kodaniku üle, keda süüdistati vaenulikus suhtumises ja vaenutegevuses NL vastu. Kõrgeim karistumäär – mahalaskmine mõisteti 9-le inimesele. Hiljem asendati osa surmanuhtlusi ja hukati kaks Viljandimaa meest: Helmut Pedanik ja Tarmo Meristu.

Fotod: vangifotod

- Pildil Aliide Pedanik.
- Pildil Helina Meristu.

Uibo, Enn
Pedanik, Helmut
Meristu, Tarmo
Arro, Benita
Pedanik, Anna

Ruuben, Eha

Vangi mõtted. (1994/Mai/56) – Lk. 1
Luuletus.
Lühike Köstre talu lugu.

Ruuben, Eldi
Ruuben, Helju
Ruuben, Ants

Ojatalu, Ülo

Külm maikuu. (1994/Mai/56) – Lk. 1
Mõtisklus külma maikuu, poliitilise seisuga ja igapäevaelu vallas.

Tähelepanu, endised poliitvangid! (1994/Mai/56) – Lk. 1
Info EEPL kokkutuleku kohta, mis toimub 23. juunil Rakkes.

Ojatalu, Ülo

Kommunistliku totalitaarühiskonna pärand – salateenistused, mida teha?
(1994/Mai/56) – Lk. 2

Sellise nimetusega seminari korraldas koos Konrad Adenaueri fondiga NSVL KGB ja Teiste Riikide Julgeoleku- ja Luureorganite Tegevuse Uurimise komisjon 6. ja 7. mail. Ülevaate Saksamaal tehtavast andis Gaucki-ameti infoosakonna juhataja Herbert Ziehm.

Eesti olukorda tutvustas komisjoni esimees Enn Tarto.

Adenauer, Konrad
Ziehm, Herbert
Tarto, Enn
Roosaare,
Junti,
Villem,
Adams,
Palmiste,
Pertmann
Eenpalu,

Jurss, Richard

Eesti Endiste Poliitvangide Liidus. Loode-Eesti Ühenduse volikogu koosolek.
(1994/Mai/56) – Lk. 2

Koosolek toimus 21. mail Tallinnas. Juhatusel tööst andis ülevaate aseesimees R. Jurss. Kõne all oli ruumide saamisest EVSÜ-le tagastatud majas, Seli sanatooriumi kasutamisest, Sinimägede kokkutulekust.

Kivimäe, J.
Uudeküll, E.
Ennuvere, Aleksander
Viidas, Ilmar
Örd, Jüri
Gailit, K.
Oll, A.
Ehasalu, V.
Mõttus, K.
Traks, E.

Traks, Eldor

EEPL juhatuse koosolek. (1994/Mai/56) – Lk. 2

Koosolek toimus 26. mail. Arutati üle-eestilise kokkutuleku korraldamist Rakkes.

Josia, Udo
Ranniste, Edgar
Meri, L.
Pertmann, Jüri

Foto: Ritsu, Endel

- Eestist 1956. Siberisse, Novosibirski oblastisse Jelanka külasse saadetud foto. Mehed ja pojad langesid lahinguis, kadusid merepõhja ja mere taha, vaevlesid vangilaagrites. Emad ja naised, kes jäänud kodumaale, ootasid, ootasid ...Nii sageli jäidki ootama.

Ansko, Viljar

Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühingu peakoosolekul. (1994/Mai/56) – Lk. 2

7. mail toimuvast koosolekust võtab osa 112 liiget. E. Vahari aruanne tehtud tööst. Probleemiks liikmete soliidne vanus. Ettepanek muuta põhikirja ja võtta vastu EV kodanikke, kes on saanud vigastada Eesti riigi huvide kaitsmisel. Kõne all Tatari 3. maja tagasisaamine ja selle ühe korruse eraldamisest teistele ühingutele. Toetustest rääkis sotsiaalkomisjoni esimees. Valiti uus juhatus ja revisjonikomisjon.

Illustratsioon:

- Pildil EVSÜ vapp.

Vahar, Eugen
Reinvalla, Guido
Oll, Aadu
Räst, Hudo
Ansko, Viljar
Tibbo, Paul
Ruus, Jaan
Teras, Jüri
Matsulevitš, Tiit

Salupere, Arved
Priks, Juhan
Väljaots, Aksel
Käard, Rudolf
Juuriksoo, Jaan
Kannik, Valter
Viidas, Elmar
Kärk, Olav

Pillesaare, Valve

Elsa. (1994/Mai/56) – Lk. 3

Jutustus Lätimaalt pärit naisest Elsast, kes kandis karistust metsavendade abistamise eest.

Foto:

- Valve Pillesaare kaasvang Spasski laagrbaraki juures.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Astrid Puu-Rebas. (1994/Mai/56) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1925. aastal Tallinnas, küüditati koos perega 1941. aastal, koju koos õega tulid 1947. aastal, arreteeriti ja saadeti taas koos väikese tütreaga Siberisse. Koju tagasi sai 1958. aastal.

Foto:

- Pildil Astrid Puu-Rebast.

Luuletused:

Meil anna jõudu.

Vanaema kodus mull`kirevad kindad ... veebruar, 1985

Õele.

[Rebast], Anne

[Rebast], Lilian

Ojatalu, Ülo

Õigus eluloole. (1994/Mai/56) – Lk. 4

„Memento“ kolmas luuleraamat „Lind tormis“, autor Leenart Üllaste, on üks otsinguid läbi poolesajandiliste kannatuste, on saatuselugu ja kajastus võitlusest õiguse eest elada inimlikku elu.

Illustratsioon:

- Pildil luuleraamatu kaanekujundus.

Üllaste, Leenart

Lotman, Jüri

Üllaste, Matti

Erm, Ants
Estam, Jüri

Rahvusliku ühenduse „Parem Eesti“ avaldus. (1994/Mai/56) – Lk. 4

Ühendus leiab, et EV peaks okupatsiooniar mee eruhvitseride küsimuse lahendam a tsiviliseeritult. Avalduses tuletatakse meelde, et rahvusvahelistes suhetes ei juhinduta sõprusest vaid rahvuslikest huvidest.

Kozõrev, Andrei

Ojatalu, Ülo

Veel üks nimekirja-raamat. E.V. kaadriohvitseride saatus 1938 – 1944. (1994/Mai/56) – Lk. 4

Vello Salo koostamistöona valminud nimekiri, mis sisaldab andmeid 1641 ohvitseri kohta. Paraku on E. Piiri sarja „Sakalamaa ei unusta“ kihelkonnaraamatud ainsad, mis V. Salo raamatute kõrvale kannatavad seada. Tallinnasse pole läänelik arusaam suurte rahvagruppide saatuse raamatusseraiumisest veel jõudnud.

Salo, Vello
Piir, Enno

Võitluses hukkunuid ei unusta. (1994/Mai/56) – Lk. 4

Metsavendade hukkumispai gas Pärnumaal Tali vallas Metsa-Tõrsepa talu metsas avati mälestusmärk 28. mail k. a.

Lepp, Aino
Telling, Tõnu
Roost, Ain
Rajari, Eduard

Mementolased! (1994/Mai/56) – Lk. 4

Teade pensioniõigusliku staaži tõendite väljaandmise kohta.

Schmidt, Lee

50 aastat. Kaitselahingutest Narvas ja Sinimägedes. (1994/Mai/56) – Lk. 4

Narva ja Sinimägede kaitsejoon, mis pidas vastu eesti sõjameeste ennastsalgavuse tõttu, aitas Eestist Läände pääseda tuhandetel eestlastel, kellest enamik oleks viidud Siberisse. See aitab kummutada nõukogulikku valet eestlaste kommunismiigatsusest. Sinimäed on sümbol eestlaste püsimisloos.

Foto: Eesti Filmi- ja Fotoarhiivist.

- Eesti Leegioni poisid rünnakmarsil.

Rootsi, Gunvor

Luuletus. (1994/Juuni/57) – Lk. 1

Sellest möödunud on 53 aastat ...

Selle luuletuse kirjutas 1941. aastal 19-aastasena küüditatud Gunvor Rootsi 14. juunil k. a. Ta luges selle ette õhtul leinakogunemisel Hirvepargis.

Foto: Salupuu, Vambola

- Mälestuskogunemisel rääkis ka EV Riigikogu aseesimees Tunne Kelam.

Ansko, Viljar
Ojatalu, Ülo
Pirk, Elvi

Leinapäeval 1994. (1994/Juuni/57) – Lk. 1 ja 2

Leinapäev on kõigi kannatusrikkalt hukkunute mälestuspäev, kõigi ellujäänute koondumispäev.

Ülevaade mälestusmiitingust Tallinnas Leinava Linda mälestussamba juures, õhtusest kogunemisest Sakala kammersaalis. Nõmmelaste kogunemisest Pääsküla mälestustähise juurde.

Palmiste, Endel
Tarto, Enn
Õispuu, Leo
Talve, Gerda
Tipner, Õie
Salupere, Arved
Oll, Aadu
Jurss, Richard
Kelam, Tunne
Kuuskemaa, Jüri
Rumessen, Vardo
Weizenberg,
Erm, Ants
Kozõrev,
Eenpalu, Anne
Rast, Aadu
Toom, Maire
Pensa, Allan
Tuulik, Kalju
Rootsi, Gunvor
Peets, Hans
Marley, Leida
Niklus, Mart
Sepa, Enn
Prints, Lea
Toom, Marju
Varju, Peep
Ilja, Voldemar
Lõhmus, Leo
Rüütel, Arnold
Toomepuu, Jüri

Kruuspere, Valdek
Laar, Hans
Imala, Viktor
Pärn, Meelis
Tullus, Lembit
Tobre, Reet
Pirk, Elvi

Ojatalu, Ülo

Juunikuu – kas suve alguskuu? (1994/Juuni/57) – Lk. 2

Mitte ainult võidupäeva, Võnnu lahingu aastapäeva, vaid ka Eesti iseseisvuse katkemispäeva märgitakse juunikuusse. Riikliku leinapäeva ürituste pearaskuse peaks kandma kogu ühiskond, sest kannatused pole ühegi inimgrupi monopoliõigus. Tallinna leinamiitingutest ei võtnud osa ühtegi linnajuhti.

Foto: Salupuu, Vambola

- Pärja „Mementolt“ asetavad Õ. Tipner, L. Õispuu ja G. Talve.

Pätko, Veera
Tipner, Õ.
Õispuu, L.
Talve, G.

Foto: Veliste, Endel

- Viljandis kogunetakse leinapäeval Politseipargi mälestusmärgi juurde. Tänavu oli siin kaitsejõudude auvalve, laulis naiskoor „Eha“, luuletusi luges Merike Mets, kõnelesid „Memento“ Viljandimaa Ühenduse esimees Ants Salum, EEPL Viljandi osakonna esimees Arnold Sula, Sulev Arumäe jt.

Mets, Merike
Salum, Ants
Sula, Arnold
Arumäe, Sulev

Ojatalu, Ülo

Võidupüha, Võnnu lahingu 75. aastapäev ja Vabadusristi päev Rakveres.
(1994/Juuni/57) – Lk. 2

Päev algas jumalateenistuste ja Kaitseliidu lipu õnnistamisega. Vabadussõja mälestussamba juures toimus päeva pidulik osa. Vallimäel toimus kontsert-aktus. Tosinale veteranile jagati mälestusriste. Võnnu lahingupaigast saabus võidutuli Lääne-Virumaalegi.

Fotod: Härm, Riho

- EV kaitseväge ülemjuhataja kindralmajor Aleksander Einseln ja Pastor Madis Oviir vabadussõjalaste keskel Rakvere Vallimäel.
- Nad võitlesid vabaduse, elu kestvuse eest. Selle sümboliks on neile ulatatud lilled.

Einseln, Aleksander
Oviir, Madis
Kullerkupp, Tiit
Laar, Mart
Ilves, Eduard
Rästas, Ants
Kärp, Peep
Ruus, Jüri
Leemets, Ants
Unto, Jaan
Voika, Enn
Kork, Jyri
Kontsen, Jaan
Neito, Erich

Piilberg, B.

Õudne pilt 40-st vagunist. Türi jaamaülema mälestused. (1994/Juuni/57) – Lk. 3 ja 4
Lugu 40-st vagunist algas 12. juunil, kui tuli käsk Türiilt saata 17-tonnine kinnine vagun Mõisakülla, erimärkusega, et vagunid on mõeldud inimeste veoks. Türi jaamast viidi ära ka jaamakorraldaja Hugo Toome. Autori perekonnast küüditati seitse inimest, ainult üks tuli tagasi.

Foto:

- Loo autor (paremalt teine) raudteeametnikuna Lihula raudteejaamas, veel Eesti Vabariigi päevil.

Konnikov,
Anoško,
Toome, Hugo
Reimann, (pr)
Altmart,
Ahermaa,

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Gunvor Rootsi. (1994/Juuni/57) – Lk. 3
Elukäik: sündis Tallinnas, 1922. aastal, kogu pere küüditati 1941. aastal Kirovisse, kodumaale tagasi lubati 1956. aastal.

Foto: Pildil Gunvor Rootsi Siberipäevilt.

Luuletused:

Mu noorus oli nagu noor laas ...

Siberist koju jõudes.

Kuidas küll kõndida püstipäi ...

On tihti väike me maa ...

Illustratsioon: Pirk, Varmo

- Joonistuse autor sai selle joonistuse eest 1945. aastal 10 aastat, 8 istus ära. Tuli laagrist välja väga halva tervisega ja see oli jumala and, et elas veel nii kaua. Oli kunstnik, pallaslane. Kooopia joonistusest 12. juuni 1943. a. „Postimehest“ saatis abikaasa Elvi Pirk.

Pirk, Elvi

Pirk, Elvi

EV pealinna terrorismiohvrite mälestusmärgist. (1994/Juuni/57) – Lk. 4

Tallinnas puudub üldine küüditamise mälestustähis. Mälestustahvli Linda kuju jalamil on mitu korda lõhutud ja taastatud, nüüdseks on tahvel taas kadunud.

Weizenberg,

Parek, Lagle

Puu, Astrid

„Määratud väljasaatmisele...“ (1994/Juuni/57) – Lk. 4

Järjelugu Astrid Puu nelja kirja põhjal. Autori mälestusi küüditamistekonnast Siberisse.

Foto:

- Astrid Puu (Rebas) Siberis Tomski oblastis 1950.-te alguses.

Sommerling, Alide

Rebas, Lilian

Rebas, Anne

Rebas, Marie

Reek, N.

Kuik,

Terasmaa, Aino

Terasmaa, Juhan

Eenpalu, Linda

Eenpalu, Virve

Eenpalu, Mai

Lauk, Aino

Ojatalu, Ülo

Eesti Endiste Poliitvangide kokkutulek Rakkes. (1994/Juuli/58) – Lk. 1 ja 3

Rakkesse kogunes 23. juunil ligi 250 endist poliitvangi oma IV kokkutulekule.

Ilomets, Anti

Vääti, Ada

Eenmaa, Ain

Pertmann, Jüri

Rääk, Osvald

Niitsoo, Viktor

Niklus, Mart

Oll, Aadu

Laane, Elmut
Õispuu, Leo
Teder, Juhan
Pensa, Lembit
Lepik, Harry
Eiskop, Eino
Vilpsaar, Vello
Kangro, Leonhard
Kartau, Heino
Pihelgas, Osvald
Ohakas, Eetla
Ploompuu, Guido
Traks, Eldor
Piir, Enno

Ojatalu, Ülo **Ansko, Viljar**

50 aastat Eesti kaitselahinguid. 9. juuli 1944. a. Vaivara Sinimäed. (1994/Juuli/58) – Lk. 2 ja 4

Sinimägede kaitselahingutest osavõtnute kokkutuleku organiseeris Eesti Vabadusvõitlejate Liit koos teiste vabadusvõitlejate ühenduste, Ida-Viru maavalitsus ja Vaivara vald. Kokku oli tulnud vanu sõjamehi üle Eesti ning ka üle terve maailma. Sinimäed on saanud sümboliks Eesti vabadusvõitluses.

Illustratsioon:

- Vabadusvõitlejate päeva logo.

Fotod: Ansko, Viljar

- [Sinimägedes lehvisid endiste sõjameeste lipud.
- Vaade osavõtjate kolonnile mäenõlvalt.
- Korraldajad peavad nõu
- Sõnavõtte kuulamas.]

Sirel,
Einseln, Sander
Aidma, Rein
Jõgisoo, Ülo
Kaldur, Peeter
Meri, Lennart
Kert, Johannes
Laar, Mart
Tupp, Enn
Nõmm, Toe
Laane, Elmut
Mayer, Kurt
Kirs, Ernst
Niklus, Mart

Palmiste, Endel
Olesk, Peeter
Vallas, Lehte
Estam, Jüri
Räst, Udo
Arju, Reet
Siren, Olev

Ojatalu, Ülo

Õpilasvabadusvõitlejad valiku ees. (1994/Juuli/58) – Lk. 3

EEÕL pidas oma üldkoosoleku Rakkes, 23. juunil. Päevakorras oli volikogu moodustamine. Liidu liikmeid 62. Juhatuse peamine probleem, missuguse suurema eestiatelise organisatsiooni koosseisu kuuluda. Otsustamine lükati edasi.

Illustratsioon:

- [Endiste Õpilasvabadusvõitlejate Liidu embleem.]

Laane, Elmut
Räst, Hudo
Eiskop, Eino
Niklus, Mart
Espenberg, Aime
Aarop, Kalju
Abiline, Bernhard
Daniel, Mango
Kask, Aleksander
Kivimäe, Johannes
Liik, Ahto
Uusma, Ülo
Vilpsaar, Vello

Ojatalu, Ülo

EÕRL „Memento” eestseisuse koosolekul. (1994/Juuli/58) – Lk. 3

Koosolek peeti 23. juunil Rakkes. Arutati erakondade toetamist, „MRP 55” miitingutel osalemist, liidu majandus- ja teabelehe olukorda.

Foto: Ansko, Viljar

- [Memento eestseisuse koosolekul Rakkes.]

Palmiste, Endel
Talve, Gerda

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Hillar Erma. (1994/Juuli/58) – Lk. 3

Elukäik: sündis Tallinnas 1923. aastal, 1941. aastal läks vabatahtlikuna sõtta, sõja-vangiaastad Poltaava ja Kiievi oblastis, vabanes 1947. aastal, elas metsavennaelu ja legaalset elu valepassi ja sagedaste elukohavahetustega.

Foto:

- Pildil Hillar Erma.

Foto: (1994/Juuli/58) – Lk. 4

- „Laulu surnupealuu sõdurist” autor Hillar Erma peale Narva all haavatasamist Viljandis paranejate komando rühmaülemana. Tema kaaslannaks pildil on praegune välis-eesti kirjanik Karin Saarsen.

Luuletused:

Laul surnupealuu-sõdurist. Saksamaal, Neuhammeri laagris, 1944

Kuulge, lapsed, ennemuistseid laule ... Ukrainas sõjavangilaagris, 1946

Eesti Endiste Poliitvangide Liidu üldkogu pöördumine okupatsiooniar mee ja tema eru- ning reservohvitseride Eestis viibimise kohta. (1994/Juuli/58) – Lk. 4

Küsimus, millal lahku viimane vene sõdur Eesti pinnalt, on üle tähtsustatud. Kogu eesti rahva tulevikku ohustav jõud on vaenulikult mee lestatud „pensionärid”, kes üritavad jääda meie maale: nende arv koos perekonnaliikmetega ulatub 70 tuhandeni.

Dekoloniseerimise Algatuskeskuse seisukoht rahvusriigist kui Eesti riigi ja eesti rahva säilimise ainuvõimalusest. (1994/Juuli/58) – Lk. 4

DAK-i arvates on rahvusriigi tunnuseks see, et elulaadi määrab ja riigiasjade üle otsustab põlisrahvus. Eesti rahvuse säilimise ainus võimalus on Eesti rahvusriik.

Eesti Rahvuslaste Kogu Kanadas. (1994/Juuli/58) – Lk. 4

Eesti Rahvuslaste Kogu saatis ajalehele jätkuvaks ilmumiseks 400.- Kanada dollarit.

Foto: Ansko, Viljar

- Meie ajalehel on lugejaid ka Eestis. Rakkes, EEPL kokkutulekul 23. juulil k. a.

Jürima, Ülo

Ojatalu, Ülo

Presidendid kohtusid. (1994/Juuli/58) – Lk. 4

Riias Vabadussamba juures rääkis Leedu, Läti ja Eesti presidentidega kohtunud USA president Clinton Balti riikide rahvastele kauneid sõnu vabadusest. Kas suudame rakendada vaieldamatu tõe, sõltub meie endi kindlameelsusest ja vastupidavusest.

Clinton,
Jeltsin,

Meri,

Ojatalu, Ülo

August 1939, 1944, 1994. Musta lindi päev. (1994/August/59) – Lk. 1

MRP laskis Euroopa ja Eesti kohale vägivallapöörise, mis on tekitanud küllap suuremat kahju kui katkuepideemiad keskajal mistahes 55 aasta jooksul. Mis seisab ees EV pärast vene sõjaväe lahkumist? Jääb ligi 11 tuhat erusõjaväelast ning nende probleemid. Augustikuusse jäävad Balti kett 23. augustil 1989, EV taastamise otsus 20. augustil 1991, vene vägede lahkumine 31. augustil 1994.

Foto: Volmer, Toomas

- 23. augustil 1994 Tallinnas Pikal tänaval.

Jeltsin,

Clinton,

Ansko, Viljar

MRP – 55. Musta lindi päev. (1994/August/59) – Lk. 2

Pikett vene saatkonna ees ja kogunemine Hirvepargis. Sest siit sai kõik alguse 7 aastat tagasi. MRP avalikustamine oli esimene väljaastumine võimu vastu, mis viis teiste liikumiste tekkimisele ja lõppkokkuvõttes Eesti vabanemisele. Hirvepark võitis infosõja MRP avalikustamisel.

Foto: Volmer, Toomas

- [Plakatid Hirvepargi kogunemisel.]

Niitsoo, Viktor

Ahonen, Heiki

Niklus, Mart

Savisaar, E.

Mäll, Linnart

Tarto, Enn

Udam, Eerik

Ratas, Endel

Kukk, Jüri

Hennu, Harri

Kaljur-Simmul, Tiiu

Waldheim, Kurt,

Estam, Jüri

Oll, Aadu

Jääger, Merle

Rast, Aadu

Stalin

Josia, Udo

Adams, Jüri

Aadu Olli sõnavõtt Hirvepargi kõnekoosolekul. 23. augustil 1994. (1994/August/59) – Lk. 2

Oma kõnes pöörab Aadu Oll tähelepanu sellele, et vara on pidutseda. Järjekorde etapp Eesti vabadusvõitluses on lõpule jõudmas. Jätkub ju II Maailmasõja tagajärgede likvideerimine.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Jakob Rauden. (1994/August/59) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1923. aastal Virumaal, patsifistina püüdis hoiduda sõjaväeteenistusest, langes Punaarmee kätte vangi 1944. aastal, vangiaastad möödusid Vološovis ja Karjalas.

Foto:

- Pildil Jakob Rauden.

Luuletused:

Heinakoorem talvisel teel. 1960

Kevad traataias ... Karjalas, 1944

Lehvi jälle! Kundas, 1989

Foto: Ritsu, Endel

- 1949. a. märtsil Viljandimaalt küüditatud Magda Kägu Novosibirski oblastis Jelanka külas. Taamal külakirik, mida kasutati kolhoosi viljalaona, 1956. a. lammutati maatasana.

Puu, Astrid

„Määratud väljasaatmisele...“ Astrid Puu mälestused. (1994/August/59) – Lk. 3
Järjejutuna sõit Novosibirski jõesadamast asupaika Andrejevskasse. Kolhoosielust sõja-aastatel.

Jurnas,

Habicht,

Priimets,

Kass,

Kass, Juku

Kass,

Reek, Klara

Reek, Tiiu

Õispuu, Leo

Poliitilised vahistamised Eestis aastatel 1940 – 1988. (1994/August/59) – Lk. 4
Arreteeritute register-andmebaasis on 20 tuhande isiku analüütilised andmed, mis moodustavad umbes kolmandiku või neljandiku lõplikust KGB arreteeritute andmebaasist. ERRB juhataja Leo Õispuu teeb sellest ülevaate, esialgsed järeldused ja ettepaneku EV Valitsusele ja Riigikogule.

Illustratsioonid:

- Tabel 1. Aastatel 1938 – 1988 arreteeritud 17 168 Eesti elaniku andmed aastate lõikes ja summaarselt.
- Diagramm. Aastatel 1940 – 1988 arreteeritud Eesti elanike sooline ja vanuseline struktuur (20 164 isiku andmete alusel)

Saks, Mare
Peda, Ilme
Talve, Leo
Rahi, A.
Must, A.
Harju, Toivo
Holoszay, Virve

Ojatalu, Ülo

Fotod:

- Grupp Kadrina kooli internaadipoisse, vastupanuorganisatsiooni „Eesti Kotkad” liikmeid 1948. aastal. Kõiki „vormistati” § 58-1a, 10 ja 11 järgi, kuid Stalini surm tõi muudatuse – ainult vennad Ojatalud mõisteti süüdi (§ 58-10 ja 11 – 10 ja 8 aastat)

Lilleström, Hugo
Urbas, Mart
Masing, Laas
Karjus, Ivo
Kuusik, Väino
Ojatalu, Ülo
Urbas, Rein
Ojatalu, Enn
Ruutvere, Arvi
Kuusik, Reino
Kalind, Mati
Kulmet, Ants
Sinilaid, Leo
Sakk, Kaarel
Stalin,

[A. Kulmeti väitel 2007. a. ei ole teda fotol.]

Foto: Udo Josia kogust.

- Nendest 9-st Viljandi 16 – 17 aastasest koolipoisist ei teadnud 1. mail 1948 veel keegi, et aasta pärast on kaks neist saanud nõukogude võimu käest 25+5 ja kahe aasta pärast veel 10 aastat. Põhjuseks – osalemine koolipoiste põrandaaluses organisatsioonis „Triumviraat”.

Josia, Udo
Sula, Arnold
Kaljumäe, Udo
Maidlo, Juhan

Luuletus:

Ma olin kuuene ... Arhangelski oblasti Plessetski vangilaagris, 1955

Ojatalu, Ülo

Ojatalu, Ülo

September 1994. (1994/Sept/60) – Lk. 1

On raske tunnetada piiri, kust lõpeb elukarastus ja algab karastatus. Ikka veel kestab kümnete tuhandete nimede kokkulugemine, kes hukkusid septembris 1944 ja nõukogude okupatsiooni pikkade aastakümnete kestel.

Meri, Lennart

Laar, Mart

Josia, Udo

Koolinoortest vabadusvõitlejad. (1994/Sept/60) – Lk. 1

Ülevaade koolinoorte vastupanuorganisatsioonidest. Kooliõpilaste üksikute gruppide duell komparteiiga võis olla lootesetu või asjatu, aga mitte mõttetu. See oli vastupanu, millest loobusid nn. kaineltnõitlejad.

Mida teha? (1994/Sept/60) – Lk. 2

Toimetus sai Evald Rätsepa arvamusaavalduse tänase Eesti mõne probleemi kohta, mis tuuakse lugejani. Kõne all on vene sõjaväepensinäride probleem.

Rätsep, Evald

Pirk, Elvi

Nõmme endised poliitvangid jätkavad tegevust. (1994/Sept/60) – Lk. 2

EEPLoode-Eesti Ühenduse Nõmme grupp alustas oma sügis-talvist tegevust koosolekuga 11. septembril Noortemajas. Kohal olid pea kõik 50 liiget.

Foto: Märska, Hjalmar

- § 58 Nõmme grupp 11. septembril 1994.

Liim, Jüri

Paadimeister-Pensa, Juta

Laar, Hans

Oll, Aadu

Inimõigustealane suvekool Varssavis. (1994/Sept/60) – Lk. 2

Varssavis toimus 11. -18. septembrini inimõiguste-alane suvekool Poola Helsingi Inimõiguste Fondi eestvõtmisel. Eestist oli kutsutud osalema 6 inimest. Loengute temaatika: inimõigused, õiguskaitse liikumine, puna-pruun oht Venemaal ja palju muud.

Orlov, Juri

Ojatalu, Ülo

22. septembril 1994. Reportaaž punastelt laikudelt. (1994/Sept/60) – Lk. 2
Nõukogude-aega tagaigatsejad tahavad tähistada „Tallinna vabastamise 50. aastapäeva”. Tõnismäel selleks linnavõimud luba ei anna. Monumendi juurde tuuakse lilli. Laevastiku Ohvitseride Majas (LOM) viiakse üritus läbi.

Lebedev,
Stalin,
Napoleon,

Birkan, Tiit

Laulmise hinne. (1994/Sept/60) – Lk. 3

Selle novelliksi kohandatud mälestuskillu autor oli lapsena Siberisse küüditatud. Episood on pärit õpinguajast Tubinski algkoolis. Laulmise hinded said õpilased kolhoosipõllul töötamise eest.

Fotod: Tiit Birkani kogust.

- Pildil autor koolipoisina Siberis 1957. (?) aastal.
- Grupp 1949. aastal Eestist küüditatud Krasnojarski krais Novosjolovo rajoonis Karelino külas 1951. aastal. Seal suri 5 eestlast, nende hulgas ka Tiit Birkani vanaema.

Baranovski, Kolka
Kononov,

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Udo Josia. (1994/Sept/60) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1931. aastal Järvamaal, kooli lõpuklassis arreteeriti, süüdistatuna kuulumises koolipoiste vastupanuorganisatsiooni „Triumviraat”, vangiaastad Džezkazgani, pärast haigust töötas laagrivelskrina, kodumaale pääses 1958. aastal.

Foto:

- Pildil Udo Josia asumisaastal 1958.

Luuletused:

Vastu sein.

„Siin Leningradi vangla 30. kambri ringhääling:

Lainepikkusel 58-1A, võimsusega 25+5 kilovatti...”

Läbi trellide vilksatab tihane, ... Leningradi jaotusvanglas, 1950.

In memoriam. Eugen Vahar. 1. 08. 1924 – 27. 09. 1994. (1994/Sept/60) – Lk. 4

Vabadusvõitlejad on kaotanud tööka ja asjaliku võitluskaaslase. Pingelise töö kõrval tegeles leiutamise ja ratsionaliseerimisega, kolleksioneerimisega (margid, mündid, märgid), matkamisega, akordionimänguga, maletamisega. Taastas EVSÜ tegevuse ja saavutas selle õigusliku järjepidevuse tunnustamise.

Suur tänu! (1994/Sept/60) – Lk. 4

Teabelehe „Memento“ väljaandmist on toetanud EV Kultuuri- ja Haridusministeerium ning Eerik Heine Fond EEPL vahendusel. Toimetuse on tänulik nii rahalise kui moraalse toetuse eest.

Heine, Eerik

Puu, Astrid

„Määratud väljasaatmisele...“ Astrid Puu mälestused. (1994/Sept/60) – Lk. 4

Masked Siberi-aastad, ellujäämine tänu vanaemakesele Kolpaševu rajoonist, õe ja ema matmine ning kojusõit koos noorema õega 1947. aastal.

Foto: Gunvor Rootsi kogust.

- 14. juunil 1941. a. Tallinnast küüditatud Gunvor Rootsi oma kitsedega Kirovi oblasti Poloi asulas 1947. a.

Reek, Tiiu

Reek, Klaara

Soots, August

Uibo, Enn

Norilski mäed. (1994/Okt/61) – Lk. 1

Luuletus. 04. 07. 1953.

Foto: Kadalipp, Lembit

- Vangidelinn Norilsk. Vaade Nagornõi laagrist „Šmitiku“ mäe jalamilt 1956. aastal.

Ojatalu, Ülo

Oktoober 1994. (1994/Okt/61) – Lk. 1

Ülevaade oktoobrikuust ja valimistest. Jälje jätab veel kauaks ohvriterohke laevaõnnetus.

Kallas, Siim

Tarand, Andres

Laane, Elmut

Kuidas suhtuda endistesse komparteilastesse. (1994/Okt/61) – Lk. 1 ja 3

Autori arvates on NLKP kuritegelik organisatsioon ning selle riiklik kuritegelikuks organisatsiooniks kuulutamise lõpuleviimine on EV Riigikogu tegemata jäänud töö. NLKP nomenklatuuri ülikiire meelsusemuutumine annab põhjuse usaldamatuseks. ERE loodab, et endised NLKP liikmed mõistavad, et nende ajutine eemalejäämine Riigikogust on vajalik.

Ansko, Viljar

5 aastat „Memento“ ajalehte. (1994/Okt/61) – Lk. 2

Lühiülevaade „Memento“ ajalehe viie aasta sisu ja saavutuste kohta.

Foto: Leppikson, Harald

- „Memento“ toimetuse liikmed 1992. a.

Muttik, Sulev
Kõiva, Harri
Serov,
Tüüts, Heldur
Ojatalu, Ülo
Nõlvand, Anne
Oll, Aadu
Pertmann, Jüri
Vahar, Eugen
Kondoja, August
Ristok, Salme
Jaaska, Salme
Puu, Astrid
Surva, Oskar
Juha, Jaak
Aller, Rudolf
Kärp, Peep
Rajari, Ella
Sõelsepp, Venda
Pillesaar, Valve
Birkan, Tiit
Traks, Eldor
Alliksaar, Artur
Tarandi, Helmut
Kross, Jaan
Kaugver, Raimond
Sepa, Rein
Rammo, Adolf
Valton, Arvo
Onton, Ilmar
Üllaste, Leenart
Piir, Enno
Leppikson, Harald
Salupuu, Vambola
Langovitš, Peeter
Pardane, Hans
Veliste, Endel
Tarmula, Arvo
Palm, Arved-Guido
Jõgi,
Uibo, Enn
Kadalipp, Tiit
Neitsov, Karl
Kõlar, Harry
Märtin, Urmas

Viiding, Endel
Ohakas, Valdur
Sooster, Ülo
Roode, Henn
Roode, Ester
Palmiste, Endel
Kuik, Maia
Valtmann, Edmund

Ojatalu, Ülo

Aeg toob kõik valge kätte. (1994/Okt/61) – Lk. 2

Tallinnas toimus Baltimaade arhivistide ühisseminar „KGB dokumendid Balti riikide arhiivides“.

Toimus ka pressikonverents ja näitus.

Illustratsioon:

- Pildil toimiku kaas.

Laar, Mart
Pillak, Peep
Laidoner, J.
Eenpalu, K.
Päts, K.
Stalin,
Abel, Heldur
Pukk, Oskar
Nurk, Kalju
Paltmann, Harri
Hõimoja, Leonhard
Altosaar, Aimar
Ohman, Valdur

Uusma, Ülo

Meid kutsuti Rootsi. (1994/Okt/61) – Lk. 3

Lõuna-Rootsis viibis grupp represseeritud Tartust. Kutsujaks rahvusvaheline abistamisorganisatsioon IM. Kaasa saadi hingerahu ja tõdemus, et rootsi rahvas on abivalmis ja suhtub oma naabritesse hoopis teisiti kui suur idanaaber.

Foto: Uusma, Ülo

- Grupp eestlasi Vrigstadhemmeti peahoone ees.

Holmström, Britta
Vaghammer, Tiina
Meri, Lennart
Pihlak, Ingegerd,
Pihlak, Heinrich

Skagerberg,
Lindwall, Marita
Lehtjärv, Maret
Raidma, Ülo
Espenberg, Aime
Peterson, Lennard
Eiman, Beril
Carl, Inga
Carl, Emil

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Ülo Uusma. (1994/Okt/61) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1930. aastal Narvas, arreteeriti 1950. aastal koolinoorte vastupanuliikumises osalemise eest, vangiaastad Komimaal ja Baškiirias, vabanes aastal 1955.

Foto:

- Pildil Ülo Uusma Nižnjaja Omra vangilaagri päevilt 1954. aastal.

Luuletused:

Tapivaguni seinale oli kraabitud: "Õnnetuses tunnetad sa õnne ja vanglas vabaduse väärtust". – *See on mu emakeel ...* 07. 09. 1954. a.

Tuul ulub taigas, steppide vöös ... Uhtaas, 1953

Rong kihutab mõõtmatu radu ... Tapirongis, 1954

Tänane päev röömude süles ... Moskva – Tallinn rongis, 30. märts, 1955

Toronto EVÜ peakoosolekul. (1994/Okt/61) – Lk. 4

Ülevaade Toronto Eesti Võitlejate Ühingu peakoosolekust, mille saatis Ülo Jürima. Kinnitati aruanded koos tegevuskava ja eelarvega ning valiti uus juhatus. Koosolekul esitas Jürima ülevaate olukorrast Eestimaal.

Illustratsioon:

- Toronto EVÜ vapp.

Jürima, Ülo
Moks, Raffi
Raiend, Valdek
Tooming, Aadu
Reinoja, Juhan
Kirs, Eduard
Osko, Paul
Pikkov, Lembit

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu resolutsioon. Kõigile eestlastele. (1994/Okt/61) – Lk. 4

Toronto EVÜ koosoleku resolutsioonis tuuakse ära tegevussuunad, et eesti rahvas säilitaks oma rahvuse ja riikliku iseseisvuse.

Oll, Aadu

Inimõiguste instituudi aastakoosolek. (1994/Okt/61) – Lk. 4

Eesti II aastakoosolekul räägiti arandeperioodil tehtust. Tutvustatud on olukorda Eestis mitmetel rahvusvahelistel foorumitel, vastu võetud Eestit külastanud rahvusvahelisi komisjone ja inimõigustega tegelevaid ametnikke.

Rannut, Mart

Niklus, Mart

Haruoja, Merle

Stoel, Max van der

Lasso,

Palmiste, E.

Õispuu, Leo

Gurin-Loov, E.

Kahn, K.

Susi, H.

Gamazin, A.

Joosep, E.

Kalabugin, V.

Käbin, T.

Laius, A.

Lõhmus, A.-E.

Neljas, A.

Päts, M.

Rast, A.

Sarv, E.

Tarto, E.

Eenpalu, A.

Varju, P.

Kill, Leopold

Krimmist külmale maale. Kolhoosis. Asumisel. (1994/Okt/61) – Lk. 4

Liidueestlaste saatusest pajatab järjejutuna endine Krimmi eesti asunduse elanik Leopold Kill. Tema pere küüditati 1931. aastal Krimmist Arhangelskisse.

Foto: Palm, Guido-Arved

- Üks Vorkuta vangilaagreid 1957. aastal.

Rumbak,

Viidemann,

Ojatalu, Ülo

Hingedeaegu, novembris 1994. (1994/Nov/62) – Lk. 1

Side lahkunutega on elu paratamatu osa, sest mõeldamatu on tulevik ilma minevikuta.

Aga kui palju on maailmas neid, kes mõtlesid hingedeajal väikerahvaste eilsetele ja tänastele ohvritele?

Tarand, Andres

Laar, Mart

Joosep, Elmar

Foto: Leppikson, Harald

- 1940. – 1941. a. nõukogude võimu mõrvaohvrite hauad Liiva kalmistul. Teise nõukogude okupatsiooni ajal lükati need maatasa. 1989. a. tähistati hauad raudristidega.

Kurjategijate dokumente. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus. (1994/Nov/62) – Lk. 1

Tallinnas 1957. aastal välja antud seadus, mis keelas tagasipöördumise teatud isikutele. Selle seaduse tõttu pidi veel palju eestlasi jääma võõrasse mulda.

Jakobson, A.

Kründel, A.

Uibo, Enn

Jää hüvasti, sõber! (1994/Nov/62) – Lk. 2

Luuletus: Jaan Lehtmaale, tema muldasängitamisel, 6. juunil 1956. aastal Norilskis.

Fotod:

- Norilski matusebüroo.
- Üks Norilski kalmistu.
- Luuletaja Enn Uibo kõnelemas kaasvang Jaan Lehtmaa matustel.

Lehtmaa, Jaan

Lagle, Tõnu

Läti poliitiliselt represseeritute ühenduse IV konverents. (1994/Nov/62) – Lk. 2

Toimus Riias 26. novembril. Sinna sõitsid esindajad ka Eestist. Konverentsil vaieldi represseeritud mõiste ja nende kategooriatesse jagamise üle.

Dukate, Silvia

Tuulik, Kalju

Otsa, Udo

Bumanis, Edmund

Ojatalu, Ülo

Neljast noorte vastupanugrupist KGB toimikute andmetel. (1994/Nov/62) – Lk. 2
Lihula, Vaeküla, Kuressaare ja Rakvere grupi olemus ja järelused nende tegutsemisest.

Traks, Eldor

Toimikuta Vorkutasse. (1994/Nov/62) – Lk. 3

Sõites Leningradi tapivanglast Vorkutasse ei jõudnud sihtkohta toimik ning alles pärast mitmekordseid ülekuulamisi konvoeeriti vang sihtkohta.

Kill, Leopold

Krimmist külmale maale. Vangis. (1994/Nov/62) – Lk. 3 ja 4

Järg „Mementos“ nr. 61 ilmunud L. Killi meenutustele. Pärast 17-aastast asumist, vangipõlve ja sunnitööd sai ta loa sõita Haapsallu. Loo lõpetuseks luuletus autorilt.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Marta Priimets. (1994/Nov/62) – Lk. 3

Elukäik: sündis Valgamaal 1902. aastal, küüditati 1941. aastal Siberisse, nälg ja kurnatus viisid ta Siberi mulda 1944. aastal koos pisitütrega, poja tõi tädi kodumaale.

Foto:

- Pildil Marta Priimets 1937. aastal.

Luuletused:

Üks tähekene taevas vilgub, mu onniakent valgustab ...

Siin kaugel Siberi taigas, kuhu välja saadeti meid ... Andrejevskas, 1941. a. sügisel

Tuul ulub ja vihma sajab ja tormis on kuulda üht imelist viit ... Andrejevskas, 1942. a. sügisel.

On pime ja varajane hommik veel ... Talv 1942/1943

Puu, Astrid

Priimets, Ilmar

Priimets, Artur

Priimets, Viive

Mihkelson, Marta

Ojatalu, Ülo

Pühendused, pühendumine. (1994/Nov/62) – Lk. 4

Mõtisklusi Enno Piiri luuleraamatuga „Sunnitöölise Mekka“. Raamat jõudis „Memento“

luuleraamatute sarjas 4. raamatuna lettidele. Luulekogu sisaldab metsavennapäevil kirjutatut ja Inta vangilaagrite luulet.

Illustratsioon:

- Raamatu ümbrispaber.

Piir, Enno

Ojatalu, Ülo

Eetikakriis või nõukoguliku moraali jätkumine? (1994/Nov/62) – Lk. 4

Autori mõtisklus nõukogulikust eetikast, kas on tegu selle jätkumise või kriisiga. Suhtumine töösse ja omandisse tuleb ümber kujundada kõigil, kes on elanud, tööd teinud või õppinud nõukogude ajal.

Uibo, Enn

Jõulud kodumaast kaugel. Jõuluöö 1954. (1994/Dets/63) – Lk. 1

Luuletus:

Mäel. Norilskis, 24. detsembril 1954.

Fotod: Kadalipp, Lembit

- 1956./1957. aastavahetus siin- ja sealpool okastraati polaarlinnas Norilskis. Tulemeres näärikuusk Gvardeiskaja väljakul.
- Jõulu-näärikuuse ümber on Nagornõi vangilaagri barakis kogunenud venelastest, ukrainlastest ja „baltlastest“ vangid. 1957. aasta jäi Norilski laagrisüsteemile viimaseks – sealsed vangilaagrid likvideeriti, vangid saadeti laiali teistesse laagrikogumitesse.

Ojatalu, Ülo

Jõuluaegu kontserdisaalis ja kuuse all. (1994/Dets/63) – Lk. 1

Jõulukontserdi korraldasid Tallinna „Memento“ ja EPLE ühendus koos ning toimus see „Sakala“ keskuse kammersaalis 23. detsembril. Teise jõulupüha õhtupoolikul koguneti Raekoja platsile, et mälestada lahkunud aatekaaslast. Hingetuled süüdati Harju tänava müüritrepi äärel.

Õispuu, Leo

Oll, Aadu

Karindi, Alfred

Tali, Kadri

Tali, Anu

Vest, Kalju

Kannik, Valter

Onton, Ilmar

Sõelsepp, Venda

Pillesaar, Valve

Muttik, Sulev

Raissar, Ene

Anton, Lembit

Talve, Gerda

Jurss, Richard

Põld, Jüri

Under, Marie

Ojatalu, Ülo

Jõuluks koju ... (1994/Dets/63) – Lk. 2

Tiina Liiviku meenutusi oma pagulaselu algupäevilt. Töötas algul põetajana haiglas, hiljem aastakümneid pangaametnikuna, praegu pensionär.

Foto: Ojatalu, Ülo

- Kõigi Vrigstadis käinud eestlaste hea abiline Tiina oma armastatud loodusrajal, kus talle kangastub ta noorusaeg tollal veel õnnelikus Eestis.

Illustatsioon: Palmiste, Endel jõulukaart.

Liivik, Tiina

Ots on lahti tehtud. (1994/Dets/63) – Lk. 2

Detsembrikuul ilmus Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riikliku Komisjoni 2 esimest üllitist: Peep Varju „Eesti poliitilise eliidi saatusest“ 1. vihik ja „Eesti laste küüditamine 14. juunil 1941 kui genotsiidikuritegu“

Illustratsioon:

- Raamatu kaanekujundus.

Varju, Peep

Ojatalu, Ülo

Inimesekssaamisest ja inimeseksjäämisest. (1994/Dets/63) – Lk. 2

Ksenia Hlebnikova-Smirnova raamatu „Minu mälestused“ tutvustus. Meenutustes autori lapse- ja koolipõlveaastad ning 10 aastat vangielu.

Hlebnikova-Smirnova, Ksenia

Ojatalu, Ülo

Valimised tulevad. (1994/Dets/63) – Lk. 2

Kuulutati välja EV Riigikogu valimised. „Mementol“ ei ole võimalik valimistel otseselt osaleda, kuna seaduste järgi ei ole see organisatsioon erakond. Autori mõtted „Memento“ tähendusest ja ühiskondlikust positsioonist ühiskonnas.

Lutsoja, I.

Sõjavangi jõulud Vorkuta laagrilinnas. (1994/Dets/63) – Lk. 3

Sõjavangilaagri haiglaelust noore sõjamehe I. Lutsoja poolt kirjutatud vihikute põhjal.

Fotod: Palm, Arved-Guido

- Grupp Vorkuta vange 1950.-te lõpul vabakäigu-aastatel teel töösooni. Aastate jooksul on tingimused paljuski muutunud, endiseks jäid kodumaast eemalolek, polaarpakane ja tundralumi.
- Üks Vorkuta sunnikaevandustest.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Helmut Saulep. (1994/Dets/63) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1929. aastal Harjumaal Vastja külas, 1949 aastal arreteeriti metsavenna-aastate pärast, sunniaastad kulgesid paljudes laagrites, 1956. aastal sai tagasi kodumaale.

Foto:

- Pildil Helmut Saulep.

Luuletused:

Igatsus. Lasnamäe tapivanglas, september 1950.

Lahkumine. Leningradi tapivanglas, oktoober 1950.

Mu kamber. Mordoovias, november 1950.

Kevade. Vorkutas, 7. juunil 1956.

In memoriam. Edgar Ranniste. 7. 05. 1911 – 13. 12. 1994. (1994/Dets/63) – Lk. 4
Järelhüüe võitluskaaslastele, EEPL asutajaliikmele. Eesti-vaimsuse kandja nii argitöös, üritustes kui ka tavasuhetlemises. Metsavennapäevist alates, sõja-aastail, läbi vangla ja laagrite oli E. Ranniste vanemaks, kogenumaks, isalikuks sõbraks noorematele kaaslastele ja jäi seda surmani.

Ranniste, Edgar

Ühe võitleja eluteest. (1994/Dets/63) – Lk. 4

Edgar Rannistele sai osaks käia pikk rada EV arengu, kannatuste ja võitluste ning taassünni aegu.

Fotod: Need fotod on pärit KGB uurimistoimikutest (ERAF, fond nr. 129, säilitusühik nr. 1723).

- Noorukina.
- Eesti Vabariigi sõjaväes 19. 04. 1936.
- Grupp metsavendi 1944 (1945?) aastal. Pildil Karl Kalda (Kiviõlist), Edgar Ranniste, Edgar Leinsalu, Nurk (endine Kadrina Piimakombinaadi direktor), Murumaa (Kõnnust), Vello Neiplaum (Mägikülast), Tõnu (endine Omakaitse jaoülem Ulvist), Aleksander Kullamägi (Ohepalult), Heinrich Nelke (omakaitselane Kolult), Johannes Treial (endine Omakaitse ülem)

Ranniste, Edgar

Kalda, Karl

Leinsalu, Edgar

Nurk,

Murumaa,

Neiplaum, Vello

Tõnu,

Kullamägi, Aleksander

Nelke, Heinrich

Treial, Johannes

Laar, Mart

Kurjategijate dokumente. Süüdistuskokkuvõte. (1994/Dets/63) – Lk. 4
KGB versioon Edgar Ranniste elust 1940.-tel aastatel.

Õun, Madis

Rei, Elmar

Plaat,

Paris, Richard

Uudeküll, Endel

Mõni mälestuskild Edgar Rannistest. (1994/Dets/63) – Lk. 4

Foto:

- Pildil Edgar Ranniste 80-aastasena oma õitsvas koduaias Tallinna südalinnas.

Heine, Eerik

Olup, Rosa

Foto: (1994/Dets/63) – Lk. 4

- Ajakirjanik Rudolf Alleri jõulupuu laagrijärgsel sundasumisel Krasnojarski kraisis 1952 (?) aastal. 20. detsembril 1994 tabas valus kaotus Pärnu „Memento“ asutajaliiget Rudolf Alleri - suri tema tütar – Pärnu Muinsuskaitse Seltsi, Pärnumaa Naisliidu, ERSP ja invaliidkumiste aktivist, kiirabi arst Vaike Aller.

Aller, Rudolf

Aller, Vaike

Avaldus väikerahva kaitseks. (1995/Jaan/64) – Lk. 1

EÖRL „Memento“ volikogu teeb avalduse, et kuritegu tšetšeeni väikerahva kallal viivitamatult lõpetataks.

Foto:

- Niisugune plakat piketis oli ajakohane aasta tagasi, mil Venemaa sõjavägi ilma igasuguse seadusliku aluseta viibis Eestis. Nüüd hävitab Venemaa sõjavägi tšetšeeni rahvast ja maad.

Toimetuseveerg. (1995/Jaan/64) – Lk. 1

Toimetus soovib jõudu uue aasta künnisel kõigile, kes teevad elamise rasket tööd, uskudes, kaheldes ja armastades.

Kondoja, August

Vajame andmeid matmispaikade kohta. (1995/Jaan/64) – Lk. 1

ÜRO kuulutas 1995. aasta Teises maailmasõjas hukkunute mälestusaastaks. „Memento“

Tööpataljonlaste Ühendusel on tekkinud uus lootus 1941. a. Eestist mobiliseeritute ja tööpataljonides hukkunute matmispaikade väljaselgitamiseks ning tähistamiseks Venemaal.

Kõne all valimised, registreerumine, genotsiid. „Memento“ liidu volikogu koosolek. (1995/Jaan/64) – Lk. 1 ja 4

Koosolek toimus 12. jaanuaril 1995. aastal Tallinna ühenduse ruumides Piiskopi t. 2. Päevakorras teemad „Memento“ ühenduste ja liidu ümberregistreerimisest, kuidas käituda Riigikogu valimistel, toetusavaldus tšetšeeni rahvale ja liidu 1994. aasta raha-asjad.

Estam, Jüri

Toomepuu, Jüri

Palmiste, Endel

Ojatalu, Ülo
Oll, Aadu
Rast, Aadu
Varju, Peep
Joosep, Elmar
Josia, Udo
Õispuu, Leo
Jalakas, Heino
Eenpalu, Anne
Uudeküll, Endel

Oll, Aadu

Koos oli EEPL volikogu. (1995/Jaan/64) – Lk. 2

29. jaanuaril toimus Viljandis EEPL volikogu istung. Kohal oli 26 liiget 37-st. Mälestati manalasseläinud saatusekaaslasid. J. Pertmann tegi ülevaate liidu 1994. aasta tegevusest ja poliitilisest olukorrast. Arutati valimiseelset situatsiooni, mitttetulundusühingute seadusest tulenevat olukorda, poliitvangide üle-eestilise kokkutuleku korraldamist ja olukorda Tšetšeenias.

Ranniste, Edgar
Vahar, Eugen
Pertmann, Jüri
Sarv, Enn
Kovaljov, Sergei
Kuusk, Endel
Reigo, Heino
Blomquist, Aleksandra

Eesti Endiste Poliitvangide Liidu valimiste eritoimkond. (1995/Jaan/64) – Lk. 2
Antakse edasi nimekiri, kelle poolt ei soovitata hääletada.

Öövel, Andrus
Kubo, Märt
Haug, Arvo
Annus, Lembit
Levin, Mark
Vähi, Tiit
Glaase, Vahur
Oviir, Siiri
Leisson, Enn
Siilivask, Karl
Vill, Robert
Põldroos, Enn
Leppik, Harri
Leppik, Kalju
Tõnisson, Liina

Väljas, Vaino
Murel, Raul
Veimer, Vladimir
Arro, Lembit
Sirendi, Arvo
Vering, Uno
Tamme, Ants
Karemäe, Rein
Kingo, Harri
Puusepp, Lembit
Pohla, Vello
Uluots, Ülo
Liiv, Anti
Eller, Hillar
Maripuu, Aarne
Meister, Andi
Aare, Juhan
Leemets, Ants
Leps, Ando
Savisaar, Edgar
Kool, Sulev
Löönik, Valeri
Aasmäe, Valter
Paap, Endel
Mosin, Jaak
Ello, Peeter
Allik, Jaak
Käärma, Ants
Made, Tiit
Kuusik, Arnold
Telgmaa, Juhan
Närska, Robert
Mölder, Aavo
Paju, Ants
Raid, Andres
Verliin, Ants
Pärnoja, Mihkel
Raju, Olev
Veidemann, Andra
Kauba, Tõnu
Kõrda, Tõnu
Kärtner, Harri
Must, Aadu
Rüütel, Arnold
Kork, Jüri

Kuusik, Heino
Valt, Lembit
Katushin, Toomas
Varik, Andres
Alatalu, Toomas
Junti, Arvo
Kirs, Rein
Veidemann, Rein
Raidla, Vello
Gailit, Valdeko
Seppa, Ülo
Gräzin, Igor

Valimisliidus „Parem Eesti / Eesti kodanik“ kandideerivad Riigikogu valimistel 5. märtsil 1995.
(1995/Jaan/64) – Lk. 2 ja 3

Udo Josia. Nr. 1304. Valimisringkond nr. 3 – Tallinn: Mustamäe, Nõmme. (1995/Jaan/64) – Lk. 2
Foto:

- Pildil Udo Josia.

Heli Susi. Nr. 1294. Valimisringkond nr. 2 – Tallinn: Kesklinn, lasnamäe, Pirita. (1995/Jaan/64) – Lk. 2

Susi, Heli
Susi, Arnold
Uluots,
Tief, Otto
Lender, E.
Susi, Ella
Susi, Heino
Susi, Arno
Hirvelaan,

Heino Kartau. Nr. 1357. Valimisringkond nr. 11 – Pärnumaa. (1995/Jaan/64) – Lk. 2

Foto:

- Pildil Heino Kartau.

Estam, Jüri

Eesti rahvuse ja kultuuri eest. (1995/Jaan/64) – Lk. 2

Jüri Estam. Nr. 1324. Valimisringkond nr. 7 – Järvamaa ja Viljandimaa. Valimisplatvormi tutvustus.

Kalju Mätik. Nr. 1307. Valimisringkond nr. 3 – Tallinn: Mustamäe, Nõmme.
(1995/Jaan/64) – Lk. 3

Foto:

- Pildil Kalju Mätik.

Leo Õispuu. Nr. 1314. Valimisringkond nr. 5 – Hiiumaa, Läänemaa ja Saaremaa. (1995/Jaan/64) – Lk. 3

Foto:

- Pildil Leo Õispuu.

Elmar Joosep. Nr. 1354. Valimisringkond nr. 11 – Pärnumaa. (1995/Jaan/64) – Lk. 3

Foto:

- Pildil Elmar Joosep.

Endistest küüditatutest ja poliitvangidest kandideerivad veel. (1995/Jaan/64) – Lk. 3
Ära on toodud kandideerijate nimed.

Rast, Aadu
Nuude, Mati
Jõgi, Georg
Lõhmus, Jaan
Toom, Marju
Ranniku, Veljo
Eenpalu, Anne
Nilson, Uno
Parbo, Arvo
Parek, Lagle
Jõgi, Ülo
Liivak, Jüri-Rajur
Mets, Tõnis
Vallikivi, Arvo
Raude, Kuno
Säästla, Uno
Salum, Vello
Niitsoo, Viktor
Tarto, Enn
Tampere, Harri
Tootmaa, Valter
Raudvassar, Valdur
Käärmann, Alfred
Parder, Eldur
Kuks, Jaak-Hans
Teder, Juhan
Saarts, Aimur
Seppa, Ülo
Niklus, Mart
Pahapill, Meinhard

Kurjategijate dokumente. (1995/Jaan/64) – Lk. 4

„Memoriali“ poolt kingitud seaduste kogumikust tutvustatakse neid, mis esmakordselt avalikustatud.

NSVL ÜN Presiidiumi seadlus 21. veebruaril 1948. a. „Eriti ohtlike riiklike kurjategijate saatmisest pärast karistuse kandmist sundasumisele NSVL kaugematesse paikadesse.“

Nn. „Hruštšovi sula“ ajal ilmus seadlus, mis tõestab Baltimaade rahvaste vastu suunatud genotsiidi jätkumist.

Illustatsiooni:

- Dokumendi koopia.

Pressmann,
Oja, Kalju
Sobolev,

Paistu kihelkonna kannatuslugu. (1995/Jaan/64) – Lk. 4

Enno Piiri koostatud sari „Sakalamaa ei unusta“ on jõudnud kolmanda, Paistu kihelkonna kannatusteraamatu väljaandmiseni.

Piir, Enno
Piip, Ants
Jonson, Gustav
Hellat, Jüri
Kubbo, Eduard-Alfred
Mutt, Viktor
Pinka, Friedrich-Karl

Ojatalu, Ülo

Talvekuil „Memento“ Tallinna ühenduses. (1995/Jaan/64) – Lk. 4
Tegemistest ja talvistest raskustest ühenduse ruumides Piiskopi 2 majas.

Foto: Ojatalu, Ülo

- Õie Tipner ja Astra Ellmann kaljudel Rootsimaal varatalvel 1994. aastal.

Joosep, Elmar
Josia, Udo
Õispuu, Leo
Pahapill, Meinhard
Rebane, Uno
Kontkar, Vilma
Ellmann, Astra
Tipner, Õie
Veske, Helmi
Liivak, Lembit
Talve, Gerda
Nurmis, Tiia
Kristal, Erika
Virkus, Virva

Vabariik noorte südames. (1995/Veeb/65) – Lk. 1

Foto: Volmar, Rauno

- 24. veebruar 1995. Noorkotkad paraadil Vabaduse väljakul Tallinnas. Kohe tervitab neid Eesti Vabariigi President Lennart Meri.

Pertmann, Jüri

Kirjutati veebruar 1955. (1995/Veeb/65) – Lk. 1

Ülevaade noorteorganisatsiooni „Kuperjanovlased“ 1955. aasta kevadtalvisest tegevusest. 21. veebruari hommikul 1955 leidsid sajad Tartu linna elanikud oma postkastist lendlehe, mis algas sõnadega: „Üles, eestlased! Võideldge oma isade maa eest!“. Lendlehtede koguarvuks kujunes 960, millest 138 tükki sattus KGB kätte. Vaatamata aparadi jälitustööle ei saadud „kuperjanovlaste“ jälile.

Kuperjanov,
Kuuse,
Neerot, Heino
Raid, Tõnu
Tuvikene, Kaarel
Kuigo, Henno
Mitt, Lembit

Oli Eesti Vabariigi 77. aastapäev. (1995/Veeb/65) – Lk. 2

Vabariigi aastapäeva tähistamiseks kutsuti ka mementolasi ja ei unustatud ära ka vabadussõdalasi, kuid riiklikult unustati jälle küüditatute ja poliitvangistuses olnute organisatsioonid. Nagu oleksid nad ikka veel amnesteeritud kurjategijad.

Vabariigi noored. (1995/Veeb/65) – Lk. 2

Fotod: Eesti Pildiarhiivist.

- Tartu linna VI Algkooli 1 kodutütarde rühm Willem Reimani ausamba juures. Kolga-Jaani, 1. juuni 1932.
- Grepp, K. Pildil Pärsamaa noorkotkaste rühm. Saaremaa, 1934.
- Tallinna linnapea A. Uuesson noorkotkastele kõnelemas.

Reiman, Willem
Uuesson, A.

Vabadusvõitleja läbi aastakümnete. (1995/Veeb/65) – Lk. 2

Mälestuskild vabadusvõitlejast Arnik Puhangust (ee. Amandus Puškov) tema abikaasa Eleonore Puhangult. Metsavendade grupi juht Läänemaal, võitles Narva rindel, arreteeriti 1949. aastal, vangiaastad Mordvas kuni aastani 1964.

Foto:

- Puhang, Arnik

Puškov, Amandus
Puhang, Eleonore

Zeiger, Juhan
Torgo,
Puškov, August

Josia, Udo

Vabariigi aastapäeva traditsioonides. (1995/Veeb/65) – Lk. 2
Tartu „Sini–Must–Valge“ traditsiooni kohaselt kogunesid kunagised koolinoored, vastupanuliikumises osalejad vabariigi aastapäeva tähistama. Kokku tuli koos pereliikmetega 37 inimest.

Liik, Ahto
Kurg, Ivar
Karlson, Heino
Tief, Otto
Soots, Margus
Uusma, Ülo
Laane, Elmut
Espenberg, Aime

Ojatalu, Ülo

EVSÜ üldkoosolek. (1995/Veeb/65) – Lk. 2
18. veebruaril kogunes „Sakala“ keskuse kammersaali üldkoosolekule 143 EVSÜ liiget. Päevakorras olid aruanded, juhtorganite valimised, põhikirja muutmised jm.

Illustratsioon:

- EVSÜ embleem.

Reinvalla, Guido
Vahar, Eugen
Laar, Mart
Adams, Jüri
Priks, Juhan

Ojatalu, Ülo

Arhiiv on täis saatusedokumente. (1995/Veeb/65) – Lk. 3
Intervjuu Eesti Riigiarhiivi Filiaali direktori Valdur Ohmanniga. Laieneb arhiiv ja laieneb ajaloolaste töö poolesajandilise okupatsiooni uurimisel.

Ohmann, Valdur
Tarto, Enn

Kurjategijate dokumente. (1995/Veeb/65) – Lk. 3

Ettekanne Kalju Oja kohta, kes oli arreteeritud 1941. Aastal. Talle oli kavandatud surmanuhtlus noorkotkana tegutsemise eest, kuid pääses surmaotsusest seetõttu, et läks laagris „kaduma“.

Illustratsioon:

- Teatis.

Potašin,
Zinurov,
Oja, Kalju
Toomingas, K.

Otsitakse andmeid. (1995/Veeb/65) – Lk. 3
EV poliitilise politsei ülema asetäitja hr. Margna kohta otsitakse andmeid.

Margna,
Arumäe, Kalle

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Oskar Uudeküll. (1995/Veeb/65) – Lk. 3
Elukäik: sündis 1909 aastal Järvamaal, enne sõda pühendas ennast ÜENÜ osakondade ja spordiseltside asutamisele, arreteerimine pärast sõda, vintsutused metsatööl ja vasekaevandustes. Koju tagasi sai aastal 1957. Tegeles sporditöö edendamisega Rapla rajoonis kuni 72. eluaastani, veel 8 aastat spordiveteranide koondise juhatuse esimehena.

Foto:

- Pildil Oskar Uudeküll Džezkazkani vangilaagri päevilt – 25. oktoobril 1954. aastal.

Luuletused:

Kõdunev hõbe. Džezkazkanis, 1953
Haiglas. Džezkazkanis, 1953
Päike aga seisatab pilvede taga. Džezkazkanis, 1953
Kaevandusse. Džezkazkanis, 1953

In memoriam. Rein Sepp. 23. 04. 1921 – 25. 01. 1995. (1995/Veeb/65) – Lk. 4
Eesti kultuurielu tabas ränk kaotus, sest suri skandinaavia ja germaani eeposte eestindaja.

Foto:

- Pildil Rein Sepp.

Sepp, Hendrik

Ojatalu, Ülo

Valimiseelsel ajal. (1995/Veeb/65) – Lk. 4
19. veebruaril kogunes üle poolesaja Tallinna mementolase oma ühenduse üldkoosolekule „Sakala“ keskuse kammersaali. Käsitleti Eesti arenguprobleeme, kuulati aruandeid, teemaks oli põhikirja muutmise (õigus esitada kandidaate RK ja omavalitsuste valimistel)

Varju, Peep
Kaber, Mirjam
Nurmis, Tiia
Kelam, Tunne

Otsa, Udo
Rosenberg, Isaak
Virkus, Henno
Estam, Jüri
Susi, Heli
Eenpalu, Anne
Joosep, Elmar
Eiskop, Eino
Kornel, Eenok
Pahapill, Meinhard
Jurss, Richard
Tipner, Feliks
Tarto, Enn

Berezin, Fjodor

Kõik nad surid ... 37 hispaanlase saatus. (1995/Veeb/65) – Lk. 4
Autori eluloo tutvustus ja järjejutuna katkend meenutustest, mis räägib Noriiskis hukkunud hispaanlastest. Näide, et terroririik hävitas inimesi ka kaugetest maadest. 1939. aastal peeti kinni kusagil NL piirivetel hispaania kaubaaurik, mille meeskonna moodustasid need 37 hispaanlast. Meeskond toodi Leningradi ja paigutati elama hotelli.

Foto: Tehtud Norilski fotoateljees, kodumaale saatis selle Enn Uibo 1954. aastal.

- Lama järve kaldal õitseb surmaputk ...

Uibo, Enn

25. märts 1949. (1995/Märts/66) – Lk. 1

Foto: Leppikson, Harald

- Lilled vanal vagunil märtsiküüditatute mälestuseks.

Kurjategijate dokumente. (1995/Märts/66) – Lk. 1

Täiesti salajane. NSVL Ministrite Nõukogu määrus, milles on materjalid Baltikumi vabariikidest väljasaatmise kohta ning NSVL siseministri käskkiri selle määruse täitmiseks.

Kozlov,
Petrovski,
Brovtšenko,
Petrov,
Došlov,
Stefanov,
Maslennikov,
Pjadõšev,
Klimenko,
Poljakov,
Kondratenko,

Bartašunas,
Egliti,
Resev,
Matevossov,
Ratušnõi,
Petrov,
Arkadjev,
Botškov,
Gornostajev,
Šijan,
Iškov,
Karmanov,
Rjasnõi, V. S.
Kruglov, S.

Traks, Eldor

Küüditamisest Eestis. (1995/Märts/66) – Lk. 2

Enamasti teatakse Eestis suurlüüditamisi 1941. ja 1949. aastal, aga küüditamine käis kogu aeg tasapisi juba 1940. aastast. 1958. aastal küüditati Siberisse usklikke koos perekondadega. Ette oli valmistatud ka suurlüüditamist 1950. aastal, aga seni ei ole teada, miks see ära jäeti.

Stalin,
Martin, Rein
Mäeots, Karl
Nigols, Kalju

Ojatalu, Ülo

Leinapäeval Tallinnas. (1995/Märts/66) – Lk. 2

Märtsiküüditamise päev algas kirikukellade helinaga. Mälestuskogunemine Tallinnas toimus leinava Linda kuju juures. Keskpäeval koguneti „Sakala“ keskuse kammersaali aktusele. Meeldejääv oli kontsert EKE inseneride meeskoorilt. Tundub, et Tallinnas puudutab leinapäev üksnes veel elus olevaid küüditatuid.

Eenpalu, Anne
Palmiste, Endel
Soone, Einar
Tarto, Enn
Kroll-Simmul, Tiiu
Rast, Aadu
Õispuu, Leo
Tamme, Saari
Tubin, Eduard
Eiskop, Eino

Foto:

- Nagu Groznõi tänavu, oli vene pommitajate märklauaks Tallinn 1944. aastal. Vaade purustatud Tallinnale pärast 9. märtsi terrorirünnakut.

Ojatalu, Ülo

Märtsiküüditamise dokumentidest. (1995/Märts/66) – Lk. 2

Ülevaade sellest, mis on tehtud, mis veel teha vaja 1949. a. küüditamisloo dokumenteerimisel. Siia maani on tegeldud küüditatute nimekirjadega, kuid asja teine pool on – kuidas moodustati nimekirjad ja kes seda tegid. Uurijate eesmärgiks pole kättemaks. Rahvas ei tohi unustada kuriteo ohvreid, aga igal kuriteol on ka süüdlased. Lõppema peab ühiskonda laostav karistamatuse sündroom.

Ruusmann, Ants

Piir, Enno

Laar, Mart

Traks, Eldor

Orav-Lauri, Maie

Mida ja kuidas söödi Siberis. (1995/Märts/66) – Lk. 3

Üks osa, alapealkirjaga „Toit ja toidunõud“, Maie Orav-Lauri käsikirjast „Elust ja olmest Siberis 1949 – 1956“.

Foto: Ritsu, Endel

- Kartulinoppijad Siberis Jelanka külas 1956. aastal. 1949. aasta märtsis Viljandimaalt küüditatud Magda Kägu oma poja Antsuga.

Kägu, Magda

Kägu, Ants

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Võido Rahula. (1995/Märts/66) – Lk. 3

Elukäik: Võido Rahula sündis 1940. aastal Järvamaal, kogu pere küüditati Krasnojarski kraisse, koju tagasi saadi 1956. aastal.

Foto:

- Pildil Võido Rahula.

Luuletused:

Alles siis ma tundsin valu ...

Kujutluste unes näen ...

Nüüd möödas kõik ... Kirja pandud Eestis, 1957. aastal.

Eestlaste numbrihaud Abezis. (1995/Märts/66) – Lk. 4

Komimaalt Abezi „Memoriaali“ esimehe Viktor Ložkini poolt saadetud nimekiri eestlastest, kes maetud Abezi. Vaenti, Tevetovitši ja Špungini kohta ei leidunud kaarti ERAF-i poliitiliselt vangistatute kartoteegis.

Ložkin, Viktor

Stepanov, Juri
Vaent, Julius
Tevetovitš, Mart
Špungin, Moissei
Jürgens, Hans
Kukk, Osvald
Kikkas, Jaan
Annus, Aksel
Põisaste, Karl
Tammepärg, Hermilda
Koger, Jaan
Laurberg, Otto
Norden, August
Pärnaste, Voldemar
Toonpere, Karl
Verder, Aleksander
Timolson, Karl
Keres, Karl
Kangur, Mihhail
Kütt, Richard
Kikas, Juhannes
Metsale, Aleksander
Pool, Elmar
Noorkõiv, Kapiton
Paabut, Juhannes
Teska, Ferdinand
Kobar, Oskar
Looveer, Otto
Lõhmussaar, Arnold
Lepp, Hugo
Mirme, Otto
Mägi, Oskar

Eesti rahvale, Eesti Vabariigi Riigikogule, Presidendile, Valitsusele, Eesti omavalitsutele, kõigile vabadustahtelistele inimestele kogu maailmas.
(1995/Märts/66) – Lk. 4

Eesti endised poliitvangid ja küüditatud on seisukohal, et eesti rahval ei ole 9. mail 1995. aastal põhjust rõõmupeoga tähistada fašistliku Saksamaaga peetud sõja lõppemise 50. aastapäeva.

Berezin, Fjodor

Kõik nad surid... 37 hispaanlase saatus. (1995/Märts/66) – Lk. 4

Algus „Mementos“ nr 65. Vahistatud hispaanlased elasid hotellis, saades Hispaania saatkonnalt täieliku ülalpidamise, taskuraha ja lubadusi, et neid saadetakse kodumaale esimesel võimalusel. Kui puhkes sõda, saadeti nad Kaug-Põhja, Norilski linna. Seal surid nad kõik üksteise järel. Nende suurim vaenlane oli 1943. a. alguse pakane.

Foto: Kadalipp, Lembit

- Vaade Nagornõi vangilaagrist – Norilskis – Schmidti mäele.

Meškauskas,

Kaarna, V.

Luuletus: (1995/Aprill/67) – Lk. 1

Tõde vannub valevannet ... 1995.

Illustratsioon:

- Viljar Ansko avaldamata karikatuur 1973. aastast.

Ojatalu, Ülo

Valimised läbi. Parlament ja valitsus paigal. (1995/Aprill/67) – Lk. 1

Parem- või vasakpoolsed, tänased ja endised, edu- või tagurmeelsed, valimistel võitnud või kaotanud – kõigil on põhjust mõelda: kuidas peab Eesti riigis elama? Pärast ja enne valimisi. Murettekitav on fakt, et Riigikogus on 65 endist NLKP liiget.

Veering, Uno

Riives, Merike

Okupatsiooni põlistamise monument Tõnismäele? Avalik kiri Tallinna Linnavalitsusele. (1995/Aprill/67) – Lk. 1

Kirjas avaldatakse selgesõnaliselt arvamust pronksõduri mälestussamba ja selle rekonstrueerimise kohta. Tallinna Linnavalitsusel oleks viimane aeg mõttetu raharaiskamise ja nii surnute kui ka elavate mõnitamine Tõnismäel seisma panna.

Roos, E.

Alas, E.

Okas, J.

Lõokese, M.

Olep, J.

Varik, M.

„Memento“ Liidu eestseisuse koosoleku protokoll. (1995/Aprill/67) – Lk. 2

Käsitlusel olid: 9. mai tähistamine ja sellekohane pöördumine, poliitiline olukord pärast valimisi, teavet OSCE seminarilt Varssavis ja „Memento“ rahalisest seisust. Koosolek toimus 11. aprillil Tallinnas.

Eenpalu, Anne

Varju, Peep

Õispuu, Leo

Ojatalu, Ülo

Jalakas, Heino

Saarva, Inga

Säästla, Uno
Oll, Aadu
Sarv, Enn
Palmiste, E.
Tarto, Enn

Ehasalu, Viljo

Koos olid hallipäised sõjamehed. (1995/Aprill/67) – Lk. 2

8. aprillil tulid korralisele üldkoosolekule Eesti Vabadusvõitlejate Tallinna Ühenduse liikmed. Koos oli üle kuue ja poolesaja liikme, et vastu võtta uus põhikiri ja valida uus volikogu.

Tupp, Enn
Tarto, Enn
Kroll-Simmul, Tiiu
Arro, Hendrik
Annus, Arnold
Saarepera, Arvo
Anton, Lembit
Kerde, Heino
Puusaag, Erich

Ella Rajari – 80 (1995/Aprill/67) – Lk. 2

23. aprillil sai Viru–Nigula lähedal kodutalus 80-aastaseks Lääne-Virumaa rahvakultuuri ja muinsuskaitse liikumise üks tugisambaid Ella Rajari (sünd. Naaskel)

Rajari, Ella
Naaskel, Ella
Rajari, Eduard

Ojatalu, Ülo

Vaim ei alistunud. (1995/Aprill/67) – Lk. 2

Tutvustatakse Enn Uibot ja tema raamatut „Testament“, mis on „Memento“ luuleraamatusarja 6. raamat. Testament sellepärast, et see on võitluslugu, lugu alistamatust vaimust. E. Uibo on üks eestiaegsetest inimestest – üks neist, kes käisid koolis ja kujunesid isiksusteks enne kannatuste poolsajandit.

Illustratsioon:

- Raamatu ümbrispaberi kujundus.

Uibo, Enn

Kurjategijate dokumente. (1995/Aprill/67) – Lk. 2

Tutvustatakse NSVL ÜN Presiidiumi seadlust 26. novembrist 1948. aastast. Lisatud on toimetusepoolne kommentaar, mis ütleb, et asumiselt põgenemise eest karistamine 20-aastase sunnitööga on etnotsiidi ja rassismi ilming.

Sõelsepp, Venda

Nimi ei riku meest. (1995/Aprill/67) – Lk. 3

Loos selgub, et Huikin on Huikin ja mitte Ivanov, millest nooremleitnant ei taha kuidagi aru saada.

Illustratsioon: Grebennikov, Viktor joonistus ajakirjast „Nauka i žizn“, nr. 8, 1990. a.

- Karabaš, 1949. Vangilaagri ülem major A. Durakov. Oli sageli purjus ning kogu tee kemmergust staabini üritas püksiauku kinni nõõpida., ei suutnud aga tabada nõõbiga nõõpauku.

Huikin,

Buhhalter, Vitja

Durakov, A.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Teet Kallas. (1995/Aprill/67) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1943. aastal Tallinnas, arreteeriti 1969. aastal, süüdistatuna koguni kahe paragrahvi alusel. Kokku võttis see tema elust terve aasta.

Foto:

- Pildil Teet Kallas 1970. aastast.

Illustratsioon:

- Teet Kallase autožarž.

Luuletused:

Mees timmis end kõvasti vinti ja ... 1969

Ei midagi uut ... 1969

Eile tuiskas ja keerutas lund ... 1969

Ajastu hirmud. 1970

Aprilli astun jõulisel sammul ... 1972

Öö tulemine. 1970

Rootsi, Gunvor

Mida kõike tuli teha, et ellu jääda. Naljakamaid seiku Venemaa elust. (1995/Aprill/67) – Lk. 4

Järjejutuna hakatakse avaldama 1941. aastal Kirovi obastisse küüditatud Gunvor Rootsi mälestusi Siberi-aastate muredest ja sealolemise lõbusamatest päevadest. Tegeldi kitsede ja soku kasvatamisega, kaardipaneku ja kartulite varastamisega.

Luuletused:

Lugu targast sokust.

Kui keel polnud selge veel ...

Fotod:

- Gunvor Rootsi ema Johanna-Cornelia Teose ühe pere toiduandjaga Polois (1948?) aastal.

- Gunvor-Tanja Teose (praegu Roots) – küüditatud rahvavaenlane, turbatööline ja kitsekasvataja, nõid ja kaardipanija, kartulivaras ja klubijuhataja – Siberis umbes 1954. aastal.
- Eesti noored Poloi turbarabas umbes 1947. aastal, keskel – Gunvor Teose (Rootsi).

Teose, Johanna-Cornelia

Ojatalu, Ülo

Pärast 9. maid 1995. (1995/Mai/68) – Lk. 1

9. mai näitas suure enamiku mitte-eestlaste leppimust Eesti vabariigiga. Tšetšeenia iseseisvusest.

Stalin,

Ojatalu, Ülo

Eesti teises maailmasõjas. (1995/Mai/68) – Lk. 1

Sellise nimega rahvusvahelise konverentsi korraldasid 8. mail Jaan Tõnissoni Instituut, EASS ja EV Välisministeerium. Konverents oli sammuke akadeemilise uurimise suunas, nüüd, kus ka Euroopa on lõppeva sajandi ajalugu ümber hindamas ja arhiividki avanenud. Tallinna Linnaarhiivis avati dokumentidenäitus „Eesti maa ja rahvas II Maailmasõjas”.

Tõnisson, Jaan

Sinijärv, Riivo

Öövel, Andrus

Walter, Hannes

Õun, Mati

Nõmm, Toe

Raidla, Olev

Pillak, Peep

Rebas, Hain

Albrecht, Christian

Lukkar, Matti

Helme, Rein

Allik, Jaak

Foto: Kadalipp, Lembit (1995/Mai/68) – Lk. 1

- Saksa sõjaväes langenute kalmistu Viljandis rüüstati juba 1944. aasta sügisel. Viljandi Muinsuskaitse Ühenduse algatusel see taastati ja avati taas 5. septembril 1993. a.

Tähelepanu! (1995/Mai/68) – Lk. 1

Eelteated EEP kokkutuleku ja EÕRL „Memento” eestseisuse koosoleku toimumise kohta.

Pihlak, Jaak

Langenud leiavad rahupaiga. (1995/Mai/68) – Lk. 2

Viljandi Kangelaskalmistule on maetud ligi 680 langenud saksa sõjameest ning sealhulgas mitmed eestlased. 1944. aastal hävitati kõik kalmutähed. Taastama hakati seda kalmu 1990. aastal ning 1993. aastal avati taastatud memoriaalkompleks, mis on üks kauneim paik Viljandis.

Walter, Hannes
Raudla, Heiki
Kleist, Peter
Weber, Hans-Otto

Fotod: Kadalipp, Lembit

- [Saksa sõjaväelase isikutunnus.
- Kalmu juures.
- Leinatalitus kalmutähiste juures.]

In memoriam. Magda Univer. (1995/Mai/68) – Lk. 2

Järhüüe andekale ja paljukannatanud inimesele. Sündis 1910. aastal Haapsalus. Koos abikaasaga olid šenillriide tootmise pioneerid Eestis. Väikeettevõtte natsionaliseeriti ja M. Univer küüditati Siberisse. 1946. aastal põgenes ta sealt kodumaale ja varajas end 11 aastat. Varjumisaastate elatusallikaks jäi käsitöö - hingetoeks sai luuletamine.

Foto:

- Pildil Magda Univer.

Luuletus:

Ükskord kodumaa mind rüütab ...1973.

Univer, Magda
Juurikson, Magda
Univer, Heino

Ojatalu, Ülo

Aruanne jätkub. (1995/Mai/68) – Lk. 2

Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riikliku Komisjoni väljandena on ilmunud 3. vihik. Jaak Kangilaski ja Ene Lamp on koostanud ülevaate „Eesti kunstielu ja okupatsioonide repressiivpoliitika“.

Illustratsioon:

- Väljaande kaanekujundus.

Kangilaski, Jaak
Lamp, Ene

Kallikorm, Benita

Vanglas sünnitanud, vanglas sündinud. Emadepäevaks. (1995/Mai/68) – Lk. 3

Väljavõtte Haapsalust pärit B. Kallikormi kirjast saatusekaaslasele E. Rajarile. Juttu on noore ema vintsutustest nõukogude julgeoleku repressiivasutustes.

Koitla, Lea
Koitla, Tiiu
Bekker, Ellen

Bekker, Toomas
Kornel, Alma
Kornel, Koit
Kanavalov,
Kaljuvee, Lilli
Prints, Aino
Suurorg, Tiiu
Kallikorm, Mare
Irval,
Tui, Amanda
Tui, Tõnu
Hallika, Pärja
Hallika, Koit
Naaskel, Ella
Rajari, Ella
Naaskel, Ants
Siidirätsep, Alide
Puu-Rebas, Astrid

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Eha Ruuben. (1995/Mai/68) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1925. aastal Virumaal, 19-aastaselt sai metsanormi täites luupõletiku ning invaliidistus, sõja-järgsel aastail abistas metsavendi, õed saadeti vangilaagritesse, vend langes metsavennana. E. Ruuben varjas end pikki aastaid võimude eest.

Foto:

- Pildil Eha Ruuben.

Luuletused:

Tähtedest üle siin ahastus tõusnud ... Oonurme metsas 1950. aasta 31. jaanuaril hukkunud sõprade mälestuseks. 5. juulil 1994.

On sul meeles ammumöödunud õhtu ... 1990. a. märts

Ruuben, Heldi

Ruuben, Helju

Ruuben, Ants

Rootsi, Gunvor

Mida kõike tuli teha, et ellu jääda. Naljakamaid seiku Venemaa-elust. (1995/Mai/68) – Lk. 4

Järjejutu algus „Memento“ nr. 67.

Autori mälestused Siberis elatud ajast, külaskäigust Eestisse, tegutsemisest klubijuhatajana.

Luuletus:

Kes võinuks uskuda.

Fotod:

- Gunvor Teose (Rootsi) Siberiaastatel.
- Gunvor Teose ema ja kasuisaga Kirovi oblastis Polois 1951. aastal. Isa August Teose – kõrgharidusega jurist, EV Kaubanduskomitee esimees, arreteeriti 14. juunil 1941. a. 1951. a. vabanes ta lahtist tuberkuloosi põdevana Sorõgino vanglast asumisele pere küüditamiskohta. Paar kuud hiljem ta suri seal. Ema Johanna-Cornelia küüditati koos tütrega 14. juunil 1941. a. Vabanes 1956. aastal, mõni kuu tütrest hiljem.
- Gunvor Teose oma ema ja Hilda Sergo`ga kitsepere järelkasvu hellitamas – Polois sõja lõpuaastail.

Teose, Gunvor

Teose, August

Teose, Johanna-Cornelia

Sergo, Hilda

14. juuni 1995. Üldrahvalik leinapäev. Kuusalus. (1995/Juuni/69) – Lk. 1

Kuusalus avati 14. juunil küüditatute mälestusmärgi kõrval mälestusmärk „Okupatsiooni ohvritele 1940 – 1944”. Mälestussamba rajamise initsiaatoriks oli ÕVRÜ „Memento” Kuusalu osakonna juhataja Hans Poom. Leinapäeva tähistamisel oli palju rahvast nii linnast kui maalt. Kohal olid meedia esindajad.

Foto: Salupuu, Vambola

- [Pildil mälestusmärk „Okupatsiooni ohvritele 1940 – 1944”.]

Poom, Hans

Krönström, Margit

Pulga, Heinar

Kirsti, Urmas

Oviir, Madis

Niilo, Tiit

Jalakas, Heino

Palmiste, Endel

Oll, Aadu

Rast, Aadu

Randoja, Maret

Usin, Astrid

Ansko, Viljar

Üldrahvalikul leinapäeval Tallinnas. (1995/Juuni/69) – Lk. 1 ja 3

14. juuni õhtul kogunes traditsioonilise paika Linda mälestuskivi juurde sadakond inimest. President L. Meri oli pärja mälestussambale asetanud juba varem. Peeti kõnesid. Hiljem koguneti Piiskopi tänava ruumidesse ning arutati päevaprobleeme.

Meri, Lennart

Vähi, Tiit

Õispuu, Leo

Rent, Jüri

Perents, Peeter
Tarto, Enn
Kelam, Tunne
Estam, Jüri
Vahermaa, Hillar
Karus, Heino
Tipner, Õie
Heinig, Viive
Varju, Peep
Oll, Aadu
Budginaite, Birute
Puusaag, Erich
Ellmann, A.
Talve, G.
Kornel, Eenok
Savisaar,
Lehtrand, J.
Kaber, Mirjam
Jurss, Richard

Ojatalu, Ülo

Nad võitlesid Eesti Vabariigi eest. (1995/Juuni/69) – Lk. 2

XX Vabadusristi päeva tähistamisele Viljandis 30. juunil kogunes 15 Vabadussõjas osalenut - kokku rahvast poolesaja ringis. Mõtteid EV saatusepäevade tähistamisest.

Illustratsioon:

- XX Vabadusristi päeva sümboolika.

Seeder, Heli-Valdor
Vähi, Tiit
Aru, Peep
Rent, Harry
Talvi, Ahto
Raus, Jüri
Voika, Enn
Reinsalu, Leonhard
Telliskivi, Robert

Kurjategijate dokumente. Ainult teenistuslikuks kasutamiseks. (1995/Juuni/69) – Lk. 2

Direktiiv sotsiaalselt võõra elemendi väljasaatmiseks Balti vabariikidest, Lääne-Ukrainast, Lääne-Valgevenest ja Moldaaviast. Tuuakse ära väljasaatmisele kuuluvate isikute kategooriad.

Kaup, Erich
Serov,

Ojatalu, Ülo

Eesti rahva esimene kannatuste aasta ja selle uurimine vabanemisajal.
(1995/Juuni/69) – Lk. 2

Kevadtalvel ilmus koguteose „Eesti rahva kannatuste aasta” uustrükk tänu pr. Tiiu Kroll-Simmulile ja teistele Austraalia eestlastele. Esikteos ilmus 1943. a. saksa okupatsiooni tingimustes. Teos mahutab 1,5 aastaga kogutu ja mõtestatu. Raamatu koostamisel lähtuti konspiratiivsusest ja anonüümsusest, mis ei takistanud kokku panemast teost, mida ületavat Eestis seni pole ilmunud. Tänapäevaks on teine, aastakümneid kestnud okupatsioon rahva vaimsusest välja kiskunud nii suure osa, et selle taastamine võtab veel palju aega.

Foto:

- Pildil foto raamatust: L. Lumiste, K. Ristikivi jt. „Meie kodumaa” Stockholm, 1963.

Kaugver,
Valton,
Kiik,
Viitar,
Ausmaa,
Traks,
Mänd,
Piir, Enno
Pinn, Voldemar
Levala, Leo
Laar, Mart
Salo, Vello
Lindmäe, Herbert
Joosep, Elmar
Kroll-Simmul, Tiiu
Ristikivi, K.
Lumiste, L.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Irja Sild. (1995/Juuni/69) – Lk. 3

Elukäik: Sündis 1924. aastal Tartus, küüditati Siberisse 1941. aastal, abiellus saatusekaaslase Kaupo Kain`iga, sündisid tütar ja poeg, kodumaale sai pere 1957. aastal. Luuletamise ja maalimise kõrval on teda köitnud ka reisimine ja matkamine.

Foto:

- Pildil Irja Sild.

Illustratsioon:

- Sild Irja värvipliatsijoonistus oma elamiskohast Siberis Tomski oblastis: Villa „Valge öö” ehk „Onnike jõe kaldal”. Selles onnis elasid 17 inimest.

Luuletused:

Päev taigas. Märts, 1947.

Kujutus.

Onnike jõe kaldal. Detsember, 1945.

Kain, Kaupo

Krupskaja, N.

Haljaste, Albert

Haljaste, Osvald

Puu, Astrid

Puu, Lilian

Lensin, Härta

Lensin, Andres

Lensin, Vilma

Sild, Lucie

Tshuna, Henriette

Leik, Vivo

Leik, Heiki

Leik, Allan

Ojatalu, Ülo

Raamat valu värvist. (1995/Juuni/69) – Lk. 4

Eldor Traks on välja andnud oma saatuseloo II köite - „Valu värv on punane”.

Illustratsioon:

- Pildil raamatu kaas.

Traks, Eldor

Puu, Astrid

„Määratud väljasaatmisele...” (1995/Juuni/69) – Lk. 4

Algus „Memento” nr. 57. Meenutused ajani, mil A. Puu 1947. aastal 21-aastase neiuna Siberist alaealiste amnestia alusel kodumaale pääses. Sellega polnud vintsutused veel lõppenud. 1948. aasta novembris algas taas vangi elu ja väljasaatmine.

Fotod:

- Astrid (Puu) Rebas(t?) taas Siberis
- Selle loo autor oma teisel Siberi perioodil umbes 1955. aastal

[Puu], Anne

Vilde,

Rebas,

Kukk,

Rebas, Maritta

Lüidig, Erna

Lüidig, Kalev

Vasterpea, Elviine
Kass, Johannes
Tõnisson, Asta
Kull, Aita
Kull, Leili
Puskar, Linda
Kuljeva, Niina
Kostritškina, Olga
Väinonen, Jevdokia
Lippert, Linda
Jakimov, Georg
Lippert, Avo
Turtšeninov,
Fedortšenko,
Lukaš,

Ojatalu, Ülo

Eesti endiste poliitvangide V kokkutulek Rakkes. (1995/Juuli/70) – Lk. 1
Rakke Linnamäele tulid kokku 29. juulil veerandtuhat endist poliitvangi. Olulisim teema ettekannetes ja sõnavõttudes oli tänase Eesti poliitika arengud ja eetika Eesti ühiskonnas.

Fotod: Ansko, Viljar

- [Rakke Linnamäel.
- Kõneleb EEPL esimees J. Pertmann.
- Esireas vasakul Ülo ja Aili Jõgi , teises reas vasakul Elmut Laane, Enn Sarv ...]

Eenmaa, Ain
Oll, Aadu
Jurss, Richard
Niklus, Mart
Pertmann, Jüri
Sula, Arnold
Napsepp, Robert
Palmiste, Endel
Õispuu, Leo
Laane, Elmut
Noor, Heino
Veiserik, Artur
Kangru, Leonid
Rast, Aadu
Keasy, William
Traks, Eldor
Ploompuu, Guido

Abel, Harry

Sirged read. Vabadusvõitlejate kokkutulek Elvas. (1995/Juuli/70) – Lk. 2
8. juulil toimus Elvas Eesti Vabadusvõitlejate kokkutulek. Selle kokkutulekuga tähistati Teise Maailmasõja lõpu 50. aastapäeva. Avaldati arvamust, et lepituse monumendi püstitamine Tõnismäele oleks tobedus ning mingi pidulik leppimise deklaratsioon ei tule kõne alla. Juttu saab tulla vaid andestamisest.

Foto: [Abel, Harry]

- [Lippude all suundus endiste vabadusvõitlejate kolonn Elva lauluväljakule.]

Einseln, Aleksander

Räst, Hudo

Saar, Aldur

Tammur, Harald

Laar, Mart

Kert, Johannes

Augsberger

Rebane,

Riipalu,

Maitla,

Ojatalu, Ülo

Õpilasvabadusvõitlejate üldkoosolek teist korda Rakkes. (1995/Juuli/70) – Lk. 2
Kuulati aruandeid tehtud tööst ja keskne jututeema oli „Aljoša” ümber paigaldamine. Arutelu all oli, millises organisatsioonis osalüleks hakata, kas EEPL-s või EVVL-s.

Illustratsioon:

- Endiste Õpilasvabadusvõitlejate Liidu embleem.

Peets, Gustav

Josia, Udo

Espenberg, Aime

Jurss, Richard

40 aastat ülestõusust Vorkutas. (1995/Juuli/70) – Lk. 2
Ettekanne R. Jursilt EEPL kokkutulekul. Meenutatakse „Vorkutugoli” piirkonna 8. ja 29. kaevanduse juures asunud vangilaagrite sündmusi. Läbielatud sündmusi ja ülekohut ei tohi kunagi unustada.

Stalin,

Klassen, Jüri

Rudenko,

Maslennikov,

Ohakas, Jüri

Linnuke, Lembit

Kukk, Karl

Maasikmäe,

Puu-Rebas, Astrid

„Määratud väljasaatmisele...“ (1995/Juuli/70) – Lk. 3

Algus „Mementos“ nr. 57.

Meenutused tapisõidust koos väikese tütreaga Siberisse. Elamine ja töötamine seal kuni 1958. aastani.

Foto:

- Novo-Kuskovo haigla personal. Vasakult kolmas Astrid Puu.

Daniel, Ilme

Lepp, Taima

Arrak-Lepp, Helgi

Sepp, Alma

Kotšneva, Frieda

Pedel, Holda

Henno, Linda

Henno, Urve

Hansen, Helmi

Ritso, Hans

Beirach,

Hahutkin,

Tibbing,

Merede,

Raja, Liis

Raja, Reet

Raja, Enn

Soots, A.

Pool, Ain

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Valdur Ohakas. (1995/Juuli/70) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1925. aastal Tallinnas, teenis saksa sõjaväes, õppis Tartu Kunstiinstituudis, arreteeriti 1949. aastal, sunniaastad möödusid Džezkazgani vasekaevandustes, laagrist vabanes 1956. aastal.

Foto:

- Pildil Valdur Ohakas.

Luuletused:

*Poolpime, pikk laudale sarnane ruum ...*Džezkazganis, 1951

*Ma seisin öös ...*Džezkazganis, 1953

Oskarile. O. Uudeküllile, Džezkazganis, 15. 02. 1954

*Kui kunagi Parnassil ...*Takjas. Džezkazganis, nov. 1955

Raba. Džezkazganis, 1955

Sooster, Ülo
Uudeküll, Oskar
Kannik, Valter
Hunt, Enn
Tammur, Harald

Ojatalu, Ülo

Aruanne Eesti arstkonna kaotusest. (1995/Juuli/70) – Lk. 4

Ilmunud on ORPURK-i sarja 4. vihik: dr.Helbe Merila–Lattiku „Eesti arstkond ja okupatsioonid”.

Kaante vahele on saanud sarja mahukaim kokkuvõte - arstkonna kaotustest okupatsioonide vältel.

Illustratsioon:

- Raamatu „Eesti arstkond ja okupatsioonid“ kaanekujundus.

Eichfuss, Ferdinand
Merila-Lattik, Helbe

Pajupuu, Kalju

Spask - GULAGi invakeskus. (1995/Juuli/70) – Lk. 4

Lühike autori eluloo tutvustus. Meenutused GULAGi invakeskusest, mis loodi 1948. aastal

Karagandast lähistele Spasski vanasse vasekaevandusse. Siia koondati väljapraagitud tööjõud ja täiesti töövõimetud inividid.

Foto: Põllumaa, Rein

- Pildil loo autor vangilaagri päevil (u. 1954. a.?)
- Vangid Spasski laagrikompleksi territooriumil.

Hunt, Harald

Kaarna, V.

Mõeldes Saaremaalt küüditatuile. (1995/Aug/71) – Lk. 1

Luuletus: August, 1995

Foto: Viiding, Endel

- Saaremaal toimus 1941. a. kaks suurküüditamist: 14. juunil ja 1. juulil. Mälestusmärk Roomassaares tähistabki teist küüditamist, mis pandi toime ainult Saare- ja Muhumaal.

Ojatalu, Ülo

Esimesed sammud rahvuslaste liitumiseks. (1995/Aug/71) – Lk. 1

23. august, MRP aastapäev, on rahvuslastele saanud ohu ja vastupanu sümboliks. Toimus kogunemine Hirvepargis, kus toetati kõigi rahvuslike jõudude ühinemist.

Rüütel, Arnold
Meri, Lennart

Oli, Aadu

Aadu Olii sõnavõtt Hirvepargis 23. 08. 1995. (1995/Aug/71) – Lk. 1

Võitlus Eesti riigi ja rahva püsijäämise eest ei ole veel kaugeltki lõppenud ja võidetud.

Kozõrev,

Lenin,

Täname Eesti rahvuslaste kogu Kanadas. (1995/Aug/71) – Lk. 1

Eesti Rahvuslaste Kogu Kanadas toetas „Memento” väljaandmist 500 Kanada dollariga.

Suurküüditamised Saaremaal. (1995/Aug/71) – Lk. 2

Saaremaal juunis-juulis toimunud suurküüditamiste kokkuvõtte on kirja pannud J. Vessik.

Juuliküüditamine toimus V. Riisi otsesel eestvedamisel. Tutvustav elulookäik kirjutise autori kohta. A.

Viili mälestused 1949. aasta küüditamisest.

Foto: Viiding, Endel

- Mälestusmärk kõigile neile Saare- ja Muhumaalt represseeritutele, kes koju tagasi ei jõudnud, avati Kudjape surnuaial 14. juunil 1991. aastal. Monumendi autorid on A. Kapsta ja Mai Mägi, arhitekt A. Murdmaa. Töö teostajaks oli põhiliselt Mart Mägi. Rahaabi mälestusmärgi rajamiseks sai „Memento” maavalitsuselt ja maavolikogult, Eesti Kultuurifondilt ja hulgalt annetajatelt. „Saare Dolomiit” kinkis plaadid aluse jaoks, mille ehitas firma „Lääne”, teede ja muruplatsi eest kandis hoolt Kommunaalteenuste Kombinaat.
- Repro Saaremaa kunstniku Paul Aava graafilisest teosest, millel ta on kujutanud oma isa arreteerimist.

Riis, Vassili

Mets, Johannes

Ligi, Herbert

Õispuu, Leo

Joosep, Elmar

Arjut, Lehte

Schneider,

Liiv-Kuut, Jüri

Viil, Amanda

Jürisalu,

Kopli,

Torn,

Tõntsu,

Kaju, Juta

Kapsta, Aino

Mägi, Mai

Murdma, Allan

Mägi, Mart

Aav, Paul

Mänd, A.

Vessik, Juta

„Memento” Saare- ja Muhumaa Ühendusest. (1995/Aug/71) – Lk. 3

Ülevaade mementolaste tegemistest ja organiseerumisest Saaremaal ja Muhumaal. Kүүditatute mälestuspäeva tähistati Kuressaares esmakordselt 25. märtsil 1989. aastal. Aktiivne mälestusmärkide organiseerija oli E. Süld. Mälestusmärgid paigaldati tema eestvõtmisel Jaagurahu sadamasse, Kudjape surnuaeda, Roomassaare sadamasse, taastati Vabadussammas Valjalas.

Fotod: Viiding, Endel

- Saare- ja Muhumaa „Memento” esimehel Rein Väli'l on pensionini veel tükk aega, järjest vähem jääb tal jõudu ühiskondlikuks tegevuseks.
- Vabadussõja mälestussamba Valjalas taastas „Memento” Saare- ja Muhumaa Ühenduse eestvõttel 1993. aastal TTK „Dolokivi”. Arhitekt A. Mänd. Taastamistööd organiseeris E. Süld. Rahalist toetust saadi ka välissaarlastelt Kanadas.

Suurtee, Uudo

Lomp, Aasa

Kööp, Rein

Heinla, Haljand

Hirss, Urve

Kivi, Aino

Metsäär, Maire

Maltis, Taimi

Rattur, Sulev

Salumaa, Asta

Sepp, Aino

Süld, Elmar

Pildre, Saima

Tiik, Lore

Truu, Maire

Viil, Harri

Väli, Rein

Õunpuu, Peeter

Reinsoo,

Laumets, Laine

Kadarik,

Väli, Urve

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Lembi Saksakulm. (1995/Aug/71) – Lk. 3

Elukäik: invaliidsus lapsepõlves, varjumine kүүditamise eest 1949, karistust selle eest kandmas Kaug-Idas, vabanemine ja tagasipääs Saaremaale, töö ja elu pensionipõlveni.

Foto:

- Lembi Saksakulm pärast vabanemist ja Eestisse jõudmist.

Luuletused:

Enne võib ...Kevad 1949

Saagide ühtlane sahin. 1951. aasta jõuluõhtul Siberis metsatööl.

Lember, Lembi

Saksakulm, Lembi

Lember, Aleksander

Komimaa Kunstnike Liidu liige. (1995/Aug/71) – Lk. 4

Lühike ülevaade Hermann Heinlast, Kodino ja Inta laagrites karistust kandnud kunstnikust, kes peab praegu pensionipõlve Muhumaal, oma sünnikodu lähedal.

Fotod:

- H. Heinla oma ateljees Inta vangilaagris.
- H. Heinla oma tööde juures Komi kunstide ülevaatenäitusel.
- H. Heinla foto maastikust kahvatu polaarpäikese all.
- H. Heinla joonistus Inta tehismaastikust
- H. Heinla pensionipõlves.

Piir, Enno

Heinla, Hermann

Pihlapuu, Aaro

Hint, Johannes

Kes mäletab Henno Tammartit? (1995/Aug/71) – Lk. 4

Varem ilmunud autori eluloole mõned täpsustavad kuupäevad. Palutakse saata mälestusi Henno Tammarti kohta.

Foto:

- Vangifotod Henno Tammartist.

Tammart, Henno

Perro, Heinrich

Kuus, J.

Perro, Jaan

Perro, Priidu

Perro, Leen

Ansko, Viljar

Ülemaailmne kommunismiohvrite mälestusmärk. (1995/Sept/72) – Lk. 1

USA pealinnas algab kommunismiohvrite memoriaali rajamine. Kuid Tallinnas, kus ohvrite arvu võib hinnata Eesti omavalitsustest suurimaks, pole linnavõimudel mälestusmärgile mõtlemistki.

Foto: Salupuu, Vambola

- Eesti Eduerakonna algatusel paigutati 25. märtsil 1994. aastal Kaarli puiestee algusesse väike mälestuskivi meelde tuletamaks monumendi puudumist.

Reagan, Ronald

Johannes Paulus II

Solzenitsõn, Aleksandr

Sahharov, Andrei

Dobriansky, Lev

Brzezinsky, Zbigniew

Globe, Paul

Bonner, Jelena

Meri, Lennart

Ojatalu, Ülo

Üks tähis ajavoolus. (1995/Sept/72) – Lk. 1

Tallinnas toimus 13. ja 14. septembril ÜEKN istung. Oma 40.aastase tegevuse kestel sai see organisatsioon esmakordselt kokku tulla taasiseseisvunud Eestis. Seati uued tegevussuunad liikmesühendustele; Eesti tutvustamine maailmale ja EV arengule kaasaaitamine.

Palmiste, Endel

Oll, Aadu

Arvola, Jaan

Jurss, Richard

Virkus, Virve

Talve, Gerda

Õispuu, Leo

Vähi, Tiit

Laar, Mart

Kelam, Tunne

Rüütel, Arnold

Endre, Sirje

Jaakson, Ernst

Uudeküll, Endel

Volikogu koosolek külalistega. (1995/Sept/72) – Lk. 2

Endiste Poliitvangide Tallinna ja Loode-Eesti Ühingu volikogu korraline koosolek peeti 16. septembril Tallinnas. Koosolekul osalesid külalised – EVÜK esimees A. Jurs ja ERSP esimees T. Kelam. Anti ülevaade juhatuse tegevusest. Endiselt on päevakorral võitlus Tõnismäe monumendi ümber.

Jurs, August

Kelam, Tunne

Kivimäe, Johannes

Jurss, Richard

Heine, Eerik

Kuusk, Endel
Noor, Heino
Pertmann, Jüri
Pirk, Elvi
Möttus, Kristjan

Kärp, Peep

Intervjuu admiral Pitkaga. (1995/Sept/72) – Lk. 2

Lugu kohtumisest admiral Pitkaga 1944. aasta suvel „Virumaa Teataja” ajakirjanikult. Seni on lahendamata admiral Pitka kadumislugu, kui tema formeeritud pataljon purustati Kose-Ristil.

Foto: Eesti Pildiarhiivist.

- Eruadmiral Johan Pitka (tsiviilriietuses) külaskäigul 20. SS grenaderidiviisi tagavarapataljonis 12. augustil 1944. a. Tema kõrval vasakul diviisiülem brigadenführer Ausberger.

Pinn, Voldemar
Pitka, Johan
Rebane,
Laamann,
Vaska,
Tõlpus, K.
Augsberger,

Ojatalu, Ülo

Kurjategijate dokumente. Toimik nr. 00114. (1995/Sept/72) – Lk. 2

Tutvustatakse kohtuistungi protokoll. See dokument näitab, et veel pärast sõja lõppu osales Eesti Laskurkorpus Nõukogude Armee osana Eestis läbiviidavas terrorismis. Toimetuse kommentaar.

Illustratsioon:

- Kohtuistungi protokoll.

Strazd,
Sepp,
Vask,
Danilov,
Sard, Erik
Põld, Edgar
Ruud, Guido
Allas, Väino
Nurm, Leino
Grau, Albert
Rikkas, Kuno
Tikerpuu, Made
Sokolov, Ludvig
Sullakatko, Karl

Sard, Viktor
Sard, Astrid
Sullakatko, Õie
Kiviloo, Enn

Birkan, Tiit

Kirjad Siberist Siberisse. (1995/Sept/72) – Lk. 3

Avaldatud on paar kirja, mille on kirjutanud 14-aastane T. Birkan 1953. aastal Krasnojarski kraist oma emale Magadani oblasti vangilaagrisse.

Foto:

- Pildil autor küüditatud koolipoisina Siberis.

Illustratsioon:

- [Kiri Tšulõmist.]

Traks, Eldor

Kohtumine kambrikaaslasega. (1995/Sept/72) – Lk. 3

Mälestus kohtumisest K. Soon'ega Rakvere vanglapäevilt ja Vorkuta 40. laagris. Seal oli grupp eesti vange valinud tööst keeldumise tee ning neid veeti ühest vanglast teise.

Foto:

- Pildil endine poliitvang Karl Soon.

[Ansko; Viljar]

Laagriluule veerud. Tarmo Urb. (1995/Sept/72) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1952. aastal Tallinnas, abielludes itaallannaga taotles tagajärjetult luba emigreerumiseks, 1982. aastal peeti kinni piirivalve poolt süüdistatuna piiriületamiskatses. 1988. aastal jäi ta Soome ning pages sealt USA-sse.

Foto:

- Pildil Tarmo Urb 1982. aasta uurimistoimikust.

Luuletused:

Petrozavodsk; 19 1982.

Mis teha ... 1984

Valuvaluvalu ... 1985

Eestlane olen. 1985

Patareis. 1985.

Urb, Tarmo
Väärtnõu, Vello
Kruus, O.

Ojatalu, Ülo

Veel üks saatuseraamat. (1995/Sept/72) – Lk. 4

Tutvustatakse J. Elleni dokumentaalraamatu „Kuhu kõik nad jäid?” 2. köidet. See pole ajalooraamat sõna otseses mõttes, siin on ränga saatusega inimeste mälestused ning on kasutatud on KGB-toimikuid.

Illustratsioon:

- Raamatu „Kuhu kõik nad jäid?” kaanekujundus.

Ellen, Jaan

Pajupuu, Kalju

Spassk – GULAGi invakeskus. (1995/Sept/72) – Lk. 4

Kalju Pajupuu mälestused, algus „Mementos” nr 70. Kolõma tapi kohalejõudmisest, talvest Spasski haiglas.

Fotod:

- Pildil nende mälestuste autor Kalju Pajupuu vabanemisaastal 1956 (?).
- Grupp eestlasi Spasski laagris 1954. a. Ees vasakult teine Rein Põllumaa, tagareas keskel Kalju Pajupuu.

Mäeloog,

Stalin,

Beria

Borodin,

Roomere, Peeter

Štšisevski,

Käien,

Riive,

Katelsepp,

Kiisholts,

Taru,

Tiiskäpp,

Põllumaa, Rein

Ojatalu, Ülo

Kurjailmeline Oktoober. (1995/Okt/73) – Lk. 1

Riigikogu uue koosseisu tööle hakkamist iseloomustav sõna on „lindiskandaal”. Samas ootavad kiiret lahendamist maareform, kuritegevuse ohjamine, maaelu ja kaitsejõudude arendamine.

Foto: Veermäe, Tiit (ETA) 1993. a.

- Nõnda lehvisid lipud EV 75. aastapäeva tähistamise aegu. Täna argipäevas on aga palju seda, mis vähendab usku omariikluse ja demokraatia arengusse: erakondlik võitlus toob ühe poliitilise skandaali teise järel, Riigikogu tööajast kulub nendele liiga suur osa; venib maa- ja omandireformi elluviimine; ei vähene kuritegevus ei olmes, ei majanduses; riigipalgad ja

pensionid ei jõua järele hindade tõusule... Loendit võiks veel pikalt jätkata. Kuidas jõuame edasi? Ent siiski – need lehvivate rahvuslippude päevad on meil olnud.

Vähi, Tiit
Kallas, Siim
Meri, Lennart
Rask,
Savisaar,

Ojatalu, Ülo

Ühe haarangu lugu. (1995/Okt/73) – Lk. 2

Lugu on leitud ERAF-is tallel olevast KGB arhiivi fondi toimikust. Selles on 179 lehte protokolle, akte jm. dokumente 1954. a. Haarangul Arukülas Haavakannu talus haavati surmavalt perenaist Aliide Juhkam´it.

Illustratsioon:

- Haarangu plaan 28. jaanuaril 1954. a.

Gutmann, Oskar
Pärnamets, Herbert
Kull, Salme
Keinaste, Evald
Reinula, Laine
Ojandu,
Vomm, Ants
Jegorov, Udo
Jegorova,
Maurus, Gerta
Vomm, Marie
Juhkam, Aliide
Jelizarov,
Verigo,
Gorbatov,
Akerta, Raimond
Talimäe,
Kask,
Zabolotski,
Silla, Heino
Silla, Kaljo
Ojaveer, Rein
Laavri, Endel
Essoja, Heldur
Merinok, Heldur
Kelberg,
Soodla,

Lillemaa,
Valving, Hilja
Värkraud, Helena-Maria
Lindmaa, Vaike
Leikop,
Lillemaa, Salme
Narusson,

Fotod: Metsavendade olmest. ERAF, F. 129, s.ü. 26342, II. 58, 59.

- Valvepostil
- Punkri sissepääs – maskeerimisluk on eemaldatud.
- Grupi perenaine punkriuksel.
- Rekvideeritud või soolamine talvevaruks.

Lindermann, Arnold
Lindermann, Johannes
Turu, Olev
Holm, Elfriede
Toode, Otto
Kruleht, Linda

Rajari, Ella

Kuidas Maarika riiki kukutas ehk üks oktoobripühade lugu. (1995/Okt/73) – Lk. 3
Lugu ühest suurest „Riigikukutamise katsesest“, mis kutsus Rakveres esile peaaegu sõjaseisukorra.

Foto:

- Pildil loo kirjutaja – luuletaja ja kunstnik Ella Rajari . Foto on tehtud Krasnojarski krais Jartsevose laagrijärgsel asumisel u. 1955. aastal

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Kalju Ahven. (1995/Okt/73) – Lk. 3
Kalju Ahven ei jõudnudki Venemaa vangilaagritesse. Tema lühike elu- ja loometee katkes haigestumisega 1945. a. suvel Sielbecki sõjavangilaagris Saksamaal ning surmaga aasta hiljem Niendorfi sanatooriumis.

Foto:

- Pildil Kalju Ahven.

Luuletused:

Ma kuulatan. Putlose sõjavangilaagris, 29. 05. 1945.

Varjud (I). Niendorf/Ostsee, 27. 03. 1946

Ahven, Kalju
Webermann, Otto Aleksander

Ojatalu, Ülo

Raamat eestlaste sõjasaatusest. (1995/Okt/73) – Lk. 4

On ilmunud 2. trükk koguteoset „Eesti vabadusvõitlejad Teises maailmasõjas“. Koostaja on August Jurs ning välja on see antud Kanadas. Koguteos püüab anda täielikku ülevaadet kommunismi vastu võidelnud eesti väeosade lahinguteedest.

Illustratsioon:

- Raamatu „Eesti vabadusvõitlejad Teises maailmasõjas“ kaanekujundus.

Jurs, August

Pitka,

Pajupuu, Kalju

Spask – GULAGi invakeskus. (1995/Okt/73) – Lk. 4

Järjejutu algus „Mementos“ nr. 70. Talv Spasskis koos suurte hangede ja buraanidega. Kevad-suvel saabus paljudele teade, et kodused on märtsikuus küüditatud Siberisse.

Fotod:

- Autori noorpõlvepilt – enne sõda, enne vanglaid ja vangilaagreid.
- Üks Spasski erilaagri eestlannadest oli endine „Viru Teataja“ ajakirjanik Ella Rajari, kelle teine poeg Eduard sündis Saraatovi oblasti vangilaagris 1948. a. kevadel. Järgmisel aastal vanemate juurde kodumaale saadetud lapsega kohtus E. Rajari taas alles peale asumiselt vabanemist 1956. aastal.
- Eestlanna Linda Vilmre koos saatusekaaslasega peale vangilaagrist vabanemist kohalikus stepis „veere üle põllu“ rohutatardega. Foto E. Rajari pildikogust.

Borodin,

Paju,

Karotamm,

Koitla, Harri

Tiimann,

Rajari, Ella

Rajari, Eduard

Vilmre, Linda

Täname! (1995/Okt/73) – Lk. 4

Toimetus tänab Willowdale`i (USA) eesti kogudust ajalehele osutatud raha-abi eest.

2. november – hingedepäev. (1995/Nov/74) – Lk. 1

Kaarna, V.

4x7 jalga ... (1995/Nov/74) – Lk. 1

Luuletus.

Foto: Ojatalu, Enn

- [Palermo mälestusmärk.]

Kelle omaksed on maetud Harku vanglakalmistule? (1995/Nov/74) – Lk. 1

Tuuakse ära ERRB andmete järgi Harku vangilaagris surnud. Kõigil, kes midagi teavad Harku laagris surnud poliitvangide kohta, palutakse endast teada anda.

Kaldma, Valdur

Polluks, Linda

Pärn, Mihkel

Ritson, Adelia

Soosalu, Rudolf

Kuris, Heino

Noor, Heino

Täideti Lõunarisit all surnud tartlase viimne soov. (1995/Nov/74) – Lk. 1

Emajõe vetesse sängitati kunagise tartlase ja eesti rahvuslase Leo Vaigro tuhastatud põrm. Abikaasa Leonida Mutt-Vaigro ja poeg Paul-Endel tegid pereisa soovi teoks. Autor tutvustab Muttide suguvõsa genealoogiat. Joone all lühike elulootutvustus autori kohta.

Foto: perearhiivist

- Lesk ja poeg sängitavad Leo Vaigro tuhastatud põrmu Emajõkke.

Mutt-Vaigro, Leonida

Vaigro, Leo ee. Siilbaum

Vaigro, Paul-Endel

Mutt, Paul

Mutt, Viktor sen.

Mutt, Oleg

Mutt, Mihkel

Mutt, Viktor jun.

Mutt, Jakob

Päts,

Poska,

Noor, Salme

Ansko, Viljar

Mets mühiseb veel vabaduse viit ... (1995/Nov/74) – Lk. 2

50 aastat tagasi langenud metsavenna A. Koemetsa haua tähistamine Rõuge valla metsas oli organiseeritud suurejooneliselt. Ülevaate oma venna elust andis 5. novembril A. Koemetsa õde Helju Kalamees. Võrumaalased oskavad hinnata oma kuulsusrikast minevikku, sest oli ju Võrumaa metsavendluse peamiseks kantsiks sõjajärgses Eestis.

Fotod: Koemets, Urmas

- Leinalised teel metsavenna metsakalmule. Esiplaani A. Koemetsa õde H. Kalamees.
- A. Koemetsa punkrikaaslase Simu vend, Võrumaa luuletaja Artur Pihlapuu, mälestuskõnet pidamas. Tagaplaani vasakult: kadunu õde H. Kalamees, Urvaste pastor A. Luhamets,

„Memento“ toimetaja V. Ansko ja Kaitseliidu Võrumaa Maleva propagandapealik V. Raudvassar. Hual seisab Kaitseliidu auvalve.

Pihlapuu, Simu
Kalamees, Helju
Koemets, Aleksei
Pihlapuu, Aaro
Kendra,
Meema,
Ülenurm, Juhan
Hernits, Tiiu
Raudvassar, Valdur
Luhamets, Aleksander
Karu, Hertsi
Laane, Elmut
Piir, Enno
Hernits, Enno
Luik, Ahto
Ansko, Viljar
Pihlapuu, Artur

Traks, Eldor

Enno surm. (1995/Nov/74) – Lk. 2

Meenutus metsavennaelust peale märtsiküüditamist koduvalla Rakke metsas koos Erich-Enno Kruutopiga. Ühel juunikuu ööl satuti Preedi jõele minnes julgeolekumeeste haarangusse.

Kruutop, Erich-Enno
Saaremägi, Heino

Prints-Evert, Lea

Küüditatuna kulda kaevamas. (1995/Nov/74) – Lk. 3

Perekond Prints'i mälestuslugu märtsiküüditamisest. Teekond Siberisse ja elamine-töötamine Pihtatši kullakaevanduses.

Foto:

- Ühe vahetuse naised Pihtatši kullakaevanduses 17. šahti sissepääsu juures 1953. aasta sügisel. Äärmised pildil on venelannad, keskel vasakult eestlannad V. Taru. E. Mardisoo ja L. Prints.

Evert, Lea
Prints, Evi
Prints, Kuno
Raud, Märt
Parts,
Sarv,
Sarv, Maia

Subbi, Olev
Nuude, Mati
Nuude, Hillar
Prints, Jaan
Stalin,
Raud, Märt
Taru, Vanda
Mardisoo, Erika

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Lea Evert. (1995/Nov/74) – Lk. 3

Elukäik: Lea Evert (sünd. Prints) sündis 1932. a. Pärnu- Jaagupis, märtsiküüditamine viis kogu pere Krasnojarski kraisse ning sealt edasi Pihtatši kullakaevandusse, koju tagasi saadi 1956. aastal.

Foto:

- Pildil Lea Evert 1952./53. aastal Siberis.

Luuletused:

Unetus. Siberis: Pihtatšis, 1952. a.

Tuli tibia, nälgind, vaene...

Mõtted. Pihtatšis, 1954. (?) a.

Igatsus. Pihtatšis, 1952-53.

Evert, Lea

Prints, Lea

Ojatalu, Ülo

Eesti rahva omariikluse eest. (1995/Nov/74) – Lk. 4

R. Raidi reportaažromani „Kui venelased tulid...“ tutvustus. Esimest korda ilmus see saksa keeles 1953. aastal, järgmisel aastal trükiti ka eesti keeles Kanadas.

Raid, Robert

Molotov,

Ribbentrop,

Serov,

Pajupuu, Kalju

Spassk – GULAGi invakeskus. (1995/Nov/74) – Lk. 4

Mälestused Kalju Pajupuult, algus „Mementos“ nr 70. Tööl kivikarjääris pidasid paremini vastu naised. Uued barakid ja hooned kerkisid kiiruga ning kuivamata ja kütteta ruumides sagesid haigused.

Fotod: Pajupuu, Kalju

- Eestlased Spasski vangilaagris 1955 (?) aastal. Taga keskel K. Pajupuu, vasakul masseerija Veensalu, paremal Aleksander(?) Kask
- Kolm eesti meest Spasski laagris veebruaris 1956. Tagaplaanil – okastaataed ja „võska“.

Veensalu,
Kask, Aleksander(?)

Ojatalu, Ülo

Saatusekaaslastega koos. (1995/Nov/74) – Lk. 4

1995. aastal registreeriti Leedu Sundasukate Eesti Selts, nende poolt, kelle elu märgistas alatiseks poliitvangi või küüditatu saatus. 19. novembril võeti vastu ühiselt külalisi Leedumaalt – folklooriansamblit „Kadagys“.

Budginaite, Birute

Kes teab midagi laagrikaaslaste saatusest? (1995/Nov/74) – Lk. 4

Eesti Punase Risti kaudu otsib teateid saksa kodanik Quade Vorkuta laagrikaaslase kohta. 1954 ja 1955 aastal aitas teda seal eestlasest vang, kes töötas velskrina.

Quade, Karl Heinz

Sõelsepp, V.

Surva, O.

Pillesaar, V.

Josia, U.

Põllumaa, R.

Tarand, Helmut

Kaugver, Raimond

Ojatalu, Ülo

Jõuluõunad. (1995/Dets/75) – Lk. 1

Mälestused viimasest vangijõululaupäevast, kui sulatati veepanges läbinisti jäätanud õunu.

Uibo-Targi, Enn

Meie jõuluvalgus – põhjavalgus. (1995/Dets/75) – Lk. 1

Jõulumõtisklus põhjavalgusest, põhjavaimust ja põhjavaimu lastest.

Fotod:

- Riiklikust Ajaloomuuseumist. Küüditatud metsatööl Kargasokis.
- Endel Ritsu kogust. Poliitvangid metsatööl Jakuutia taigas. Vasakult teine Jaan Kägu.

Jõulukuu 1995. (1995/Dets/75) – Lk. 1

Ka tänava korraldasid Tallinna mementolased ja endised poliitvangid jõulukontserdi üheskoos 18. detsembril Sakala keskuse teatrisalis. Teisel jõulupühal koguneti traditsiooniliselt Raekoja platsile kuuse alla, et mälestada neid saatusekaaslasi, kes vangilaagritest koju ei jõudnud.

Vest, Kalju

Anton, Lembit

Oll, Aadu

Meri, Lennart

Einseln, Aleksander

Õispuu, Leo

Ojatalu, Ülo

Loode-Eesti endiste poliitvangide üldkogu. (1995/Dets/75) – Lk. 2

9. detsembril tuli Tallinna Küberneetikainstituudi saali 343-st ühenduse liikmest 137. Kuulati juhatuse aruannet ja revisjonikomisjoni aruannet. Märksõnadeks peetud kõnedes: piketid vene sõjaväe vastu, Seli Tervisekeskuse Fond, Tõnismäe mälestussammas, aastamaksu suurenemine, Kaitsepolitsei menetluses olevad inimsusevastased ja sõjakuriteod, ERR tegevus nimekirja-raamatute koostamisel, teabeleht „Memento“ ja palju muud.

Illustratsioon: Endel Palmiste joonistus.

- [Jõulukaart.]

Oll, Aadu

Sauvere, Illi

Uudeküll, Endel

Kivimäe, Johannes

Kamenik, Toivo

Riis, Vassili

Palmiste, Endel

Kelam, Tunne

Einseln, Aleksander

Pöld, Jüri

Heine, Erik

Kannik, Valter

Ojatalu, Ülo

Kuhu nad pididki jääma? (1995/Dets/75) – Lk. 2 ja 4

Ühiskonna puhastumisest Eestis, mis on läinud väga vaevaliselt, erastamisest ja ärastamisest, endisest nomenklatuurist ja EVP-dest. Vana mõtlemisviisi tõrjub kõrvale alles uue põlvkonna teadmistehulk. Uued põlvkonnad astuvad mööda tänastest ümbervärvunutest ning noortelt võib loota elada oma elu eelmistest põlvkondadest paremini.

Illustratsioon: Villem Loigom

- Karikatuur.

Prints-Evert, Lea

Küüditatuna kulda kaevamas. (1995/Dets/75) – Lk. 3

Mälestuste algus „Mementos“ nr. 74.

Töötamine kullakaevanduses. Käsitöö kaevandamisel ja kulla pesemisel jättis jälje paljude inimeste tervisesse. Kaevandustesse jäi autori noorus ja tervis. Koju sai perekond 1956. aastal.

Foto: Prints, Rein

- 18-aastane Lea Prints koos Tallinnast küüditatud Herta Pärnaga Siberis 1951. a. maikuu. Tagaplaanil Pihtatši küla.

Lenin,
Ernesaks, Vaike
Prints, Evi
Prints, Kuno
Pärn, Herta

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Linda Urvet. (1995/Dets/75) – Lk. 3

Elukäik: (sünd. Mäematt) sündis 1912. aastal Peterburi lähedal eesti külas mõisavalitseja tütreana, isa võttis osa Eesti Vabadussõjast ja tõi pere Eestisse, 1945. aastal Linda arreteeriti, karistust kandis erinevates laagrites, metsatöödel, meditsiiniõena. Sünnitas 1948. aastal poja, kelle sai saata koju ema juurde, ise vabanes 1954. aastal.

Foto:

- Pildil Linda Urvet 1954. a. Štšerbakovi laagri päevilt.

Luuletused:

Mets mustendab ... Permi obl. Nõrobi vangilaagris, 1947

Soov aasta algul. Šunja vangilaagris, 1951

Allikas. 1971

Kuristikulill. 23. juunil 1995

Urvet, Linda

Mäematt, Linda

Ojatalu, Ülo

Mis teeb Eesti arengus muret. (1995/Dets/75) – Lk. 4

Murelikuks teevad Eesti arengus maareformi aeglane edenemine, EVP-de madal väärtus ja erastamine. Selgitusi ei ole antud lindiskandaali kohta.

Pajupuu, Kalju

Spask – GULAGi invakeskus. (1995/Dets/75) – Lk. 4

Mälestuste algus „Mementos“ nr. 70.

Vangidele antakse teada kirjasaatmiskorrast, mis lubab ainult kahe kirja saatmist ning ainult vene keeles ja muust korrast, mis kehtima hakkab. Läbiotsimistest, saunas käimistest ja sanitaarpäevadest. 1949. ja 1950. aasta suvekuudel oli siin kuni 16 000 vangi ning eestlasi umbes 1000.

Foto: Põllumaa, R.

- Vange Spaski laagrist. Vasakul Rein Põllumaa.

Illustratsioon: Endel Palmiste joonistus. (1995/Dets/75) – Lk. 4

- Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uut aastat! Memento.

Täname! (1995/Dets/75) – Lk. 4

Toimetus tänab toetajaid ja soovib kõigile head uut 1996. aastat.

Ansko, Viljar

Jätkame ometigi. (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 1

Toimetajaveerg ajalehe „Memento” edasise ilmumise kohta. Ajaleht on vajalik saatusekaaslaste mälestuste ja loomingu kogujana ning jäädvustajana.

Foto: Truuväärt, Albert (ETA) (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 1

- Vabadusvõitluse veteranid oma ühenduste lippudega Eesti Vabariigi 78. aastapäeva paraadil Tallinnas Vabaduse väljakul.

Jurss, Richard

Josia, Udo

Eenpalu, Anne

Tähistasime Eesti Vabariigi sünnipäeva. (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 1 ja 2

Valik saatusekaaslaste kogunemistest tähtpäeva puhul. Eesti vabariigi 78. aastapäev Meriväljal, õpilasvabadusvõitlejate kokkutulek Tartu Ülikooli vanas kohvikus, Välis-Eesti Ühing korraldas õhtu „Estonia” talveaias.

Foto: Reimann, Tõnu(1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 3

- Mementolased „Estonia” teatri talveaias 23. veebruaril 1996.

Kross, Jaan

Mark, Heinrich

Niklus, Mart-Olav

Parek, Lagle

Sarv, Enn

Tammur, Harald

Villako, Kaljo

Meri, Lennart

Hubelmann, Jaak

Milistver, Eda

Vaggo, Aime

Kiviloo,

Vahter,

Laidoner, Johann

Päts, Konstantin

Peets, Gustav

Kurg, Ivar

Noor, Heino

Daniel, Mango

Sepper, Juta

Laane, Elmut

Espenberg, Aime

Uusma, Ülo

Aarop, Kalju

Vilpsaar, Vello

Ojatalu, Ülo

Alliksaar, Artur
Jagomägi, Viktoria
Rüütel, Arnold
Niklus, Mart
Tarto, Enn
Liivak, Jüri-Rajur
Tõrs, Johannes
Utno, Jaan
Utno, Leili
Oll, Aadu
Reimann, Tõnu
Mägi, Ester
Tubin, Eduard
Sibelius, J.
Elp, Rauno
Kapp, Villem
Kapp, Artur
Sööt, Karl-Eduard
Aav, Evald

Ojatalu, Ülo

Katkendlikke lehekülgi iseseisvusvõitlusest. (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 2
Tutvustatakse toimikut, mis käsitleb Ü. Maramaa gruppi. Selle grupi 13 süüdistatut lasti maha, ainsana pääses G. Murre, kes oli tollal rase. Temale määrati 25 aastat vangistust, mille ta ka üle elas.

Illustratsioonid:

- Katkend M. Kase kirjast V. Kalvikule. Kiri võeti ära V. Kalviku arreteerimisel.
- ENSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Eestis avastatud kontrevolutsioonilise natsionalistliku organisatsiooni skeem.

Foto: (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 3

- G. Murre vangifotod 1941. aastast.

Illustratsioon: (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 3

- Teatis H.Valdre saatuse kohta.

Maramaa, Ülo
Tann, Heinrich
Loo, Olev
Tasur, Mihkel
Tamera, Valdur
Krabu, Johannes
Kirsipuu, Richard
Murre, Gertrud
Kungs, Helle

Veetam, Herbert
Püssa, Erna
Sammet, Alfred
Visnapuu, Jakob
Valdre, Hugo
Saue, Raul
Kalvik, Valter
Raid, Robert
Murre, Gertrud
Jakobson,
Laar, Mart
Tann, Heiki H.
Visjaštšev,
Jevstignejev,
Kase, Maila

Selgitused ja tõlge.

Kubitz,
Kärn,
Kalvik,
Sammet,
Ilia,
Kask,
Kirsipuu,
Kakko,
Kasak,
Kursk,
Kaup,
Vood,
Laidvee,
Veetam,
Salurand,
Loo,
Kõdar,
Krabu,
Saar,
Sang,
Tann,
Tammemäe,
Koppel,
Arens,
Nõmmann,
Hekles,
Jõks,
Siiak,

Loona,
Pummo,
Sinka,
Sinka,
Park,
Park,
Raid,
Loone,
Ingre,
Margus,
Varbula,
Sulg,
Viides,
Nõmmann, Harald
Kivirähk,
Tandre,
Tasur,
Mullas,
Landmann,
Kuzminov,

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Heino Mikiver. (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1924. aastal Harjumaal, teenis Soome sõjaväes, naastes JR-200 koosseisus kodumaale, vangistati ta 1943. aastal ja saadeti Komimaale. 1947. aastal läks üle lahe rüüsi Soome, kus Soome riigipolitsei andis ta välja nõukogude võimule. Määrati karistus, mida kandis Komimaal. Vabanes 1955. aastal.

Foto:

- Pildil Heino Mikiver 1955. aastal Vožajeli vangilaagri päevilt.

Luuletused:

Teises elus. Välja mõeldud Pagaris 20. 5. 1947. Meelde tuletatud ja kirja pandud Leningradi tapivanglas 13. 11. 1947. Saadetud sealt Tartusse Ain Kaalepile.

Otu Ochmann kukkus vangi ... Neid vemmalvärssse püüdsin ilma ülesmärkimata riimi ajada Pagaris mais/juunis 1947. Ilma paberi-pliatsita kiskus lugulaul lõpuks rappa, jäi lõpetamata, kuigi lõpurida oli välja mõeldud – nimelt: „... vanglast välja visati“.

Illustratsioon: Heino Mikiveri joonistus.

- „Rõõmude värav“ - „Ustvõmlagi“ 11. laagripunkti värav Vesljaanas Komimaal.

Mikiver, Heino

Kaalep, Ain

Ojatalu, Ülo

Uusi raamatuid. (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 4

Tutvustatakse „Memento” luuleraamatut nr. 5 – Artur Pihlapuu „Püramiidi siluett”. Luuletused selles raamatus kajastavad metsavenna ja laagrivangi, aga ka kolhoosniku-metsamehe elu. Raamatus on hulk fotosid ja dokumentide reproduktsioone. Autor ise on pidanud ka fotograafiametit. See raamat ei ole ainult luule-, vaid ka elulooraamat

Illustratsioon:

- Pildil raamatu „Püramiidi siluett“ümbrispaber.

Pihlapuu, Artur

Ansko, Viljar

Järelsõna asemel. (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 4

Artur Pihlapuust, tema haridusteest, loometee algusest ja elukäigust. Luuletuste vastu tundis huvi juba karjapoisipõlves. Esimesed luuletused ilmusid trükis aastal 1941.

Foto: Ansko, Viljar

- Artur Pihlapuu oma kodus Pärlijões 1993. aastal

Pihlapuu, Artur

Peterson, Edgar

Raudvassar, Valdur

Jaik, Juhan

Adson, Artur

Assor, Adolf

Saar, Gustav

[Pihlapuu], Aksel

Tarand, Helmut

Piir, Enno

Pajupuu, Kalju

Spask – GULAGi invakeskus. (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 4

Algus „Mementos” nr. 70. Siin Ülevaade vangilaagris esindatud rahvustest. Kõige rohkem oli ukrainlasi, siis valgevenelasi, baltlasi, kaukaaslasi, tatarlasi, moldaavlasi, sakslasi. Välismaalastest oli ka korealasi ja jaapanlasi.

Foto: Peterson, Aleksander Toomas

- Aleksander Toomas Peterson oli Spasski laagris fotograafiks. Tänu temale on ajalehel fotosid Spasski erilaagrist ja seal viibinud eestlastest. Pärast vabanemist abiellus A. Peterson saatusekaaslasega samast laagrist Valve Pillesaarega.

Salumäe,

Salumaa,

Salumets

Mustel,

Pillesaar, Valve

Kas keegi mäletab, tunneb ära? (1996/Jaan-Veeb/76) – Lk. 4

Kaks fotot, millest ühel mees sõdurimundris. Ta langes 1944. aasta sügisel Emajõe ääres.

Otsitakse teateid tema abikaasa ja poja kohta.

Fotod:

- Sõdurimundris eesti mees.
- Fotol mees ja naine. Tekst foto tagaküljel: „Isa kallis, tule koju tagasi. Sind ootab alati ema Urve ja pisipojukes Vello.”

Mällo,

[Mällo], Vello

[Mällo], Urve

Kiidron, Kalju

Andrekson, Mari

25. märts 1949. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 1

Luuletus.

Ojatalu, Ülo

Märtsiküüditamise mälestuseks. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 1 ja 2

Foto: Õispuu, Leo

- Mälestuslilled Leinava Linda jalge ette aetasid Tallinna „Memento” poolt Gerda Talve, Leo Õispuu ja Tiia Nurmis.

Eenpalu, Anne

Õispuu, L.

Uibo, Taivo

Ojatalu, Ü.

Jurss, Richard

Eiskop, Eino

Toom, Marju

Pahapill, Meinhard

Liivak, Lembit

Sõerde, Väino

Savisaar, Edgar

Ruusmann, Ants

Kivik, Uno

Nuude, Mati

Vaarmann, Anu

Oll, Aadu

Puusaag, Erich

Jürgenson, Toivo

Hansen, Vootele

Salupuu, Arved

Toom, Marju
Rast, Aadu
Erm, Ants
Vill, Robert
Väli, Ain
Kukk, Jüri
Laar, Mart

Õispuu, Leo

Repressioonidest ja nende tagajärgedest. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 2
„Memento” Tallinna ühenduse esimehe, ERRB juhataja L. Õispuu sõnavõtt Kolmandal Rahvusliku Kasvatuse Kongressil 13. mail 1996.

Illustratsioon: Diagramm.

- Küüditatud maakondade lõikes (kokku 30016).

Diagramm. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 1

- 25. märtsil 1949 küüditatud või küüditamisele määratud Eesti elanike sooline ja vanuseline struktuur (30119) isiku andmete alusel.

Talve, L.
Stalin,

Ojatalu, Ülo

„Memento” liit jätkab. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 3
Rohkem kui aastase vahega tuli kokku volikogu. Taevet tehtust andis edasi haigestunud esimehe E. Palmiste asemel Ü. Ojatalu. Tegevust on kitsendanud rahapuudus. Arutleti uue põhikirja ja teabelehe väljaandmise üle. Pandi paika uued töösuunad.

Jalakas, Heino
Oll, Aadu
Eenpalu, Anne
Palmiste, Endel
Toompuu, Juta
Endre, Sirje
Rast, Aadu
Liivak, Lembit
Sõerde, Endel
Vessik, Juta
Õispuu, Leo
Piir, Enno

Foto: Eenpalu, A. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 3

- 21. aprillil korraldas Anne Eenpalu oma Hellema talus Arukülas perepäeva. Kavas oli: ringkäik talus, külaliste tervitused, seltskondlikud vestlused, pressikonverents „Viis aastat talukultuuri, haridust ja vaimsust taasiseseisvunud Eestis”, kolm kontserti, E. Kriegeri juhatusel lauldi ühislaule.

Reimann, Matti
Rumessen, Vardo
Kolk, Madis
Parmas, Kai
Elp, Rauno
Kapten, Helin
Raide, Therese
Kutser, Toomas
Krieger, Erich
Veermäe, Erika

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Maria Puust. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1900. aastal Toris, 1949. aastal küüditati Siberisse koos 4-aastase pojaga, tagasi Eestisse jõudis 1959. aasta suvel.

Foto:

- Foto on tehtud pärast Siberist tagasijõudmist. Pildil Maria Puust.

Luuletused:

Päewad tulewad ja lähwad, täis askeldust ja ruttu... Esimesel suvel Siberis, 1949. a.

Õine tähesadu. Teisel suvel Siberis, 1950. a.

Ei keegi enam ühtki kiwi lisa.

Ma olen kui wäsinud lind...

Üle varjudest tume ... 4. märtsil 1956

Tilk, Maria

Puust, Aksel (sen)

Puust, Jaan

Puust, Aksel (jun)

Puust, Vilma

Puust, Mari

Andrekson, Mari

Ojatalu, Ülo

Uusi raamatuid. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 4

Raamatute sarjas „Sakalamaa ei unusta” on ilmunud Enno Piiri koostatud 4. raamat Tarvastu kihelkonna kohta. Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riikliku Komisjoni poolt on välja antud „Eesti raamatute hävitamine nõukogude võimu poolt” ja „Saaremaa inimkaotused esimese nõukogude okupatsiooni tagajärjel”.

Illustratsioon:

- Raamatu „Tarvastu kihelkond” kaanekujundus.

Piir, Enno

Haamer,
Lotman, Piret
Lõhmus, Aivo
Andresen, N.
Vessik, Juta
Varju, Peep

Ojatalu, Ülo

Kas rahvuslik või riiklik kasvatus? (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 4

Autor näeb hoiakute ja suhtumiste kujundamises III rahvusliku kasvatuskongressi tulemit. Sõnavõtudele tuginedes võib arvata, et eestlane ja Eesti jäävad püsima.

Josia, Udo
Õispuu, Leo

Pajupuu, Kalju

Spassk - GULAGi invakeskus. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 4

Mälestuste algus „Mementos” nr. 70. Elu režiimlaagri tingimustes.

Eelkõige tähendas see igasuguseid kitsendusi ja piiramisi. Kirju sai saata aastas kaks, erariideid ei tohtinud kanda, riideil pidid olema suured ja silmapaistvad vanginumbrid. Sunnitööline ei tohtinud olla erialasel tööl meditsiini- ega istegevusalal, tema jaoks olid kõige raskemad tööd – kaevadus, kivimurd, ehitus.

Illustratsioon: Grebennikov, Viktor

- Joonistus vangilaagrist 1948. a. Ajakirjast „Nauka i žizn”, nr. 8, 1990.

Stalin,

Ojatalu, Ülo

Vägivalla viletsus ja häbi. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 4

Täielikult tuleb hukka mõista Venemaa sõda tšetšeeni rahvaga ajal, mil ei jätku tähelepanu ja raha radioaktiivse saastatuse vähendamiseks ja tulevaste katastroofide ärahoidmiseks.

Dudajev, Džohhar

Aprilliveeruks. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 4

Viljar Ansko karikatuuride näituse kuulutus.

Ansko, Viljar

On leitud hukatute ühishaud. (1996/Märts-Aprill/77) – Lk. 4

Turinski linna lähedal on avastatud sõja-aastatel tapetute matmispaik, kus olevat maetud ka 900 eestlast.

Viner, Vadim

Stern, Eda

Veel ühe küüditamise lugu. (1996/Mai/78) – Lk. 1 ja 3

Eda Sterni mälestuslugu tema luuletustega ning õdede Made ja Tiiu-Liisi täpsustuste ning täiendustega, fotodega perearhiivist.

Fotod: perearhiivist. (1996/Mai/78) – Lk. 1

- Isa Mihkel Alfred Laid (ee. Ostrov) arreteeriti Nõmmel 30. novembril 1944 ja lasti maha (?) 2. mail 1945.
- Ostrovite pere Sangaste kirikumõisas jaanuaris 1930.
- Kaksikõed Made ja Eda 8-aastastena. Siberi-teenekond tabas neid 16-aastastena.
- Eda ja Made Laid ema Erikaga Nõmmel 1943. aastal, veidi pärast Saksamaalt naasmist, paar aastat enne Siberisse küüditamist. (1996/Mai/78) – Lk. 3

Laid, Made

Ostrov, Made

Laid, Eda

Ostrov, Eda

[Laid, Erika]

[Ostrov, Erika]

Laid, Tiiu-Liisi

Ostrov, Tiiu-Liisi

Laid, Mihkel Alfred (ee. Ostrov)

Ostrov, Mihkel Alfred

Täheste,

Kalbus,

Ojatalu Ülo

Kahe okupatsiooni vang. (1996/Mai/78) – Lk. 2

Intervjuu Enn Sarvega, keda on vangi pannud nii Saksa kui ka Nõukogude võim. Juttu tuleb EVRKst, selle loomisest ja tegutsemisest.

Foto:

- Pildil Enn Sarv.

Illustratsioon:

- Saksa okupatsiooni ajal levitasid rahvuslased välismaal trükitud eestimeelset ajalehte „Päris-Eesti”.

Sarv, Enn

Bredo, Karin

Hitler

Uluots, Jüri

Tief, Otto

Kull, Ernst

Tõnisson, Jaan

Kaarlimäe, Juhani

Mäe,
Margi, Aksel
Margi, Heinrich
Toomet, Edgar
Viirand, Hillar
Määrits, Aadu
Takkel, Aleksander
Tammur, Harald
Kriisa, Lembit
Maandi, Helmut
Tarto, Enn
Parek, Lagle
Niklus, Mart-Olav

Kurjategijate dokumente. (1996/Mai/78) – Lk. 2
Dokument, mis tõendab arreteerimiseelse toimiku olemasolu.

Illustratsioon:

- Dokumendi koopia. Teenistuslik esitis.

Šornikov,
Voore,
Kivisild, Jaan
Vertman,
Tvordohleb,

[Viljar, Ansko]

Laagriluule veerud. Eda Stern. (1996/Mai/78) – Lk. 3

Elukäik: Eda Stern (sünd. Ostrov, peale eestindamist Laid) sündis 1929. aastal Valgamaal, 1941. aastal pages perekond Saksamaale, tagasi tuli Laidide pere 1943. aastal, 1945. aastal saadeti ema koos kolme tütreaga Siberisse, isa suri vanglas kevadel, amnestiaga said tüdrukud 1947. aastal Eestisse tagasi. Eda luulet la laule on ilmunud mitmetes kogumikes, samuti on ta tegelenud fotograafiaga.

Foto:

- Pildil Eda Stern.

Luuletused:

Miski pole igavene. 1993.

Palve.

Kas kaduiud mõistavad meid...

Stern, Eda
Laid, Made
Laid, Mihkel

Stern, Sandor

Mikiver Heino

Heino Mikiveri värsskiri laagrist õele, tema 32. sünnipäevaks 16. märtsiks 1949. (1996/Mai/78) – Lk. 4

Luuletus:

Sünnipäevasalmid. Vestjaanas, Ustvõmlagi 11. lagpunktis.

Fotod:

- Heino Mikiver akordioniga Komi ANSV Vožajeli vangilaagri estraadiorkestri juhina 1955. aastal.
- Heino Mikiveri õde Aino Leesment töötas sõjaaastatel Eesti Rahva Ühisabis. Vennale laagrisse saadetud foto 1948. aastal.

Pajupuu, Kalju

Spask – GULAGi invakeskus. (1996/Mai/78) – Lk. 4

Algus „Mementos” nr. 70.

Laagri elu-olust, pidevatest läbiotsimistest, blatnoide omavolitsemisest, barakkide vahelisest „sotsvõistlusest” ning kunstnikutööst laagris.

Foto: Valve Pillesaare kogust.

- Peeter Roomere, endine bioloogiatudeng, oli Spasski laagris üks velskritest.

Šiškin,

Aivazovski,

Kokkutulekud. (1996/Mai/78) – Lk. 4

Eelinfo EEPL ja vabadusvõitlejate kokkutulekute toimumise kohta

Ühispöördumine Tallinna Linnavalitsuse poole. (1996/Mai/78) – Lk. 4

Pöördumises on kõne all pronksõduri viimine sobivasse paika.

Pakutakse tööd. (1996/Mai/78) – Lk. 4

Tööd pakutakse infosüsteemide juhtivinsenerile

Schröder, Mai

Valus on võõrsile veereda. (1996/Juuni/79) – Lk. 1

Luuletus.

Illustratsioon:

- Ajalehes „Latwia`s Awakening” 1991. aasta 3. novembri numbris litograafial on kujutatud 14. juuni küüditamist Riias.

Joosep, Elmar

1941. a. juuniküüditamise ohvrite arvu täpsustamas. (1996/Juuni/79) – Lk. 1 ja 2

Ülevaade nimistu koostamisel tehtud tööst ning tänusõnad kõigile abistajaile. Välja antakse raamatut tuvustav voldik.

Illustratsioon:

- Lõiguke 1941. a. küüditatute mälestusraamatut tutvustavast voldikust.

Laasi, Evald
Tilk, Maria
Järvik, Alli-Mari
Tirmaste, Heino
Järving, Meela
Tõnisson, Udo
Tungal, Tom
Pedraudse, Gunnar
Saraal, Niina
Kotter, Ilse
Pavelson, Luule
Lamp, Ülo
Naudi, Hillar
Sumre, Inga
Kubbo, Merileid
Krupp, Ain
Valton, Arvo
Varju, Peep
Arumäe,
Arumäe,
Nõmm,
Paim,
Petermann,
Petermann,
Ahtmaa,
Juuriksoo,
Loosme,
Piche,
Piirsalu,
Varendi,
Annus, August
Annus, Jüri
Koppel, Aleksander
Simson,
Põltsam, Allan
Bojarintsev, Boris
Sepp, Hugo
Kiidemaa, August
Küdema, August
Suurevälja, Jüri
Suurevälja, Georg

Kalvik, Helmi
Lutser, Helmi
Nimed illustratsioonilt
Reiskar,
Litvinov,
Jelissejev,
Sõgel, Endel
Raudnask, F. D.
Babajev,
Liivet, Madis

Vabariigi Presidendi, Riigikogu Esimehe ja Peaministri pöördumine eesti rahva poole
14. juuni leinapäeva puhul. (1996/Juuni/79) – Lk. 2
Pöördumine rahva poole, meenutamaks viiekümne viie aasta taguseid sündmusi.

Meri, Lennart
Savi, Toomas
Vähi, Tiit

Ojatalu, Ülo

Genotsiidi ei tohi unustada. (1996/Juuni/79) – Lk. 3

14. juuni 1996. aasta leinapäeval taasavati mälestustahvel M. Underi valusõnadega Leinava Linda jalamil. Leinakogunemisele kogunes 300 inimese ringis, kõlasid puhkpillihelid, olid sõnavõttud, toodi lilli ja pärgi. Leinapäeva tähistati üle Eesti.

Foto: Salupuu, Vambola

- Peapiiskop emeritus Kuno Pajula õnnistab taastatud mälestustahvlit Leinava Linda jalgade ees.

Under, Marie
Palmiste, Endel
Kelam, Tunne
Tarto, Enn
Hansen, Vootele
Einseln, Aleksander
Veering, Uno
Õispuu, Leo
Oll, Aadu
Mikiver, Mikk
Pajula, Kuno
Liives, Valve-Regina
Härma, Miina
Eiskop, Eino
Rumessen, Vardo
Eenpalu, Anne

Rast, Aadu
Salo, Vello
Varju, Peep

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Mai Schröder. (1996/Juuni/79) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1938. aastal Läänemaal, isa sundmobiliseeriti 1941. aastal ja tema saatus on seni teadmata. Mai Schröder on üks paljudest sõjaaegsetest lastest, kellel tuli okupatsioonivõimude omavoli tõttu üles kasvada isata.

Foto:

- Pildil Mai Schröder.

Luuletused:

Küüditamise eel.

Öine koputus.

Jaanipäev 1941.

Schröder, Oskar

Mets, Tõnis

Ojatalu, Ülo

Neil oli õnne võidelda iseseisvuse eest. (1996/Juuni/79) – Lk. 4

Ilmus Ülo Jõgi raamat „Erna legendid ja tegelikkus” ka eesti keeles. Tegemist on Eesti iseseisvusvõitluse ajaloo episoodidega, mis seni väga vähestele teada.

Illustratsioon:

- Raamatu „Erna legendid ja tegelikkus” kaanekujundus.

Foto:

- Ülo Jõgi Inta vangilaagri allmaakaevanduses 1954. aastal.

Ojatalu, Ülo

Kahest uuest nimekirjaraamatust. (1996/Juuni/79) – Lk. 4

Lääne-Virumaal on saanud teoks nimekirjaraamat „Lääne-Virumaa elanikkonna kaotused okupatsiooniaastatel”. Sarjast „Sakalamaa ei unusta” on ilmunud 5. raamat „Viljandi kihelkond”. Raamatutes ilmunud õigsust hakkavad kontrollima lugejad, ka ajaloolased-uurijad.

Illustratsioonid:

- „Lääne-Virumaa elanikkonna kaotused okupatsiooniaastatel” kaanekujundus.
- Sarja „Sakalamaa ei unusta” 5. raamatu kaanekujundus.

Pajupuu, Kalju

Spask – GULAGi invakeskus. (1996/Juuni/79) – Lk. 4

Algus „Mementos” nr. 70.

Vangide vabast ajast, poliitilisest teadlikkusest ja informeeritusest. Võrkpallimängudest ja meeskondade tekkimisest.

Foto:

- Vangidest meditsiinitöötajad Spasski erilaagri laboratooriumis. Paremal Rein Põllumaa.

Sepp,
Tiiskäpp, Elmar
Must, Kustas
Põldmaa, Arnold
Jakovlev, Arkadi
Sein, Kalju
Tiiman, Hans
Narva,
Põllumaa, Rein

Ojatalu, Ülo Ansko, Viljar

Endised poliitvangid Elva mändide all. (1996/Juuli/80) – Lk. 1

EEPL VI kokkutulek toimus 27. juulil Elvas. Peeti kõnesid, esines tantsurühm „Höbemänd“, koosviibimine jätkus Mosinal lõkke ääres.

Fotod: Ansko, Viljar

- Räägib Riigikogu liige, mitmekordne poliitvang Enn Tarto.
- Mälestati lahkunuid.
- Kuulati sõnavõtte.
- Tänaesse ellu aktiivselt sekkujad: (vasakult) Endel Kuusk (Noorkotkaste Tallinna Maleva vanem), Piret Tarto (usuteaduse üliõpilane), Aadu Oll ja Enn Sarv (Inimõiguste Instituut), Georg Mõtus (poliitvangide alaline lipumees) ja Enn Tarto (Riigikogu liige).
- Koosviibimine jätkus Mosinal lõkke ääres.

Andresen, Demetrius
Kangro, Leo
Uibo, Väino
Vahtre, Lauri
Tarto, Enn
Tralla, Raimond
Pertmann, Jüri
Laane, Elmut
Õispuu, Leo
Josia, Udo
Noor, Heino
Teder, Juhan
Ladva, Ilmar
Tasso, Robert
London, Aleksander
Mättik, Kalju

Puru, Vambola
Lepp, Aino
Rosin, Jüri
Raja, Aleks
Lauri, Lembit

Ojatalu, Ülo Ansko, Viljar

Vabadusvõitlejad koos, ikkagi Toris. (1996/Juuli/80) – Lk. 2

13. juulil tulid kokku Torisse 1417 endist sõjameest üle kogu maailma. Pidulik jumalateenistus toimus Tori kirikus, asutati Lembitu nimeline riigikaitsefond, Vabadussõja mälestussambale asetati hulk lillepärgi. Toimus pidulik rivistus ja sõjaväeparaad, oma oskusi demonstreerisid piirivalvurid, oli lahigumasinatega ja relvade näitus.

Illustratsioon:

- Vabadusvõitlejate kokkutuleku päeva logo.

Fotod: Ülo Ojatalu ja Viljar Ansko 8 fotot.

- Sõjatules karastatud mehed marssisid vihma trotsides, ees EVL esimees Hugo Räst.
- Tulevad Ida-Virumaa vabadusvõitlejad
- Ühises rongkäigus osalesid ka tänased ajateenijad.
- „Memento” poolt tervitas kokkutulnuid Tallinna ühenduse esimees Leo Õispuu.
- Kontserdil esinesid ka sõjameeste ühenduste ansamblid.
- Kehakinnituseks jagati NATO kuivpajukit.
- Kokkutulekut jääb Toris meenutama vastistutatud tammeallee.
- Veel tellingutes Tori kirikus õnnistas uue altariiristi EELK piiskop Einar Soone.

Savi, Toomas
Öövel, Andrus
Kert, Johannes
Tarto, Enn
Soone, Einar
Nõmmik, Tõnis
Reila, Heiki
Saulep, A.
Behler, Klemens
Langendorf, Georg
Nugiseks, Harald
Meyer, Kurt
Räst, Hudo
Õispuu, Leo

Ojatalu, Ülo

Koolipoiste organisatsioon kosub. (1996/Juuli/80) – Lk. 3

Üldkoosoleku ajaks oli EÕVL liikmete arv juba üle 100. Koosolekust võttis osa pool liikmeskonnast.

Kestab põhikirja registreerimisprotsess. Teine tegevussuund on olnud koolipoiste kohta käivate KGB dokumentide uurimine.

Foto: Ansko, Viljar

- Endised koolipoistest vabadusvõitlejad Elvas poliitvangide kokkutulekul k. a. 27. juulil. Vasakul – Tihemetsa tehnikumist arreteeritud Jaan Sassor ja Lembit Kuuben, paremal – kunagine Viljandi kooliõpilane, EEÕL juhatuse liige Udo Josia.

Peets, Gustav

Espenberg, Aime

Sassor, Jaan

Kuuben, Lembit

Josia, Udo

Rajame lootuste kodu. (1996/Juuli/80) – Lk. 3

Kommunistliku terrori all kannatanuid ühendav liit „Memento” püüab lahendada oma saatusekaaslaste probleeme ning pakkuda neile viimasteks eluaastateks teatud kindlusetunde – ehitada neile elamupansionaat. Selleks on loodud Lootuste Kodu Fond, kuhu on võimalik teha annetusi.

Molotov,

Ribbentrop,

Stalin,

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Jaan Sassor. (1996/Juuli/80) – Lk. 3

Sündis 1934.a. Järvamaal, 1952 arreteeriti Tihemetsa Metsatehnilises Tehnikumis, karistust kandis Mordva vangilaagrites, arreteeriti veel teinegi kord, vabanes 1964. aastal.

Foto:

- Pildil Jaan Sassor 1960 aastast Mordvas Ozjornõi vangilaagris.

Luuletused:

Saatusele. (A. Tammiste, 1905)

Põhjaöö ümber ja tähtu taevas ...

Oo, vaiki rind! – Ei surmast armu tärka ... (R. Kaljuste, 1903)

Tammiste, A. = Sassor, Jaan

Kaljuste, R. = Sassor, Jaan

Ojatalu, Ülo

Ilmus arreteeritute nimekirja I köide. (1996/Juuli/80) – Lk. 4

Lõpuks on lugejani jõudnud esimesed 20 164 vangi nimed ja nende lühiandmed. Algas on tehtud ning see annab jõudu edasi pürgida.

Illustratsioon:

- Raamatu „Poliitilised arreteerimised Eestis 1940 – 1988” kaanekujundus.

Kruusamäe, Helmi

Meri, Lennart

Õispuu, Leo

Kes teab nende saatusest? Mõlemad vennad olid soomepoisid. (1996/Juuli/80) – Lk. 4

Otsitakse teateid vendade Tõnu ja Jaan Kuuskede kohta.

Fotod:

- Kuusk, Tõnu (Edgar)
- Kuusk, Jaan (Ulrich)

Valli, Kalev

Otsin oma sugulast. (1996/Juuli/80) – Lk. 4

Otsitakse teateid Jüri Lippingu kohta.

Lipping, Jüri

Aunjärv, H.

Vernik, Liivia

Pajupuu, Kalju

Spassk – GULAGi invakeskus. (1996/Juuli/80) – Lk. 4

Algas „Mementos” nr. 70.

Mälestustes juttu eestlastest muusikameestest, fotograafidest ja maletajatest.

Fotod:

- Udo Josia Spasski laagris „med.vennana” 1954. (?) aastal.
- Udo Josia (esireas vasakult kolmas) Novosibirski oblasti malemeistrivõistluste võitjana. Foto on tehtud Spasski laagrile järgnenud sundasumisel 1956. aastal.

Elmik, Kalju

Korsakas,

Stalin,

Lihu, Mart

Peterson,

Kolesnikov,

Erm, Kalju

Josia, Udo

Põllumaa, Rein
Grištšenko,
Botvinnik,
Keres,
Lind, Karl

Ojatalu, Ülo

Arupidamine Hirvepargis. (1996/August/81) – Lk. 1

MRP meenutuspäeval kokkutulnud rääkisid nii muredest tänases Eestis kui ka sellest, mis hästi.

Murettekitav on probleem, et Eesti pealinna keskel säilitavad Tallinna linnavõimud „vabastajate“ monumenti, kuid punase genotsiidi ohvrite mälestusmärki Tallinnas pole.

Fotod: Mätik, Kalju

- [Kõnelemas Enn Tarto. Tagaplaanil Arvo Valton.
- Skaudid tervitamas koosolijaid.]

Molotov,
Ribbentrop,
Vahtre, Lauri
Rumessen, Vardo
Laar, Mart
Endre, Sirje
Sabbo, Gilda
Nool, Erki
Valton Vallikivi, Arvo
Tarto, Enn
Lumi, Jüri

Kaarna, Villem

ABC ... (1996/August/81) – Lk. 1

Luuletus. August, 1989.

Foto: Ansko, Viljar

- Fotomeenutus Balti ketist 23. augustil 1989. aastal. Sellel lõigul seisis Risti rahvas Läänemaalt.

Ojatalu, Ülo

ESTO jõudis koju. (1996/August/81) – Lk. 2

Raekoja platsil lehvivad 14 maa lipud – nende maade lipud, kust tulevad koju eestlased. Need päevad on kohtumispäevad, valusa röömu päevad.

Illustratsioon:

- ESTO 96 päevade plakat.

Fotod: Mätik, Kalju

- Lilled Roman Toi'le tema koori kontserdil Viljandis.

- Laulu- ja tantsupeol – Kunnar Liiva, Jyri Kork, Ants Vooremaa, Ain Väli.

Fotod: Ojatalu, Ülo

- Lippe Raekoja platsil ESTO Tallinna avapäeval.
- Kohtumisi Raekoja platsil ESTO Tallinna avapäeval.
- Kohtumisi Raekoja platsil ESTO Tallinna avapäeval.
- Hetk sõduriõhtul.

Mikiver, Mikk

Torro, Karl

Kodus koorukene parem. (1996/August/81) – Lk. 2
Luuletus.

Ojatalu, Ülo

Eesti teadlaste kongressist. (1996/August/81) – Lk. 2

11. – 15. augustini Tallinnas toimunud kongressi ettekannete kokkuvõtted ära toonud raamat on 399 lk. paks ning ettekandeid oli kokku 40. Vabadusvõitlejatele kahe olulise ettekandega esines ERRB juhataja Leo Õispuu - „Ülevaade represseeritute arvandmetest (ajavahemik 1940 – 1988)“ ja repressioonide andmeid analüüsiv „Seitsme protsendi eestlaste andmebaasidest“.

Illustratsioon:

- Kongressi plakat.

Õispuu, Leo

Hint, Mati

Kaup, Erich

Kokla, Paul

Kruus, Oskar

Kuutma, Kristin

Raukas, Anto

Tammemäe, Olavi

Ritsu, Endel

Surmale määratud noored. (1996/August/81) – Lk. 3
Meenutus kümnest eesti poisist, kes langesid punase terrori ohvriks.

Foto: Vangifoto.

- Pildil Raimond Nõmmann.

Arens, Enn /Henno/

Nõmmann, Raimond

Nõmmann,

Siiak, Harald /Ilmar/

Raid, Madis

Kaup, /Endel/

Hekles, Evald
Park, Karl
Park, Rudolf
Sinka, Harald
Sinka, Arnold
Kalinš,
Assor,

Jagomägi, Heino

Kurjategijate dokumete. (1996/August/81) – Lk. 3

Hugo Reinmetsa toimikust väljakirjutatud faktid ning toimetusepoolne kommentaar.

Illustratsioon:

- Koopia süüdistuskokkuvõtte viimasest leheküljest.

Reinmets, Hugo
Antonov,
Jakobson,
Reinmets, Liidia
Šornikov,
Kotelnikov,

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Karl Torro. (1996/August/81) – Lk. 3

Seekord avaldatakse mitte Venemaa vangilaagrites vaid Saksamaa põgenikelaagris Geislingenis sündinud luulet.

Elukäik: sündis 1888. aastal Viljandimaal, iseõppimise teel omandas korraliku hariduse, võitles I maailmasõjas ja Vabadussõjas, 1944. a. põgenes perega Saksamaale, suri Waiblingenis 1960. aastal. Sahtlisse kirjutanud üle 400 luuletuse ja mitu romaani, novelle ja lastelaule.

Foto: Ajalehest „Eesti Post“. 24. 05. 1946.

- Pildil Karl Torro perega Geislingenis(?)

Luuletused:

Aegade õhtu.

Eesti sõdurid. 15. 12. 1949.

Ojatalu, Ülo

Ohvrite mälestus ärgu kustugu! (1996/August/81) – Lk. 4

Tutvustatakse Eesti vabaduse eest võidelnute ja kannatanute nimekirjaraamatuid.

Illustratsioonid:

- Vihiku „Suure-Jaani kihelkond“ kaanekujundus.
- Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riikliku Komisjoni 7. vihik „Pro Patria“ kaanekujundus.

Kurgvel, Aleks

Lindmäe, Herbert
Salo, Vello
Tõnnus, Uno

Pajupuu, Kalju

Spassk – GULAGi invakeskus. (1996/August/81) – Lk. 4

Mälestuste algus „Mementos“ nr. 70.

Eestlastest meedikud Spasski invatsoonis.

Fotod:

- Eestlasi Spasski vangilaagris 1954(?) aastal. Esireas vasakult: Heino Veensalu, Kalju Elmik, Kalju Pajupuu, (?) Kask, Arved Põldmaa. Tagareas: Rein Põllumaa, (?), Jüri Lont ja Paul Miilma.
- Nende mälestuste autor Kalju Pajupuu veidi enne surma 1995. aastal.
- Rein Põllumaa oma noorpõlve-Kolgatat külastamas 1970.-tel aastatel.

Pesur, Hugo
Miilmaa, Paul
Veensalu, Heino
Harju,
Põldmaa, Arved
Paju, Heino
Laane, Kalju
Peterson, Aleksander
Pillesaare, Valve
Roomere, Peeter
Tiimann, Hans
Josia, Udo
Elmik, Kalju
Põllumaa, Rein
Lont, Jüri

Ojatalu, Ülo

Olid valimised. (1996/Sept-Okt/82) – Lk. 1

Valimiskarussellist ja valimistulemustest.

Foto: EV Presidendi Kantselei kogust.

- Eesti Vabariigi presidendina jätkab härra Lennart Meri, kes 1989. aastal valiti ka „Memento“ esimesse volikogusse. Soovime õnne ja loodame, et tal tiheda töö kõrvalt jätkub aega mõelda ka mementolastele.

Meri, Lennart

Õigusvastaselt Represseeritute Ühingute ühenduse „Memento” Liit põhikiri. (1996/Sept-Okt/82) – Lk. 1 ja 2

30. septembril 1996. aastal registreeriti „Memento” Liit. Ametkonnad näevad liidus uut, mitte reorganiseeritud ühendust, kuid asutajaliikmed peavad algusajaks 25. märtsi 1989. aastal.

Oll, Aadu

Sõerde, Väino

Liivak, Lembit

Josia, Udo Ojatalu, Ülo

Tudeng tahab teada. (1996/Sept-Okt/82) – Lk. 2

Tallinna Pedagoogikaülikooli sotsiaalteaduskonna käivitas A. Ruusmann ajaloo valikkursuse „Vastupanu võõrvõimudele 1940. - 1991”. Kokku tegeles vastupanu- ja repressioonitemaatikaga tublisti üle 150 TPedÜ üliõpilase.

Foto: Õispuu, Leo

- Rahvakonverentsil 25. märtsil 1996. aastal. Kõneleb Ülo Ojatalu.

Foto: ERAF, s. ü. 5351-e, l. 9. Heino Jagomäe (ERRB) arhiivileid.

- 1962. a. 1. mai hommikuks oli Tõrva Täitevkomitee hoone torni heisatud sini-must-valge lipp. Pildil on arvatavasti vardas juba ENSV lipp, kuid ERAF-i fondis on alles ka too heisatud sini-must-valge.

Ruusmann, Ants

Mäesalu, Margit

Vaarmann, Anu

Ojatalu, Ülo

Raamatujagu genotsiididokumente. (1996/Sept-Okt/82) – Lk. 3

Tutvustatakse H. Sabbo koostatud dokumendikogumit „Võimatu on vaikida”. See on üks samm punase terrori uurimise teel. Ära on toodud tõlgitud dokument nr. 278.

Sabbo, H.

Tšernõšov,

Ivanov,

Nassedkin,

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Eduard Visnapuu (1895 – 1969). (1996/Sept-Okt/82) – Lk. 3

Elukäik: sündis 1895. a. Tartumaal, töötas mitmel pool õpetajana, õppis viiulit mängima ja täiendas end muusika alal, oli üks eesti muusikaajakirjanduse rajaja, 1944. a. määrati Teatri- ja

Muusikamuuseumi direktoriks, 1948. a. algas tagakiusamine julgeolekuorganite poolt, peale vabanemist jätkas uurimustööd rahvamuusika alal. Elutöö pärandiks on muusikapubliksistika – tuhatkonna artikli ja paljude muusikaalaste raamatute autor.

Foto:

- Pildil Eduard Visnapuu.
- Vangifoto 1949. aasta juurdlustoimikust. (ERAF)

Luuletused:

Tormine hommik.

Minge ära muremõtted.

Visnapuu, Henrik

Nurgakivi kommunismiohvrite mälestusmärgile. (1996/Sept-Okt/82) – Lk. 4
Teade mälestusmärgile nurgakivi paneku kohta Purtse Hiimäel.

Säästla, Uno

Kes teab, kes mäletab? (1996/Sept-Okt/82) – Lk. 4
Otsitakse teateid Peters Trelinši kohta.

Trelinš, Peter

Klavina, Elsa

Trelinš, Nadija

Spassk – GULAGi invakeskus. (1996/Sept-Okt/82) – Lk. 4
Ära on toodud Ella Rajari kommentaarid Kalju Pajupuu järjeloole.

Foto: Arvatavasti T. Petersoni foto.

- Üks Spasski naisvange CC-5/6 – Valli Brock 1950. (?) aastal.

Fotod: E. Rajari kogust.

- Ella Rajari laagrijärgsel asumisel Siberis Jartsevov 7. märtsil 1952.
- Ella Rajari laagrikaaslased Spasski päevilt asumisel Akmolinskis 1955. (?) aastal. Vasakult: Marta Kriis – taluperenaine Pedjalt, ajaloolased Aili Pool ja Linda Vilmre.

Pajupuu, Kalju

Pillesaare, Valve

Peterson, Toomas

Põllumaa, Rein

Josia, Udo

Rajari, Ella

Surva, Oskar

Ernesaks,

Uritskaja,

Saving, Ly

Koitla, Harri

Brock, Valli

Pool, Aili

Kriis, Marta
Vilmre, Linda

Kaarna, Villem = Ansko, Viljar
Eesti mullaks Venemaal. (1996/Nov/83) – Lk. 1
Luuletus.

Ojatalu, Ülo

Pilistvere. Memoriaal ja mõtted. (1996/Nov/83) – Lk. 1
Memoriaali mõtte algatas L. Parek 1987. a. Hirvepargis. Esialgsest ideest arenes mälestusliku maastikupargi projekt. Kompleksi dominant on kivikangrul kõrguv 18-meetrine roostevaba terasrist ja kangru ees mustast graniidist altarilaud. Sinna juurde kulgeb läbi kalmistu J. Vilmsi mälestussamba juurest algav allee. Suurem osa Eesti vabaduse eest hukkunute haudu asub Eestist kaugel ning nende mälestuse tähistamiseks on Pilistveres töö käimas.

Fotod: Mätik, Kalju

- Pilistvere memoriaali keskmeks on murekividest kangur kõrguva puuristiga. Vello Salumi käes on mälestuspargi projekt.
- Jüri Vilmsi haud Pilistvere kalmistul.
- Vabadussõja mälestusmärk Pilistveres. Vasakult: Vello Salum, Ants Vooremaa, Kalju Mätik.
- Pilistvere uues pastoraadihoones saab ruumi ka terrorimälestuse muuseumile.

Parek, Lagle
Pruuli, Tiit
Laar, Mart
Vilms, Jüri
Salum, Vello
Pormeister, Valve
Levala, Andres
Aleksand,
Veliste, Endel
Vooremaa, Ants

Säästla, Uno

Nurgakivi mälestusmärgile. (1996/Nov/83) – Lk. 2
16. novembril toimus nurgakivi panek Purtse Hiimäele rajatava Kommunistide Ohvrite Leinapargi mälestusmärgile. Polnud kohalikke vaimu- ja võimuesindajad, aga kohale olid sõitnud Riigikogu liige E. Tarto ja EELK assessor P. Karma. On püstitatud riigikeskne mälestusmärk laevakatastroofis 780-le hukkunule, kuid kas ja kuhu rajatakse mälestusmärk vähemalt 78 000-le kommunistide kae läbi hukkunule.

Foto: Lekk, Arvo

- Ülevaate Leinapargi rajamise käigust annab Alutaguse „Memento“ esimees Uno Säästla.

Tarto, Enn

Karma, Peeter

Küttis, Erich

Ritsu, Endel

Kamber 46, VI jaoskond. (1996/Nov/83) – Lk. 2

Autori mälestuslugu algab 1940. aasta 12 novembrist kambrist 46 ja lõpeb kambriga 46. 1949. aasta 10. augustil tuli teistkordne väljasaatmine Moskva Erinõupidamise otsusega.

Foto:

- Endel Ritsu koos oma Viljandimaalt 1949. aastal küüditatud naise ja ämmaga asumispaigas Jelanka külas Novosibirski oblastis 1953. (?) aastal.

Kuusekänd,

Gordinski,

Tomander,

Suursööt,

Ossaar,

Triik,

Jaakson,

Tammsaar,

Lenk,

Abrams,

Kurre,

Aasmäe,

Ristoja,

Päts,

Simuhhin,

Toom,

Nurmela,

Kurgi,

Nelberg,

Sergo,

Niitsoo,

Saarmann,

Uffert,

Vesiloo,

Maleng,

Lamot,

Maikallo,

Masing,

Priks,

Miks,

Piibeht,

Kingissepp, V.

Välme,

Palm,

Välbe, Paul
Mets,
Assor,
Vares,
Reimo,
Saarepere,
Laamann,
Vahtramäe,
Laanekõrb,
Roosileht,
Eber, P.
Sepp, Boris
Kao,
Koppel,
Arens, Enn
Nõmmann, Harald
Siiak,
Siiak,
Park,
Park,
Sinka,
Sinka,
Kaup,
Hekles, E.
Raid, Madis
Vorms,
Ratassepp,
Taal,
Mäesalu,
Miks,
Aller, R.
Krastin,
Korkus,
Sootamm,
Kiptok,
Vahter,
Karu,
Raadik,
Vaharo,
Vasko,
Kolšakov,
Lutter,
Lambot,
Rosenberg,
Grant,

Peet,
Seelmann,
Õunapuu,
Vettik, Tuudur
Aller, Rudolf
Päts, Helgi

Ojatalu, Ülo

Sügistormid. (1996/Nov/83) – Lk. 3

Sügisesed valitsuskriisid on tekkinud juba kolmandat sügist järjest. Niisamuti kaob lootus juba kolmandat sügist, et saab sõlmitud Eesti-Vene piirileping.

Ojatalu, Ülo

Kurjategijate dokumente. (1996/Nov/83) – Lk. 3

Surmaotsuse täideviimise akti tõlge ja kommentaar.

Illustratsioon:

- Surmatunnistuse koopia.

Gendelman,
Tarassov,
Matuškin,
Golubkov,
Šustin,
Kitvel, Hans

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Virve Osila. (1996/Nov/83) – Lk. 3

V. Osila saatust on mõjutanud isa vangistamine. Ta sündis 1946.a. Virumaal, isa arreteeriti ja suri 1963.a. V. Osilalt on ilmunud 7 luulekogu ja palju üksikuid luuletusi kodu- ja välis-Eesti ajakirjanduses.

Foto:

- Pildil Virve Osila.

Luuletused:

Minu laulud.

Valu.

Jääkriginal käib kevad oma rada, ...

Eestimaa.

Reest, Eduard

Reest, Virve vt. Osila, Virve

Ojatalu, Ülo

Raamat rängast teekonnast. (1996/Nov/83) – Lk. 4

Mälestusteraamatu „Meenutused“ lühitutvustus. Kõrvalpõikena tõdemus, et ajal mil pool sajandit saab mööda kommunistlikust etnossiidiaktist, ei ole ikka veel suudetud publitseerida selle ohvriks langenute kogunimestikku.

Illustartsioon:

- H. Sissase raamatu „Meenutused“ kaanekujundus.

Sissas, Hans

Gailit, Elvi

Surva, Oskar

Spassk – GULAGi invakeskus. (1996/Nov/83) – Lk. 4

Autori mälestused 60 km jalgsirännakust Spasski kõrbelaagrisse lumetormis. Kolm aastat virelemist ning uus tapisõit Altai mägedesse mustsõe šahte rajama.

Foto:

- Oskar Surva, vang D-599, Spasski erirežiimilaagris 1950. aastal.

Kärdi,

Tõrre,

Ernesaks,

Opel,

Borodin,

Tiiman,

Kimemura,

Koitjärv,

Siin asus nõukogude okupatsioonivõimu repressiivorgani peakorter. Siit algas tuhandete eestlaste kannatuste rada. (1996/Dets/84) – Lk. 1

Sellise tekstiga tahvel avati 1996. aasta teisel jõulupühal Pagari tänava maja Pika tänava poolsel seinal. Mälestusõhtule kogunes 250 inimese ringis. Kunagised sunnitöölised kandsid erilaagris kasutusel olnud numbrilapakaid. Mälestustahvli õnnistas V. Ilja. Kõned ja sõnavõttud. Sedapuhku oli kohal ka press.

Foto: Tiit Birkani kogust.

- Siber ...

Jürisalu, Vilma

Reigo, Heino

Oll, Aadu

Ilja, Voldemar

Õispuu, Leo

Jurss, Richard

Kannik, Valter

Ojatalu, Ülo
Estam, Jüri
Rast, Aadu
Lauri, Lembit

Aadu Olli kõne mälestustahvli avamisel. (1996/Dets/84) – Lk. 1

Külmal jõulupäeval peetud kõnes meenutab autor vangiaastaid vaid ühe pika, külma, pimedada ja tuisuse talveööna. Avatakse tahvel majal, kust algas kurjuse impeeriumi võidukäik.

Lenin,
Palmiste, Endel
Valton, Arvo

Jõulukuul. (1996/Dets/84) – Lk. 1

Jõulude tähistamisest ja jõulupidudest-kontsertidest Endiste Poliitvangide ühendustes.

Foto: Eugen Vahari kogust.

- Venemaa ... Inta laager.

Ilja, Voldemar
Lootsmann, Värner
Pirk, Elvi
Ots, G.
Vist, Kalju
Pärg, Jüri
Roots, Valdur
Jurss, Kristjan
Ausmaa, Erich
Kalvet, Andrus
Iglar, Agnes

Ritsu, Endel

Päevad ilma päevata, ööd ilma ööta. (1996/Dets/84) – Lk. 2

Autori mälestused ülejõukäivast tapiteekonnast Patarei vanglast Nižni Volõmi.

Foto:

- Endel Ritsu vangifoto aastast 1940 (arreteeritud 23. septembril 1940). Alles järgmisel aastal sai koolipoisist poliitvang 18-aastaseks.

Karise,
Saarepere,
Eenpalu,
Sihver,
Aleksander,
Sammalmann,

Lustre,
Lutter,
Miks,
Maasing,
Roosileht
Sepp, Boris
Sarn,
Assor,
Vahtramäe,
Kask,
Kolšakov,
Vaks,
Stalin,
Kalda,

Ojatalu, Ülo

Suure ja väikese suhted. (1996/Dets/84) – Lk. 3

Eesti-Vene suhetest mitmest vaatenurgast. Võrdväärsest ja heanaaberlikust suhtlemisest.

Rast, Aadu
Baburin, Sergei
Jeltsin,

Foto: Eugen Vahari fotokogust.

- Inta vangilaager.

[Ansko, Viljar]

Laagriluule veerud. Otto Lutz. (1996/Dets/84) – Lk. 3

Sedapuhku on tegu sakslasega, kes nelja-aastase sõjavangipõlve jooksul Kohtla-Järvel õppis ära eesti keele sedavõrd, et oli võimeline väljendama end luulevormis.

Elukäik: sündis 1925 aastal Saksamaal, koolipingist kutsuti sõtta, vangi langes 1945. aastal ning toodi Kohtla-Järve sõjavangilaagrisse, kodumaale naases 1949. aastal.

Foto:

- Otto Lutz Mäetaguse surnuaial saatusekaaslaste kalmul 1994. aasta suvel.

Luuletused:

Eestikeelsed tunnid. Esimene tund.

Teine tund.

Kolmas tund.

Neljas tund.

Aastate pärast.

Suvel 1948.

Meie surnutele.

Ansko, Viljar

Dr. Mardna – arst, humanist ... (1996/Dets/84) – Lk. 4

Doktor Mardnat Norilski vangilaagrist kirjeldatakse kui pikakasvulist, ilusat inimest, humanisti ja liberaali, kes oli õppinud kuulsate prantsuse kardioloogide juures ning tundis täielikult prantsuse, saksa ja vene kirjanduslugu. Temale peavad olema tänulikud oma elu päästmise eest sajad endised vangid. Lühülevaate dr. Mardna elust teeb kolleeg V. Ansko

Illustratsioonid: Kersnovskaja, Jefrosinia

- Šarž dr. Leo Mardnast.
- 2 joonistust raamatust „Kaljumaalingud“, Moskva 1991. dr. Mardna laagrihaiglasse sattunud J. Kersnovskaja voodiserval.
- Dr. Mardna uurib haiglasse toodud düstroofikut – Eestile 1936. aastal Berliini olümpiamängudel poksis hõbemedali võitnud Nikolai Stepulovit.

Foto: Ajakirjast „Ogonjok“, nr. 3/1990

- Norilski Laagri Keskhaigla personal 1945. aastal. Esireas vasakul laagriarst L. Mardna, tema kõrval joonistuste autor med.õde J. Kersnovskaja.

Foto: vangifoto.

- Leonhard Mardna vangifoto 1949. aasta toimikust.

Mardna, Leonhard

Raukas,

Päts, Konstantin

Mardna, Peeter

Berger, Joseph

Stalin,

Ernesaks, Gustav

Jakobson,

Ojatalu, Ülo

Ilmus saladokumentide 2. köide. (1996/Dets/84) – Lk. 4

Lugejani jõudis H. Sabbo dokumendiraamat „Võimatu vaikida“ II köide. Rohkem kui 500 leheküljel on 90 numbri all dokumente Vene Föderatsiooni ja Eesti Vabariigi arhiividest, ajakirjanduses ilmunud artikleid, kirju ja mälestuskilde, mitu saatesõna, koostaja lühielulugu ja dokumentide register.

Sabbo, Hilda

Head uut 1997. aastat kõigile „Memento“ lugejaile! (1996/Dets/84) – Lk. 4

Purje, Rein

Et mälestus kestaks ja vaimsus ei kaoks. (2006/Juuni/85) – Lk. 1

Toimetajaveerus uus toimetaja Rein Purje. Juuniküüditamise 65. aastapäeva eel hakatakse kümneaastase vaheaja järel uuesti välja andma oma ajalehte, milles sihid on jäänud samaks. Igas numbris on oma koht meenutustel, samas on suurem osakaal tarviliku informatsiooni edasiandmisel. Fotod:

- Autorifoto. Rein Purje. EML tegevesimees.
- 2005 püstitatud mälestuskivid Pilstveres.
[Ainu Purje]
- EML juhatuse liikmed septembris 2005 Pilstveres. [EML fotokogust]
- Vello Salum septembris 2005 Pilstveres. [EML fotokogust]

Ansko, Viljar
Jalakas, Heino
Õispuu, Leo
Palmiste, Endel

Varju, Peep

14. juunil 1941 sooritati genotsiidikuritegu. (2006/Juuni/85) – Lk. 2 ja 3
Leinapäev 14. juuni tähendab ühte kõige traagilisemat päeva eesti rahva ajaloos. Surmale oli määratud Baltikumist kokku ligi 40 000 inimest ning küüditamine jätkus kümme aastat. Punase võimuga kaasajooksikud reetsid omakasu huvides isamaa.

Foto:

- Autorifoto. Peep Varju. Okupatsioonide repressiivpoliitika uurimise Riikliku Komisjoni tegevesimees.

Illustratsioon:

- Postkaart juuniküüditamise mälestuseks.

Foto: [Kirjastuse Saara fotokogust.]

- Ema. Tomsk. 1943.

Vares-Barbarus, Johannes
Ždanov,
Botškarjov,
Lõhmus, Lembit

Juuniküüditamise üldandmed. (2006/Juuni/85) – Lk. 3
Ära on toodud ohvrite üldarv ning planeeritud arv.

Ruus, Neeme

Õispuu, Leo

Memento Liit ja ERRB. Lühikokkuvõtte tekkeloost ja sihtidest. (2006/Juuni/85) – Lk. 4 ja 5

EML, kuni 04.02.2005 Õigusvastaselt Represseeritute Ühingute Ühendus Memento Liit asutati 25. märtsil 1989, märtsiküüditamise 40. aastapäeval. Samaaegselt hakkas tööle teabe- ja ajalootoimkond, millest kasvas välja ERRB - põhiülesandeks nimekirjaraamatute koostamine. Praeguseks on ilmunud 6 eesti- ja inglisekeelset nimekirjaraamatut.

Foto:

- Autorifoto. Leo Õispuu. EML esimees.
- ERRB töötajad oma igapäevatööl Riigiarhiivi hoidlate kõrval. [A. Purje]

Talve, Leo

Tambek, Elmar

Suits, Gustav

Haarangute aegu. (2006/Juuni/85) – Lk. 5

Luuletus.

Ojatalu, Ülo

15 aastat tegevust: mis jäänud veel teha. (2006/Juuni/85) – Lk. 5 ja 6

Lühike ülevaade ERRB tehtust ning andmekoguja aeganõudvast tööst, et täpsustada ja täiendada nimekirju. Infoallikatesse peab suhtuma allikakriitiliselt, sest mistahes allikas võib olla ebatäpne.

Vastuseta on küsimus, kuhu on maetud Eestis hukatud ja vangistuses surnud.

Foto:

- Autorifoto. Ülo Ojatalu. Teabelehe „Memento“ tegijaid aastatel 1989-1996; ERRB liige 1994-2005.

Salo, Vello

Piir, Enno

Joosep, Elmar

Kask,

Kase, (?)

Sard, Erik

Jõgi, Ülo

Möldre, Tõnis

Jüri Uluots hoidis õiguslikku järjepidevust. (2006/Juuni/85) – Lk. 8

Eesti riigi seisukohalt olulisena jäi arreteerimata vabariigi viimane sõjaeelne peaminister professor J.

Uluots ning tema perekond. Tema isikus jäi alles Eesti Vabariigi õiguslik järjepidevus, mida alates

1944. aastast kanti edasi eksilis. Dokumenteeritult on olemas määrus Jüri Uluotsa ja tema

perekonna arreteerimise ja väljasaatmise kohta.

Foto: [Eesti Entsüklopeediakirjastuse fotokogust]

- Jüri Uluots perekonnaga.

Illustratsioon:

- [Määrus. ERAF 2-M/O.1.2178]

Kumm, Boriss

Tief, Otto

Õnnitleme! Eesti rahva kannatuste uurija ja vabaduse eest võitleja Enn Sarv tähistas 85. juubelit. (2006/Juuni/85) – Lk. 9

Eluloo tutvustus: sündis 1921 Tallinnas, okupatsiooniaastail ühines vastupanuliikumisega, 1944

vahistati Saksa okupatsioonivõimude poolt ning saadeti Saksamaa koonduslaagrisse, vabanedes tuli

kodumaale, kus ta peagi arreteeriti kui rahvuslane. Vangiaastad Komimaal ja kodumaale tagasi sai 1958. aastal. Ülevaade tegevustest Eesti iseseisvuse taastamisel ja pärast seda.

Foto:

- Pildil Enn Sarv

Andrusson, Uno

Westholm, Jakob

Ohmann, Valdur

Märtsiküüditamise kulakud ja natsionalistid. (2006/Juuni/85) – Lk. 10

Küüditatud jaotati kulakuteks ja natsionalistideks. Fragmendid ühe natsionalistiks tembeldatud perekonna saatusest. Olupildid Siberist, mis annavad ettekujutuse sellest õhkkonnast, nuhkimisest, pealekaebamisest, mis jätkusid kodust kaugelgi.

Foto:

- Autorifoto. Valdur Ohmann. Ajaloolane.

Illustratsioon: [ERAF 3N.1.1601]

- [Katkend küüditatud lapse venekeelsest kirjast.]

Saprõkina, Jevdokia

Gladkova, Darja

Stalin,

Nuude, Mati

Arumäe, Kalle

Siberi karm külm oleks peaaegu elu võtnud. (2006/Juuni/85) – Lk. 11

Üks paljudest teekondadest Siberis, mis läbitud härjarakendiga üle 40-kraadises pakases ja 50 km pikkusel asustamata alal.

Foto:

- Autorifoto. Kalle Arumäe. Juuniküüditatu.
- [Talvine maastik. Saara Kirjastuse fotokogust.]

Šmidt,

Jõgi, Jaanus

Soovitus represseeritu tunnistuse taotlejale.

Represseerimist tõendavate dokumentide taotlemisest riigiarhiivi või pensioniameti kaudu selgitab Riigiarhiivi arhivaar.

Eesti Memento Liidu ajalookonverents. (2006/Juuni/85) – Lk. 12

Teade konverentsi toimumise kohta.

Sarv, Enn

Rahi-Tamm, Aigi

Salo, Vello
Sabbo, Hilda
Varju, Peep

Memento maakondlikud ühendused. (2006/Juuni/85) – Lk. 12
Tuuakse ära ühenduste kontaktandmed.

Uuet, Liivi

Kutsume Tartu Linnamuuseumi näitusele. (2006/Juuni/85) – Lk. 13
Antakse ülevaade Tartu Linnamuuseumi filiaalis, Tartu Riia tn 15b välja pandud näitustest ja ekspositsioonidest.

Illustratsioon:

- KGB kongid.

Fotod: [ERAF fotokogust.]

- Julgeolekutöötajad otse ...
- ... ja profiilis.

Lepik, Kalju

Kisendad, kodumaa! II (2006/Juuni/85) – Lk. 13
Luuletus.

Sissas, Hans

Eesti ema monument kannab kindlat sõnumit. (2006/Juuni/85) – Lk. 14
Tänase ema, lähiminevikus oma laste elu ja heaolu eest võidelnud ema tegude jäädvustamiseks on kavas püstitada Tamula järve äärde monument eesti emale. Oodatakse jätkuvalt annetusi. Kogutud on üle 220 tuhande krooni ning üksiannetajaid on üle maailma 780.

Foto:

- [Ilme ja Riho Kulla Eesti Ema monumendi kavand.]

Kuld, Ilme
Kuld, Riho
Kreutzwald, Fr. R.

Lepik, Kalju

Ema pisar. (2006/Juuni/85) – Lk. 14
Luuletus.

Tarto, Enn

Tartus asuv kommunismiohvrite mälestusmärk „Rukkilill“ jäägu senisele kohale. (2006/Juuni/85) – Lk. 15
Abipalve Euroopa Parlamendi liikmetele. Mälestusmärgist „Rukkilill“, selle püstitamisest ja tähtsusest. Tartu linnavõimud on langetatud otsuse selle ümberpaigutamise kohta. See otsus tuleb hukka mõista.

Foto:

- [Tartu kommunismiohvrite mälestusmärk Rukkilill. Foto autor T. Pink. Saara Kirjastuse fotokogust.]
- Enn Tarto portreefoto.]

Fotod: (2006/Juuni/85) – Lk. 16

- Viimasest Heino Jalakase korraldatud mälestusretkest osavõtjad on jõudnud Johan Pitka sünnikoju. [Foto autor A. Purje, EML fotokogust.]
- Märtsiküüditamise aastapäeval 2006. [Foto autor A. Purje, EML fotokogust.]
- Vaatame tulevikku. Kodutütred pärast leinaseisakut. [A. Eenpalu fotokogust.]
- Eesti Memento Liit soovib kõigile ilusat võidupüha ja meeleolukat jaanipäeva!

Tervist, Härra Vabariigi President! (2006/Okt/86) – Lk. 1

Vabariigi presidendi Toomas Hendrik Ilvese ametisseastumise kõnest 9. oktoobril 2006.

Kõnes üleskutse kaaskodanikele: see on teie riik, tema tulevik on teie kätes. Ainult teile kuulub privileeg ja samas kohustus otsustada, kuidas me edasi läheme ja millise Eesti me oma lastele pärandame.

Foto:

- Pildil Toomas Hendrik Ilves.

Tarto, Enn

Tähtvere pargis taastati Vabadussõja monument. (2006/Okt/86) – Lk. 1

2. juuli 2006. aastal avati Tartus Tähtvere pargis taas Vabadussõja monument, mille kommunistid hävitasid 1949. aastal.

Fotod: [Tartu Memento fotokogust.]

- [Vabadussõja monument Tartus Tähtvere pargis.]
- Hetk mälestusmärgi avamiselt.]

Parts, Karl

Kuperjanov, Julius

Pillak, Peep

August ja Therese Rei jõudsid kodumaa mulda. (2006/Okt/86) – Lk. 2

Ülevaade ümbermatmise tseremooniast, mis toimus Tallinnas Metsakalmistul 27. augustil ja riigisekretär H. Loodi vastuvõtust Kadrioru Kunstimuseumis, kus räägiti A. Rei tegevusest ja eluloost. Ära on toodud olulisemate kirjatööde loetelu.

Fotod:

- Autorifoto. Peep Pillak.
- Tseremoonia algus Metsakalmistu kabelis. [P. Pillak]
- August Rei. [Kirjastuse Saara fotokogust.]
- August ja Therese Rei tütar ja tütretütar haulal. [P. Pillak]

Rei, August

Rei, Therese

Pöder, Andres
Rüütel, Arnold
Saan, Peeter
Meristo, Kaire
Meristo, Jaan
Rei, Ferdinand
Varek, Toomas
Penno, Enno
Lood, Heiki
Ansip, Andrus
Kõuts, Tarmo
Padar, Ivari
Rei, Hilja
Nõu, Enn
Päts, Konstantin
Laidoner, Johan
Larka, A.
Tief, Otto

Purje, Rein

Toimetaja veerg. (2006/Okt/86) – Lk. 3

Teataja teine number oli välja kuulutatud kõigi liikmesühingute tegevust, muresid ja rõõme kajastavana. Toimetaja tänab kirjatööde eest ja loodab, et jõulunumber tuleb huvitav tänu headele autoritele ja tasuta tänu toetavale fondile.

Foto:

- Autorifoto. Rein Purje. EML tegevesimees.

Varju, Peep

Represseeritute seaduse tekkeloost. (2006/Okt/86) – Lk. 4

Esimesed ühiselt koostatud ettepanekud siseministrile saadeti 1993. aastal, 2002. aastal moodustati töögrupp ja alustati seaduse väljatöötamist, mis lõpuks vastu võeti 2003. aastal.

Foto:

- Autorifoto. Peep Varju. Memento Tallinna Ühendus.

Oll, Aadu
Parek, Lagle
Sarv, Enn
Raude, Kuno
Liivak, Lembit
Parts, Juhan

Purje, Rein

Pansionaatkodu rajamise kurb ajalugu. (2006/Okt/86) – Lk. 5

Eesti vajab selliseid pansionaatkodusid vähemalt kaks – üks Põhja- ja teine Lõuna-Eesti repressioonide tarvis. Paraku kestab 15 aastat asjaajamist repressioonides kannatanuile mõeldud pansionaatkodu rajamise ümber.

Ilves, Toomas Hendrik

Virkus, Virve

Laar, Mart

Vähi, Tiit

Savi, Toomas

Siimann, Mart

Palts, Tõnis

Aab, Jaak

Lootsmann, Värner

Ojatalu, Ülo

Ümarlaud. Muljeid esimesest ligi kahtunnisest koosistumisest. Pronkssõdur. (2006/Okt/86) – Lk. 6

Seisukohad ümarlauas jagunesid kolmeks (1. monument ja sõjahaud teisaldada, 2. monument ja sõjahaud jäägu puutumata, 3. monument muuta laiema tähendusega objektiks), need on kolm ajalookäsitlust: eestilik, nõukogulik ja venelik. Ümarlaual peetud sõnavõttudest tuli välja, et Eesti ajaloo olulisi episoodide teatakse vähe.

Foto:

- Autorifoto. Ülo Ojatalu. Endiste Õpilaskorraldajate Liidu juhatuse esimees.

Vitsut, Toomas

Velman, Vladimir

Sepp, Evelyn

Tamme, Jaan

Kaalep, Ain

Pronkssõdur räägib. (2006/Okt/86) – Lk. 7

Luuletus.

Foto: [Saara Kirjastuse fotokogust.]

- [Vabastajate monument Tallinnas Tõnismäel.]

Roos, Enn

Ojatalu, Ülo

Kaassüdlaseks tegemine. (2006/Okt/86) – Lk. 7

Laiemalt teadmata on fakt, et külanõukogude saadikutele anti otsustada rehabiliteerimist ja sellega kaasas käis ka vara tagastamise küsimus. Sellega tehti nõukogude aktivistid juba teist korda repressioonide täideviimise kaasosalisteks. Ei tahtnud ju see hääletada vara tagastamise poolt, kes kasutas küüditatult äravõetud vara.

Sirendi, Arvo

Möödunud aegade salastatud dokumente. (2006/Okt/86) – Lk. 8

Peep Varju ettepanekul hakatakse avaldama dokumente, mis ehk aitavad noorema põlvkonna riigiametnikel, kes tegelevad represseeritute küsimustega, pisut rohkem mõista kommunistlikku režiimi. Saatesõna P. Varjult esimesele dokumendile. Saksa mundrisse riietatud punaväelased-diversandid hakkasid maha põletama ja õhku laskma oma külasid, mis asulaid vaenlase tagalas. Teist dokumenti kommenteerib A. Käärmann. Selle põhisisuks oli eesti talude paljaksröövimine või äravõtmine kohalike kommunistide suva järgi.

Varju, Peep

Hruštšov, N.

Stalin,

Veimer, A.

Karotamm, N.

Käärmann, Alfred

Represseeritute taastusravi hüvitamise korrast. (2006/Okt/86) – Lk. 9

Toimetuselst nõuane, kuidas ja kui suures summas saab represseeritu taastusravi hüvitust.

Eesti Vabadusvõitluse Muuseum. (2006/Okt/86) – Lk. 9

Muuseum asub Lagedil Vabaduse pargis ning selle asutas 1994. aastal J. Tõrs. Antakse teada, mida saab muuseumis näha.

Illustratsioon:

- Eesti Vabadusvõitluse Muuseumi logo.

Tõrs, Johannes

Uusi raamatuid. (2006/Okt/86) – Lk. 9

Viie raamatu lühitutvustus.

Illustatsioon:

- Raamatu „Sa ära möödu mineviku valust. III” kaanekujundus.

Hiio, Toomas

Ellen, Jaan

Loosaar, Evald

Laar, Mart

Ross, Heino

Teesalu, Tiiu

Eenpalu, Anne

Isamaalises kasvatuses on meie tulevik. Kodutütred, Noored Kotkad, Lindatütred ja Kalevipojad. (2006/Okt/86) – Lk. 10

Lasteorganisatsiooni Lindatütred ja Kalevipojad looja Anne Eenpalu tutvustab isamaaliste noorteorganisatsioonide algusaegu ning nende esmaseid ülesandeid.

Foto:

- Anne Eenpalu, kodutütarde peavanem aastatel 1998 – 2001. Maalil noorte kotkaste esimene peavanem Kaarel Eenpalu.

Eenpalu, Kaarel

Eenpalu, Linda

Raamot, Mari

Lints, Adrienne

Noortele kodukaitsjatele. (2006/Okt/86) – Lk. 10

Luuletus. 15. aprill 1928.

Kuidas Memento Moskvas käis. (2006/Okt/86) – Lk. 11

Memento Teataja hakkab avaldama mälestusi Memento algaastaist ning esimese meenutuskatke pakkus lehte Aadu Rast. Meenutus Moskvas korraldatud konverentsist Molotov- Ribbentropi pakti teemal. Toimetuselt lühidalt, kuidas valgustati sündmust tollal.

Foto: [Saara Kirjastuse fotokogust.]

- [Moskva Punane väljak.]

Rast, Aadu

Aare, Juhan

Molotov,

Ribbentrop,

Palmiste, Endel

Stalin,

Hitler,

Joosep, Elmar

Oll, Aadu

Pertmann, Jüri

Kuddo, Arvo

Gorbatšov,

Laasi, Evald

Nõmm, Toe

Golikov, Jevgeni

Muuli, Paul

Niklus, Mart

Kiisholts, Uno

Kondoja, August

Tööpataljonlaste Ühing hoiab mälestust. (2006/Okt/86) – Lk. 12

Tööpataljonlaste Ühing (TÜ) moodustati 1989. aastal 2. juulil. Ülevaade 17 aasta jooksul tehtust ja tähtsamaid tegemisi aastal 2006. Probleemiks on liikmeskonna vananemine ja vähenemine. 2006. aastal on liikmeid 81.

Foto:

- Endised tööpataljonlased kokkutulekul Tartus 3. juulil 2003.[Vasakult teine A. Kondoja.]

Usai, Urmas

Ellen, Jaan

Kiiver, Aino

Rakvere ühingu tegemistest. (2006/Okt/86) – Lk. 13

Ülevaate Memento Rakvere Ühenduse tegemistest aastate jooksul teeb juhatuse esimees A. Kiiver. Alates ühingu asutamisest 18. märtsil 1989. aastal on välja antud 271 liikmepiletit. Esimesel aastakümnel oli prioriteediks töö arhiivitoimikutega ja läbitöötatud materjali kirjastamine, viimastel aastatel on tähelepanu suunatud tööle liikmeskonnaga. Ühingu tegevus on projektipõhine. Koostööd tehakse Rakvere Linnavalitsusega.

Päts, Konstantin

Päts, Matti

Eenpalu, Kaarel

Eenpalu, Anne

Kõpp, Juhan

Kondoja, August

Mälestusmärgi juubeliüritus läks korda. (2006/Okt/86) – Lk. 13

13. septembril 2006 möödus 75 aastat Lääne-Virumaal Rägaveres Eesti Vabadussõja mälestusmärgi esmaavamisest. Kohalik rahvas taastas mälestusmärgi 1942. ja 1989. aastal. Antakse ülevaade juubeliüritusel tehtust.

Foto:

- August Kondoja arhiivimaterjale uurimas.

Hammerbeck, Morgan

Säästla, Uno

Alutaguse Memento tegevusest. (2006/Okt/86) – Lk. 14

Juhatuses esimees teeb kokkuvõtte oma väikseliikmelise (48) ühenduse tegemistest viimaste aastate jooksul.

Foto:

- Mälestusrist Ida-Virumaal hukkunud metsavendadele Virunurme külas. Taamal nimetahvlid 187 hukkunud metsavenna nimega. Kõneleb Maidla vallavanem Hardi Murula.

Saluvee, Indrek
Roosimägi, Einar
Nurgamaa, Anne

Tüüts, Heldur

Eesti Repressioonihvrite Meditsiinilise Rehabilitatsiooni Teenistus Tartus.
(2006/Okt/86) – Lk. 14

1993. aastal avati Tartu Polikliinikus represseeritute teenendamiseks ravikabinet. 1994. aastal loodi MRT, mida rahastati 2001. aastani Euroopa Komisjoni poolt. Sealtmaalt antakse tasuta abi ning Tartu MRT on võitnud represseeritute hulgas suure populaarsuse.

Aru, S.
Adamsoo, A.
Laja, H.-H.
Noor, H.
Keerberg, A.

Mälestusteenistus Tallinna lähel. (2006/Okt/86) – Lk. 15

22. septembril toimus Tallinna lähel piirivalvelaeva „Valvas” pardal traditsiooniline mälestusteenistus, mis pühendati 1944. aastal hilissuvel lähenenud nõukogude okupatsiooni eest meritsi läände põgenemisel Läänemeres hukkunuile. Tol aastal põgenes läände ligi 70 000 eestlast.

Fotod: [EML fotokogust, pildistas A. Purje.]

- Mälestusteenistus algab.
- Kõneleb Rootsi suursaadik Dag Hartelius.

Reinsalu, Arvo
Göransson, Patrik
Petermann, Kaido
Hartelius, Dag
Lukas, Tõnis
Estam, Jüri
Eenpalu, Anne
Toomla, Valdu
Rast, Aadu
Reinsalu, Urmas

Major Friedrich Kurg 1898 – 1945. (2006/Okt/86) – Lk. 15

Mälestuskivi avamine Valgamaal Tõlliste vallas 29. juulil 2006. aastal. Mälestuskivi on pühendatud metsavennana hukkunud major Friedrich Kurele.

Foto: [E. Tarto fotokogust.]

- [Mälestuskivi avamine Laatre EELK kirikuaias.]

Kurg, Friedrich
Sepper, Juta
[Tarto, E.]

[Mälestusmärgi avamine Metsakamistul.] (2006/Okt/86) – Lk. 15

4. oktoobril avati mälestusmärk Memento matusepaigas Tallinna Metsakamistul, kus mändide all puhkab üksteise läheduses juba mitukümmend aatekaaslast.

Foto: [L. Õispuu fotokogust.]

- [Mälestusmärk kommunismiohvritele.]

Langetame leinas pea. (2006/Okt/86) – Lk. 15

Endel Ratas. 8. 12. 1938. – 2. 09. 2006.

Major Arvo Reinsalu. 24. 01. 1950. – 24. 09. 2006.

Ratas, Endel
Reinsalu, Arvo

15. juulil 2006 toimus Elva lauluväljakul Eesti endiste poliitvangide ja küüditatute vabariiklik kokkutulek. (2006/Okt/86) – Lk. 16

Ürituse korraldas EEPL. Tõsiste sõnavõtude, huvitavate vestlusringide ja kontserdiga kujunes sellest mälestusväärne jälleenägemise päev.

Fotod: [EML fotokogust, pildistas A. Purje].

- [Elva Lauluväljakul.
- Lippude sissetoomine.]

Toomla, Valdu

20. augustil mälestasime Pilistveres traditsioonilisel mälestusjumalateenistusel kommunistlike repressioonide ohvreid, tähistasime ka ERSP aastapäeva ja pidasime tulevikuplaane. (2006/Okt/86) – Lk. 16

Reportaaži Rakvere Memento liikmete väljasõidust Pilistverre teeb V. Toomla. Üle vaadatakse ka roosiaed ja skulptuuride park Põltsamaal. Pilistvere järjest kasvavasse mälestuskangrusse asetatakse kaasatoodud kivid. Toimub jumalateenistus, ümarlaud ja ühine supisöömine.

Foto: [EML fotokogust, pildistas A. Purje].

- Pilistvere kivikangru juures.]

Lukas, Tõnis
Kiiver, Aino

Salum, Vello

Rahupühaks valmistudes. (2006/Dets/87) – Lk. 1

Rahulikke ja rõõmsaid jõule soovib Pilistvere emeriitõpetaja Vello Salum.

Foto: [Pildistas A. Purje.

- Talvine vaade Kose kirikule.]

Peeter I

Henry VIII

Vangilaagritest saadetud jõulukaarte. (2006/Dets/87) – Lk. 2

Nendes nappide vahenditega ja seda suurema hoolega joonistatud jõulukaartides, mis kaugetest vangilaagritest Eesti poole teele saadeti, on suurt igatsust kaunite Eestimaa jõulude järele.

Illustratsioonid:

- Rõõmsaid pühi! Voldemar Mitt. Bogoslavlasis Krasnoturinskis Uuralis 1947.
- Rõõmsaid pühi! Lembi Lember Komsomolski laagris Kaug-Idas.
- Heino Jalakas. Inta laagris Komi ANSV-s 1958.
- Rõõmsaid pühi! Saadetud Omskist 1956.
- Hääd uut aastat! Varjunime Juks all Vorkutast 1955.
- Õnnelikku uut aastat! Herman Heinla. 1956 Inta laagris.
- Häid jõulupühi! Heino Jalakas. 1955 Inta laagris.

Sõelsepp, Venda

Jõulud. ... lapsepõlves ... ja nüüd ... (2006/Dets/87) – Lk. 3

Luuletus. 1946.

Rõõmsaid jõulupühi! (2006/Dets/87) – Lk. 3

Illustratsioon:

- Selle akvarelltehnikas postkaardi saatis endine Inta poliitvang, hilisem graafik Herman Heinla 1981. aastal oma laagrikaaslasele Heino Jalakasele.

Purje, Rein

Toimetajaveerg. (2006/Dets/87) – Lk. 3

Aastalõpumeeleolust, hoolivusest ja üksmeelest inimeste ja ühenduste vahel räägib EML tegevesimaes, ajalehe

Foto:

- Autorifoto. Rein Purje. EML tegevesimaes.

Varju, Peep

Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadusest. (2006/Dets/87) – Lk. 4 ja 5

Jätkatakse RIS-iga seotud probleemide selgitamist. Avaldatakse veel üks täiesti salajane dokument – Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus aastast 1957, mis näitab veenvalt, et paljude kannatanute formaalne vabastamine paberil ei andnud neile vabadust.

Foto:

- Autorifoto. Peep Varju. Memento Tallinna Ühendus.

Hruštšov,

Jakobson, August

Kründel, A.
Kannel, Daniel
Beloussov,
Blumfeld,
Kannel, Juliana
Kimmel, Karl
Eelmaa, Hillar
Ilves, Milvi
Parts, Juhan
Ilves, H.

Arro, Hendrik

Eri poolel võidelnute lepitamisest. (2006/Dets/87) – Lk. 6, 7 ja 8

Sõjaaegsete Eesti Lennuväelaste Ühenduse esimees H. Arro arutleb teemal, kes siis ikkagi peaksid leppima, kelle vahel on ületamatu kuristik, ning jõuab välja purustatud usalduse ning okupantidega kompromissitu leppimatuseni. Teistsugune suhtumine oleks Eesti Vabariigi ja kogu eestlaste vabadusvõitluse reetmine.

Foto:

- Autorifoto. Hendrik Arro. Sõjaaegsete Eesti Lennuväelaste Ühenduse esimees.

Trankmann,
Aru, K.
Kuperjanov, J.

Memento teataja küsib. (2006/Dets/87) – Lk. 8 ja 9

Ajaleht otsib vastuseid kahele küsimusele, mis puudutavad otseselt represseerituid. Vastasid R. Lang Reformierakonnast, J. Männik Rahvaliidu ja K. Arjakas Keskerakonna fraktsioonist.

Meri, Lennart
Lang, Rein
Jakobson, Max
Ivanov, Sergei
Uluots, Jüri
Männik, Jaanus
Arjakas, Küлло
Oviir, Siiri
Must, Aadu
Ruusmann, Ants
Eenpalu, Anne
Aab, Jaak

Okupatsioonide muuseumi töö otsinguid. (2006/Dets/87) – Lk. 10

Teataja plaanib läbi mitme numbriga põhjalikumalt kajastada Okupatsioonide muuseumi töid-tegemisi ning alustab päris algusest – aastatest 1998-1999. Algab ideest ja pühendumisest, algab KRES-i loomisest. Selle loojaks, presidendiks ja finantseerijaks on Dr Olga Kistler-Risto.

Fotod: [Pildistas A. Purje.]

- Muuseumi välisvaade.
- [Osa kojutulekukohvrite kollektsioonist Okupatsioonidemuuseumis.]

Kistler-Risto, Olga

Ahonen, Heiki

Kelam, Tunne

Parek, Lagle

Pesti, Arvo

Tarvel, Enn

Kello, Karl

Vilu, Arvo

Traks, Andreas Ants

Aasta on lõpetamas järjekordset ringi. (2006/Dets/87) – Lk. 11

Cleveland-Ohio eesti ühiskonna häälekandja "Sõnumid" toimetaja kirjutab USA kõige populaarsema püha õhtul (Tänapüha) soovidest ja lootustest eesti rahvale asudes uuele aastaringile.

Washington, George

Lincoln, Abraham

Roosevelt, Franklin D.

Ilves, Toomas-Hendrik

Kommunism rahvusvahelise kohtu ette. (2006/Dets/87) – Lk. 11

Leedu mõttekaaslased algatasid kampaania „Kommunism rahvusvahelise kohtu ette”. Selle ettevõtmisega otsustasid liituda ka Eesti Memento Liit. Tuuakse ära kampaania lühistsenaarium.

Jõulud Siberis. (2006/Dets/87) – Lk. 12

Jõulumeenutused Tiiu Reet Tammelt ja Tiiu Teesalult, kes küüditati Siberis ühte külla.

Foto: Kiil, Osvald

- Tamme ja Põderi pered jõuluõhtul Siberis 1949. aastal. [T. Teesalu erakogust.]
- Siberi maastik. Tiit Birkani kogust.

Tamm, Tiiu Reet

Tamm, Arnold

Põder, Adeele

Kannel,

Kõvask, Linda

Under, Marie

Tamm, Evi
Aab, Virve
Teesalu, Tiiu
Pöder, Tiiu

Jõululaupäeva kurb kroonika. (2006/Dets/87) – Lk. 13

Ü. Ojatalu on otsinud [teose „Poliitilised arreteerimised Eestis“ I köitest] aastail 1940-1952 toimunud arreteerimiste, kohtupidamiste, surmade ja hukkamiste seast välja need, mis toimusid 24. detsembril. Las küünlaleek põleb nende inimeste mälestuseks, kelle jaoks kurjus mitmekordistus, sest langes rõõmu- ja rahupühale.

Ojatalu, Ülo
Ainson, Hans
Klooren, Juhannes
Kook, Arnold
Kull, Aita
Kuuseoks, Feliks
Kuuspalu, Anton
Leetmaa, Kalju
Petersoo, Ada
Petersoo, Erna
Petersoo, Madis
Piirsalu, Johannes
Põdra, Leopold
Rikk, Rudolf
Rüeti, Mihkel
Sahharenko, Pavel
Salujärv, Eduard
Sopp, Martin
Terase, Richard
Veski, Aksel
Väära, Salme
Laaneots, Maria
Leosk, Aino
Mitt, Karl
Pärdi, Valentin
Vahur, Martin
Valdmann, Johannes
Volt, Aksel
Jelagin, Leonid
Mahnke, Kristof
Liba, Robert
Liin, Richard
Ornatski, Jevgraf
Perillus, Eduard

Kirbi, Antti

Jõulud 1949. (2006/Dets/87) – Lk. 13

Luuletus.

Kivi, Kalvi

Kivi,

Korts, Helmi

Tarto, Enn

Enn Tarto kõne mälestusmärgi Rukkilill taasavamisel. (2006/Dets/87) – Lk. 14

Okupatsiooniohvrite mälestusmärgi taasavamiselt 2.nov. 2006.a. Tartus Pepleri 27 maja juures.

Lamp, Udo-Vello

Õnnitleme 2006. aasta juubilare. (2006/Dets/87) – Lk. 14

Kotkas, Kalju

Leinjärv, Lembit

Paiso, Endel

Varju, Peep

Salum, Ants

Ühe portree kojujõudmise lugu. (2006/Dets/87) – Lk. 15

Pool sajandit tagasi maalis Siberis Novosibirski oblastis Tšanõ rajoonis leedulane Anton Kristopaitis üht eestlast. Eaka mehena otsustas ta üles otsida inimese, keda ta oli Siberis maalinud, et asjaosaline saaks kätte oma portree.

Illustratsioon:

- Ants Küti portree.

Foto:

- Mälestustahvel Hans Küti haual.

Kristopaitis, Anton

Lenin,

Stalin,

Kütt, Ants vt. Kütt, Hans

Pärsimägi, Tiit

Piir, Enno

Kütt, Hans vt. Kütt, Ants

Kütt, Jüri

Kütt, Alina

Erm, Harry

Mankin, Maia

Mankina, Aita

Kirev mosaiik 2006. (2006/Dets/87) – Lk. 16

Fotoreportaaž Memento tegemistest.

- [Eesti endiste poliitvangide ja küüditatute vabariiklik kokkutulek Elvas. EML fotokogust, pildistas A. Purje.
- (2. ülal paremal ja 7. all vasakul) 1944 meritsi põgenedes hukkunute mälestus-üritus merel. EML fotokogust, pildistas A. Purje.
- (3.)EML juhatuse esimees L. Õispuu ja revisjonikomisjoni esimees A. Kiiver tööhoos. EML fotokogust.
- (4.)Vestlusring Pilistveres, pildistas E. Juurik.
- (5.)Vabadussõja mälestusmärgi esmapüstitamise juubeli tähistamine Rägaveres, Kondoja, A.
- (6.)Ümarlaud Pilistvere pastoraadi ees, arutatakse memoriaali tulevikuga seotut. EML fotokogust, pildistas E. Juurik.]

Grünfeldt, Peeter

Eesti lipp. (2007/Veeb/88) – Lk. 1

Luuletus. 1930.

Illustratsioon: Pildil Eesti lipp.

Viigant, Juhan

Meie iseseisvus ja rahva tulevik. (2007/Veeb/88) – Lk. 1

Katkendid kirjutisest, mis ilmus ajakirja „Kaitse kodu“ veebruarinumbris 1934. aastal, kui Eesti Vabariik sai 16-aastaseks.

Viigant, Juhan

Bedel, Maurice

Laamann, Eduard

Johan Pitka oli kui sõjajumala loodud. (2007/Veeb/88) – Lk. 2

19. veebruaril taasavati Tallinnas Hirvepargis Johan Pitkale pühendatud mälestusmärk. Sellega tähistati ühtlasi ka tema 135. sünniaastapäeva.

Foto: [Pildistas A. Purje]

- Johan Pitka mälestussamba autor on kujur Tõnu Maarand.

Ansip, Andrus

Päts, Konstantin

Pitka, Johan

Järvamaal mälestati Pitkat rahvamatkaga. (2007/Veeb/88) – Lk. 2

Kaitseliidu Järva malev algatas uue traditsiooni – tähistada Järvamaal Jalgsema külas sündinud admiral Johan Pitka sünniaastapäeva jalgsirännakuga.

Foto: [Kirjastuse Saara fotokogust, pildistas Anneli Kenk.]

- Lillekimbu asetab Järva mavanem Üllar Vahtramäe.
- Matkaseltskond läbib Järva-Jaani alevikku.

Pitka, August = Ansomardi, Peäro

Ansomardi, Peäro = Pitka, August

Pitka, Johan

Lään, Tanel

Meie admiral. Noppeid Johan Pitka eluteelt. (2007/Veeb/88) – Lk. 3

Admiral Pitka maakodu oli Ebaveres Lilleoru talus. See hävis päras vene vägede sissetulekut 1945.

aasta kevadel. 21. augustil, 1944 . aastal sai SD-lt loa eriüksuse moodustamiseks. Pitka mehed pidasid vastu mitu lahingut. On võimalik, et J. Pitka langes teadmata kohas, kuupäeval ja asjaoludel.

Foto:

- J. Pitka sündis Järvamaal Võhmatu vallas Jalgsema külas Terasaugu metsavahimajas ja kasvas samas külas Ansomardi talus. Pildil Võhmuta raudteejaama juures 21. aprillil 1930 lõpetamas külaskäiku kodukanti. [A. Purje fotokogust]
- J. Pitka oma maakodus Ebaveres 1930-ndate aastate lõpus. [Pildistatud näituselt Kaitseliidu muuseumis, pildistas A. Purje.]

Pitka, Johan

Pitka, Helene

Purje, Rein

Toimetajaveerg.

Vabariigi aastapäeva tähistamisest ja paraadi ärajätmisest külma tõttu. Hea uudis on see, et Eesti Memento Liit on varsti olemas ka internetis.

Foto:

- Autorifoto. Rein Purje. EML tegevesimees.

Tarto, Enn

Tartu vabastamise 88. aastapäeva tähistamine. (2007/Veeb/88) – Lk. 4

Tartu Memento korraldas mälestusürituse Tähtvere pargis taastatud Vabadussõja monumendi juures 14. jaanuaril 2007. Mälestusürituste peamine mõte on, et Eesti olevik ja tulevik nõuab tungivalt, et me meenutaksime ja tähistaksime Eesti võite minevikus, suujuures unustamata langenuid.

Foto:

- Autorifoto. Enn Tarto. Tartu Memento esimees.

Parts, Kaarel

Kuperjanov, Julius

Keskküla, Johannes

Hahn,

Schwarz,

Platon,

[Kuulbusch, Paul]

Leib, Kaljo

Lukas, Tõnis
Sasi, Jüri

Enn Tarto kõne Tartu vabastamise 88. aastapäeva tähistamisel. (2007/Veeb/88) – Lk. 5

Tuletatakse meelde võitu ja mälestatakse ohvraid. Vabadussõjast ja Külmast sõjast.

Foto:

- Tekst mälestusmärgilt. Kodanik, tea – siin, Tähtvere väljadel löödi viimane lahing Tartu vabastamisel 14. jaanuaril 1919.

Tarto, Enn
Parts, Karl
Kuperjanov, Julius
Hahn,
Schwarz,
Platon,
[Kuulbusch, Paul]
Keskküla, Johannes

Salastatud dokumente. (2007/Veeb/88) – Lk. 6

Kahte dokumenti on kommenteerinud Riigiarhiivi ja S-Keskuse ajaloolased.

Illustratsioon:

- Stalini korraldus 1925. aastast evakueerida Eestisse saadetud mässulised kommunistid. [ERAF. 24.1.281]
- Paasvere valla täitevkomitee tõend 1946. aastast, et Jakob Kukner on bandiit.

Zinovjev,
Rästas,
Pjatnitski,
Stalin,
Rebase, A.
Kukner, Jakob
Kukner, Mart
Kukner, Johannes(Juhan)
Kukk, Karl
Lehtla, Ruudi

Ojatalu, Ülo

Kas läheb löömaks? Pikemalt Ümarlauast Tallinna volikogu juures. (2007/Veeb/88) – Lk. 7

Tutvustatakse ümarlaual osalejaid ja nende seisukohti.

Foto:

- Autorifoto. Ülo Ojatalu.

Vitsut, Toomas
Aasmäe, Hardo
Kaasik, Peeter
Mälksoo, Lauri
Toomsalu, Tiit
Ansip,

Arro, Hendrik

„Õine vahtkond” – kes te sellised olete? (2007/Veeb/88) – Lk. 8
Mõtteavaldus selle üle, kes on „Õine vahtkond”, millised nõudmised neil on Pronksõduri suhtes ning nende suhtumisest Eestisse ja eestlastesse.

Foto:

- Autorifoto. Hendrik Arro. Sõjaaegsete Eesti Lennuväelaste Ühenduse esimees.

Päts, Konstantin
Laidoner, Johan

Pronksõdur ikka päevakorral. (2007/Veeb/88) – Lk. 9

H. Arro mõtteavaldus ilmus Delfi arvamusrubriigis, tõlgiti ka vene keelde ning kogus üle paari tuhande kommentaari.

Arro, Hendrik

Varju, Peep

Eesti Ema monument ootab annetusi. (2007/Veeb/88) – Lk. 10
Tuuakse ära üleskutse Eesti ema monumendi toetuseks. Mõte rajada taoline monument sai alguse Võrust ja Tamula järve kaldale on valitud tulevane asukoht. Kogutud annetusi on 400 000 krooni, aga see moodustab siiski alles neljandiku vajaminevast summast. Kutsutakse üles annetama mälestussamba heaks. Mälestusmärk sümboliseerib eesti rahva püsijäämist läbi aegade ja liidab rahva armastuse ühtseks.

Sissas, Hans
Kuld, Ilme
Kuld, Riho

Hainsalu. Lehte

Ema palve. (2007/Veeb/88) – Lk. 11
Luuletus.

Foto:

- Pildil Eesti Ema monument.

Killukesi Hans Sissase kogutud mälestustest Eesti emast. (2007/Veeb/88) – Lk. 11
Mälestuskillud emadest, kes on läinud märtrisurma, mille läbi ennast ohverdades säilitada laste elu.

Foto: [Kirjastuse Saara fotokogust.]

- Pilstvere kivikangur.]

Sissas, Hans

Sõlmiti olulised kokkulepped. (2007/Veeb/88) – Lk.12

Memento Liidu ning Res Publica Liidu ning Eesti Reformierakonna koostöölepped.

Foto:

- Memento Liidu juhtkond, aktivistid ja poliitikud pärast IRL-iga kokkuleppe sõlmimist 13. veebruaril Toompeal.

Õispuu, Leo

Laar, Mart

Ansip, Andrus

„Sillamäe poisid” astusid Memento Liidu liikmeks. (2007/Veeb/88) – Lk. 13

Eesti Memento Liidu 17. liige – seltsing „Sillamäe poisid” – võeti vastu 2006. aasta detsembri üldkoosolekul. Seltsingu eesmärgiks on jäädvustada Sillamäe uraanitehase ehitamisel kasutatud vangistatud eestlaste, lätlaste ja leedulastega seonduvat ning Ida-Virumaa ajaloo vähemuuritud tahke.

Foto: [ERAF fotokogust.]

- Ehitajate barakid 1946. aastal.

Tikk, Heino

Kalda, Heino

Suurenesid tervishoiuteenuste ja ravimite hüvitised, muutus paindlikumaks hüvitamise kord. (2007/Veeb/88) – Lk. 13

Tutvustatakse seadluses tehtud muudatusi, parandusi ja hüvitamise korda.

Siberis hukkunute hauad ootavad tähistamist. (2007/Veeb/88) – Lk. 14

Vabadusvõitlejate Liidu juhatuse liige K. Raude taotleb raha, et alustada tööd Venemaal hukkunud eestlaste hauakohtade kindlakstegemiseks ja tähistamiseks.

Raude, Kuno

Kello, Marie

Kauaoodatud postmargid tulevad. (2007/Veeb/88) – Lk. 14

On ilmunud juuniküüditamisele pühendatud pealetrükitud margiga postkaart, et kanda teavet ja meeldetuletust 1941. ja 1949. toimunust laiali terves maailmas.

EML sai Seli tuusikuid. (2007/Veeb/88) – Lk. 14

Eesti Memento Liidule eraldati 2007. aastaks 55 tuusikut Seli Taastusravikeskusesse, mida on kahtlemata vähe.

Uusi raamatuid. (2007/Veeb/88) – Lk. 14

Lühitutvustus 6-le väljaandele.

Kuusk, Pearu
Sarv, Enn
Rahi-Tamm, Aigi
Salo, Vello
Arumäe, Heino
Sabbo, Hilda
Varju, Peep
Raude, Kuno
Andrusson, Uno
Lindmäe, Herbert
Püüa, Endel

Õnnitleme. (2007/Veeb/88) – Lk. 14

Memento eestvedajad õnnitlevad 2007. aasta alguse juubilare.

Teesalu, Tiiu
Kivimäe, Rein
Kondoja, August

Erm, Harry

Viljandi Represseeritute Klubi sai kümneaastaseks. (2007/Veeb/88) – Lk. 15
Asutatajaid 13. jaanuaril 1996 oli 122 inimest. On korraldatud sisukaid peoõhtuid, tähtpäevi tähistatud ja kurba saatust talletatud, ekskursioonidel ja vabariiklikel üritustel käidud. Juhatuse esimene esimees oli Siim Mandre. Praegune juht on Harry Erm.

Fotod: [H. Erm]

- Viljandi Represseeritute klubi 10. sünnipäev. Esireas vasakult H. Erm koos klubi kõige eakamate ja tublimate tänukaardi saajatega. Tagareas „Lustipill”.
- Klubi liikmed koos presidendipaariga ning järeltuleva põlvega mälestusmärgi „Eesti Kodu” avamisel 14. juunil 2006.

Mandre, Siim
Arumäe, Sulev

Fotomeenus Tartu Memento Jõulukonverentsilt. (2007/Veeb/88) – Lk. 15

Fotod: [Tartu Memento koduleheküljelt.

- Kõnelemas E. Tarto.
- Vaade osavõtjaile]

Fotoreportaaž: (2007/Veeb/88) – Lk. 16

- Tiiu Teesalu, Andrus Ansip, Leo Õispuu, Rein Purje ja Kristen Michal pärast ühisleppe allakirjutamist. [L. Õispuu kogust.]
- Ken-Marti Vaher, Leo Õispuu, Mart Laar ja Urmas Reinsalu allkirjastavad ühist kokkulepet. [L. Õispuu kogust.]
- Mementolased külas Riigikogus. [L. Õispuu kogust.]
- Lindatütred ja Kalevipojad mälestamas president Konstantin Pätsi vabariigi aastapäeval 2006. [A. Eenpalu fotokogust.]

Teesalu, Tiiu

Ansip, Andrus

Õispuu, Leo

Purje, Rein

Michal, Kristen

Vaher, Ken-Marti

Laar, Mart

Reinsalu, Urmas

Päts, Konstantin

[Eenpalu, Anne]

Järve, Jaan

[Võidupüha jutlusest 1936. aastal]. (2007/Juuni/89) – Lk. 1

Mõelgem võitudele, mis olnud, mis ees seisavad. Mõelgem vabadusele, ka hingelisele.

Foto: [Kirjastuse Saara fotokogust.

- Noored ja täiskasvanud võidupäeva paraadriivis.]

Mälestati märtsiküüditamise ohvreid. (2007/Juuni/89) – Lk. 2

Mälestusmiitingul 25. märtsil Linda kuju juures oli palvus, hingeminevad kõned, meeskoorilaul, küünlad ja pärjad – ja leinapäeva aegumatu valu.

Fotod: [A. Purje

- Palvuse pidas Tallinna Rootsi-Mihkli koguduse õpetaja Patrik Göransson.
- Leinaküünalde ette asetatakse Vabariigi Presidendi pärg.
- Kõneleb teadus- ja haridusminister Tõnis Lukas.]

Osila, Virve

Valu.

Luuletus.

Kommunism rahvusvahelise kohtu ette. (2007/Juuni/89) – Lk. 3

Leedumaalt saadi üleskutse osaleda kampaanias Kommunism rahvusvahelise kohtu ette. Natsism, mis nõudis umbes 25 miljonit inimelu, on hukka mõistetud, kuritegude organiseerijad ja täideviijad on leidnud üldist hukkamõistu. Kahjuks teatakse läänemaailmas väga vähe kommunismi kuritegudest ja nende tagajärgedest.

Eesti Memento liidu ajalookonverents „Kommunism rahvusvahelise kohtu ette”.
(2007/Juuni/89) – Lk. 3

Konverentsi kava, toimumise aeg ja koht – 16. juuni 2007, Rahvusraamatukogu konverentsisaal.

Foto: [Kirjastuse Saara fotokogust.

- Üks mälestusmärke küüditamisohvritele.]

Järvelaid, Peeter

Maripuu, Meelis

Paavle, Indrek

Varju, Peep

Rahi-Tamm, Aigi

Lindmäe, Herbert

Põlluaas, Henn

Trieste kongress oli edukas. (2007/Juuni/89) – Lk. 4

Esimene Euroopa Pagulaste ja Väljasaadetute Kongress toimus 29. – 31. märtsini 2007. aastal Itaalias, Triestes. Loodi rahvusvaheline organisatsioon – Euroopa Pagulaste ja Väljasaadetute Liit, millel seisavad ees pikaajalised ülesanded, kuid ka suur üle-euroopaline toetus ja mõjujõud. Eesti oli esindatud viie organisatsiooniga.

Locata, Massimiliano

Tarvel, Enn

Salo, Vello

Sarv, Õie

Sarv, Maarja

Lillak, Anti

Eesti rahvastikukaotused 1940 – 1989. (2007/Juuni/89) – Lk. 5

Andmed on toodud kogumikust „Valge raamat. Eesti rahva kaotustest okupatsioonide läbi 1940 – 1991”. Kokku hukkus 90 000 EV kodanikku, kodumaalt lahkus umbes sama palju.

Traks, Andreas Ants

Mälestuspostmark küüditamise ohvritele. (2007/Juuni/89) – Lk. 5

Tutvustatakse mälestuspostmargi vaevarikast, aastaid kestnud saamislugu. 14. juunil 2007 aastal emiteerib Eesti Post postmargi suurküüditamise mälestuseks.

Foto:

- Autorifoto. Andreas Ants Traks.

Pullerits, Priit

Teras, Jüri

Ehasalu, J.

Tarto, Enn

Enn Tarto kõne Vabadusristi päeval. (2007/Juuni/89) – Lk. 6 ja 7

Kõne, mis peetud XVI Vabadusristi päeval 22. juunil 1991. aastal Tartumaal Luunjas. Saatesõnas vabadusvõitluse tähistest, millest püütakse seni vaikida.

Fotod .

- Autorifoto. Enn Tarto.
- [Julius Kuperjanovi hauamonument Tartus. EML fotokogust, pildistas A. Purje.]

Henn, Harri

Molotov,

Ribbentrop,

Habsburg, Otto von

Tarto, Enn

Tartu Memento tegemistest. (2007/Juuni/89) – Lk. 7

Pöördumine Eesti Vabariigi peaministri ja Riigikogu juhatuse poole. Leinapäeva sisseviimisest, natsismi- ja kommunismi kuritegude hukkamõistmisest.

Laaban. Ilmar

Võidupüha õhtulaul. (2007/Juuni/89) – Lk. 17

Luuletus.

Varju, Peep

Kommunistide barbaarsed teod 21. sajandi Eesti Vabariigis. (2007/Juuni/89) – Lk. 8

Sakala rahvuskivist varemetehunnik võib saada keskerakondliku võimupoliitika hauakiviks.

Foto:

- Autorifoto. Peep Varju.
- [Järelejäänud kiviküngas... Pildistas Atko Januson.
- ...järelejäänud pilt hävitatud hoonest. ERAF fotokogust.]

Karp, Raine

Sillaots, Marta

Palmaru, Raivo

Uustalu, Kalev

Lootsmann, Värner

Ratas, Jüri

Ansip, Andrus

Jõks, A.

Volkov, Ike

Leesi, Lauri

Naan, Gustav

Ždanov, Andrei

Purje, Enn

Toimetajaveerg. (2007/Juuni/89) – Lk. 9

Toimetaja tänab kõiki, kes aitanud teda, kas kaastöö või hea nõuga. Südamelt ära öeldes, on inimeste vahel liialt vihkamist ja liiga vähe mõistmist. Lootus jääb, et tuleb aeg, mil inimesi ei lahterdata, vaid hinnatakse nende püüdluste põhjal. Edusoov järgmisele toimetusele.

Foto:

- Autorifoto. Rein Purje. Memento Teataja toimetaja

Diktonius, Elmer

Sangarihauad.

Luuletus.

Millal okupeeris Nõukogude Liit Eesti? (2007/Juuni/89) – Lk. 10

Vastuseid sellele küsimusele on mitu. NSVL väeosad hakkasid saabuma Eestisse juba 24. oktoobril 1939. aastal. Võõrväe baaside alla minevate maade omanike olukord muutus väga raskeks.

Illustratsioon:

- [Dokument. ERA f. R-6 n.4 s. 7 1.24...26]

Uuet, Liivi

Oidermaa, A.

Leinjärv, Lembit

Järvamaa Memento tegemistest. (2007/Juuni/89) – Lk. 11

Tegutsetakse 1995. aastast, ühenduses on 30 liiget. Hea koostööpartner on Türi Aianduse ja Mesinduse Selts. Tähistatakse küüditamise aastapäevi ja korraldatakse ekskursioone Eesti piires.

Fotod: [Järvamaa Memento kogust.]

- Küüditamise aastapäeval Pilstveres Järvamaa kivi juures.
- Memento Järvamaa Ühenduse jõulupidu perekond Salmi kodus Türil.

Salm,

Mägi, Elvi

Järs, Liia

Rehela, Leo

Toru, Leida

Arna, Paul

Taniel, Ilme

Aedma, Anne

Orav, Rita

Elutee keerdkäigud. (2007/Juuni/89) – Lk. 11

Mäletuskild sellest, kuidas viidi perekonna juurest isa 20. detsembril 1937. aastal Pihkva oblastis Gdovi rajoonis. Ta ei tulnud iial tagasi. Ning seejärel aprill 1938, kui tulid püssimehed represseerimistega.

Rummo, Paul-Eerik

Suure pere kokkutulek. (2007/Juuni/89) – Lk. 12

Ühe küla elanikest, kes kõik olid küüditatud 1941. aasta juunis Tomski oblasti Tšainski rajooni Sbornoje külla. Kokku oli seal 170 eestlast. Koju tagasi said 1956- 1958. a. Otsustati korraldada küla kokkutulek, sest olid ju kõik mööda Eestit laiali. See sai teoks 1967. aastal Tamsalu lähedal Uudekülas. See traditsioon on kestnud siiani.

Fotod: [O.Ressari kogust]

- Kaastöö autor Olaf Ressar abikaasa Maielisiga 1957. aasta kevadel Sbornojes oma onni ees. Maielis Raadik ja Olaf Ressar abiellusid 24. 02. 1957.
- Esimesest kokkutulekust osavõtjad 1967. aastal.
- 2000. aasta kokkutulekust osavõtjad.

Ressear, Olaf

Ressar, Maielis

Raadik, Maielis

Arrak, Valli

Mementolased käisid kunsti nautimas. (2007/Juuni/89) – Lk. 12

Tartu Memento liikmed külastasid 27. jaanuaril 2007 KUMU-t. Tõdeti, et on hea, et meil on koht, kus hoida, säilitada ja näidata meie rikkalikku kunsti.

Laar, Valda

Kaljuvee, Eha

Arrak, Jüri

Toomla, Valdu

Rakveres toimus ülimalt menukas eakate mess. (2007/Juuni/89) – Lk. 13

8. märtsil toimus Rakvere spordihallis eakate mess. Selle korraldasid Lääne-Virumaa kutsekõrgkooli sotsiaaltöö III kursuse üliõpilased Margi Loide eestvõtmisel. Siin oli eakal inimesel võimalik ühest kohast teada saada palju võimalusi, kuidas oma elukvaliteeti parandada.

Golomb, Samuel

Orumets, Vello

Jäger, Heino

Loide, Margi

Karemäe, Rein

Tamm, Urmas

Kaljuvee, Eha

Teateid. (2007/Juuni/89) – Lk. 13

Alates septembrist 2006 on Tartu Memento MTÜ-l internetis oma kodulehekülge aadressiga www.tartumemento.ee.

Et kodudest väljajamise tõendamine hõlbustuks. (2007/Juuni/89) – Lk. 13
Keeruliseks on osutund repressseeritud isiku staatuse tõendamine ligi 6000 Eesti Vabariigi kodanikul, kes 16. juuni 1940. aasta seisuga elasid Ingerimaal, Peipsi järve ja Narva tagustel aladel ning kes sundevakueeriti 1944. a. Saksa vägede poolt.

Ilmus Siberisse küüditatu haruldane päevaraamat. (2007/Juuni/89) – Lk. 14
Erna Nageli päevaraamat on haruldane. Selle kirjutaja hukkus metsatööl 1945.a. Tema asjad saadeti kodumaale paljude aastate pärast. Ta vend Karl võttis ette suure töö ning kirjutas ümber pea lugematuks kulunud harilikku pliiatsiga ülitihedas kirjas originaali.

Illustratsioon:

- E. Nageli raamatu „Olen kui päike ja tuul” kaanekujundus.

Nagel, Erna
Hindrikus, Rutt
Nagel, Karl
Kiiver, Valdek

Ilmusid andmed esimese iseseisvusaja Eesti Vabariigi kaadriohvitseridest. (2007/Juuni/89) – Lk. 14
Kirjastus „Umara” andis välja raamatu „Auraamat Eesti Vabariigi kaadriohvitseridele”. Selles on ära toodud põhjalikud andmed EV kaadriohvitseridest.

Pihlau, Jaak
Salo, Vello
Lauri, Lembit

Mälestuskilde Eesti kaitselahingutest. (2007/Juuni/89) – Lk. 14
Kirjastus Grenader andis välja sarjast Aja lood kuuenda raamatuna Richard Säägi „Minu sõjamälestused. Mälestuskilde Eesti kaitselahingutest 1943-1945”. Raamat on illustreeritud ajalooliste fotode, kaartide ja dokumentidega.

Säägi, Richard
Maitla, Paul
Uluots, Jüri

Salum, Ants

Leinapäevade tähistamisest Viljandis. (2007/Juuni/89) – Lk. 15
Ülevaade Viljandi Memento küüditamiste mälestuspäevade läbiviimisest. Aastate jooksul on kujunenud välja sama muster, kuidas neid päevi tähistada, kuid siiski on nad kõik omanäolised, sest esinejad on teised.

Fotod: [Viljandi Memento fotokogust.]

- Päevakohase kõnega esineb Ene Juurik
- Mälestuskivi Aate-Heli Õuna kavatsuste kohaselt aastast 2001.
- Mälestuskivi esialgsel kujul aastail 1991 – 2001.

Õun, Aate-Heli
Raudsik, Sirje
Are, Elle
Mets, Merike
Arumäe, Sulev
Kõresaar, Uno
Samarüütel, Olaf
Sula, Arnold
Veersalu, Eduard
Erm, Harry
Koovit, Hans
Müür, Rein
Ojasson, Jaan
Juurik, Ene
Salumäe, Külli
Salumäe, Mart
Küttis, Kalev
Hermann, K. A.
Kütt, Helmen
Rodgers, R.

Fotod: (2007/Juuni/89) – Lk. 16

[Rakvere Memento fotokogust.]

- Leinapäeval, 25. märtsil 2007 Rakvere Okaskrooni juures. Kõneleb Aino Kiiver.
- Teenekas Rakvere mementolane Artur Praks koos oma vennapojaga oma 95. sünnipäeval 31. märtsil käesoleval aastal.

[Kokkutulekute kuulutused.] (2007/Juuni/89) – Lk. 16

Eelinfo EEPL, EVVL ja Memento Liidu kokkutulekute ja aastakoosolekute toimumise aja ja koha kohta.

Foto:

- [Pildil mälestusmark].

Head Võidupüha! Kaunist Jaanipäeva! (2007/Juuni/89) – Lk. 16

Soovib Eesti Memento Liit.

LÜHENDEID

ee –	enne nime eestindamist
ek –	eesti keeles
f –	foto autor
k –	kogust (<i>fk</i> – fotokogust, <i>pk</i> – pildikogust)
p –	pildil
vk –	vene keeles
vt –	vaata
? -	tähistab eesnime kohal kindlakstegemata eesnime, nimevormi järel – kahtlust selle õigsuses, pildiallkirjades teadmata isikut

nimeregistris *kaldkirjas* teadaolevalt ekslikud nimevormid (näit. *Kukin*, vt *Lukin*, Vladimir. 31/2)

ALMAVÜ –	Armee, Lennuväe ja Merelaevastiku Vabatahtliku Abistamise Ühing
BMZ –	Bolšoi metallurgitšeski zavod – ek Suur Metallitehas
CSCÉ –	Comitet for Security and Co-operation of Europe - Euroopa Julgeoleku ja Koostöö Organisatsioon
DAK –	Dekoloniseerimise Algatuskeskus
DP (laager) –	Displaced Person, ümberpaigutatud isik, nende rahvusvahelised laagrid, kuhu selekteeriti inimesi rahvuste järgi
EASS –	Eesti Akadeemiline Sõjaajaloo Selts
EDE –	Eesti Demokraatlik Erakond
EELK –	Eesti Evangeelne Luterlik Kirik
EEPL –	Eesti Endiste Poliitvangide Liit
EEÕL,	
EEÕVL –	Eesti Endiste Õpilaskorraldajate Liit (registreerimiseelne nimetus)
EII –	Eesti Inimõiguste Instituut
EKE –	Eesti Kolhoosiehitus, hiljem Eesti Külaehitus
EKP –	Eestimaa Kommunistlik Partei
EL –	Euroopa Liit
ELKNÜ –	Eestimaa Leninlik Kommunistlik Noorsooühing
EME –	Eesti Maarahva Erakond, Rahvaliidu eelkäija
ERAF –	Eesti Riigiarhiivi Filiaal, alates 2006. a. ka Eesti Represseeritute Abistamise Fond
ERE –	Eesti Rahvuslik Erakond
E.R.K. –	Eesti Rahvuslaste Koondis
ERO –	Esindamata Rahvaste Organisatsioon
ERSP –	Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei
ERRB –	Eesti Represseeritute Registri Büroo
ESTO –	Ülemaailmsed Eesti Päevad
ETA –	Eesti Teadete Agentuur
ETKVL –	Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit
EVP –	Eesti Vabariigi taastamisaegne vara kompenseerimise väärtpaberiühik

EVRK – Eesti Vabariigi Rahvuskomitee
 EVSÜ – Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing
 EVTÜ – Eesti Vabadusvõitlejate Tallinna Ühendus
 EVÜ – Eesti Võitlejate Ühing
 EVÜK – Eesti Vabadusvõitlejate Ülemaailmne Keskus
 EÕRL – Eesti Õigusvastaselt Represseeritute Liit
 EÕVL – Endiste Õpilasvabadusvõitlejate Liit (lühend pärast registrissekandmist)
 Gaucki-amet SDV Julgeolekuministeeriumi Arhiivide Säilitamise ja Uurimise Amet
 GULAG – Glavnoje upravlenije lagerei – ek Laagrite Peavalitsus
 IM – Individuell Männskohjälp – The Swedish Organization for Individual Relief – ek Isikuabi Rootsi organisatsioon
 IRCT – Ülemaailmne Piinatute Rehabilitatsiooni nõukogu
 IRL – Isamaa ja Res Publica Liit
 KEK – Kolhooside Ehituskoondis, hiljem Külaehituskoondis
 KETE – kolhoosidevaheline ehitusmaterjalide tootmise ettevõte
 KGB – Komitet gosudarstvennoi bezopasnosti, ek Riikliku Julgeoleku Komitee, üldistavalt kõigi NL poliitilise represeerimisasutuste nimetus
 KM 401 – laagri šifreeritud nimetus
 KRES – Kistler-Risto Eesti Sihtasutus
 LEEPÜ – Loode-Eesti Endiste Poliitvangide Ühendus
 LOM – Laevastiku Ohvitseride Maja
 MGB – Riikliku Julgeoleku Ministeerium (vk)
 MRP – Molotov-Ribbentropi pakt
 MRP-AEG – Molotov-Ribbentropi Pakti Avalikustamise Eesti Grupp
 MRT – (Eesti Repressioonihvrite) Meditsiiniline Rehabilitatsiooni Teenistus
 MVD – Siseministeerium (vk)
 NKGB – Riikliku Julgeoleku Rahvakomissariaat (vk)
 NKT -22/3 – ühe Leningradi ja Leningradi oblasti vangilaagri šifreeritud nimetus
 NKVD – Narodnoi Komissariat Vnutrennõh Del ek Siseasjade Rahvakomissariaat
 NL – Nõukogude Liit
 NSVL – Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit
 OK – Omakaitse
 ORPURK,
 ORURK – Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riiklik Komisjon
 PE – Parem Eesti (valimisliit)
 PK – jälitusmeetme nimetus – postisaadetiste (eriti kirjade) kontrollimine
 RALF – Rahvusvaheline Alaealiste Fašismivangide Liit
 RCT – Piinatute Uurimis- ja Rehabilitatsioonikeskus
 RIS – represseeritud isiku seadus
 RJM – Riikliku Julgeoleku Ministeerium
 RVL – Relvastatud Vabadusvõitluse Liit
 SKO – Salajane Kuperjanovlaste Organisatsioon
 SM RO – Siseministeeriumi rajooniosakond
 SMV – Siseministeeriumi valitsus

SRÜ –	Sõltumatute Riikide Ühendus
SS –	Schutz-Staffel – kaitsemalev; algselt Hitleri ihukaitsevägi, hiljem natsionaal-sotsialistliku partei sõjaväeline organisatsioon, tavakeeles eliitväeosade nimetus
SVUL –	Soome spordiorganisatsioonide liit
ZEV –	Zentralstelle zur Erfassung der Verschleppten Esten, tegutses 1942-1944 (ek Äraviidute Otsimise ja tagasitoomise Keskus, lühendatult „Otsiamet”)
TPedi –	Tallinna Pedagoogiline Instituut
Troika –	represseerimisotsuse tegijate kolmik - täitevkomitee esimees, partorg ja julgeoleku esindaja, vangizargoonis ka NL keskse kohtuvälise süüdimõistmisorgani, erinõupidamise nimetus
TUL –	Soome spordiorganisatsioonide liit
TÜ –	Tööpataljonlaste Ühing
USA –	United States of America, Ameerika Ühendriigid
VEF –	(raadio-elektrifirma)
VSÜ –	Virumaa Sõjameeste Ühendus
ÕRRE –	Õigusvastaselt Represseeritute Rahvuslik Erakond
ÜEKN –	Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu
ÜENÜ –	Üle-Eestiline Noorsoo Ühing
ÜK(b)P –	Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei
ÜN –	Ülemnõukogu
ÜRO –	Ühinenud Rahvaste Organisatsioon
ÜTÜ –	Üliõpilaste Teaduslik Ühing

NIMEREGISTER

A

- Aab, Jaak. 86/5, 87/9
Aab, Virve. 87/12
Aadamsoo, Arno. 86/14
Aadna, Alfred. 51/2
Aare, Eino. 4/3p
Aare, Juhan. 64/2, 86/11
Aare, Jüri. 26/2
Aarik, Harald. 13/1
Aarma, Hannes. 35/3
Aarma, Jüri. 18/4
Aarna, Ago. 13/2
Aarop, Kalju. 28/2, 46/2, 51/2, 58/3, 76/1
Aas, Aleksander. 38/3
Aasa, Johannes. 34/4
Aasalo, Lembitu. 19/2, 20/2, 25/2, 29/3, 41/2
Aaskivi, Ulle. 35/3
Aasmäe, Ardo. 11/3
Aasmäe, Eduard. 83/2
Aasmäe, Hardo. 13/1, 35/3, 88/7
Aasmäe, Valter. 64/2
Aav, Aleksander. 41/2
Aav, Evald. 76/2
Aav, Paul. 71/2
Aava, Aleksander. 46/3
Aava, Vaike vt. Kupper, Vaike. 46/3pk
Abel, Harry. 70/2, [70/2f]
Abel, Heldur. 61/2
Abiline, Bernhard. 58/3
Abner, Eliisa-Alma. 55/1
Abokan, ?. 40/2p
Abrams, Bernhard. 83/2
Adams, Jüri. 25/2, 33/2, 56/2, 59/2, 65/2
Adamson, Amandus. 31/4, 38/4
Adamson, Olev. 19/2, 55/2
Adamson, Ulo. 41/2, 55/2
Adenauer, Konrad. 46/3, 56/2
Ader, Andres. 43/4
Adson, Artur. 76/4
Aedma, Anne. 89/11
Afanasjev, ?. 55/4
Afanasjev, Juri. 19/3, 32/4
Agur, Ingrid. 21/3p
Ahas, Villem. 41/2
Ahermaa, Adolf. 57/4
Ahmetova, Anna. 33/4
Ahonon, Eva. 8/4
Ahonon, Heiki. 4/3, 8/4, 59/2, 87/10
Ahonon, Hugo. 31/2, 41/2, 47/4, 51/2
Ahtmaa, ?. 79/2f
Ahtner, Eliisa. 55/1
Ahven, Kalju. 73/3pk
Aidma, Rein. 58/2
Aigro, Kalju. 24/2
Ainson, Hans. 87/13
Aints, Anne. 26/2
Aivazovski, Ivan. 78/4
Akel, Friedrich. 26/2
Akerta, Raimond. 73/2
Aksel, Averin. 51/1f, 51/2, 51/2f
Aksel, Ingrid. 51/1
Akson, ?. 55/1
Alaküla, Allan. 23/3
Alaküla, Kalju. 45/2, 51/2
Alamaa, ?. 26/4
Alamets, Erich. 31/4, 40/3
Alas, Arnold. 67/1
Alatalu, Toomas. 35/3, 64/2
Albre, Leonora. 4/3
Albrecht, Christian. 68/1
Alder, Eduard. 4/3
Aleksand, Koit. 83/1
Aleksander, ?. 84/2
Alesma, Emil. 41/2
Aleškovski, Juz. 4/4
Aljamaa, Kaljo. 41/2
Allas, Väino. 72/2
Alle, August. 29/4
Aller, Rudolf. 1/2, 13/2, 13/4, 13/4p, 14/4, 14/4p, 14/4p, 21/3, 21/4, 21/4p, 53/3, 61/2, 63/4p, 83/2, 83/2
Aller, Vaike. 21/4, 63/4
Allik, Eduard. 17/3
Allik, Jaak. 64/2, 68/1
Allikalt, Jüri. 46/4
Alliksaar, Artur. 37/3pk, 61/2, 76/1
Allikvee, Vello. 37/4
Alos, H. 55/1
Altmart, Marta. 57/4
Altosaar, Aimar. 61/2
Alvela, Aleksander. 39/2
Alver, Halja. 31/2, 42/2
Alver, Hans. 31/2, 42/2
Ammas, Andres. 31/2
Ande, Edmund. 41/2
Andersoo, Elmar. 9/4
Andevei, Voldemar. 4/3p
Andrekson, Mari vt. Puust, Mari. 77/1, 77/3
Andresen, Demetrius. 47/4, 51/2, 55/2, 80/1
Andresen, Nigol. 77/4
Andruskevičius, Algerd. 20/4
Andrusson, Uno. 85/9, 88/14
Anissimova, Antonina vt. Apollo, Antonina. 32/3pk, 40/4p
Annus, Aksel. 66/4
Annus, Arnold. 45/2, 54/2, 67/2
Annus, August. 79/2
Annus, Jüri. 79/2
Annus, Lembit. 64/2
Anoško, ?. 57/3
Ansip, Andrus. 86/2, 88/12, 88/16p, 88/2, 88/7, 89/9
Ansko, Viljar. [4/1], 4/1, [4/4], 4/4, 5/4, [6/1f], [6/2p], [6/3], 6/3, [6/3f], [6/4], 7/3, [7/3], 7/4, [8/3], [8/4], [8/4], [9/2], 9/2, [9/2], [9/2f], [9/3], 10/2, [10/3], [10/4], [10/4], 10/4, [10/4], 11/3, [11/3], [11/4], [12/3], 13/2, [13/3], 13/4, [14/3], [15/3], 15/3, 16/1, [16/3], [17/3], 18/2, [18/3], 19/2, [19/3], 19/4, 19/4, [20/3], 21/2f, [21/3], 22/1, [22/3], [23/3], [24/3], [25/3], [26/3], [27/3], 28/1, [28/3], [29/3], [30/3], 31/2, 31/4, 32/2, [32/3], [33/3], 33/4, [34/3], [36/3], [37/3], 37/4, 38/1, [38/3], [39/3], 40/1, [40/3], 41/2, [41/3], 42/2, [42/3], 43/1, 43/2, [43/3], 43/4, [44/3], [45/3], 46/1f, [46/3], 46/3, [47/3], 47/4, [48/3], [49/3], [50/3], [51/3], 52/1, [52/3], [53/3], [54/3], [54/3], 54/4, 56/2, 56/2, [56/3], 57/2, [57/3], 58/2, [58/3], 58/3, 58/4, 58/4f, 59/2, [59/3], [60/3], 61/2, [61/3], 62/3, 63/3, 65/3, 66/3, 67/1, 67/3, 68/3, 69/3, 69/3, 70/1f, 70/3, 71/3, 71/4, [72/3], [73/3], 74/2, 74/2p, [74/3], [75/3], 76/1, [76/3], 76/4f, [77/3], 77/4, 78/3, [79/3], 80/1, 80/1f, 80/2f, [80/3], 80/3f, 81/1f, [81/3], [82/3], [83/3], [84/3], 84/4, 85/1
Ansko, Viljar = Kaarna, Villem. 14/1
Ansomardi, Peäro = Pitka, August. 88/2
Anson, Ulo. 34/2, 37/2
Ant, Jüri. 22/1
Antipov, ?. 39/2

Antman, Õilme. 1/3
 Anton, Lembit. 63/1, 67/2, 75/1
 Anton, Tõnu. 31/4
 Antonov, ?. 81/3
 Apollo, Albert. 32/3
 Apollo, Antonina vt. Anissimova, Antonina. 32/3pk, 40/4p
 Are, Elle. 89/15
 Arens, Enn. 42/4, 83/2
 Arens, Enn /Henno/. 81/3
 Arens, Hillar. 76/2
 Arjakas, Küllö. 9/1, 18/4, 22/1, 35/1, 54/3, 87/9
 Arju, Heino. 49/1p
 Arju, Kalju. 49/1p
 Arju, Reet. 58/2
 Arjukese, Rein. 8/4
 Arjut, Lehte. 71/2
 Arkadjev, ?. 66/1
 Armei, Jüri. 35/2
 Arna, Paul. 89/11
 Arpo, Heino-Enn. 26/2
 Arrak, Jüri. 89/12
 Arrak, Valli. 89/12
 Arrak-Lepp, Helgi. 70/3
 Arro, Benita. 56/1
 Arro, Hendrik. 41/2, 45/2, 67/2, 87/6pk, 88/8pk, 88/9
 Arro, Lembit. 64/2
 Arro, Otto. 4/3p
 Arro, Valter. 41/2
 Aru, Kristjan Karl. 87/7
 Aru, Mart. 54/1, 54/2p
 Aru, Peep. 69/2
 Aru, Rein. 14/3p
 Aru, Sigrid. 34/4, 86/14
 Arula, Inge. 24/3, 45/4
 Arula, Maie. 24/2
 Arumets, Endel. 41/2
 Arumäe, Heino. 88/14
 Arumäe, Heiti. 79/2
 Arumäe, Kalle. 19/3, 65/3, 85/11p
 Arumäe, Sulev. 51/4, 57/2, 88/15, 89/15
 Arumäe, Sulev-August. 79/2
 Arusaar, August. 4/3p
 Arvisto, Maks. 33/3
 Arvola, Jaan. 1/2, 1/2, 13/2p, 16/3, 24/2, 31/2, 32/2, 33/2, 35/3p, 41/2p, 42/2, 45/2, 46/2, 47/4, 51/2, 51/4, 72/1
 Assor, Adolf. 76/4
 Assor, Albert. 13/4, 14/4
 Assor, Albert-Wilhelm. 81/3, 83/2, 84/2
 Asveit, Edith. 53/1
 Augsburg, Franz. 70/2, 72/2p
 Aunjärv, H. 80/4
 Ausmaa, Erich. 13/3, 51/2, 84/1
 Ausmaa, Kalju. 51/4, 69/2
 Auväärt, Aivar. 18/4
 Averin, Aksel. 46/1f, 46/2f, 46/2f, 47/2f
 Avestik, Tarvo. 1/4, 2/4, 13/3
 Avestik, Toomas. 3/4
 Aviksoo, Arnold. 55/2

B

Babajev, ?. 79/2
 Baburin, Sergei. 84/3
 Baker, James A. 5/1
 Bakler, Leida. 43/2
 Balabnjov, V. 10/2f
 Bambalis, Ainars. 28/2
 Baranovski, Nikolai. 60/3

Bartašunas, ?. 66/1
 Bedel, Maurice. 88/1
 Behler, Klemens. 80/2
 Beirach, ?. 70/3
 Bekker, Ellen. 25/3, 68/3
 Bekker, Toomas. 68/3
 Belja, Anna. 55/1
 Belja, Aotte. 55/1
 Belja, Endel. 55/1
 Belja, Kristof. 55/1
 Belja, Vaike. 55/1
 Beloussov, ?. 87/4
 Berezin, Fjodor. 65/4, 66/4
 Berger, Joseph. 84/4
 Bergmann, Endel. 30/2p
 Beria, Lavrenti. 18/1, 49/4, 54/1, 72/4
 Bertelov, Roman. 4/2
 Betlem, Jaanus. 31/3
 Bierut, Boleslaw. 29/2
 Birkan, Tiit. 45/3pk, 48/1, 49/1, 49/1, 60/3pk, 61/2, 72/3p, 84/1k, 87/12fk
 Blomkvist, Aleksandra. 41/2, 51/2, 64/2
 Blumberg, Hanna. 22/3
 Blumfeld, ?. 87/4
 Bo(c)k, ?. 1/3p
 Bogušis, Vytautas. 7/3
 Boikov, Viktor. 22/1
 Bojarintsev, Boris. 79/2
 Bomburš, Lev. 33/1, 33/2
 Bonner, Jelena. 4/3, 72/1
 Borodin, ?. 72/4, 73/4, 83/4
 Borštšev, ?. 39/2
 Botškarjov, Vladimir. 85/2
 Botškov, ?. 66/1
 Botvinnik, Mihhail. 80/4
 Brauchmann, ?. 27/4
 Braun, Fromhold. 41/2
 Bredo, Karin. 78/2
 Breede, Ago. 41/2, 55/2
 Brems, Jaan. 13/1
 Brežnev, Leonid. 7/3
 Brock, Valli. 82/4p
 Brovtšenko, ?. 66/1
 Brzezinsky, Zbiegniew. 72/1
 Bruus, Rudolf. 41/1, 41/2
 Budginaite, Birute. 69/3, 74/4
 Buhhalter, Vitja. 67/3
 Buldas, Aala. 44/1
 Buldas, Aleksander. 13/4
 Bumanis, Edmunds. 62/2
 Bumanis, Janis. 21/3
 Burev, Gleb. 9/2
 Burmanis, Edmuns. 33/1, 33/2
 Burov, Oleg. 54/2
 Busch, George. 34/2
 Butorin, Jevgeni. 2/4p

C

Carl, Emil. 61/3
 Carl, Inga. 61/3
 Cerberus = Neitsov, Karl-Friedrich. 29/4
 Chaplin, Charlie. 49/4
 Clinton, Bill. 58/4, 59/1

D

Dajevska, Olga. 52/4
 Daniel, Ilme. 70/3
 Daniel, Mango. 41/2, 58/3, 76/1
 Danilov, ?. 72/2

Dapkus, Antanas. 16/2
Devis, Artur. 4/3
Diiner, Rudolf. 40/2p
Diktonius, Elmer. 89/9
Dobriansky, Lev. 72/1
Dolenko, Tiiu. 19/3
Dombur, L. 9/2
Došlov, ?. 66/1
Drevlev, ?. 55/1
Dudajev, Džohhar. 77/4
Dukate, Silvia. 62/2
Durakov, A. 67/3

E

Ebber, P. 83/2
Eelmaa, (?). 1/3p
Eelmaa, Hillar. 87/4
Eelmet, Evald. 4/3p
Eelmets, Evald. 10/2p
Eelmäe, Mare. 20/1p
Eenmaa, Ain. 41/2, 50/1p, 58/1, 70/1
Eenmaa, Benita. 50/1
Eenmaa, Valdu. 41/2
Eenpalu, Anne. 13/1, 16/4, 18/1, 25/4, 28/2, 30/4, 32/2, 32/4, 33/2p, 34/2, 35/2p, 38/1, 39/3, 41/3, 42/1, 42/2, 42/4, 43/2, 51/4, 51/4, 51/4, 53/2k, 53/4, 54/4, 55/2, 56/2, 57/1, 61/4, 64/1, 64/3, 65/4, 66/2, 67/2, 76/2, 77/1, 77/3, 77/3fk, 79/3, [85/16fk], 86/10pk, 86/13, 86/15, 87/9, [88/16k]
Eenpalu, Kaarel-August. 11/3, 16/4, 18/1, 32/4, 35/2, 61/2, 84/2, 86/10p, 86/13
Eenpalu, Kaarel-August vt. Einbund, Kaarel-August. 38/4
Eenpalu, Linda. 57/4, 86/10
Eenpalu, Mai. 9/4, 57/4
Eenpalu, Virve. 57/4
Eero, Raimond. 41/2
Eespere, Tarmo. 41/1
Efendijev, Eldor. 1/2
Egliti, ?. 66/1
Ehasalu, Jüri. 89/5Ehasalu, Viljo. 67/2
Ehasalu, Voldemar-Johannes. 56/2
Ehatamm, Viuu. 17/3
Eher, Asta vt. Mugra, Asta. 41/2
Eichfuss, Ferdinand. 70/4
Eichmann, Karl Adolf. 9/1
Eigo, Eduard. 13/3
Eilart, Kulla. 21/4
Eilart, Linda. 37/3
Eiman, Beril. 61/3
Einaste, Karl. 48/2
Einasto, Ulle. 8/4
Einbund, Kaarel-August vt. Eenpalu, Kaarel-August. 38/4
Einman, Erik. 12/2p
Einseln, Aleksander. 57/2p, 58/2, 70/2, 75/1, 75/2, 79/3
Eisen, Jaan. 1/3p
Eiskop, Eino. 54/2, 58/3, 58/3, 65/4, 66/2, 77/1, 79/3
Eiskop, Ilmar. 54/3
Eiskop, Kurt. 33/3
Elbe, Aleksander. 9/3
Eljas, Laine. 47/4
Ellen, Jaan. 72/4, 86/12, 86/9
Eller, Hilda. 54/3p
Eller, Hillar. 35/3, 64/2
Ellervee, Jakob vt. Ruudas, Jakob. 22/2fp

Ellmann, Astra. 16/4, 55/2, 64/4p, 69/3
Ellmann, Evald. 29/3
Ello, Peeter. 64/2
Ellram, Heinrich. 35/1
Elmann, Evald. 51/2
Elmik, Kalju. 80/4, 81/4p
Elp, Rauno. 76/2, 77/3
Elstrok, Helmut. 28/3, 28/4, 46/4
Elstrok, Helmuth. 41/2
Endre, Sirje. 21/2, 29/3, 37/2, 72/1, 77/3, 81/1
Ennuste, Ülo. 45/3
Ennuvere, Aleksander. 19/2, 20/2, 29/3, 51/2, 51/4, 55/4p, 56/2
Epner, Ilse. 23/4
Erik, Aleksander. 17/3
Erilt, Erich. 48/2
Erm, Ants. 44/2, 53/4, 56/4, 57/1, 77/1
Erm, Harry. 87/15, 88/15p, 89/15
Erm, Kalju. 80/4
Erma, Hillar. 58/3pk, 58/4p
Ernesaks, ?. 28/4, 29/4
Ernesaks, Gustav. 40/4p, 84/4
Ernesaks, Hans-Rudolf. 82/4, 83/4
Ernesaks, Vaike. 75/3
Erusk-Petrova, Virve. 24/2
Eslas, Otto. 41/2
Espenberg, Aime. 46/2, 58/3, 61/3, 65/2, 70/2, 76/1, 80/3
Espersen, Ole. 34/4, 39/3
Essoja, Heldur. 73/2
Estam, Jüri. 31/3, 33/2p, 34/2, 42/1, 45/2, 52/2, 56/4, 58/2, 59/2, 64/1, 64/2, 65/4, 69/1, 84/1, 86/15
Ets, Oskar. 13/3
Evald, Helma. 55/1
Evarson, Albrecht. 41/2
Evert, Lea vt. Prints, Lea. 42/1, 57/1, 74/3p, 74/3pk, 75/3p

F

Faelmann, Kuno. 24/3
Falk, Paul. 33/2
Fedortšenko, ?. 69/4
Feldman, Armen. 18/2
Fjuk, Ignar. 11/3
Frans, ?. 55/1
Frasure, Robert C. 41/4
Freidkes, Jan. 41/2
Frey-Semmet, Lia. 31/2, 31/4

G

Gailit, Elvi. 83/4
Gailit, Karl. 20/2, 29/3, 35/1, 35/1, 35/1, 35/3, 41/2, 43/1, 45/2, 47/3, 51/2, 56/2
Gailit, Valdeko. 35/3, 64/2
Gajauskas, Balis. 4/2
Galitis, Ints. 7/3
Galkin, Vladimir. 22/3
Gamazin, Aleksander. 61/4
Garman, ?. 55/1
Gasparov, Boris. 4/3
Gavrilov, Aleksander. 26/2
Geigans, Alfred. 21/3
Gendelman, ?. 83/3
Glaase, Vahur. 64/2
Gladkova, Darja. 85/10
Globe, Paul. 72/1
Gnedöhh, ?. 55/1
Golikov, Jevgeni. 2/3, 86/11
Golomb, Samuel. 89/13

Golubkov, ?. 83/3
 Gorbatov, ?. 73/2
 Gorbatšov, Mihhail. 4/2, 7/1, 18/3, 19/3, 86/11
 Gordinski, Ivan. 83/2
 Gorki, Maksim. 29/4
 Gornostajev, ?. 66/1
 Gorohhovets,. 39/2
 Grant, Johannes?. 83/2
 Gražulis, Petras. 21/4
 Gratšinski, Juri. 32/4
 Grau, Albert. 72/2
 Grebennikov, Viktor. 43/3, 67/3, 77/4
 Grepp, Kalju. 65/2f
 Grišakov, Vladimir. 13/4
 Grišin, ?. 29/4
 Grištšenko, ?. 80/4
 Gross, Valdek. 35/3
 Grosthal, Julius. 17/3
 Gräzin, Igor. 64/2
 Grünfeldt, Peeter. 88/1
 Grünthal, Gunnar. 41/2, 51/2
 Grünthal, Leida. 22/2
 Gukassov, Grant. 4/2, 5/2, 5/2, [6/2p]
 Gurin-Loov, Eugenia. 61/4
 Guškov, Juri. 32/4t
 Gutmann, Oskar. 73/2
 Göransson, Patrik. 86/15, [89/2p]

H

Haab, Gerta. 13/2
 Haabmets (Aabmets?), Peeter. 14/3
 Haamer, Eenok. 54/4
 Haamer, Johannes-Mart. 77/4
 Haapsalu, ?. 1/3
 Haav, Kaarel. 35/3
 Haavala, Arnold. 40/2p
 Haavisto, Richard. 14/3p
 Habicht = Haabpiht, Ida-Emilie. 59/3
 Habsburg, Otto von. 89/6
 Haegna, Kurt. 14/3p
 Hahn, Gotthilf Traugott. 88/4, 88/5
 Hahutkin, ?. 70/3
 Haidla, Paul. 51/4
 Hainsalu, Lehte. 88/11
 Haljaste, Albert. 69/3
 Haljaste, Osvald. 69/3
 Hallaste, Illar. 11/2, 39/3, 44/2, 53/2
 Hallika, Koit. 68/3
 Hallika, Pärja. 68/3
 Hammer, Valdu. 51/2
 Hammerbeck, Morgan. 86/13
 Hanko, Urve. 14/2
 Hansen, Helmi. 70/3
 Hansen, Lembit. 41/2
 Hansen, Sulev. 41/2
 Hansen, Vootele. 51/2, 77/1, 79/3
 Hanso, Sven. 2/3, 2/3
 Hanson, Georg. 55/2
 Hanson, Jaan. 41/2
 Haravee, Virgo. 40/2p
 Harik, Maile. 42/1
 Harjakas, Joann. 20/4
 Harju, Friedrich. 81/4
 Harju, Toivo. 59/4Hartelius, Dag. 86/15
 Hartšenko, ?. 11/2
 Haruoja, Merle. 61/4
 Hašek, Jaroslav. 19/4
 Haug, Arvo. 35/3, 64/2
 Havel, Vaclav. 46/2

Havi, Helgi. 18/2
 Havi, Liisa. 18/2
 Havi, Silvia. 18/2
 Heidissaar, Esta. 14/3
 Heim, Paul. 13/3Heine, Eerik. 46/2, 46/3, 46/3, 46/3p, 48/4, 49/1, 51/2, 60/4, 63/4, 72/2, 75/2
 Heinig, Viive. 69/3
 Heinla, Georg. 55/1
 Heinla, Haljand. 71/3
 Heinla, Hermann. 14/3, 71/4p, 87/2, 87/3
 Heinla, Leonhard. 41/2
 Heinsalu, Ilse. 8/4
 Hekles, Evald. 42/4, 81/3
 Hekles, Evald-Bernhard. 76/2, 83/2
 Helemäe, August. 20/4
 Helendi, ?. 1/3p
 Helenurm, Leida. 17/4
 Helgi, Viljam. 17/3
 Heli, Kalju. 41/2
 Helk, Eduard. 41/2
 Helk, Karl. 41/2
 Hellat, Jüri. 64/4
 Helme, Rein. 24/1, 45/2, 68/1
 Henn, Harri. 59/2
 Henno, Linda. 70/3
 Henno, Urve. 70/3
 Henuu, Harri. 89/6
 Henry, VIII. 87/1
 Herm, Aleksander. 10/2p
 Hermann, Karl August. 89/15
 Hermann, Uno. 41/2
 Hernits, Enno. 74/2
 Hernits, Tiiu. 74/2
 Herodes, Jaak. 27/2
 Hiibus, Jüri. 14/3f, 55/3p
 Hiieaas, Hain. 43/1
 Hiiealaid, Ulo. 31/4, 40/2, 40/2p, 41/2
 Hiimäe, Helmi. 42/3p
 Hiimäe, Lembit. 41/2, 45/4
 Hiio, Toomas. 86/9
 Hindreus, Ilo. 46/2, 52/2
 Hinno, Virve. 47/4
 Hinrikus, Rutt. 37/2, 37/4, 89/14
 Hint, Johannes. 1/1, 35/2, 71/4
 Hint, Mati. 11/3, 18/3, 21/4, 25/2, 26/1, 81/2
 Hion, Viktor. 26/2
 Hirss, Urve. 71/3
 Hirvelaan, Hans. 64/2
 Hitler, Adolf. 11/4, 78/2, 86/11
 Hlebnikova-Smirnova, Ksenia. 63/2
 Holm, Elfriede. 73/2
 Holm, Gunnar. 13/3
 Holm, Joann. 17/4
 Holm, Valter. 1/3p
 Holmström, Britta. 61/3
 Holoszay, Virve. 59/4
 Hommik, Bernhard. 24/3, 28/3
 Hopp, Ervin. 22/3
 Horneva, ?. 22/3
 Hrenovski, ?. 29/4
 Hruštšov, Nikita. 86/8, 87/4
 Hubelmann, Jaak. 76/1
 Huikin, ?. 67/3
 Hunt, Enn. 70/3
 Hunt, Harald. 70/4
 Hurt, Jakob. 53/2
 Hõimoja, Leonhard. 61/2
 Hõrm, Aare. 11/3
 Häng, Leevi. 54/2

Hänni, Lija. 25/2, 29/3, 31/2, 46/4
Härm, Aleksander. 4/3p
Härm, Riho. 57/2f
Härma, Miina. 79/3
Härma, Voldemar. 40/2p
Härmask, Heino. 41/2
Hynninen, Veli-Matti. 44/1

I

Iglar, Agnes. 84/1
Iila, Arvo. 31/4, 40/3
Iija, Arnold. 76/2
Iija, Voldemar. 57/1, 84/1, 84/1
Iilak, Andres. 7/2
Illi, Aleksander. 12/2p
Ilmoja, Vello. 34/4
Ilomets, Anti. 58/1
Ilsjan, Ira. 37/3p
Ilves, Eduard. 57/2
Ilves, Milvi. 14/3, 87/5
Ilves, Richard. 41/2
Ilves, Toomas Hendrik. 86/1p, 86/5, 87/11, 87/5
Imala, Viktor. 57/1
Ingre, Harald-Heinrich. 76/2
Ingver, Eevi. 52/4
Inno, Evald. 24/2, 41/2
Inno, Karin. 4/3, 8/4
Inno, Urmas. 4/3
Ird, Kaarel. 18/2
Irik, Olev. 51/2
Irval, Elsa. 68/3
Ise, Sven. 24/1, 41/2
Isotamm (Johnny B Isotamm), Jaan. 36/3pk
Isotamm, Jaan. 34/4, 37/4, 41/2
Isvidze, Anatoli. 4/4
Isvidze, Ismail. 4/4
Isvidze, Leonid. 4/4
Iškov, ?. 66/1
Izmailov, ?. 29/4
Ivan, Julm. 19/1, 52/1
Ivan, Kalju. 44/3
Ivanov, ?. 82/3
Ivanov, Sergej. 87/8Ivanova, Hiie. 43/4

J

Jaagus, Mihkel. 31/3, 52/2
Jaakson, Aleksander. 83/2
Jaakson, Ernst. 5/1, 34/2, 72/1
Jaakson, Jüri. 38/4
Jaani, Johannes. 40/2p
Jaanson, Herman. 41/2
Jaanson, Kaido. 45/3
Jaanus, Karl. 24/2, 41/2
Jaanus, Uno. 24/4p
Jaarma, Allan. 42/2
Jaarna, Allan. 21/2
Jaaska, Johannes. 39/3
Jaaska, Salme. 33/1, 33/3, 33/3pk, 34/3, 36/4, 37/3, 37/3, 38/3, 39/3, 61/2
Jagomägi, Heino. 81/3, 82/2
Jagomägi, Viktoria. 76/2
Jaik, Juhan. 76/4
Jaik, Leonora. 41/2
Jakimov, Georg. 69/4
Jakobson, ?. 55/1
Jakobson, August. 62/1, 87/4
Jakobson, Idel. 39/2, 76/3, 81/3, 84/4
Jakobson, Max. 87/8
Jakovlev, Arkadi. 79/4

Jakovlev, Grigori. 26/3
Jalakas, Heino. 13/2, 14/1, 27/2, 31/2, 38/1, 40/2p, 41/2, 41/3, 43/2, 51/2, 51/4, 54/4, 64/1, 67/2, 69/1, 77/3, 85/1, 85/16, 87/2, 87/3
Jalakas, Veeliiks. 39/3pk, 40/1, 41/2, 50/3, 54/3
Jalas, Voldemar. 4/3p
Janson, Helja. 23/4p
Januson, Atko. [89/9f]
Jaruzelski, Wojcieh. 19/3
Jaska, Alfred. 10/1
Jazov, Dmitri. 24/3
Jegorov, Udo. 73/2
Jegorova, ?. 73/2
Jelagin, Leonid. 87/13
Jelissejev, ?. 79/2
Jelissejev, Tõnu. 5/2, 5/2, [6/2p]
Jelizarov, ?. 73/2
Jeltsin, Boriss. 19/3, 32/4, 35/2, 37/2, 51/2, 53/1, 58/4, 59/1, 84/3
Jens, Hugo. 13/2
Ježov, Nikolai. 44/1
Jevstignejev, ?. 76/3
Joakit, Karl-August. 4/3
Johannes, Paulus II. 72/2
Jonson, Gustav. 64/4
Joonase, Riho. 18/4
Joonuks, Helmut. 40/3pk
Joosep, Elmar. 1/2, 4/2, 4/2, 5/2, 5/3, 7/2, 7/4, 9/1, 10/3, 14/3, 16/4, 18/1, 18/2, 19/1, 21/2p, 21/2p, 22/4, 25/4, 27/2, 28/2, 30/4, 37/2, 37/2, 38/1, 38/2, 41/3, 42/2, 43/2, 47/3, 49/3, 54/2, 61/4, 62/1, 64/1, 64/3p, 64/4, 65/4, 69/2, 71/2, 79/2, 85/5, 86/11
Josia, Udo. 41/2, 43/1, 46/2, 46/4, 47/4, 51/2, 51/2, 51/4, 52/2, 53/4, 54/3, 56/2, 59/2, 60/1, 60/1pk, 60/3pk, 64/1, 64/2p, 64/4, 65/2, 70/2, 74/4, 76/1, 77/4, 80/1, 80/3p, 80/4p, 81/4, 82/2, 82/4
Juha, Jaak. 24/4p, 25/4p, 26/4, 61/2
Juhkam, Aliide. 73/2
Juhkam, Endel. 24/2
Juhkon, ?. 55/1
Juks, ?. 87/2
Juksaar, Friedrich vt. Ükssaar, Friedrich XE, Friedrich vt, Friedrich t4
Junti, Arvo. 56/2, 64/2
Jurevičius, Mečislovas. 7/3
Jurkute, Inga. 21/4
Jurnas, Lydia. 59/3
Jurs, August. 34/2, 45/2, 72/2, 73/4
Jurss, Kristjan. 84/1
Jurss, Richard. 35/3, 45/2p, 46/3, 46/3, 46/3, 51/1, 51/2, 53/1, 56/2, 57/1, 63/1, 65/4, 69/3, 70/1, 70/2, 72/1, 72/2, 76/1, 77/1, 84/1
Jurtšenko, Leida. 35/3
Juškaite, R. 9/2
Juškevičs, Artjom. 8/4, 35/2
Juškin, Vladimir. 22/3
Juzmanov, ?. 29/4
Juur (Jung), Neonella. 14/2
Juur, Evgeeni. 14/2
Juurik, E. [87/16f]
Juurik, Ene. 89/15
Juurikson, Helene. 51/3
Juurikson, Hella. 51/3
Juurikson, Magda vt. Univer, Magda. 51/3, 51/3pk, 53/3, 68/2p
Juuriksoo, ?. 79/2
Juuriksoo, Jaan. 37/4, 56/2
Juurvee, Vello. 13/2
Jõeieht, Luule. 42/1

Jõesalu, Vilma. 51/2
 Jõesoo, Ilmar. 42/2
 Jõger, Alviine. 44/3
 Jõger, August. 44/3
 Jõger, Veera vt. Nõges, Veera. 44/3
 Jõgi, Aili. 20/2, 29/3, 35/3, 41/2, 43/1, 46/4, 51/2, [70/1p]
 Jõgi, Aili vt. Jürgenson, Aili. 31/4
 Jõgi, Georg. 35/4, 64/3
 Jõgi, Jaanus. 85/12
 Jõgi, Ulo. 41/2, 61/2, 64/3, [70/1p], 79/4p, 85/5
 Jõgisoo, Ulo. 58/2
 Jõks, ?. 76/2
 Jõks, Allar. 89/9
 Jäe, Hermine. 50/2p
 Jäe, Maris. 21/4
 Jäger, Heino. 89/13
 Jänes, Ernst. 4/3
 Jänes, Harri. 45/2
 Järgla, Karl. 31/2
 Järlik, Rein. 1/4, 2/3
 Järs, Liia. 89/11
 Järsk, Atso. 12/4
 Järve, Aleksander. 41/2
 Järve, Jaan. 89/1
 Järve, Salme. 22/3
 Järvela, Aleksei. 41/2
 Järvelaid, Peeter. 89/3
 Järvesalu, Jüri. 31/4
 Järvesalu, Maimu. 31/4
 Järvik, Alli. 41/2
 Järvik, Alli-Mari. 79/2
 Järving, Meela. 79/2
 Jääger, Merle. 59/2
 Jürgens, Hans. 66/4
 Jürgenson, Aili vt. Jõgi, Aili. 31/4
 Jürgenson, Toivo. 77/1
 Jünma, Ulo. 58/4, 61/4
 Jürisalu, ?. 71/2
 Jürisalu, Vilma. 84/1
 Jürissaar, Ottniell. 9/1, 9/3pk, 13/2, 15/4, 18/4, 21/3, 22/1, 25/4, 52/4
 Jüriöö, Hugo. 1/3p
 Jürjo, Villu. 35/3
 Jürma, Enn. 41/2
 Jürna, Meinhard. 47/3pk
 Jürson, Feliks. 20/4
 Jürvetson, Tiiu. 31/4

K

Ka(o)mpus, Marta. 55/1
 Kaabus, Jaan. 4/3p
 Kaalep, Ain. 76/3, 86/7
 Kaar, Heldur. 17/3, 52/4
 Kaar, Viktor. 19/4
 Kaarep, Sulev. 37/4
 Kaarlimäe, Juhani. 78/2
 Kaarna, Villem = Ansko, Viljar. 6/1, 6/3, 14/1, 24/1, 26/1, 31/3pk, 32/1, 38/1, 38/4, 39/1, 43/1, 67/1, 71/1, 74/1, 81/1, 83/1
 Kaasik, Aleksander. 5/4, 32/4
 Kaasik, Gunnar. 5/4
 Kaasik, Jaan. 17/3
 Kaasik, Peeter. 88/7
 Kaasik, Priidu. 4/3
 Kaber, Anna-Mirjam. 45/3, 65/4, 69/3
 Kadalipp, Lembit. 61/1f, 63/1f, 66/4f, 68/1f, 68/2f
 Kadalipp, Tiit. 61/2
 Kadarik, Felix. 71/3

Kadilin, Aleksander. 22/3
 Kadrik, Valdur. 32/4
 Kaer, Krista. 18/4
 Kahn, Kiira. 61/4
 Kaik, Raivo. 14/4
 Kain, Kaupo. 69/3
 Kajak, Eduard. 54/3
 Kaju, Juta vt. Vessik, Juta. 1/2, 1/2, 14/3, 21/3, 42/3, 51/4, 71/2p, 71/3, 77/3, 77/4
 Kakko, Olav. 76/2
 Kala, Eduard. 46/4
 Kalabugin, Valeri. 61/4
 Kalamees, Helju. 74/2p
 Kalbus, August. 78/3
 Kalda, ?. 84/2
 Kalda, Heino. 88/13
 Kalda, Karl. 63/4
 Kaldma, Harri. 31/4, 40/2
 Kaldma, Valdur. 74/1
 Kaldmaa, Harry. 40/2p
 Kaldoja, P. 10/2, 10/2f
 Kaldur, Peeter. 58/2
 Kalev, ?. 13/3
 Kalind, Mati. 60/1p
 Kalinš, ?. 81/3
 Kaljaspoolik, Juhani. 32/2
 Kaljumäe, Udo. 60/1p
 Kaljundi, Jevgeni. 54/3
 Kaljura, Heinu. 41/2
 Kaljurand, Hans. 41/2
 Kaljur-Simmul, Tiiu. 59/2
 Kaljuste, August. 40/3
 Kaljuste, R. = Sassor, Jaan. 80/3
 Kaljuvee, Eha. 89/12, 89/13
 Kaljuvee, Lembit. 18/3, 21/4
 Kaljuvee, Lilli. 68/3
 Kallas, Siim. 61/1, 73/1
 Kallas, Teet. 67/3pk
 Kallas, Vaino. 23/2
 Kallaste, ?. 45/4
 Kallaste, Aksel. 51/2
 Kallaste, Oskar. 22/2
 Kallaste, Peeter. 48/4
 Kallavus, Maie. 7/4
 Kallikorm, Benita. 68/3p
 Kallikorm, Feliks. 51/2
 Kallikorm, Mare. 68/3
 Kallit, Peeter. 13/2
 Kalmet, Jüri. 17/4
 Kalmet, Nikolai. 13/1
 Kalninš, Ivar. 11/3
 Kalogeropoulos, Solon. 34/4
 Kalve, Enn. 6/2f
 Kalvet, Andrus. 84/1
 Kalvik, Helmi. 79/2
 Kalvik, Valter. 76/2, 76/2
 Kama, Kaido. 31/2, 39/3, 44/2
 Kamenik, Toivo. 75/2
 Kams, Boris. 28/4
 Kamsen, Reinhold. 32/2
 Kamõnin, Viktor. 15/2
 Kandraska, Ervin. 17/4
 Kangerman, Jaan. 17/4
 Kangilaski, Jaak. 45/3, 68/2
 Kangilaski, Ott. 7/1
 Kangro, Bernard. 53/3
 Kangro, Bernhard. 46/2
 Kangro, Leo. 47/4, 80/1
 Kangro, Leonhard. 41/2, 51/2, 55/2, 58/3

Kangro, Raimo. 18/1
 Kangru, Leonid. 70/1
 Kangur, . 52/4
 Kangur, Aksel. 1/4
 Kangur, Elmar. 6/3
 Kangur, Leo. 46/2
 Kangur, Mihhail. 66/4
 Kann, Peeter. 13/4
 Kannel, Daniel. 87/12, 87/4
 Kannel, Juliana. 87/4
 Kannik, Valter. [6/2p], 8/1, 10/3pk, 20/2, 25/2, 26/1, 27/4, 29/3, 31/3, 41/1, 42/4, 51/2, 51/2, 56/2, 63/1, 70/3, 75/2, 84/1
 Kao, ?. 83/2
 Kaplinski, Jaan. 17/3, 25/2, 26/1, 35/3
 Kapp, Artur. 76/2
 Kapp, Villem. 76/2
 Kappel, Voldemar. 22/4
 Kapsta, Aino. 71/2
 Kapten, Helin. 77/3
 Kapustin, Aleksander. 22/4
 Karabut, Niina. 44/4
 Karemäe, Rein. 64/2, 89/13
 Kargaja, Hans. 52/2
 Karindi, Alfred. 63/1
 Karise, Johannes. 84/2
 Karjus, Ivo. 60/1p
 Kark, Tõnu. 18/4
 Karlson, Heino. 1/3p, 38/2, 41/2, 46/4, 51/2, 65/2
 Karma, Peeter. 83/2
 Karmanov, ?. 66/1
 Karotamm, Nikolai. 30/2, 73/4, 86/8
 Karp, Raine. 89/9
 Karro, Jaan. 52/4
 Karsavin, Lev. 33/4
 Kartau, Heino. 41/2, 58/3, 64/2p
 Karu, ?. 83/2
 Karu, Hertsil. 74/2
 Karu, Laur. 31/2, 35/3
 Karus, Heino. 69/1
 Karusoo, Merle. 37/2, 47/3
 Kasak, Elias. 76/2
 Kase, ?. 55/1, 85/5
 Kase, Enno. 17/3
 Kase, Konstantin. 4/3p
 Kase, Maila. 76/2
 Kasearu, Väino. 48/2
 Kasemets, ?. 18/1
 Kask, ?. 22/3, 73/2, 76/2, 84/2, 85/5
 Kask, Aleksander. 31/4, 31/4, 36/3, 40/3, 41/2, 43/1, 58/3, 74/4p
 Kask, Erika. 41/2
 Kask, Helga. 34/4
 Kask, Jüri. 24/2
 Kask, Mare. 13/2, 54/2
 Kask, Rudolf-Jaan. 17/3
 Kask, Virve. 45/3
 Kaska, Valev. 41/2
 Kaskmann, ?. 40/2
 Kasperk, Villem. 10/2
 Kass, Helene. 59/3
 Kass, Johannes. 5/2, 5/3, 29/3, 31/2, 69/4
 Kass, Juhannes. 59/3
 Kass, Rein. 59/3
 Kastan, Osvald. 12/2p
 Katalsepp, Jaan. 72/4
 Katariina, II. 30/2
 Kats, Esfir. 4/4
 Kattai, Ants. 18/2
 Kattai, Arne. 18/2
 Kattai, Enn. 18/2
 Kattai, Lehte. 18/2
 Katushin, Toomas. 64/2
 Kauba, Tõnu. 64/2
 Kaugver, Raimond. 1/2, 3/4, 26/3pk, 28/4p, 42/2, 61/2, 69/2, 74/4
 Kaup, Endel. 42/4, 76/2, 81/3, 83/2
 Kaup, Erich. 69/2, 81/2
 Kaup, Ralf. 21/4
 Kaup, Viuu. 37/3, 38/3
 Keasy, William. 70/1
 Keerberg, Aita. 86/14
 Keinaste, Endel. 52/2
 Keinaste, Evald. 73/2
 Keitel, Wilhelm. 14/4
 Kelam, Tunne. 11/2, 11/3, 53/2, 53/4, 54/1, 57/1, 57/1p, 65/4, 69/1, 72/1, 72/2, 75/2, 79/3, 87/10
 Kelberg, ?. 73/2
 Kell, H. 37/2
 Keller, Endel. 1/2, 1/2, 10/4f, 11/3, 35/4, 41/2, 43/1, 46/2, 46/4, 52/2
 Kello, Karl. 87/10
 Kello, Marie. 88/14
 Kelt, Andrei. 5/4
 Kelt, Rudolf. 17/3
 Kelu, Meinhard. 24/2
 Kenapea, Evald. 32/4
 Kender, Willem. 39/2
 Kendra, Albert. 39/2
 Kendra, Emeliine. 74/2
 Kenk, Anneli. [88/2f]Kents, Ilmar. 13/2
 Kerde, Heino. 67/2
 Kerem, August. 38/4
 Kerem, Edgar. 24/3f
 Keres, Karl. 66/4
 Keres, Paul. 80/4
 Kerner(Kärner), Edvin. 4/4
 Kersna, Arno. 37/3p
 Kersna, Jaan. 4/2, 38/2
 Kersnovskaja, Jefrosinia. 8/4, 84/4
 Kerstnik, Julius. 4/3p
 Kert, Johannes. 58/2, 70/2, 80/2
 Kesa, Oskar. 32/4
 Keskküla, Johannes. 88/4, 88/5
 Kesküll, Leo. 41/2
 Kevvai, Osvald. 10/2
 Kiidemaa, August. 79/2
 Kiidron, Kalju. 76/4
 Kiik, Heino. 69/2
 Kiik, Jarmo. 34/4p, 36/2p, 41/2
 Kiil, Osvald. 87/12f
 Kiil, Peeter. 4/3p
 Kiirend, Joh. 4/3p
 Kiirend, Malle. 8/4
 Kiirend, Mati. 8/4, 41/2
 Kiis, Evi. 41/2
 Kiisel, Arnold. 41/2
 Kiisholts, Julius. 72/4
 Kiisholts, Uno. 2/3, 86/11
 Kiisk, (?). 1/3p
 Kiiskmaa, Oskar-Leonhard. 1/3p
 Kiisler, Karl. 29/3, 46/2, 51/2
 Kiis-Reinomägi, Evi. 34/4
 Kiit, Maria. 55/1
 Kiitam, Aleksander. 10/2
 Kiitam, Jüri. 10/2
 Kiiver, Aino. 86/13, 86/16, 89/16p
 Kiiver, Leida. 1/2, 27/2, 41/3, 51/4, 54/4

Kiiver, Valdek. 89/14
 Kikas, Juhannes. 66/4
 Kikkas, Jaan. 66/4
 Kilgas, Raul. 43/4
 Kill, Leopold. 61/4, 62/4
 Kim, Julii. 9/2
 Kimemura, ?. 83/4
 Kimmel, Helju. 53/4
 Kimmel, Karl. 8/2, 87/4
 Kindel, Jüri. 14/3, 55/3f
 Kingissepp, Sergei. 13/2
 Kingissepp, Viktor. 83/2
 Kingo, Harri. 64/2
 Kingu, Raimund. 12/4
 Kinguste, Hillar. 41/2, 55/2
 Kipper, Meelis. 46/2
 Kiptok, ?. 83/2
 Kirbi, Antti. 87/13
 Kirbits, Kalju. 28/1
 Kirik, Juhann. 4/2, 41/2
 Kirikal, Jaak. 31/4
 Kirret, Oskar. 12/2p
 Kirs, Eduard. 61/4
 Kirs, Ernst. 9/3, 11/1, 58/2
 Kirs, Rein. 29/4, 64/2
 Kirsipuu, Richard. 76/2, 76/2
 Kirss, Nadja. 23/4
 Kirst, Jelizaveta. 55/1
 Kirsti, Urmas. 69/1
 Kistler-Risto, Olga. 87/10Kits, Elmar. 36/1
 Kitsel, Voldemar. 10/2
 Kitsing, Martin. 21/4
 Kitvel, Hans. 83/3
 Kivi, Aino. 71/3
 Kivi, Ella. 87/13
 Kivi, Jaan. 55/1
 Kivi, Kalvi. 87/13
 Kivik, Uno. 77/1
 Kivikas, Albert. 48/4
 Kiviloo, ?. 76/1
 Kiviloo, Enn. 72/2
 Kivimäe, Endel. 41/2
 Kivimäe, Johannes. 51/2, 56/2, 58/3, 72/2, 75/2
 Kivimäe, Jüri. 21/2, 45/3
 Kivimäe, Rein. 88/14
 Kivinurm, Enn. 18/3, 21/4, 28/4, 33/2, 38/4
 Kivirähk, Ormi. 76/2
 Kivisild, Jaan. 4/3p, 78/2
 Kivisild, Paul. 36/1
 Klaas, Katta. 38/3
 Klassen, Jüri. 13/3, 14/3, 70/2
 Klaudius, Frieda. 38/3
 Klavina, Elsa. 82/4
 Klein, Valve. 7/4
 Kleist, Peter. 68/2
 Klimas, Paulius. 21/4
 Klimenko, ?. 66/1
 Klooren, Juhannes. 87/13
 Kobar, Oskar. 66/4
 Kobin, Jaan. 7/4
 Koemets, Aleksei. 74/2
 Koemets, Urmas. 74/2f
 Kogan, ?. 29/4
 Koger, Jaan. 66/4
 Koger, Kalju. 52/4
 Koha, Einö. 46/4
 Koha, Lilli. 46/4
 Kohala, Karl. 40/2p
 Kohv, Ernst. 14/4
 Koidula, Lydia. 40/4, 45/4
 Koik, Lilli. 23/4
 Kois, Valeri. 22/3
 Koitjärv, ?. 83/4
 Koitla, Harri. 73/4, 82/4
 Koitla, Illi. 37/2
 Koitla, Lea. 68/3
 Koitla, Tiit. 68/3
 Koitsalu, Valter. 28/4
 Kokla, Johanna-Gertrud. 8/2, 50/3
 Kokla, Juhann. 44/1
 Kokla, Paul. 81/2
 Kolberg, Maria. 55/1
 Kolberg, Vidrik. 55/1
 Koldits, Tiit. 51/4
 Kolesnikov, ?. 80/4
 Kolga, Lembit. 37/2
 Kolk, Madis. 77/3
 Kolsakov, Konstantin. 83/2, 84/2
 Kolts, Anatoli. 40/1
 Koltšak, Aleksandr. 22/4
 Kompus, Ilmar. 41/2
 Kondoja, Artur. 12/2
 Kondoja, August. 1/2, 1/2, 12/1pk, [12/2], 12/2, [12/4p], 16/4, 16/4, 21/3, 24/2, 24/2, 24/3, 28/4, 33/3, 41/3, 43/2, 45/4, 46/4, 51/4, 54/2, 54/4, 55/4, 61/2, 64/1, 86/12pk, 86/13pk, [87/16f], 88/14
 Kondratenko, ?. 66/1
 Konik, Konstantin. 26/2
 Konnikov, ?. 57/3
 Kononov, ?. 60/3
 Konovalov, ?. 68/3
 Konrad, Kaie. 41/1
 Konson, Lev. 15/4
 Kontkar, Vilma. 43/2, 64/4
 Kontsen, Jaan. 57/2
 Kook, Arnold. 87/13
 Kook, Vally. 1/2, 28/2, 38/2, 38/2, 41/3, 42/2, 43/2
 Kool, Sulev. 64/2
 Koort, Jaan. 17/1
 Koovit, Hans. 89/15
 Kopli, ?. 71/2
 Kopli, Vaike. 30/3
 Koppa, Elmar. 17/4
 Koppel, ?. 1/3p, 83/2
 Koppel, Aleksander. 79/2
 Koppel, Arnold. 41/2
 Koppel, Endel. 76/2
 Korbits, Voldemar. 4/3p
 Korenev, Valeri. 38/2
 Kork, Jyri. 57/2, 64/2, 81/2p
 Korkus, Hugo. 83/2
 Kornel, Alma. 68/3
 Kornel, Eenok. 35/4, 54/1, 54/3, 54/4, 65/4, 69/3
 Kornel, Koit. 68/3
 Korobov, Pankrati. 17/3
 Korolkov, S. G. 55/2
 Korsakas, ?. 80/4
 Korsar, Anu. 28/4
 Korsten, Teet. 33/3, 46/4
 Korts, Helmi. 87/13
 Kosenkranius, Martin. 37/2
 Koslovski, Leena. 22/3p
 Kostritskina, Olga. 69/4
 Kozlov, ?. 66/1
 Kozõrev, Andrei. 51/2, 56/4, 57/1, 71/1
 Kotelnikov, ?. 81/3
 Kotisaari, Jorma. 45/2
 Kotka, Jüri. 16/3

Kotkas, Johannes. 24/4
 Kotkas, Kalju. 1/2, 5/2, 5/3, [6/2p], 13/2, 13/2p, 15/3p, 27/2, 32/2, 51/4, 87/14
 Kotšneva, Frieda. 70/3
 Kotter, Ilse. 79/2
 Kovaljov, Sergei. 31/2, 64/2
 Kovalskis, Eduardas. 36/1
 Kraag, Arnold. 5/4
 Krabu, Johannes. 76/2, 76/2
 Kram, Maie. 31/4
 Kranich, Karl. 41/2
 Krastin, Valfred. 83/2
 Kree, Evald. 12/2p
 Kreem, Herbert. 55/4
 Kreen, Uno. 18/4
 Krepstein, Evald. 13/1
 Kreutzwald, Friedrich Reinhold. 14/1, 39/1, 40/4, 85/14
 Krieger, Erich. 77/3
 Kriis, Marta. 82/4p
 Kriisa, Lembit. 78/2
 Kristal, Erika. 64/4
 Kristopaitis, Anton. 87/15
 Kroll-Simmul, Tiiu. 66/2, 67/2, 69/2
 Kroon, Tooni. 53/3
 Kross, Jaan. 27/3pk, 30/3, 32/2, 33/4, 35/4, 41/2, 45/3, 51/1, 61/2, 76/1
 Kruglov, Sergei. 54/1, 66/1
 Kruleht, Linda. 73/2
 Krupp, Ain. 79/2
 Krupskaja, Nadežda. 69/3
 Kružkov, Gennadi. 38/4
 Kruus, Hugo. 16/3f
 Kruus, Oskar. 72/3, 81/2
 Kruusamäe, Evald. 48/2
 Kruusamäe, Helmi. 80/4
 Kruusamägi, Arnold. 51/2
 Kruusealle, Vambola. 1/3
 Kruusimäe, Valdu. 21/4
 Kruusmaa, Hugo. 13/3
 Kruuspere, Valdek. 57/1
 Kruutop, Erich-Enno. 74/2
 Kruuv, Hando. 26/4, 35/3
 Krönström, Margit. 69/1
 Kründel, August. 62/1, 87/4
 Kubbo, Eduard-Alfred. 64/4
 Kubbo, Merileid. 79/2
 Kuben, Lembit. 41/3
 Kubitz, ?. 76/2
 Kubo, Märt. 6472
 Kubu, Hans. 5/4
 Kuddo, Arvo. 2/3, 4/1, 86/11
 Kuhi, Richard. 13/3
 Kuigi, Maia. 55/4
 Kuigo, Henno. 65/1
 Kuik, Bruno. 43/3pk, 43/4p
 Kuik, Ene. 43/4
 Kuik, Eva. 57/4
 Kuik, Maia. 43/4p, 44/4, 61/2
 Kuke, Uno. 13/1
 Kukin, vt Lukin, Vladimir. 31/2
 Kukk, ?. 1/3p, 40/2p, 44/3
 Kukk, Aarne. 45/2Kukk, August. 48/2
 Kukk, Endel. 22/4
 Kukk, Hermann. 48/2
 Kukk, Jaan. 69/4
 Kukk, Jüri. 4/3, 7/3, 8/4p, 16/2, 59/2, 77/2
 Kukk, Karl. 14/3, 70/2, 88/6
 Kukk, Mihkel. 48/2
 Kukk, Oskar. 13/3, 41/2
 Kukk, Osvald. 66/4
 Kuklane, Hugo. 1/2, 19/3
 Kuklane, Valter. 41/2
 Kuklane, Viktor. 41/2
 Kukner, Jakob. 88/6
 Kukner, Johannes(Juhan). 88/6
 Kukner, Mart. 88/6
 Kuks, Jaak-Hans. 64/3
 Kulbas, Harri. 40/2
 Kuld, Ilme. 85/14, 88/10
 Kuld, Riho. 85/14, 88/10
 Kuldsepp, Toivo. 24/1
 Kuljeva, Niina. 69/4
 Kull, Aita. 69/4, 87/13
 Kull, Ernst. 78/2
 Kull, Harald. 24/4p
 Kull, Leili. 69/4
 Kull, Mais. 55/1
 Kull, Salme. 73/2
 Kullamägi, Aleksander. 63/4
 Kullerkupp, Henno. 41/2
 Kullerkupp, Tiit. 18/3, 21/4, 38/4, 57/2
 Kulmet, Ants. 60/1p
 Kumari, Vello. 37/2
 Kumjolin, ?. 55/4
 Kumm, Boris. 13/1, 18/2, 30/2, 85/8
 Kungs, Helle. 76/2
 Kuningas, Alfred. 28/4
 Kuperjanov, Julius. 17/1, 65/1, 86/1, 87/7, 88/4, 88/5, [89/6]
 Kupper, Väike. 46/3pk
 Kurg, Aleksander. 17/4
 Kurg, Friedrich. 86/15
 Kurg, Ivar. 41/2, 65/2, 76/1
 Kurgo, Juhan. 83/2
 Kurgvel, Aleks. 81/4
 Kuris, Heino. 74/1
 Kurisma, Aleksander. 17/3
 Kurotškin, ?. 55/1
 Kurre, Maks. 83/2
 Kurs, Osvald. 5/4
 Kursk, Emil-Aleksander. 76/2
 Kuslap, Albert. 17/4
 Kuslap, Voldemar. 9/1, 18/4
 Kusse, Arnold. 13/2
 Kusse, Oskar. 13/2
 Kustin, Julius. 10/2p
 Kuzminov, ?. 76/2
 Kutser, Toomas. 77/3
 Kutšerineko, Viktor. 38/2
 Kutti, Erik-Martin. 55/4
 Kutti, Peeter. 40/2p
 Kuuben, Lembit. 31/2, 38/2, 42/2, 43/2, 44/4, 46/4, 51/2, 51/4, 80/3p
 Kuulbusch, Paul = Platon. 88/4, 88/5
 Kuum, Aleksander. 4/3p
 Kuura, Juhan. 17/4
 Kuurman, Jaan. 55/1
 Kuus, Juhan. 71/4
 Kuuse, Arnold. 65/1
 Kuuse, Lembit. 40/2
 Kuuse, Venda. 40/2
 Kuusekänd, Friedrich. 26/3, 83/2
 Kuusemaa, Tiit. 10/4
 Kuusemets, Jüri. 42/2
 Kuuseoks, Feliks. 87/13
 Kuusik, Arnold. 64/2
 Kuusik, Heino. 64/2

Kuusik, Hugo. 31/3
 Kuusik, Jüri. 1/2, 13/2
 Kuusik, Reino. 60/1p
 Kuusik, Villem. 13/4
 Kuusik, Väino. 60/1p
 Kuusk, Endel. 51/2, 64/2, 72/2, 80/1p
 Kuusk, Hansis. 41/2
 Kuusk, Jaan (Ulrich). 80/4p
 Kuusk, Juhan. 31/4
 Kuusk, Pearu. 88/14
 Kuusk, Tõnu (Edgar). 80/4p
 Kuuskemaa, Jüri. 57/1
 Kuuskla, Herbert. 41/2
 Kuuskmann, Enno. 41/2
 Kuuskor, Astrid. 51/2
 Kuuskor, Eduard. 41/2
 Kuuspalu, Anton. 87/13
 Kuutma, Kristin. 81/2
 Kuutma, Raul. 41/2
 Kõdar, Johannes. 1/3p
 Kõdar, Juhan. 1/3f
 Kõdar, Ludvig. 76/2
 Kõgel, Rein. 21/4
 Kõgel, Salomonias. 42/2
 Kõhelik, Heino. 41/2, 41/3, 51/2
 Kõiv, Aade. 37/2
 Kõiv, Lea. 54/3
 Kõiva, Harri. 1/4, 2/4, 3/4, 5/4, 6/3, 37/4p, 61/2
 Kõlar, Erich. 21/1
 Kõlar, Harry. 21/1f, 61/2
 Kõll, ?. 40/2p
 Kõpp, Juhan. 86/13
 Kõrda, Tõnu. 64/2
 Kõressaar, Uno. 89/15
 Kõressaare, Uno. 51/4
 Kõrge, Kuno. 26/2
 Kõrvits, Tõnis. 21/2
 Kõuts, Tarmo. 86/2
 Kõvask, Linda. 87/12
 Käbi, Eduard. 40/2p
 Käbin, Johannes. 30/2Käbin, Tiit. 61/4
 Käbin, Tõnu. 30/2p
 Kägi, Kaljo. 45/3, 54/4
 Kägu, Ants. 66/3
 Kägu, Jaan. 75/1p
 Kägu, Magda. 59/3p, 66/3
 Käien, ?. 72/4
 Käo, Henno. 7/4
 Käosaar, ?. 55/1
 Kärdi, Rudolf. 83/4
 Kärk, Olav. 52/2
 Kärk, Olev. 31/3, 56/2
 Kärn, ?. 76/2
 Kärner, Jüri. 2/3
 Kärp, Peep. [9/3], 13/2, 18/3, 21/4, 27/1, 28/4, 30/4, 32/2, 33/2, 38/2, 38/4, 40/3, 41/2, 48/2, 50/3, 57/2, 61/2, 72/2
 Kärtner, Harri. 64/2
 Kääramees, Ivar. 42/2
 Käär, Rudolf. 31/3, 36/3, 41/2, 52/2, 56/2
 Käärma, Ants. 35/3, 64/2
 Käärmann, Alfred. 41/2, 64/3, 86/8
 Kõsti, Taavet. 21/4
 Kõöp, Rein. 71/3
 Küdema, August. 79/2
 Künnapuu, Elmar. 44/3
 Künnapää, Osvald. 20/4
 Kütis, Erich. 41/2
 Kütt, ?. 1/3p

Kütt, Alina. 87/15
 Kütt, Ants vt. Kütt, Hans. 87/15
 Kütt, Hans vt. Kütt, Ants. 87/15
 Kütt, Helmen. 89/15
 Kütt, Jüri. 87/15
 Kütt, Richard. 66/4
 Küttis, Erich. 83/2
 Küttis, Kalev. 89/15

L

Laaban, Ilmar. 89/7
 Laamann, Eduard. 88/1
 Laamann, Jaan. 83/2
 Laamann, Paul-Georg. 72/2
 Laane, Elmut. 19/2, 20/2, 25/3, 27/3, 28/2, 30/3, 30/4, 31/2, 31/3, 34/3, 34/3pk, 35/3p, 38/1, 38/4, 41/2, 46/2, 46/2, 46/4, 55/2, 58/1, 58/2, 58/3, 61/3, 65/2, 70/1p, 74/2, 76/1, 80/1
 Laane, Kalju. 30/1, 30/3pk, 81/4
 Laanearu, Enn-Kaupo. 34/4p
 Laanekuru, Lea vt. Rebane, Lea. 44/3
 Laanekuru, Selma. 44/3
 Laanekõrb, Gustav. 83/2
 Laaneots, Ants. 41/1
 Laaneots, Maria. 87/13
 Laar, Hans. 57/1, 60/2
 Laar, Mart. 9/3, 21/3, 22/1, 26/2, 28/2, 31/2, 37/2, 39/3, 41/1, 41/2, 42/1, 43/2, 45/2, 47/3, 48/4, 53/2, 54/2, 54/4, 57/2, 58/2, 60/1, 61/2, 62/1, 63/4, 65/2, 66/2, 69/2, 70/2, 72/1, 76/3, 77/2, 81/1, 83/1, 86/5, 86/9, 88/12, 88/16p
 Laar, Valda. 89/12
 Laas, Jaan. 45/3
 Laasi, Evald. 2/3, 13/1, 22/1, 22/4, 33/2, 48/4, 79/2, 86/11
 Laasi, Hans. 13/3
 Laatre, Arnold. 13/2
 Laats, Leonhard. 41/2
 Laavri, Endel. 73/2
 Ladv, Ilmar. 42/2, 51/4, 54/4, 80/1
 Laev, Gunnar. 16/2f
 Laevandi, Helmi. 17/4
 Lagle, Tõnu. 1/2, 13/2p, 25/3, 32/2, 62/2
 Lahi, Allan. 50/3
 Lai, Vello. 6/3
 Laid, Eda vt. Ostrov, Eda. 78/1p, 78/3pk
 Laid, Eda vt. Stern, Eda. 78/3pk
 Laid, Erika vt. Ostrov, Erika. [78/1p]
 Laid, Made vt. Ostrov, Made. 78/1pk, 78/3
 Laid, Mihkel Alfred vt. Ostrov, Mihkel Alfred. 78/1p, 78/3
 Laid, Tiiu-Liisi vt. Ostrov, Tiiu, Liisi. 78/1p
 Laidoner, Johan. 1/2, 13/1, 30/3, 36/3, 38/4, 53/2p, 61/2, 76/1, 86/2, 88/8
 Laidsalu, Olev. 17/4
 Laidvee, Karl?. 76/2
 Lainve, Arvo. 23/4
 Laius, Agu. 61/4
 Laja, Hans-Heiki. 34/4, 86/14
 Lakson, Arvet. 24/4p
 Lalumiere, Catherine. 31/2
 Lambot, ?. 83/2
 Lamot, ?. 83/2
 Lamp, Ene. 68/2
 Lamp, Udo. 1/3
 Lamp, Udo-Vello. 9/3, 26/4, 87/14
 Lamp, Ulo. 79/2
 Land, Eda. 19/3
 Land, Edda. 1/2

Landmann, Kalev. 76/2
 Landsbergis, Vytautas. 7/1, 16/2, 21/4
 Lang, Rein. 87/8
 Langendorf, Georg. 80/2
 Langovits, Peeter. 23/1f, 24/1f, 35/1f, 35/4f, 41/1f
 Langovits, Peeter. 41/2f, 43/1f, 61/2
 Laos, Ants. 29/4
 Laos, Vello. 41/2
 Laretei, Käbi. 21/2
 Larka, Andres. 53/3, 83/2, 86/2
 Lass, Heinalt. 41/2
 Lass, Tiiu. 1/2
 Lasso, Jose Ayala. 61/4
 Lattu, Eero. 15/4
 Lauk, Aino. 57/4
 Laul, Venno. 41/1
 Laumets, Laine. 71/3
 Laur, ?. 12/1p
 Laur, Herbert. 41/2
 Laur, Hjalmar. 41/2
 Laurberg, Otto. 66/4
 Lauri, Anna. 54/3p
 Lauri, Ivari. 11/2
 Lauri, Lembit. 21/3, 52/3, 80/1, 84/1, 89/14
 Lauri, Leonhard. 54/3
 Lauri, Maie vt. Orav, Maie. 54/4pk
 Lauri, Maie vt. Teedemaa, Maie. 54/3pk
 Lauristin, Marju. 31/2
 Lebedev, Vladimir. 60/2
 Lebedinski, ?. 32/4
 Leedo, Ulo. 13/2, 17/3, 41/3, 51/2, 51/4, 52/4
 Leemets, Ants. 38/4, 57/2, 64/2
 Leemets, Helle. 21/2
 Leesalu, Viljat. 19/3, 38/2, 41/2, 41/3, 51/2, 51/4, 55/2
 Leesi, Lauri. 89/9
 Leesment, Aino. 78/4p
 Leet, Kalle. 22/3
 Leetmaa, Kalju. 87/13
 Leetsar, Jaan. 39/3
 Lehiste, August. 41/2
 Leht, Mari-Anne. 40/3, 40/3, 44/3, 45/4
 Lehtjärv, August. 17/4
 Lehtjärv, Maret. 61/3
 Lehtla, Ruudi. 88/6
 Lehtla, Valdur. 28/3
 Lehtla, Valter. 28/4, 41/2
 Lehtmaa, Jaan. 62/2
 Lehtnurm, Johannes. 13/3
 Lehtrand, Jüri. 21/3, 69/3
 Lehtsalu, Heino. 41/2
 Leib, Ilona. 13/4
 Leib, Kaljo. 88/4
 Leidtrop, Mart. 11/2
 Leiemas, Villem. 55/1
 Leik, Allan. 69/3
 Leik, Eda. 23/4
 Leik, Heiki. 69/3
 Leik, Vivo. 69/3
 Leikop, ?. 73/2
 Leiman, Gustav. 37/2
 Leimann, Endel. 22/2
 Leimann, Valter. 13/3
 Leinjärv, Lembit. 51/2, 87/14, 89/11
 Leinsalu, Edgar. 63/4
 Leisson, Enn. 35/3, 64/2
 Leissoo, Rudolf. 41/2
 Leiten, Jüri. 41/1
 Leitud, Elmar. 41/2
 Lekk, Arvo. 83/2f
 Lelleström, Hugo. 60/1p
 Lember, Aleksander. 4/3p, 71/3
 Lember, Lembi vt. Saksakulm, Lembi. 71/3p, 87/2
 Lemsalu, Ants. 17/3
 Lender, Elfriede. 64/2
 Lender, Henno. 26/2
 Lenin = Uljanov, Vladimir. 30/2, 71/1, 75/3, 84/1, 87/15
 Lenk, ?. 83/2
 Lenk, Heimar. 35/3
 Lenk, Helina. 21/4
 Lensin, Andres. 69/3
 Lensin, Härta. 69/3
 Lensin, Vilma. 69/3
 Leola, Leo. 24/2
 Leontjev, ?. 12/1
 Leosk, Aino. 87/13
 Lepasaar, Juhan. 55/1, 55/3pk
 Lepassalu, Virkko. 31/4
 Lepik, Friedrich. 42/3k
 Lepik, Harry. 54/2, 58/3
 Lepik, Heino. 45/4
 Lepik, Kalju. 32/2p, 33/2, 85/13, 85/14
 Lepik, Linda. 45/4
 Lepik, Salme. 21/4, 42/3
 Lepik, Vello. 45/4
 Lepikson, August. 13/3
 Lepp, Aino. 56/4, 80/1
 Lepp, Hugo. 66/4
 Lepp, Taima. 70/3
 Lepp, Tõnu. 43/4
 Leppik, ?. 1/3p
 Leppik, Harri. 64/2
 Leppik, Kalju. 64/2
 Leppikson, Harald. 5/1f, 6/2f, 7/2f, [12/3f], 18/1f, 18/2f, 19/1f, 21/2f, 28/1f, 29/1f, 30/1f, 32/1f, 33/4f, 38/1f, 40/1f, 47/1f, 53/1f, 61/2, 61/2f, 62/1f, 66/1f
 Leps, Ando. 45/3, 54/3, 64/2
 Leps, Olev. 33/2
 Levala, Andres. 83/1
 Levala, Leo. 69/2
 Levin, Aleksander. 1/2, 1/4, 2/4, 4/4, [4/4], 5/2, 5/3, 9/2, 10/4p, 13/2, 28/2, 33/2, 37/2, 54/1
 Levin, Lev. 2/4p
 Levin, Mark. 64/2
 Levtsjonok, Valentina. 14/3
 Liba, Aleks. 44/3
 Liba, Robert. 87/13
 Lielais, ?. 22/3
 Ligatšov, Jegor. 9/2
 Ligi, Herbert. 71/2
 Ligi, Richard. 51/2
 Lihu, Mart. 80/4
 Liigand, Evald. 41/2
 Liik, Ahto. 58/3, 65/2
 Liim, Jüri. 7/4, 11/2, 11/2f, 31/3, 60/2
 Liimets, Ants. 49/4
 Liin, Richard. 87/13
 Liiv, Anti. 35/3, 64/2
 Liiv, Juhan. 50/2
 Liiv, Vaike. 6/3
 Liiva, Kunnar. 81/2p
 Liivak, Gerhard. 12/4
 Liivak, Jüri-Rajur. 64/3, 76/2
 Liivak, Lembit. 16/4, 25/4, 39/3, 55/2, 64/4, 77/1, 77/3, 82/2, 86/4
 Liives, Valve-Regina. 79/3
 Liivet, Madis. 14/3, 79/2

Liivik, August. 32/2
 Liivik [Vaghammer], Tiina. 63/2
 Liiv-Kuut, Jüri. 71/2
 Lill, Anne. 45/2
 Lill, Avo. 40/1
 Lill, Ilmar. 34/4p, 36/2p
 Lillak, Anti. 89/4
 Lilleleht, Paul. 22/2, 23/2
 Lillemaa, ?. 73/2
 Lillemaa, Salme. 73/2
 Limberg, Fred. 28/3
 Lincoln, Abraham. 87/11
 Lind, Karl. 80/4
 Lind, Vello. 17/3
 Linde, Katrin. 33/2
 Lindeberg, . 18/4
 Lindemann, Johannes. 11/2
 Lindermann, Arnold. 73/2
 Lindermann, Johannes. 73/2
 Lindmaa, Vaike. 73/2
 Lindmäe, Herbert. 22/1, 26/2, 27/2, 35/1, 37/2, 45/3, 47/3, 51/1, 69/2, 81/4, 88/14, 89/3
 Lindwall, Marita. 61/3
 Linge, Rytas. 18/4
 Lingiene, Triin. 18/4
 Linkvest, Gustav. 10/2p
 Linkvist, Gustav vt. Linkvest, Gustav. 4/3p
 Linnas, Vilbert. 40/2p
 Linnuk, Lembit. 13/3, 14/3
 Linnuke, Lembit. 70/2
 Linnumäe, Irma. 464, 41/2, 55/2
 Lints, Adrienne. 86/10
 Lippert, Avo. 69/4
 Lippert, Linda. 69/4
 Lipping, Jüri. 80/4
 Lippmaa, Endel. 30/4, 31/3, 33/2, 35/3, 44/2, 54/1, 54/4
 Litvin, ?. 49/4
 Litvinov, ?. 79/2Vt
 Locata, Massimiliano. 89/4
 Loemaa, Voldemar. 40/1
 Lohur, Ants. 1/3p
 Loide, Margi. 89/13
 Loigom, Villem. 75/2
 Lomp, Aasa. 71/3
 London, Aleksander. 41/2, 55/2, 80/1
 London, Jakob. 39/2
 Lont, Jüri. 81/4p
 Loo, Olev. 76/2, 76/2
 Lood, Heiki. 86/2
 Loona, ?. 76/2
 Loone, ?. 76/2
 Loorits, Oskar. 45/1
 Loosaar, Evald. 86/9
 Loosme, ?. 79/2Vt
 Lootsmann, Värner. 84/1, 86/5, 89/9
 Loov, Volmer. 40/2p
 Looveer, Otto. 66/4
 Loskit, Eva. 34/4
 Ložkin, Viktor. 33/4p, 66/4
 Lotman, Jüri. 56/4
 Lotman, Piret. 77/4
 Lott, Johannes. 39/2
 Low, David. 11/4
 Lugenberg, Julius. 6/3
 Luhamaa, Joel. 2/3
 Luhamets, Aleksander. 74/2p
 Luht, Harri. 41/2
 Luiga, Oskar. 13/2
 Luige, ?.
 LUIK, ?. 22/3
 Luik, Ahto. 74/2
 Luik, Elmar. 13/1
 Luik, Hilda. 36/4p
 Luik, Irene-Constanze. 23/4
 Luik, Johann. 23/4
 Luik, Johannes. 17/3, 46/2
 Luik, Jüri. 51/2
 Luik, Laine. 23/42
 Luik, Lembit. 37/2
 Lukas, Aino. 9/3
 Lukas, Tõnis. 53/2, 86/15, 86/16, 88/4, [89/2p]
 Lukas, Virve. 69/4
 Lukauskaite-Poškiene, Ona. 7/3
 Lukin, Vladimir, vt Kugin. 31/2
 LUKKAR, MATTI. 68/1
 Luks, Erika. 52/2
 Lulla, Aino. 49/2p
 Lulla, Herbert. 49/1, 49/2p
 Lulla, Juljus. 49/1, 49/2p
 Lulla, Laine. 49/2p
 Lulla, Maimu. 49/2
 Lumi, Jüri. 81/1
 Lumiste, Joosep. 41/2
 Lumiste, Juhan. 1/2, 41/2
 Lumiste, Leho. 69/2
 Lustre, ?. 84/2
 Luškov, Vassili. 13/1
 Luts, Alfred. 53/4
 Luts, Oskar. 36/1
 Luts, Selma. 6/3
 Lutser, Helmi. 79/2
 Lutsoja, I. 63/3
 Lutz, Otto. 84/3pk
 Lutter, Endel. 83/2, 84/2
 Luuk, Roman. 17/3
 Luukas, Jaan. 22/4
 Luukas, Johannes. 34/4
 Luukas, Mati. 35/3
 Luulik, Leo(Leopold). 47/4
 Löbu, Peep. 33/3f
 Lõgus, Maria. 55/1
 Lõhmus, Aivo. 77/4
 Lõhmus, Ants-Enno. 61/4
 Lõhmus, Jaan. 64/3
 Lõhmus, Lembit. 85/2
 Lõhmus, Leo. 57/1
 Lõhmus, Uno. 45/3, 54/2
 Lõhmussaar, Arnold. 66/4
 Lõokese, Marika. 67/1
 Lõugas, Vello. 20/2
 Lõõnik, Valeri. 64/2
 Lään, Tanel. 88/3
 Lääts, Ludvig. 4/3p, 10/2
 Lääts, Wilhelmine. 10/2
 Löwe, ?. 48/4
 Lüidig, Erna. 69/4
 Lüidig, Kalev. 69/4
 Lüllimägi, Aleksander. 13/1
M
 Maa, Aleksander. 40/2P
 Maad, Endel. 41/2
 Maal, Evald. 1/3p
 Maanas, Helmut. 28/4
 Maandi, Helmut. 78/2
 Maarand, Tõnu. 88/2
 Maarandi, Osvald. 13/3
 Maasikmäe, Herman. 70/2

Maaste, Liina. 29/4
 Madalik, Edgar. 21/4f
 Made, Tiit. 35/3, 64/2
 Madis, Gustav. 46/4
 Madisson, Elviira. 8/4
 Madisson, Tiit. 11/3
 Madissoon, Georg Ilmar. 8/3, 15/4, 15/4p, 19/2, 20/2, 24/4p, 29/3
 Madissoon, Ly. 15/4
 Mahhov, Ivo. 26/2, 31/3
 Mahnke, Kristof. 87/13
 Maidlo, Juhan. 60/1p
 Maikallo, Aleksander. 83/2
 Maiste, William. 1/2, 27/3
 Maitla, Paul. 35/1, 46/3, 46/3, 46/3p, 70/2, 89/14
 Makarova, Inge. 49/4
 Maleng, Karl. 83/2
 Malenkov, Georgi. 49/4, 54/1
 Maloverjan, J. 10/2
 Maltis, Taimi. 71/3
 Mandel, Harri. 13/3
 Mandre, Siim. 88/15
 Mandri, Heino. 9/1, 13/3, 18/4
 Manitski, Jaan. 33/2p
 Mankin, Maia. 87/15
 Mankina, Aita. 87/15
 Mannerheim, Carl Gustav Emil. 35/1
 Manteuffel, Werner Zoego von. 26/2
 Maramaa, Anna. 23/4
 Maramaa, Ulo. 76/2
 Mardisoo, Erika. 74/3p
 Mardna, Adda. 26/2
 Mardna, Leonhard. 84/4p
 Mardna, Peeter. 84/4
 Margi, Aksel. 78/2
 Margi, Heinrich. 78/2
 Margna, Peeter. 65/3
 Margus, Taimo. 76/2
 Maripuu, ?. 14/3p
 Maripuu, Aarne. 64/2
 Maripuu, Juta. 24/3
 Maripuu, Meelis. 89/3
 Mark, Bernhard. 14/3p, 16/4, 41/2
 Mark, Heinrich. 5/1, 76/1
 Mark, Kalju. 53/3
 Marksoo, Eimar. 41/2
 Marleen, Johannes. 14/3p
 Marley, Leida. 57/1
 Marley, Roman. 19/1, 21/3
 Marmei, Johannes. 41/2
 Martin, Rein. 66/2
 Martins, Arnold. 14/2
 Martsoo, Mihkel. 22/2
 Maruste, Rait. 54/1
 Maruškevits, I. 55/1
 Masing, Alfred. 83/2, 84/2
 Masing, Elsa. 50/3, 50/3
 Masing, Endel. 17/1, 17/3pk, 17/4
 Masing, Laas. 60/1p
 Masiulionis, Algirdas. 7/3
 Maslennikov, ?. 66/1
 Maslennikov, Ivan. 70/2
 Masso, Boris. 13/1
 Mast, Artur. 31/4
 Matevossov, ?. 66/1
 Matsulevits, Tiit. 56/2
 Matt, Jüri. 26/4
 Mattal, Bernhard. 4/3p
 Matuškin, ?. 83/3
 Maurus, Gerta. 73/2
 Mayer, Kurt. 58/2
 Meder, Jens. 34/2
 Medvedev, Roi. 4/1
 Meeksa, Ivi. 18/4
 Meema, August. 39/2
 Meema, Karoline. 39/2
 Meema, Maali. 74/2
 Mees, Johannes. 1/3p
 Mehlis, Lev. 12/1
 Meisalu, Aksel. 55/3p
 Meister, Andi. 64/2
 Menšikov, Vitali. 22/3
 Mercussen, Henrik. 39/3
 Merede, Ella. 70/3
 Meressaar, Arnold. 42/2
 Mereväli, Mihkel. 55/3p
 Meri, Harald. 7/4p, 11/2
 Meri, Lennart-Georg. 1/2, 34/1, 34/1p, 35/2, 35/4, 37/1, 39/3, 41/1, 45/1, 51/2, 53/1p, 54/1, 56/2, 58/2, 58/4, 60/1, 61/3, 65/1p, 69/1, 71/1, 72/1, 73/1, 75/1, 76/1, 79/2, 80/4, 82/1p, 87/8
 Merila, Elmar. 40/2p
 Merila-Lattik, Helbe. 21/2, 70/4
 Merilo, Tõnu. 36/2p
 Merinok, Heldur. 73/2
 Merioja, Sirje. 2/3
 Merirand, Rudolf. 1/3p
 Meriste, Aleksandra. 44/3
 Meristo, Jaan. 86/2
 Meristo, Kaire. 86/2
 Meristu, Helina. 56/1p
 Meristu, Tarmo. 56/1
 Merits, Ants. 50/3, 50/3
 Merivoo, Ulo. 48/2
 Mesila, Tiit. 15/3
 Meškauskas, 66/4
 Mets, Eduard. 83/2
 Mets, Jaan. 48/2
 Mets, Johannes. 71/2
 Mets, Merike. 57/2, 89/15
 Mets, Raivo. 16/4
 Mets, Tõnis. 5/2, 5/3, 29/3, 31/2, 46/1, 64/3, 79/3
 Metsale, Aleksander. 66/4
 Metsaots, Karl. 24/2
 Metsar, Stepan. 6/3
 Metsatalu, Viktor. 24/3, 28/3
 Metsislav, ?. 22/3p
 Metsjõe, Leo. 41/2
 Metsson, Urmas. 35/3
 Metstak, Heiti. 51/4
 Metsäär, Maire. 71/3
 Meyer, Kurt. 80/2
 Michal, Kristen. 88/16p
 Michelson, Lembit. 54/2f
 Mihhailtšenko, ?. 29/4
 Miil, Ernst. 30/3
 Miilits, Jaan. 10/2
 Miilmaa, Paul. 81/4p
 Mikalauskas, ?. 19/2
 Mikhein, Kalju. 13/1
 Mikiver, Heino. 76/3pk, 78/4p
 Mikiver, Mikk. 18/4, 29/3, 79/3, 81/2
 Mikk, Hugo. 41/2
 Mikk, Mai. 14/3, 16/4
 Miks, Otto. 83/2, 83/2, 84/2
 Milender, Leonhard. 41/2
 Milistver, Eda. 53/1, 76/1
 Milkop, ?. 55/1

Mirme, Otto. 66/4
 Mirvits, Leo. 6/3
 Mitt, Arno. 41/2
 Mitt, Arnold. 30/2p
 Mitt, Karl. 87/13
 Mitt, Lembit. 65/2
 Mitt, Voldemar. 87/2
 Moisa, Ellu. 24/3
 Moks, Raffi. 61/4
 Molotov, Vjatseslav. 54/1
 Molotov, Vjatseslav. 40/1, 54/1, 74/4, 80/3, 81/1, 86/11, 89/6
 Moones, Johannes. 1/3p
 Moor, Ola(e)v. 48/2
 Moor, Osvald. 40/2p
 Mosin, Jaak. 64/2
 Moskalenko, Valentin. 30/2
 Motrevitš, Vladimir. 22/4
 Mudros, Pjotr. 55/1
 Mugra, Asta vt. Eher, Asta. 41/2
 Mullas, Valdo. 76/2
 Mumma, Endel. 41/2
 Murdassov, ?. 29/4
 Murdmaa, Allan. 18/3, 21/4, 71/2
 Murel, Raul. 64/2
 Murman, Nikolai. 13/2
 Murme, Martin. 14/2
 Murre, Gerda. 8/3
 Murre, Gertrud. 76/2, 76/3p
 Mursal, Arthur. 13/3
 Murula, Hardi. 86/14p
 Murumaa, Evald. 63/4
 Murumägi, Erich. 28/3, 41/2
 Murusalu, Ants. 13/3
 Murusalu, Eerik. 41/2
 Must, Aadu. 35/3, 59/4, 64/2, 87/9
 Must, Kustas. 79/4
 Mustel, Valdur. 76/4
 Mutt, Jakob. 74/1
 Mutt, Mihkel. 74/1
 Mutt, Oleg. 74/1
 Mutt, Paul. 74/1
 Mutt, Viktor jun. 74/1
 Mutt, Viktor sen. 64/4, 74/1
 Muttik, Sulev. 1/1, 1/2, 2/1, 3/1, [9/3], 61/2, 63/1
 Muttik, Sulev = Reinau, Silvio. 2/3
 Muttikas, Guido. 41/2
 Mutt-Vaigro, Leonida. 74/1pk
 Mutvei, Alfred. 13/1
 Muuga, Lembit. 41/2
 Muuk, Arkadi. 45/2
 Muuli, Mare. 1/3, 2/3
 Muuli, Paul. 1/2, 1/2, 1/3, 1/4, 2/3, 2/3p, 4/2, [6/2p], 9/3, 9/3, 13/2, 19/2, 26/4, 27/2, 28/2, 41/3, 86/11
 Mõttus, Aksel. 41/2
 Mõttus, Ilmar. 19/2, 41/2, 55/2
 Mõttus, Ivari. 35/3
 Mõttus, Kristjan. 29/3, 41/2, 46/2, 51/2, 56/2, 72/2
 Mõtus, Georg. 80/1p
 Mõtus, Ilmar. 25/3
 Mäe, Hjalmar-Johannes. 78/2
 Mäeloog, ?. 72/4
 Mäeltsemees, Sulev. 45/2
 Mäematt, Linda vt. Urvet, Linda. 75/3pk
 Mäeots, Karl. 66/2
 Mäeots, Ulo. 25/4
 Mäesalu, ?. 83/2
 Mäesalu, Margit. 82/2
 Mäesalu, Meeme. 4/2, 10/1, 50/2
 Mägar, Lembit. 51/2
 Mägedi, Lembit. 41/2
 Mägi, E. 40/2p
 Mägi, Elvi. 89/11
 Mägi, Erna. 13/4
 Mägi, Ester. 76/2
 Mägi, Mai. 71/2
 Mägi, Mait. 7/2
 Mägi, Mart. 71/2
 Mägi, Oskar. 66/4
 Mägi, P. 40/2p
 Mägi, Tõnis. 11/3
 Mälk, August. 11/3
 Mälksoo, Lauri. 88/7
 Mäll, Linnart. 44/2, 59/2
 Mällo, ?. 76/4
 Mällo, Karl. 1/3p
 Mällo, Urve. [76/4]
 Mällo, Vello. [76/4]
 Mänd, A. 71/2, 71/3
 Mänd, Heljo. 69/2
 Mändla, Uno. 41/2
 Männik, Jaanus. 87/9
 Märska, Hjalmar. 60/2f
 Märtin, Urmas. 61/2
 Mätik, Kalju. 8/4, 11/1f, [11/2f], 14/2f, 20/2, 29/3, 31/2, 32/2f, 32/3, 35/2p, 35/3, 41/2, 46/2, 46/4, 51/2, 51/2, 51/4, 64/3p, 80/1, 81/1f, 81/2f, 83/1fp
 Määrits, Aadu. 78/2
 Mölder, ?. 40/2p
 Mölder, Aavo. 64/2
 Mölder, Feliks. 51/2
 Möldre, Tõnis. 85/8
 Müür, Märt. 15/3, 45/1
 Müür, Rein. 89/15
 Naaber, Enda. 50/2
 Naan, Edgar. 41/2
 Naan, Gustav. 89/9
 Naaris, Peeter. 52/4
 Naarits, ?. 40/2
 Naarits, Peeter. 41/2
 Naaskel, Ants. 68/3
 Naaskel, Ella vt. Rajari, Ella. 67/2, 68/3, 73/4p
 Naber, Hans. 13/3
 Naerismaa, Eevi. 7/2
 Naerismaa, Janno. 7/2
 Nagel, Erna. 89/14
 Nagel, Karl. 89/14
 Napoleon, .. 60/2
 Napsepp, Robert. 70/1
 Napseppa, Robert. 41/2
 Narusson, ?. 73/2
 Narva, Armas. 79/4
 Nassedkin, ?. 82/3
 Naudi, Hillar. 79/2
 Neeme, Juhan. 41/2
 Neemre, Helmi. 45/4
 Neerot, Heino. 65/1
 Neido, Erich. 40/2p
 Neinsoo, Minna. 55/1
 Neiplaum, Vello. 63/4
 Neito, Erich. 57/2
 Neitsov, Karl-Friedrich. 29/3pk, 29/4p, 34/4, 34/4p, 47/3f, 61/2
 Nelberg, Robert. 83/2
 Nelise, Benita. 50/2
 Neljas, Aap. 61/4
 Nelke, Heinrich. 63/4
 Nigol, Karl. 41/2

Nigols, Kalju. 66/2
 Niidre, Harri. 49/1
 Niidre, Heino. 49/1
 Niidre, Sulev. 49/1
 Niidussaar, Kalju. 28/2
 Niilis, Helmut. 1/3p
 Niilo, Tiit. 69/1
 Niine, Endel. 14/3
 Niitsoo, Aleksander. 83/2
 Niitsoo, Viktor. 4/3, 30/2, 58/1, 59/2, 64/3
 Nikitin, ?. 55/1
 Niklus, Julius. 4/3
 Niklus, Mart-Olav. 2/3, 2/3, 4/3, 7/3, 8/4, 16/2, 17/1, 21/2, 25/3, 34/2, 38/1, 45/1, 46/1, 46/4, 47/2p, 53/4, 57/1, 58/1, 58/2, 58/3, 59/2, 61/4, 64/3, 70/1, 76/1, 76/2, 78/2, 86/11
 Nikolai, Il., 22/4
 Nilson, Uno. 64/3
 Nimi, Leenu. 55/1
 Nool, Erki. 81/1
 Noor, Heino. 34/4, 39/3, 41/2, 44/1, 45/3, 46/2, 47/3, 54/2, 55/2, 70/1, 72/2, 74/1, 76/1, 80/1, 86/14
 Noor, Karl. 44/1
 Noor, Salme. 44/1, 74/1
 Noorkõiv, Kapiton. 66/4
 Noormägi, Jaanus. 10/2p
 Norden, August. 66/4
 Norman, Erich. 1/1f, 37/2f
 Normann, Herbert. 26/2
 Normet, Eduard. 21/4
 Noskovs, I. 4/2, 4/2
 Novikov, Aleksander. 22/3, 22/4p
 Novikov, Valeri. 7/2
 Nugd?, ?. 55/4
 Nugis, Ulo. 13/1, 39/3, 50/4, 51/1, 51/3, 53/2
 Nugiseks, Harald. 24/2, 35/1p, 35/4p, 41/2, 80/2
 Numerov, ?. 18/2
 Nurgamaa, Anne. 86/14
 Nurk, Artur. 63/4
 Nurk, Kalju. 61/2
 Nurk, Ölme. 28/4, 32/2, 33/2, 41/3, 50/3, 51/4
 Nurm, Heino. 11/2
 Nurm, Leino. 72/2
 Nurmela, August. 83/2
 Nurmik, Rudolf. 12/2p
 Nurmis, Tiia. 64/4, 65/4, 77/2p
 Nutt, Mart. 20/2, 39/3
 Nuude, Hillar. 74/3
 Nuude, Mati. 64/3, 74/3, 77/1, 85/10
 Nuuma, Poigo. 3/3
 Nuuter, Rudolf. 13/1
 Nõges, Veera vt. Jõger, Veera. 44/3
 Nõges, Ulo. 44/3
 Nõgu, Hugo. 48/2
 Nõlvand, Anne. 61/2
 Nõmm (Nõmm), Oskar. 19/4
 Nõmm, Aleksander. 53/3pk
 Nõmm, Ksenia. 79/2
 Nõmm, Toe. 2/3, 21/2, 35/1, 54/2, 58/2, 68/1, 86/11
 Nõmmann, Harald. 76/2, 81/3, 83/2
 Nõmmann, Raimond-Abram. 42/4, 76/2, 81/3p
 Nõmmaru, Vilma. 33/2
 Nõmmik, Ilmar. 12/2p
 Nõmmik, Jaan. 41/2
 Nõmmik, Johannes?. 1/3p
 Nõmmik, Tõnis. 80/2
 Nõu, ?. 44/3
 Nõu, Enn. 86/2
 Näraska, Robert. 9/3, 64/2

O

Obornev, Nikolai. 1/2
 Oder, Evald. 41/4
 Ohakas, Eetla. 35/3, 58/3
 Ohakas, Jüri. 13/3, 14/3, 70/2
 Ohakas, Valdur. 26/1, 36/1, 37/1, 61/2, 70/3pk
 Ohman, Valdur. 61/2
 Ohmann, Valdur. 49/3, 65/3, 85/10p
 Oidekivi, Richard. 41/2
 Oidermaa, Ants. 3/3, 89/10
 Oidsalu, Anti. 7/2
 Oimann, Valdeko. 31/3
 Oinas, Aleksander. 13/2
 Oja, Egon. 45/3, 54/1
 Oja, Kalju. 1/2, 11/3, 64/4, 65/3
 Oja, Mart. 41/2
 Oja, Uno-Erik. 31/3
 Ojaberg, Tõnis. 41/2
 Ojamaa, Martin. 41/2
 Ojandu, ?. 73/2
 Ojari, Arved. 5/4
 Ojasson, Jaan. 89/15
 Ojaste, Aksel. 34/4, 41/2
 Ojaste, Arnold. 34/4, 41/2, 52/2
 Ojaste, Osvald. 41/2
 Ojatalu, Enn. 24/3, 40/2p, 60/1p, 74/1f
 Ojatalu, Ulo. 3/3, 5/1, 6/2, 8/1, [10/2], [11/3], 13/2, 14/3, 14/4, 15/1, 15/2, 15/3, 16/2, 16/3, 17/3, 17/3p, 18/2, 18/3, 18/4, 19/2, 19/3, 20/1, 20/3, 21/2f, 21/4, 23/1, 24/1, 24/3pk, 25/2, 25/3, 25/4, 26/4, 27/3, 28/2, 28/2, 28/4, 29/1, 30/1, 30/2, 31/1, 31/2, 31/3, 32/1, 32/2, 32/4, 33/1, 33/2, 33/4, 34/1, 35/4, 35/4, 36/1, 36/2, 37/1, 38/1, 38/2, 39/1, 39/3, 39/4, 40/2, 41/1, 41/1, 41/2, 41/3, 42/1, 42/1, 42/2, 42/3, 43/1, 43/2, 44/2, 45/1, 45/2, 46/1p, 46/2, 46/2, 46/4, 47/1, 47/2, 47/2, 47/3, 47/4, 48/2, 48/4, 49/4, 49/4, 49/4, 50/2, 50/3, 51/1, 51/2, 51/4, 51/4, 52/1f, 52/2, 52/4, 52/4, 52/4f, 53/1, 53/2, 53/4, 53/4, 54/2, 54/3, 54/4, 54/4, 55/2, 55/2, 56/1, 56/2, 56/4, 56/4, 57/2, 57/2, 57/2, 58/3, 58/3, 58/3, 58/4, 58/4, 59/1, 60/1, 60/1p, 60/1p, 60/2, 61/1, 61/2, 61/2, 62/1, 62/2, 62/4, 62/4, 63/1, 63/2, 63/2, 63/2, 63/2f, 64/1, 64/4f, 65/2, 65/3, 65/4, 66/2, 66/2, 67/1, 67/2, 67/2, 68/1, 68/1, 68/2, 69/2, 69/2, 69/4, 70/1, 70/2, 70/4, 71/1, 72/1, 72/2, 72/4, 73/1, 73/2, 73/4, 74/4, 74/4, 75/1, 75/2, 75/4, 75/4, 76/1, 76/3, 77/1, 77/2, 77/3, 77/4, 77/4, 77/4, 78/2, 79/3, 79/4, 79/4, 80/1, 80/2f, 80/3, 80/4, 81/1, 81/2, 81/2f, 81/4, 82/1, 82/2p, 82/3, 83/1, 83/3, 83/3, 83/4, 84/1, 84/3, 84/4, 85/6p, 86/6, 86/7, 87/13, 88/7pk
 Ojavee, Kalju. 1/3p
 Ojaveer, Rein. 73/2
 Okas, Jaan. 41/2
 Okas, Jüri. 67/1
 Okerman, Juhan. 20/4
 Oksas, Jurgis. 33/1, 33/2
 Olde, Kristjan. 1/3p
 Older, Hindrek. 15/4, 15/4p
 Olep, Jaak. 67/1
 Olesk, Peeter. 58/2
 Olev, Kulno. 32/3
 Olev, Wilhelm. 32/3
 Oll, Aadu. 1/1, 1/1p, 1/2, 1/4, 4/1, 4/2, 4/2, 4/2, 5/2, 5/2, 6/2, 6/2, [6/2p], 9/2, 9/2p, 9/3, 13/2p, 18/2, 19/2, 19/3, 20/2, 22/3, 22/4, 22/4, 22/4p, 24/3, 25/1, 27/2, 28/2, 29/3, 30/3, 31/2, 31/4, 32/2, 33/1, 34/2, 35/3, 37/1, 39/3, 39/4, 41/3, 42/1, 42/2, 43/2, 45/1, 45/2p, 45/3, 46/1p, 46/2, 46/4, 47/1, 47/2, 51/1, 51/1, 51/2, 51/2, 51/4, 52/4, 53/2, 54/1, 54/4,

56/2, 56/2, 57/1, 58/1, 59/2, 60/2, 61/2, 61/4, 63/1,
64/1, 64/2, 67/2, 69/1, 69/3, 70/1, 71/1, 72/1, 75/1,
75/2, 76/2, 77/1, 77/3, 79/3, 80/1p, 82/2, 84/1,
86/11, 86/4
Olli, Maria. 8/2
Olup, Rosa. 63/4
Olvet, Agu. 52/4
Onk, Aksel. 7/4
Onk, Loore. 13/3, 17/2, 17/3, 20/4
Onton, August. [8/1p]
Onton, Ilmar. [6/4k], 7/3pk, 7/4, [8/1pk], 8/2, 8/2pk,
9/1, 22/1, 47/4p, 49/1, 61/2, 63/1
Onton, Lehte vt. Tammistu, Lehte. 8/2p, 8/3pk,
32/2p
Onton, Meeta. [8/1p]
Oolberg, Vambo. 16/4
Opel, ?. 83/4
Oras, Jüri. 52/4
Orasmaa, Johannes. 38/4
Orav, Elmar. 22/2
Orav, Maie vt. Lauri, Maie. 54/3pk, 66/3
Orav, Maie vt. Teedemaa, Maie. 54/3pk
Orav, Rita. 89/11
Orlov, Juri. 60/2
Ornatski, Jevgraf. 87/13
Orro, Henno. 51/2
Orro, Illart. 41/2
Orumets, Vello. 89/13
Osila, Virve vt. Reest, Virve. 83/3, 83/3pk, 89/2
Osko, Paul. 61/4
Ossaar, Johannes. 83/2
Ostrov, Eda vt. Laid, Eda. 78/1p, 78/3pk
Ostrov, Eda vt. Stern, Eda. 78/3pk
Ostrov, Erika vt. Laid, Erika. [78/1p]
Ostrov, Made vt. Laid, Made. 78/1p, 78/3
Ostrov, Mihkel Alfred vt. Laid, Mihkel Alfred. 78/1p,
78/3
Ostrov, Tiiu-Liisi vt. Laid, Tiiu-Liisi. 78/1p
Osula, Otto. 47/4, 51/2
Ots, Eduard-Heinrich. 17/4
Ots, Georg. 84/1
Ots, Heido. 14/3
Ots, Mare. 14/3
Otsa, Harri. 31/3
Otsa, Udo. 16/4, 25/3, 37/2, 42/3, 55/2, 62/2, 65/4
Oviir, Madis. 18/3, 21/4, 24/3, 28/4, 33/3p, 41/2,
45/4p, 46/4, 57/2p, 69/1
Oviir, Siiri. 25/2, 35/3, 64/2, 87/9

P

Paabut, Juhannes. 66/4
Paadimeister-Pensa, Juta. 60/2
Paap, Endel. 64/2
Paas, Aarne. 4/3, 5/4, 6/3
Paas, Helle-Mall. 54/2
Paas, Karl. 20/2
Paavel, Ageeda-Andrea. 31/4, 41/2
Paavle, Indrek. 89/3
Padar, Ivvari. 86/2
Padu, Tõnis. 44/1
Pae, August. 4/3p
Paemurd, Peeter. 30/2p
Pagel, Evald. 22/4, 24/2
Pagi, ?. 27/2
Pahapill, Meinhard. 28/2f, 33/2, 64/3, 64/4, 65/4,
77/1
Paim, ?. 79/2
Paiso, Endel. 31/2, 32/2, 87/14
Pajo, Joosep. 9/4

Pajo, Juhan. 73/4
Pajo, Tõnis. 9/4
Pajo-Pulst, Silvia. 9/4
Paju, Ants. 22/3, 32/2, 35/3, 64/2
Paju, Heino. 81/4
Pajula, Kuno. 21/2, 33/2, 44/1, 79/3p
Pajupuu, Kalju. 41/2, 70/4p, 72/4p, 73/4p, 74/4f,
74/4p, 75/4, 76/4, 77/4, 78/4, 79/4, 80/4, 81/4p,
82/4
Pajur, Heino. 40/2p
Paldra, Elmar. 40/2p
Paldrock, Aleksander. 26/2
Palgi, Artur. 26/3
Palk, Voldemar. 31/2
Palm, Guido-Arved. 13/3fk, 13/3pk, 13/4, 14/3,
15/1, 15/3, 16/1fk, 20/1, 25/1kf, 61/2, 61/4f, 63/3f
Palm, Helle. 44/1
Palm, Julius-Conrad. 83/2
Palm, Lembit. 38/4, 44/1
Palm, Reedik. 36/1
Palmaru, Raivo. 89/9
Palmiste, Endel. 14/3, 16/4, 21/2, 23/2, 25/4, 32/2,
33/2, 39/1, 42/2, 43/2, 45/1, 47/4, 51/4, 51/4, 54/2p,
54/4, 55/2, 56/2, 57/1, 58/2, 58/3, 61/2, 61/4, 63/2,
64/1, 66/2, 67/2, 69/1, 70/1, 72/1, 75/2, 75/2, 75/4,
77/3, 79/3, 84/1, 85/1, 86/11
Palmre, Aivar. 22/2f
Palo, Ilmar. 27/1f, 27/4f, 39/4, 41/2, 51/2, 51/4f
Paloots, Vambola. 41/2
Paltmann, Harri. 61/2
Palts, Tõnis. 86/5
Paltser, Albert. 33/2
Palu, Voldemar. 41/2
Palumäe, Liisi. 14/2
Palusalu, Kristjan. 24/4
Paluvere, Valter. 12/4
Pant, Valdo. 24/2fk
Papelpuu, Edgar. 5/4
Paperno, Irina. 4/3
Parbo Arvo. 64/3
Pardane, Hans. 1/2f, 1/3f, 1/4f, 2/1f, 2/3f, 3/1f, 3/2f,
9/3f, 21/3f, 38/2f, 61/2
Parder, Eldor. 40/2p, 55/2, 64/3
Parder, Heldur. 31/2
Parek, Lagle. 4/3, 8/4, 9/3, 11/2, 11/3, 35/2, 39/3,
39/3, 57/4, 64/3, 76/1, 78/2, 83/1, 86/4, 87/10
Paris, Peeter. 43/4
Paris, Richard. 63/4
Park, Georg-Herbert-Karl. 43/4, 76/2, 83/2
Park, Karl. 81/3
Park, Rudolf. 42/4, 76/2, 81/3, 83/2
Parmas, Ilmar. 41/2
Parmas, Kai. 77/3
Parmas, Marie. 22/3
Parmasto, Erast. 45/3
Parming, Bernhard. 22/2
Parsenjuk, Boriss. 32/4
Parts, Helma. 74/3
Parts, Jaan. 24/2
Parts, Juhan. 86/4, 87/5
Parts, Kaarel. 86/1, 88/4, 88/5
Parve, Ralf. 37/4
Passõnkov, Innokenti. 23/4
Paul, Arved. 50/3pk
Paul, Toomas. 45/1, 45/2
Pavelson, Arne. 37/2
Pavelson, Luule. 79/2
Pavlov, ?. 40/2
Pavlovitš, Peeter. 41/2Peda, Ilme. 59/4

Pedak, Külli. 28/2
 Pedanik, Aliide. 56/1p
 Pedanik, Anna. 56/1
 Pedanik, Helmut. 56/1
 Pedel, Holda. 70/3
 Pedraudse, Gunnar. 79/2
 Peedusk, Osvald. 55/2
 Peedusk, Vello. 41/2, 51/2, 55/2
 Peegel, Juhan. 45/3
 Peef, Arno. 83/2
 Peeter I. 19/1, 30/2, 52/1, 52/3, 87/1
 Peets, Gustav. 46/4, 52/2, 70/2, 76/1, 80/3
 Peets, Hans. 57/1
 Peinar, Jüri. 5/2, 5/2
 Pelerman, . 40/2p
 Pender, Uno. 31/4
 Penno, Enno. 86/2
 Pensa, Allan. 57/1
 Pensa, Lembit. 58/3
 Perandi, Loreida. 44/3
 Pere, Ene. 47/4
 Perele, Juhan. 55/1
 Perents, Peeter. 69/1
 Perillus, Eduard. 87/13
 Perli, Koit. 41/2
 Perro, Heinrich vt. Tammart, Henno. 11/3pk, 71/4p
 Perro, Jaan. 71/4
 Perro, Leen. 71/4
 Perro, Priidu. 71/4
 Pertmann, Jüri. 1/2, 2/3, 4/3, 5/2, 5/3, [5/4], 9/2, 9/2, 9/2p, 11/2, 11/2p, 13/2p, 13/4, 15/3, 16/1, 17/1, 17/1f, 17/3, 18/2, 19/2, 19/3, 20/2, 23/4, 24/3, 25/1, 25/2, 26/1, 26/4, 27/2, 27/2p, 29/3, 30/2, 31/2, 31/2p, 32/2, 32/3, 33/1, 33/2, 34/1, 34/2, 34/4, 34/4fk, 35/3, 35/3p, 36/2p, 37/1, 38/1p, 39/3, 41/2, 41/2, 41/3, 42/1, 42/2, 43/2, 46/1p, 46/3, 47/1, 47/2, 47/4, 51/1, 51/2, 51/2, 52/2, 52/4, 54/1, 54/2, 54/4, 56/2, 56/2, 58/1, 61/2, 64/2, 65/1, 70/1p, 72/2, 80/1, 86/11
 Petrovski, ?. 55/1
 Perv, Albert. 4/3p
 Pest, Eedi. 13/2
 Pesti, Arvo. 8/4, 87/10
 Pesur, Hugo. 81/4
 Petain, Henri Philippe. 47/2
 Peterman, Ellen. 79/2
 Petermann, Helju. 79/2
 Petermann, Kaido. 86/15
 Peters, Otto. 41/2
 Peterson, Aleksander. 80/4, 81/4
 Peterson, Aleksander Toomas. 76/4fk
 Peterson, Artur. 55/4
 Peterson, Edgar. 76/4
 Peterson, Lennard. 61/3
 Peterson, Toomas. 82/4f
 Petersoo, Ada. 87/13
 Petersoo, Erna. 87/13
 Petersoo, Madis. 87/13
 Petkevičius, Jonas. 7/3
 Petkus, Viktor. 11/1
 Petrov, ?. 66/1, 66/1
 Petrovski, ?. 66/1
 Piche, ?. 79/2
 Pihelgas, Osvald. 41/2, 58/3
 Pihlak, Arno. 1/2, 1/4, 32/2, 37/2, 38/1
 Pihlak, Arvo. 28/2
 Pihlak, Heinrich. 61/3
 Pihlak, Ingegerd, . 61/3
 Pihlak, Jaak. 68/2
 Pihlak, Karl. 41/2
 Pihlakas, Raimond. 40/1
 Pihlakas, Valter. 26/4
 Pihlapuu, Aaro. 22/1, 71/4, 74/2
 Pihlapuu, Aksel. 22/1, [76/4]
 Pihlapuu, Artur. 22/1, 22/1k, 22/3pk, 74/2p, 76/4, 76/4p
 Pihlapuu, Simu. 22/1p, 22/1p, 22/3, 74/2
 Pihlau, Jaak. 89/14
 Pihlo, Ants. 18/2
 Pihlo, Väino. 18/2
 Pihho, Otto. 10/2
 Pihnt, Karl. 41/2
 Piibelet, ?. 83/2
 Piilberg, B. 57/4p
 Piip, Ants. 34/4, 53/2p, 64/4
 Piir, Emmalia. 5/4
 Piir, Enno. 14/1, 14/2, 14/2p, 14/2t, 14/3p, 21/3, 27/2, 28/2p, 41/2, 42/3, 54/4, 56/4, 58/3, 61/2, 62/4, 64/4, 66/2, 69/2, 71/4, 74/2, 76/4, 77/3, 77/4, 85/5, 87/15
 Piir, Karl. 41/2
 Piirsalu, Johannes. 87/13
 Piirsalu, Juhan?. 79/2
 Piiskoppel, Johannes. 40/2p
 Pikkov, Lembit. 61/4
 Piksert, Anton. 40/3
 Pildre, Saima. 71/3
 Pillak, Peep. 49/4, 54/4, 61/2, 68/1, [86/2f], 86/2pk
 Pillesaar, Valve. [8/3], 15/3, 15/4, 20/3pk, 34/4, 39/4, 44/1, 47/3p, 48/3p, 51/3p, 52/3, 55/2, 55/3, 56/3, 61/2, 63/1, 74/4, 76/4, 78/4k, 81/4, 82/4
 Pink, T. [85/15f]
 Pinka, Friedrich-Karl. 64/4
 Pinn, Voldemar. 21/2, 31/2, 42/2, 69/2, 72/2
 Pint, Juho. 39/2
 Pipar, Hans. 13/2
 Pirk, Elvi. 41/2, 51/2, 51/2, 51/2, 52/4, 57/1, 57/2, 57/4, 57/4, 60/2, 72/2, 84/1
 Pirk, Varmo. 57/4
 Pitka, August = Ansomardi, Peäro. 88/2
 Pitka, Helene. 88/3
 Pitka, Johan. 31/2, 35/3, 36/3, 42/2, 72/2p, 73/4, 85/16, 88/2, 88/2, 88/3
 Pitka, Oliver-Eduard. 32/2
 Pitka, Stanley. 32/2
 Pjadõšev, ?. 66/1
 Pjatnitski, Ossip. 88/6
 Plaat, Andrei. 63/4
 Platon = Kuulbusch, Paul. 88/4, 88/5
 Ploom, ?. 55/1
 Ploom, Adrian?. 34/2
 Ploom, Juhan. 1/3p
 Ploompuu, Guido. 58/3, 70/1
 Ploompuu, Kadri. 41/1
 Pluuman, Aleksander. 5/4
 Pohla, Vello. 64/2
 Pokk, Leo. 45/3
 Polding, Oskar. 13/3
 Poljakov, ?. 66/1
 Polluks, Linda. 74/1
 Pomerants, G. 55/2
 Pool, Aili. 82/4p
 Pool, Ain. 70/3
 Pool, Elmar. 66/4
 Pool, Vladimir. 22/4
 Pooland, ?. 55/1
 Poom, Endel. 51/4
 Poom, Hans. 69/1

Pork, J. 31/2
 Porkvell, Evi. 50/3
 Pormeister, Valve. 41/2, 83/1
 Porre, Paul. 41/2
 Poska, Jaan. 74/1
 Post, Arne. 55/1
 Post, Eduard. 41/2, 51/2
 Post, Heine. 55/1
 Post, Heino. 31/3, 45/2, 51/2
 Post, Olga. 55/1
 Potašin, ?. 65/3
 Potisepp, Ester vt. Raudsepp, Ester. 37/1p
 Potisepp, Ester vt. Roode, Ester. 36/1, 37/1p
 Potisepp, Paul. 45/2
 Praakli, Arnold. 13/3
 Praks, Artur. 50/3, 89/16p
 Preis, Sinaida. 42/2
 Pressmann, ?. 64/4
 Priido, Karl. 40/2p
 Priimets, Artur. 62/3
 Priimets, Ilmar. 14/3, 62/3
 Priimets, Marta. 59/3, 62/3
 Priimets, Marta-Johanna. 62/3pk
 Priimets, Viive. 62/3
 Priks, August. 83/2
 Priks, Ilmar. 12/2p
 Priks, Juhan. 31/3, 46/2, 52/2, 56/2, 65/2
 Pringe, Jaan. 55/1
 Prints, Aino. 68/3
 Prints, Evi. 74/3, 75/3
 Prints, Jaan. 74/3
 Prints, Kuno. 47/3, 75/3
 Prints, Lea vt. Evert, Lea. 42/1, 57/1, 74/3p, 74/3pk, 75/3p
 Prints, Rein. 75/3f
 Proover, Olev. 24/2
 Prozes, Erik. 22/4f
 Protin (Klaas), Leo. 51/1
 Pruul, Marko. 53/2
 Pruuli, Eduard. 40/2p
 Pruuli, Tiit. 83/1
 Pugo, Boriss. 24/3
 Puhang, Arnik vt. Puškov, Amandus. 65/2p
 Puhang, Eleonore. 65/2
 Puil, Oskar. 55/1
 Pukits, Jaan. 22/2
 Pukk, Oskar. 61/2
 Pulga, Heinar. 69/1
 Pullerits, Priit. 89/5
 Pummo, ?. 76/2
 Punin, Nikolai. 33/4
 Purje, Ainu. [85/16f], [85/1f], [85/4f], [86/15f], [86/16f], [86/16f], [87/10], [87/16f], [87/1f], [88/2f], [88/2f], [88/3k], [89/2f], [89/6f]
 Purje, Enn. 89/9pk
 Purje, Rein. 85/1pk, 86/3pk, 86/5, 87/3pk, 88/16p, 88/4pk
 Puru, Vambola. 80/1
 Puskar, Linda. 69/4
 Puškin, Aleksandr. 15/4
 Puškov, Amandus vt. Puhang, Arnik. 65/2
 Puškov, August. 65/2
 Puu, Anne vt. Rebast, Anne. [56/3], 57/4, [69/4]
 Puu, Astrid vt. Rebast, Astrid. 56/3pk, 57/4p, 59/3, 60/4, 61/2, 62/3, 68/3, 69/3, 69/4, 70/3p
 Puu, Lilian vt. Rebast, Lilian. [56/3], 57/4, 69/3
 Puusaag, Erich. 45/2, 67/2, 69/3, 77/1
 Puusaar, Ilme. 43/1, 46/4
 Puusepp, Ella. 53/2
 Puusepp, Jüri. 40/1
 Puusepp, Lembit. 64/2
 Puusepp, Ludvig. 26/2
 Puusepp, Viktor. 33/2
 Puusaar, Ilme-Luule. 41/2, 51/2
 Puust, Aksel (jun). 77/3
 Puust, Aksel (sen). 77/3
 Puust, Jaan. 77/3
 Puust, Mari vt. Andrekson, Mari. 77/1, 77/3
 Puust, Maria vt. Tilk, Maria. [77/3pk], 79/2
 Puust, Vilma. 77/3
 Puusta, August. 41/2
 Puusta, Jüri. 31/4, 40/2
 Pöder, Adeele. 87/12
 Pöder, Andres. 86/2
 Pöder, Endel. 21/4
 Pöder, Rein. 7/2, 7/3, 12/2
 Pöder, Tiiu vt. Teesalu, Tiiu. 86/9, 87/12k, 88/14, 88/16p
 Pöder, Vambola. 30/2, 35/3
 Pödra, Leopold. 87/13
 Põiklik, Konstantin. 24/2
 Põisaste, Karl. 66/4
 Pöld, Edgar. 72/2
 Pöld, Eduard. 55/1
 Pöld, Erna. 55/1
 Pöld, Ernest. 55/1
 Pöld, Helsa. 55/1
 Pöld, Jüri. 51/1, 51/2, 63/1, 75/2
 Pöld, Lembit. 31/2, 31/2, 42/2p
 Pöld, Pint. 55/1
 Pöld, Tiiu. 4/2, 20/2
 Põldaru, August. 55/3p
 Põldes, Väino. 35/3
 Põldmaa, Arnold. 79/4
 Põldmaa, Arved. 81/4p
 Põldmäe, Alfred. 20/4, 21/1, 21/3pk
 Põldroos, Enn. 64/2
 Põldsaar, Laos. 13/3
 Põldvere, Kalju. 44/2
 Põllu, R. 40/2p
 Põlluaas, Henn. 89/4
 Põllumaa, Rein. 1/2, 16/4p, 17/2kf, 28/3pk, 70/4f, 72/4p, 74/4, 75/4pk, 79/4p, 80/4, 81/4p, 82/4
 Põlluvee, Harri. 41/2
 Põltsam, Allan. 79/2
 Pähn, August. 27/1
 Pätko, Veera. 49/4, 57/2
 Pärdi, Valentin. 87/13
 Pärg, Jüri. 84/1
 Pärli, Kalju. 50/2
 Pärli, Peeter. 41/2
 Pärn, ?. 55/1
 Pärn, Arvo. 23/3f
 Pärn, Eduard. 17/3
 Pärn, Enn. 32/2, 51/4
 Pärn, Herta. 75/3p
 Pärn, Meelis. 57/1
 Pärn, Mihkel. 74/1
 Pärn, Paul. 35/3
 Pärna, Marianne. 18/4
 Pärnamets, Herbert. 73/2
 Pärnaste, Eve. 8/4
 Pärnaste, Rivo. 7/2
 Pärnaste, Voldemar. 66/4
 Pärnik, Evald. 4/3p
 Pärnoja, Mihkel. 64/2
 Pärnorg, Jaan. 4/3p
 Pärsimägi, Tiit. 87/15

Pärsimägi, Vagi. 14/4p
Päts, Helgi. 83/2
Päts, Konstantin. 1/2, 13/1p, 24/2, 36/3, 53/2p,
61/2, 74/1, 76/1, 83/2, 84/4, 86/13, 86/2, 88/16p,
88/2, 88/8
Päts, Matti. 1/2, 61/4, 86/13
Päts, Voldemar. 36/3
Püss, Elvi. 18/4
Püssa, Erna. 76/2
Püüa, Endel. 88/14

Q

Quade, Karl Heinz. 74/4
Quisling, Vidkun. 47/2

R

Raadik, August. 10/2
Raadik, Bernhard-Martin?. 83/2
Raadik, Maielis vt. Ressar Maielis. 89/12
Raag, Ivar. 48/1p
Raamat, Tan. 53/3
Raamot, Mari. 86/10
Raaper, Salme. 18/2
Raba, Bernhard. 41/2
Radetzki, Georg. 13/2
Rahamägi, Hugo. 38/4
Rahi-Tamm, Aigi. 59/4, 85/12, 88/14, 89/3
Rahu, Peeter. 52/4
Rahula, Võido. 66/3pk
Rahumaa, Leonhard. 41/2
Raid, Andres. 64/2
Raid, Madis. 42/4, 76/2, 81/3, 83/2
Raid, Robert. 74/4, 76/2Raid, Tõnu. 65/1
Raide, Therese. 77/3
Raidla, Olev. 68/1
Raidla, Vello. 64/2
Raidma, Ulo. 41/2, 43/1, 61/3
Raiend, Valdek. 34/2, 61/4
Rajla, August. 40/2p
Rais, Endel. 13/3
Raissar, Ene. 63/1
Raja, Aleks. 80/1
Raja, Enn. 70/3
Raja, Liis. 70/3
Raja, Reet. 70/3
Rajari, Eduard. 56/4, 67/2, 73/4p
Rajari, Ella vt. Naaskel, Ella. 41/3p, 41/3pk, 61/2,
67/2p, 68/3, 73/3p, 73/4p, 82/4pk
Rajasalu, Teet. 45/3
Raju, Olev. 35/3, 64/2
Rammo, Adolf. 12/3, 12/3pk, 27/4, 61/2
Randmer, Aksel. 21/4f
Randmäe, Kalju. 41/2, 51/4
Randoja, Maret. 69/1
Randu, Vello. 41/2
Randver, Rein. 16/4
Rannaste, Voldemar. 1/2, 13/2, 21/3
Ranne, ?. 40/2p
Ranniku, Veljo. 54/3, 64/3
Ranniste, Edgar. 11/1, 19/2, 20/2, 20/4p, 28/4, 29/3,
41/2, 46/1, 46/3, 46/3, 47/4, 51/2, 51/2, 53/4, 56/2,
63/4p, 63/4p, 64/2
Rannut, Mart. 61/4
Rask, Märt. 22/4, 31/4, 73/1
Rass, Heino. 52/2
Rast, Aadu. 1/1p, 1/2, 4/2, 9/2, 9/2, 9/2p,
9/4p, 13/1, 13/2p, 18/2, 19/2, 21/2, 21/2p,
26/4, 27/3, 29/3, 29/3, 32/2, 32/4, 35/2p,
42/2, 43/2, 51/4, 52/2, 57/1, 59/2, 61/4,

64/1, 64/3, 66/2, 69/1, 70/1, 77/1, 77/3,
79/3, 84/1, 84/3, 86/11k, 86/15
Rast, Jaan. 35/2
Ratas, Anneli. 13/4
Ratas, Endel. 4/3, 7/3, 8/4, 36/2, 59/2, 86/15
Ratas, Enn. 14/3p
Ratas, Jüri. 89/9
Ratassepp, ?. 83/2
Ratassepp, Arvo. 4/3p
Ratassepp, Maret. 17/3, 52/4
Rattur, Sulev. 71/3
Ratušnõi, ?. 66/1
Raud, ?. 1/3p, 40/2p
Raud, Eduard. 46/2
Raud, Märt. 74/3, 74/3
Raudala, ?. 40/2p
Raudar, ?. 1/3p
Raudar, Peeter. 51/2
Raude, Kuno. 38/4, 50/3, 64/3, 86/4, 88/14, 88/14
Rauden, Jakob. 56/3pk
Raudla, Heiki. 5/4, 19/4, 46/4, 68/2
Raudnask, F. D. 79/2
Raudsepp, Ester vt. Potisepp, Ester. 37/1p, 61/2
Raudsepp, Ester vt. Roode, Ester. 37/1p, 61/2
Raudsepp, Hendrik. 44/3
Raudsepp, Hugo. 22/4
Raudsepp, Ivar. 1/2, 51/2
Raudsepp, Jüri. 24/2
Raudsepp, Ludmilla. 38/2, 42/2
Raudsepp, Mart. 55/3p
Raudsepp, Martin. 1/3p
Raudsik, Sirje. 89/15
Raudva, Harri. 13/3
Raudvassar, Erich. 41/2
Raudvassar, Valdur. 5/2, 5/3, 22/2p, 37/4, 41/2,
64/3, 74/2p, 76/4
Raudvere, Rein. 28/2
Raukas, Anto. 81/2
Raukas, Evi Saidi. 84/4
Raus, Jüri. 24/2, 45/2, 69/2
Reagan, Ronald. 72/1
Rebane, Alfons. 35/1, 70/2
Rebane, Georg. 11/3
Rebane, Ilmar. 12/2p
Rebane, Jaak. 69/4
Rebane, Kalev. 72/2
Rebane, Lea vt. Laanekuru, Lea. 44/3pk
Rebane, R. 26/2
Rebane, Raul. 16/4
Rebane, Uno. 64/4
Rebas, Hain. 68/1
Rebase, A. 88/6
Rebast, Anne vt. Puu, Anne. [56/3], 57/4, [69/4]
Rebast, Astrid vt. Puu, Astrid. 62/3, 68/3, 69/3, 69/4
Rebast, Lilian vt. Puu, Lilian. [56/3], 57/4, 69/3
Rebast, Marie. 57/4
Rebast, Maritta. 69/4
Redlich, Heinrich. 31/4, 40/2, 40/2p
Reek, Klaara. 59/3, 60/4
Reek, Nikolai. 34/4, 57/4
Reek, Tiiu. 59/3, 60/4
Reest, Eduard. 83/3
Reest, Virve vt. Osila, Virve. 83/3
Rehela, Leo. 89/11
Rei, August. 86/2
Rei, Elmar. 63/4
Rei, Ferdinand. 86/2
Rei, Hilja. 86/2
Rei, Therese. 86/2

Reidak, Rein. 15/2
 Reidissaar, Asta. 51/4
 Reidla, Johannes. 17/3
 Reidle, Vaike. 14/2
 Reigo, Heino-Eugen. 35/3, 45/2, 64/2, 84/1
 Reila, Heiki. 80/2
 Reiljan, Ilme. 52/4
 Reiljan, Kalev. 44/3
 Reimaa, Kalju. 44/3
 Reiman, Asta. 17/3
 Reiman, Willem. 65/2
 Reimann, ?. 57/4
 Reimann, Edgar. 41/2
 Reimann, Matti. 77/3
 Reimann, Tõnu. 76/2, 76/2f
 Reimets, Endel. 55/3p
 Reimo, Nigul. 83/2
 Reinau, Silvio = Muttik, Sulev. 1/4, 2/3
 Reinhold, Teodor. 41/2
 Reinmets, Hugo. 81/3
 Reinmets, Liidia. 81/3
 Reinoja, Juhan. 61/4
 Reinok, Maimu. 41/2
 Reinomägi, Rein. 34/4, 41/2
 Reinsalu, Arvi. 28/4
 Reinsalu, Arvo. 86/15, 86/15
 Reinsalu, Leonhard. 69/2
 Reinsalu, Urmas. 86/15, 88/16p
 Reinson, ?. 40/2p
 Reinsalu, E. 32/2
 Reinsoo, Elmar. 71/3
 Reinula, Laine. 73/2
 Reinumägi, Erich. 30/2p, 51/2
 Reinvalla, Guido. 56/2, 65/2
 Reiskar, ?. 79/2
 Reisner, ?. 39/2
 Reiss, Mark. 4/2
 Reitkam, Eduard. 44/2
 Reitkam, Jaan. 42/2
 Reitkam, Marie. 44/2p
 Reitkam, Tiiu. 44/2
 Reitman, Bella. 4/4
 Remmelkoor, ?. 55/1
 Rent, Harri. 31/3, 45/2, 69/2
 Rent, Jüri. 41/1, 69/1
 Repin, Ilja. 25/4
 Resev, Aleksander. 28/1, 30/2, 66/1
 Ressar, Maielis vt. Raadik, Maielis. 89/12p
 Ressar, Olaf. 89/12p
 Retane, ?. 55/1
 Ribbentrop, Joachim von. 11/4, 54/1, 74/4, 80/3, 81/1, 86/11, 89/6
 Riimets, Mihkel. 1/3p
 Riipalu, Harald. 35/1, 70/2
 Riis, Jaan. 4/3p
 Riis, Vassili. 71/2, 75/2
 Riive, ?. 72/4
 Riives, Merike. 37/4p, 67/1
 Rikk, Rudolf. 87/13
 Rikkas, Kuno. 72/2
 Rinaldi, Jan. 7/2
 Rinne, Artur. 49/2
 Ristikivi, Karl. 38/4, 69/2
 Ristkok, Andrei. 21/4
 Ristkok, Andres. 21/4p
 Ristkok, Salme. 21/4p, 22/3p, 23/4p, 61/2
 Ristkok, Tiina. 21/4p
 Ristkok, Veera. 23/4
 Ristoja, Karl. 83/2
 Ritso, Hans. 70/3
 Ritson, Adelia. 74/1
 Ritsu, Endel. 41/2, 42/3f, 42/4, 50/1f, 53/3p, 55/2fk, 56/2f, 59/3f, 66/3f, 75/1fk, 81/3, 83/2p, 84/2p
 Rjasnõi, V. S. 66/1
 Rodgers, Richard. 89/15
 Roode, Ester vt. Potisepp, Ester. 37/1p, 61/2
 Roode, Ester vt. Raudsepp, Ester. 37/1p, 61/2
 Roode, Henn Olavi. 36/1, 37/1p, 61/2
 Roodla, Vaido. 40/2p
 Roogsoo, Sofia. 55/1
 Rook, Alina. 55/1
 Rookäär, Milvi. 15/4, 15/4p
 Roomere, Peeter. 72/4, 78/4p, 81/4
 Roos, Enn. 67/1, 86/7
 Roos, Rein. 18/4, 41/1
 Roosaare, Jaak. 11/3, 44/2, 56/2
 Roosaare, Johannes. 16/4
 Roose, Aleksander. 30/2p
 Roosevelt, Franklin D. 87/11
 Roosi, Salme. 13/3
 Roosileht, Jaan. 83/2, 84/2
 Roosimägi, Einar. 86/14
 Roosmann, Aksel. 23/2
 Roost, Ain. 56/4
 Rooste, Raivo. 15/4, 15/4p
 Roots, Harald. 53/4
 Roots, Jaan. 28/1
 Roots, Otto. 45/4
 Roots, Valdur. 84/1
 Roots, Ulo. 3/3, 39/2
 Rootsi, Gunvor-Tanja vt. Teose, Gunvor-Tanja. 57/1, 57/1, 57/3pk, 60/4fk, 67/4p, 68/4p
 Roots-Pello, Aino. 53/4
 Rosenberg, Isaak. 42/3, 55/2, 65/4, 83/2
 Rosin, Jüri. 80/1
 Ross, Heino. 86/9
 Rossi, Artur. 41/2, 55/2
 Rossi, Jacques. 17/1
 Ruben, Aleksander. 35/2
 Ruben, Rein. 1/2, 27/2, 35/2, 41/3, 43/2, 51/4
 Rudenko, Roman. 70/2
 Rudkovski, Juri. 7/3
 Rudolf, Aller. 21/4
 Rudzinate, Anta. 4/1
 Rumbak, ?. 61/4
 Rumessen, Vardo. 11/3, 29/3, 44/2, 53/1, 53/4, 57/1, 77/3, 79/3, 81/1
 Rummo, Paul-Eerik. 45/1, 52/4, 53/2, 89/11
 Runnel, Hando. 37/2, 47/3
 Ruubel, Ene. 24/3
 Ruubel, Ulo. 14/2
 Ruuben, Ants. 56/1, 68/3
 Ruuben, Eha. 56/1, 68/3pk
 Ruuben, Eldi. 56/1
 Ruuben, Heldi. 68/3
 Ruuben, Helju. 56/1, 68/3
 Ruuben, Ulo. 13/2
 Ruud, Guido. 72/2
 Ruudas, Jakob vt. Ellervee, Jakob. 22/2fp
 Ruudi, Andri. 18/4
 Ruudi, Paul. 9/1, 15/4, 18/4
 Ruus, Jaan. 31/3, 52/2, 56/2
 Ruus, Jüri. 57/2
 Ruus, Neeme. 85/3
 Ruus, Uno. 34/4
 Ruusmann, Ants. 21/3, 22/1, 54/2, 66/2, 77/1, 82/2, 87/9
 Ruut, ?. 55/1

Ruutsoo, Rein. 54/4
 Ruutvere, Arvi. 60/1p
 Rõbkin, ?. 55/1
 Rõuk, ?. 1/3p
 Rõuk, Jaan. 45/2
 Rõuk, Martin. 21/4
 Rübina Arnold., 49/1
 Rübina, Heinrich., 49/1
 Rübina, Hendrik. 49/1
 Räst, Hudo. 34/2p, 41/2, 46/2, 51/1, 56/2, 58/2, 58/3, 70/2, 80/2p
 Räst, Rudolf. 28/2
 Rästas, Ants. 57/2
 Rästas, Leonhard. 38/3
 Rästas, Margarete. 37/3
 Rästas, Matti. 18/4
 Rästas, Otto. 88/6
 Rätsep, Artur. 12/2fk, 12/2fk, 12/4f, 51/2
 Rätsep, Endel. 51/2, 54/4
 Rätsep, Evald. 39/1, 51/2, 60/2
 Rätsepp, Otto. 1/3p
 Rääk, Karl. 16/4
 Rääk, Osvald. 11/1, 13/2, 19/2, 29/3, 51/4, 58/1
 Rääk, Uno. 16/4
 Rüeti, Mihkel. 87/13
 Rütter, Airi. 30/2p
 Rüütel, Arnold. 4/2, 21/2, 24/3, 29/1, 29/4, 32/3, 34/1, 35/2, 38/4, 57/1, 64/2, 71/1, 72/1, 76/2, 86/2Rüütel, Herman. 4/3p
 Rüütel, Rein. 41/2
 Rüütli, Hilja. 41/2

S

Saadoja, Endell. 45/2
 Saaliste, Richard. 28/1
 Saan, Peeter. 86/2
 Saar, ?. 40/2p, 76/2
 Saar, Aldur. 70/2
 Saar, Gustav. 76/4
 Saar, Jaan. 29/3
 Saar, Julius. 24/2
 Saar, Koit. 17/4
 Saar, Leo. 15/3
 Saar, Paul. 9/3
 Saar, Valeri. 41/1
 Saardson, ?. 48/4
 Saareall, Julius. 10/2p
 Saaremets, Arnold. 17/3
 Saaremägi, Heino. 74/2
 Saarepera, Arvo. 67/2
 Saarepera, Raimond. 23/4
 Saarepera, Rein. 23/4
 Saarepere, ?. 83/2, 84/2
 Saarm, Härmo. 18/4
 Saarmann, ?. 83/2
 Saarniit, Jaak. 29/4
 Saarse, Enn. 25/3
 Saarsen, Karin. 58/4p
 Saarts, Aimur. 1/2, 1/2, 5/2, 5/3, 27/3, 38/2, 41/3, 42/1, 42/2, 43/2, 47/2, 51/4, 54/4, 64/3
 Saarts, Lembit. 36/1
 Saarup, August. 13/2
 Saarva, Inga. 51/4, 67/2
 Sabbo, August. 10/2
 Sabbo, Hilda (Gilda). 9/2, 9/2p, 10/2, 10/2, 33/2p, 34/2, 37/2p, 54/2, 81/1, 82/3, 84/4, 85/12, 88/14
 Sahharenko, Pavel. 87/13
 Sahharov, Andrei. 4/1, 4/3, 4/3p, 8/4, 72/1
 Saiauskas, B. 4/2, 4/2

Sakalis, Vladas. 7/3
 Sakk, Kaarel. 60/1p
 Saks, Mare. 1/2, 27/2, 38/2, 59/4
 Saksakulm, Lembi vt. Lember, Lembi. 71/3p, 87/2
 Salm, Hans. 48/4
 Salm, Ilme. 89/11
 Salo, Vello. 43/2, 43/3, 45/3, 56/4, 69/2, 79/3, 81/4, 85/12, 85/5, 88/14, 89/14, 89/4
 Salu, Peeter. 17/4
 Salujärv, Eduard. 87/13
 Salum, Ants. 1/2, 1/2, 4/2, [6/2p], 13/2p, 15/3, 15/3pk, 21/3, 27/2, 32/2, 41/3, 51/4, 54/4, 57/2, 87/15, 89/15
 Salum, Vello. 2/3, 53/2, 64/3, 83/1p, 85/1p, 87/1
 Salumaa, ?. 76/4
 Salumaa, Asta. 71/3
 Salumets, ?. 76/4
 Salumets, Adolf. 50/3
 Salumets, Helju. 34/2
 Salumets, Richard. 41/2
 Salumäe, ?. 76/4
 Salumäe, Evald. 1/3p
 Salumäe, Jaak. 41/1
 Salumäe, Külli. 89/15
 Salumäe, Mart. 89/15
 Salumäe, Tiit. 44/1
 Salupere, Arved. 52/2, 56/2, 57/1
 Salupuu, Arved. 77/1
 Salupuu, Vambola. 7/2f, 9/4f, 11/3f, [12/1f], 13/1f, 13/2f, 25/2f, 53/4f, 54/4f, 57/1f, 57/2f, 61/2, 69/1f, 72/1f, 79/3f
 Salurand, ?. 76/2
 Saluvee, Indrek. 86/14
 Saluveer, Epp. 21/4
 Saluveer, Kustav. 40/2p
 Saluveer, Leonhard. 41/1
 Samarüütel, Olaf. 1/2, 89/15
 Samel, Lembit. 41/2
 Sammalmann, Aleksander. 84/2
 Sammet, Alfred. 76/2, 76/2
 Sanden, Einar. 28/3
 Sang, August. 50/1
 Sang, Paul. 76/2
 Sapp, Hans. 41/2
 Saprökina, Jevdokia. 85/10
 Saral, Niina. 79/2
 Sarap, Carl. 49/4
 Sarapuu, Linda. 14/2
 Sard, Astrid. 72/2
 Sard, Erik. 72/2, 85/5Sard, Viktor-Melchior. 48/2, 72/2
 Saritseva, ?. 29/4
 Sark, Vladimir. 39/2
 Sarn, August. 84/2
 Sarv, Enn. 31/4, 35/3, 41/2, 45/3, 46/2, 47/4, 51/2, 51/2, 55/2, 61/4, 64/2, 67/2, [70/1p], 76/1, 78/2p, 80/1p, 85/12, 85/9p, 86/4, 88/14
 Sarv, Maarja. 89/4
 Sarv, Maia. 74/3
 Sarv, Mait. 32/2
 Sarv, Nikolai. 74/3
 Sarv, Rita. 41/2
 Sarv, Tõnn. 1/4, 10/4
 Sarv, Öie. 89/4
 Sasi, Jüri. 88/4
 Sassor, Jaan. 34/4p, 36/2p, 41/2, 80/3p, 80/3pk
 Saue, Raul. 76/2
 Saukas, Kuno. 40/1
 Saul, Peeter. 21/2

Saulep, A. 80/2
 Saulep, Harry. 41/2
 Saulep, Helmut. 63/3p
 Saulep, Ilmar. 51/2, 51/2
 Saulep, Osvald. 4/2, 10/2
 Sauvère, Illi. 20/2, 29/3, 35/3, 46/1p, 51/2, 75/2
 Savi, Toomas. 79/2, 80/2, 86/5
 Saving, Ly. 82/4
 Savinkov, ?. 55/1
 Savisaar, Edgar. 18/3, 22/3, 24/3, 29/3, 29/4, 31/2, 38/4, 59/2, 64/2, 69/3, 73/1, 77/1
 Schmidt, Lee. 1/2, 8/2, 13/2p, 16/4, 27/2, 56/4
 Schmidt, Peeter. 34/2
 Schmidt, Veera. 85/11
 Schneider, ?. 71/2
 Schneider, Volodja. 22/3p
 Schotter, H. 31/2
 Schröder, vt Schörner. 54/2
 Schröder, Mai. 79/1, 79/3pk
 Schröder, Oskar. 79/3
 Schultz, Mare. 55/2
 Schörner, Ferdinand. 54/2
 Schwartz, Moritz Wilhem Paul. 88/4, 88/5
 Sedman, Ervin. 39/1
 Seeder, Heli-Valdor. 69/2
 Seelmann, Eduard. 83/2
 Seer, Verner. 41/2
 Seidelberg, Avo. 21/4f, 32/2f, 38/4f
 Sein, Kalju. 79/4
 Seksu, Jakob. 40/2p
 Seliksaar, Gustav. 13/3
 Selter, Voldemar. 41/2
 Semitsastnõi, Vladimir. 47/2
 Sepa, Enn. 57/1
 Sepa, Rein. 61/2
 Sepp, ?. 51/1, 72/2
 Sepp, Aino. 71/3
 Sepp, Alma. 70/3
 Sepp, Boris. 83/2, 84/2
 Sepp, Evelyn. 86/6
 Sepp, Fridenthal. 24/3, 28/3
 Sepp, Hendrik. 65/4
 Sepp, Hugo. 79/2
 Sepp, Jaan. 47/4, 51/2
 Sepp, Juhan. 55/2
 Sepp, Kalle. 53/1
 Sepp, Leo. 13/2
 Sepp, Rein. 19/3pk, 37/3, 65/4p
 Sepp, Toomas. 45/1
 Sepp, Uno. 35/3
 Sepp, Villem. 79/4
 Sepp, Väino. 41/2
 Seppa, Ulo. 23/3, 23/3pk, 51/1, 64/2, 64/3
 Sepper, Juta. 76/1, 86/15
 Seppik, Ain. 31/4
 Sepping, Allan. 23/4
 Sepping, Olga. 23/4
 Sergo, ?. 83/2
 Sergo, Hilda. 68/4p
 Seröv, Ivan. 2/2, 18/1, 61/2, 69/2, 74/4
 Sibelius, Jean. 76/2
 Sidorov, ?. 34/4
 Sihver, ?. 84/2
 Sihver, Aleksander. 53/3
 Siiak, Harald. 42/4, 81/3, 83/2
 Siiak, Ilmar-Magnus. 76/2, 83/2
 Siidirätsep, Alide. 68/3
 Siidra, Enn. 40/2p
 Siig, Villem. 1/3p
 Siigert, Heinrich. 41/2
 Siilbaum, Leo vt. Vaigro, Leo. 74/1
 Siilvask, Karl. 64/2
 Siim, Mihkel. 13/2
 Siimann, Mart. 86/5
 Siimaste, Lembit. 21/2
 Sikka, Edgar. 48/2
 Sikkal, Aleksander. 22/3
 Silajev, Ivan. 19/3
 Sild, Alfred. 41/2
 Sild, Hans. 41/2
 Sild, Irja. 69/3pk
 Sild, Lucie. 69/3
 Sildam, Toomas. 7/3f
 Sildnik, Marta. 23/4
 Silla, Heino. 73/2
 Silla, Kaljo. 73/2
 Silla, Olev. 7/3
 Silla, Priit. 4/3, 8/4
 Sillamaa, Esta. 1/2, 13/2, 38/1
 Sillandi, Kuno. 13/3, 51/2
 Sillandi, Uno. 46/1
 Sillaots, Marta. 89/9
 Silm, Alfred. 40/2p
 Siman, Tarvand. 13/3
 Simm, ?. 39/2
 Simm, Juhan. 2/3
 Simmson, Marta. 41/2
 Simson, Jaan. 79/2
 Simuhhin?.. 83/2
 Sinijärv, Riivo. 68/1
 Sinilaid, Leo. 60/1p
 Sinimäe, Juhan. 48/3pk
 Sinjova, Elve. 22/4
 Sinka, Arnold. 42/4, 76/2, 81/3, 83/2
 Sinka, Harald. 43/4, 76/2, 81/3, 83/2
 Sipelgas, Leo. 4/2
 Sipelgas, Villem. 55/1
 Sirel, Indrek. 58/2
 Sirel, Karl. 41/2
 Siren, Olev. 28/4, 41/2, 41/3, 58/2
 Sirendi, Arvo. 31/2, 35/3, 64/2, 86/7
 Sirkel, Marta. 23/4
 Sirul, ?. 55/1
 Sisask, Roland. 15/4, 15/4p
 Sissas, Hans. 54/4, 83/4, 85/14, 88/10, 88/11
 Skagerberg, ?. 61/3
 Skujenieks, Knuts. 4/2
 Smetoniene, Irena. 33/1, 33/2
 Smidt, Artur. 44/3
 Smirnov, ?. 55/1
 Smirnov, Jevgeni. 49/4
 Smirnov-Russetski, V. A. 51/3
 Sobolev, ?. 64/4
 Soekõrv, Harri. 13/3
 Soer, Verner. 45/4
 Soidla, Ain. 3/3, 4/2
 Sokk, Henn. 16/3
 Sokolov, Ludvig. 72/2
 Solnik, Richard. 40/2p
 Solženitsõn, Aleksandr. 9/1, 17/1, 19/2, 36/2, 38/2, 72/1
 Sommerling, Alide. 57/4
 Son, Gaston. 37/2
 Son, Ilse. 37/2
 Soo, Olev. 41/2
 Soobik, Jaak. 35/3
 Sooden, Georg. 35/1
 Soodla, ?. 73/2

Soodla, Henn. 14/4f
 Soomägi, Karl. 41/2
 Soon, Karl. 72/3p
 Soone, Einar. 13/1, 66/2, 80/2p
 Soonik, Paul. 40/3
 Soonits, Julius. 1/3p
 Soosaar, Lembit. 36/2p
 Soosalu, Agu. 8/1
 Soosalu, Eda. 8/1
 Soosalu, Enn. 8/1
 Soosalu, Olga. 8/1
 Soosalu, Rudolf. 74/1
 Sooster, Ulo. 36/1p, 36/1p, 37/1, 61/2, 70/3
 Sootalu, Aivo. 7/2
 Sootamm = Sootam, Eduard. 83/2
 Soots, August. 60/4, 70/3
 Soots, Jaan. 38/4
 Soots, Margus. 65/2
 Soots, Voldemar. 51/2
 Soover, August. 26/3
 Soover, Villõ. 26/3
 Soovik, Enn. 52/2, 52/2
 Sooväli, Samuel. 51/2
 Sopp, Martin. 87/13
 Sorell, Kuno. 40/1
 Soros, George. 32/4
 Spitz, August. 51/2
 Spriit, Edgar. 28/4, 35/3, 43/2
 Stalin, Jossif. 4/4, 8/2, 11/4, 30/2, 40/1, 47/3, 49/4, 52/3, 54/1, 59/2, 60/1, 60/2, 61/2, 66/2, 68/1, 70/2, 72/4, 77/2, 77/4, 80/3, 80/4, 84/2, 84/4, 85/10, 86/11, 86/8, 87/15, 88/6
 Stamm, ?. 40/2p
 Starikov, Filipp. 54/2
 Starovoitova, Galina. 55/2
 Statkevičius, Algirdas. 7/3
 Stefanov, ?. 55/1, 66/1
 Stepanov, Juri. 66/4
 Stepulov?, Nikolai. 84/4
 Stern, Eda vt. Laid, Eda. 78/3, 78/3pk
 Stern, Eda vt. Ostrov, Eda. 78/3pk
 Stern, Sandor. 78/3
 Sternbeck, Erik. 23/2
 Sternbeck, Otto. 23/2
 Stoel, Max van der. 61/4
 Stokeby, Herman. 22/2
 Stokmanis, Peteris. 7/3
 Strazd, ?. 72/2
 Stulginskis, Aleksander. 13/4
 Subācius, Kestutis. 7/3
 Subbi, Olev. 74/3
 Suhhov, ?. 39/2
 Suits, Gustav. 10/4, 85/5
 Suitsu, Lehte. 54/2
 Sula, Arnold. 15/3, 41/2, 43/1, 46/2, 46/4, 47/4, 51/2, 51/4, 57/2p, 60/1p, 70/1, 89/15
 Sulg, Alfred. 76/2
 Sullakatko, Karl. 72/2
 Sullakatko, Öie. 72/2
 Sumre, ?. 40/2p
 Sumre, Inga. 79/2
 Surva, Hugo. 49/2p
 Surva, Oskar. 28/4p, 29/4, 49/2p, 49/3pk, 61/2, 74/4, 82/4, 83/4
 Surva-Lulla, Aino. 49/1, 49/2p, 51/2
 Surve, ?. 55/1
 Susi, Arno. 26/2, 29/3, 64/2
 Susi, Arnold. 64/2
 Susi, Ella. 64/2
 Susi, Heino. 64/2
 Susi, Heli. 26/2, 27/2, 29/3, 61/4, 64/2, 65/4
 Sutt, Endel. 41/2
 Suuresaar, Endel. 41/2
 Suurevälja, Georg. 79/2
 Suurevälja, Jüri. 79/2
 Suurorg, Tiit. 68/3
 Suursööt, Oskar. 83/2
 Suurtee, Uudo. 71/3
 Suvi, Rudolf. 4/3p
 Svidinskas, Romas. 28/2
 Söber, Ingrid. 43/2, 51/4
 Sõelsepp, Venda. 6/3pk, 11/4, 15/4, 26/3, 27/1, 50/4, 52/4, 55/4p, 61/2, 63/1, 67/3, 74/4, 87/3
 Sõerde, Endel. 77/3
 Sõerde, Väino. 41/3, 43/2, 51/2, 77/1, 82/2
 Sõgel, Endel. 79/2
 Sõmer, Jaan. 40/2p
 Säkki, Nestor. 41/2
 Särev, Oskar. 4/3p
 Särev, Vello. 37/2
 Säägi, Richard. 89/14
 Säästla, Uno. 1/2, 25/4, 43/2, 51/4, 54/4, 64/3, 67/2, 82/4, 83/2p, 86/14k
 Säästla, Ulo. 41/3
 Sööt, Karl-Eduard. 76/2
 Süld, Elmar. 71/3
 Süvari, Voldemar. 40/2p

Š
 Šapoval, Jevgeni. 18/2
 Šeremetjev, Boris. 30/2
 Šerh, Liidia. 36/1
 Šijan, ?. 66/1
 Šiškin, Ivan. 78/4
 Šmidena, Kustas. 20/4
 Šornikov, ?. 78/2, 81/3
 Šprungin, Moissei. 66/4
 Štšerbakov, Aleksandr. 49/4
 Štšisevski, ?. 72/4
 Sustin, ?. 83/3

Z
 Zabolotski, ?. 73/2
 Zadorožnõi, V. 22/4
 Zakovski, ?. 49/4
 Zeiger, Juhan. 65/2
 Zeisalu, Jaan. 55/1
 Ziehm, Herbert. 56/2
 Ziemelis, Juris. 7/3
 Zimmermann, Helmi. 9/4
 Zinovjev, Georgi. 88/6
 Zinurov, ?. 65/3
 Zirna, Endel. 17/4

Ž
 Žukovskis, Ivars. 7/3
 Ždanov, Andrei. 40/1, 85/2, 89/9
 Žirinovski, Vladimir. 30/2
 Žlutkov, ?. 12/1

T
 Taagepera, Rein. 2/3
 Taal, Karl. 83/2
 Tae, Ago. 35/3
 Tael, Linda. 13/4
 Taimla, Andres. 45/2
 Taimle, Maie-Rutt. 28/4
 Taimre, Elmar. 41/2
 Taimsalu, Johannes-Rudolf. 14/2

Tainas, ? 19/4
 Takjas, Jüri. 33/2
 Takjas, Toomas. 25/2
 Takkel, Aleksander. 78/2
 Talgre, Madis. 20/4
 Tali, Anton. 10/2p
 Tali, Anu. 63/1
 Tali, Kadri. 63/1
 Talimäe, ?. 73/2
 Tallo, Heino. 1/2
 Talp, Anne. 31/4
 Talpak, Ingrid. 24/1
 Talpak, Karl. 24/1
 Talts, Olev. 31/4, 40/2, 40/2p
 Talve, Gerda. 55/2, 57/1, 57/2p, 58/3, 63/1, 64/4, 69/3, 72/1, 77/2p
 Talve, Leo. 1/2, 4/2, 4/2, 6/1, 10/2, 12/2, 13/2, 14/3, 15/2, 18/2, 18/4, 21/2, 22/4, 25/4, 26/2, 27/3, 28/2, 30/2, 32/2, 36/4p, 42/2, 43/2, 54/1, 59/4, 77/2, 85/4
 Talvela, Heikki. 46/4
 Talvi, Ahto. 41/2, 45/2, 69/2
 Talviste, Ullar. 1/2
 Tambek, Elmar. 6/1, 24/2, 85/4
 Tambre, Aleksander. 40/2p
 Tamera, Valdur. 76/2
 Tamm(e), Jaan. 86/6
 Tamm, Arnold. 87/12
 Tamm, Evi. 87/12
 Tamm, Jaak. 32/2, 41/1, 52/4
 Tamm, Jaan. 40/2p, 54/3
 Tamm, Linda. 13/3
 Tamm, Tiia. 16/3
 Tamm, Tiiu Reet. 87/12
 Tamm, Tõnis. 18/4
 Tamm, Urmas. 89/13
 Tamm, Vivo. 17/4
 Tamman, Venda. 9/1, 18/4, 33/2
 Tammark, Olaf. 48/4
 Tammart, Henno vt. Perro, Heinrich. 11/3pk, 71/4p
 Tamme, Ants. 17/3, 64/2
 Tamme, Saari. 66/2
 Tammela, Kaarel. 17/4
 Tammemäe, ?. 76/2
 Tammemäe, Olavi. 81/2
 Tammemägi, Hans. 41/2
 Tammepärg, Hermilda. 66/4
 Tammik, Jaan. 40/2p
 Tammiksaar, Leo. 28/3
 Tammis, Johannes. 12/2p
 Tammiste, A. = Sassor, Jaan. 80/3
 Tammiste, Valdur. 1/3p
 Tammisto, Vello. 1/3p, 13/3
 Tammistu, Lehte vt. Onton, Lehte. 8/2p, 8/3pk, 32/2p
 Tammpere, Harri. 64/3
 Tammsaare, Anton Hansen. 32/3, 40/4
 Tammur, Harald. 1/4, 2/3, 9/3p, 10/4, 11/1, 41/2, 70/2, 70/3, 76/1, 78/2
 Tamra, Ako. 41/2
 Tamra, Eha. 41/2
 Tamsar, Hugo-Aleksius. 83/2
 Tandre, Järvo. 76/2
 Tanel, Margarete. 37/3, 38/3
 Taniel, Ilme. 89/11
 Tankajeva, Lucia. 18/2
 Tann, Heiki H. 76/3
 Tann, Heinrich. 76/2, 76/2
 Tann, Kalju. 41/2
 Tapfer, Liia. 13/2, 17/3, 52/4
 Tapfer, Olev. 11/2, 17/3
 Tarand, Andres. 31/2, 61/1, 62/1
 Tarand, Helmut(h). 1/4, 2/4, 4/1, 6/3, 25/1, 26/3, 61/2, 74/4, 76/4
 Tarand, Helmut(h) (Rävälä Annus). 15/4, 25/3pk
 Tarasonis, Vytautas. 21/3
 Tarassov, ?. 83/3
 Tark, Rudolf. 52/2
 Tarmula, Arvo. 6/2f, 30/2f, 31/2f, 42/1f, 42/2f, 61/2
 Tarto, Enn. 1/2, 1/2, 1/3p, 1/4, 2/3, 2/3, 4/1, 4/3, 5/2, 5/3, [6/2p], 7/3, 8/4, 9/2, 9/2p, 9/3, 11/1, 13/2p, 13/4, 16/2, 17/1, 19/2, 25/2, 26/4, 29/3, 32/3, 33/2, 34/4p, 35/3p, 36/2, 38/1, 44/2, 46/1, 46/4, 49/4, 51/1, 51/2, 53/2p, 53/4, 56/2, 57/1, 59/2, 61/4, 64/3, 65/3, 65/4, 66/2, 67/2, 67/2, 69/1, 76/2, 78/2, 79/3, 80/1p, 80/2, 81/1, 83/2, 85/15pk, 86/1, [86/15k], 87/14, [88/15p], 88/4pk, 88/5, 89/6pk, 89/7
 Tarto, Erna. 4/3
 Tarto, Piret. 80/1p
 Taru, ?. 72/4
 Taru, Olaf. 41/2
 Taru, Vanda. 74/3p
 Tarvel, Enn. 45/3, 87/10, 89/4
 Tassa, Hillar. 13/3
 Tasso, Robert. 41/2, 45/3, 46/2, 55/2, 80/1
 Tasur, Mihkel. 76/2, 76/2
 Tatar, Olev. 41/2
 Tauts, Urve. 23/4
 Teder, Juhan. 11/2, 17/3, 25/3, 31/2, 38/1, 41/2, 51/2, 52/4, 55/2, 58/3, 64/3, 80/1
 Teder, Jüri. 41/2
 Teder, Tauno. 50/1
 Teder, Uno. 41/2
 Tedremäe, Leo. 16/4
 Teedemaa, Maie vt. Lauri, Maie. 54/3pk
 Teedemaa, Maie vt. Orav, Maie. 54/3pk
 Teemant, Jaan. 13/4
 Teer, Artur. 13/2
 Teesalu, Tiiu vt. Pöder, Tiiu. 86/9, 87/12k, 88/14, 88/16p
 Teeäär, ?. 22/3
 Teeäär, Ivar. 22/4, 37/2, 40/2
 Teiman, Maria. 55/1
 Teinberg, Rein. 45/3
 Teki, Helmi. 16/4
 Telgmaa, Juhan. 32/2, 35/3, 64/2
 Telling, Tõnu. 56/4
 Telliskivi, Adolf. 4/3p
 Telliskivi, Robert. 31/3, 36/3, 52/2, 69/2
 Tenson, Jüri. 35/3
 Teose, August. 68/4
 Teose, Gunvor-Tanja vt. Rootsi, Gunvor-Tanja. 68/4p
 Teose, Johanna-Cornelia. 67/4p, 68/4p
 Tepp, Harald. 40/2
 Tepper, Voldemar. 46/3p
 Teras, Jüri. 31/3, 36/3, 45/2, 52/2, 56/2, 89/5
 Terase, Richard. 87/13
 Terasmaa, Aino. 57/4
 Terasmaa, Juhan. 57/4
 Terras, Tõnis. 52/2
 Teska, Ferdinand. 66/4
 Tezjajev, ?. 55/1
 Tetsmann, Georg. 13/2p
 Tetsmann, Gunnart. 11/1, 19/2, 41/2, 46/1, 46/4p
 Teveer, Kalju. 1/3p
 Tevetovitš, Mart. 66/4
 Tibbing, Rosalie-Ottilie. 70/3
 Tibbo, Paul. 31/3, 45/2, 56/2
 Tidrik, Ants. 15/4f

Tief, Otto. 64/2, 65/2, 78/2, 85/8, 86/2
 Tiido, Rein. 41/1
 Tiik, Lore. 71/3
 Tiik, Oskar. 9/2
 Tiiman, Elmar. 83/4
 Tiimann, Hans. 73/4, 79/4, 81/4
 Tiimus, Hindrek. 51/4
 Tiiskäpp, Elmar. 72/4, 79/4
 Tiisler, Mati. 41/2
 Tiismus, Hugo. 18/2
 Tiit, Ene. 54/2
 Tiivel, Heino. 54/2
 Tikerpuu, Made. 72/2
 Tikk, Heino. 88/13
 Tilk, Maria vt. Puust, Maria. 77/3, 79/2
 Timolson, Karl. 66/4
 Tinitis, Arvi. 41/4, 47/4, 48/4
 Tipner, Feliks. 13/3, 41/2, 52/2, 65/4
 Tipner, Öie. 57/1, 57/2p, 64/4p, 69/3
 Tirmaste, Heino. 79/2
 Tobre, Reet. 53/4, 57/1
 Toi, Roman. 81/2p
 Tolmatšov, ?. 55/1
 Tolstoi, Leo. 47/1
 Tomander, Frierich. 83/2
 Tomberg, ?. 22/4
 Tomberg, Eino. 54/3
 Tomberg, Viktor. 21/4
 Tomberg, Villibald. 41/2
 Tompson, Gunnar. 51/2
 Tomson, E. 36/3
 Tonka, Leonhard vt. Üllaste, Leenart. 18/3pk, 56/4p, 61/2
 Tonus, Rudolf. 41/2
 Toode, Otto. 73/2
 Toom, ?. 40/2p, 83/2
 Toom, Karl. 4/3p
 Toom, Maire. 57/1
 Toom, Marju. 4/2, 14/3, 21/3, 57/1, 64/3, 77/1, 77/1
 Toom, Taivo. 12/3
 Toomast, Dimitri. 10/3f
 Toome, Hugo. 41/2, 57/3
 Toome, Indrek. 31/2
 Toome, Jaan. 41/2
 Toome, Taivo. 45/4
 Toomepuu, Jüri. 39/3, 44/2, 45/1, 45/2, 57/1, 64/1
 Toomet, Edgar. 78/2
 Toomikas, Helena. 55/1
 Toomikas, Leena. 55/1
 Tooming, Aadu. 61/4
 Toomingas, Karl. 65/3
 Toomla, Valdu. 86/15, 86/16k, 89/13
 Toompuu, Juta. 42/2, 54/4, 77/3
 Toomsalu, Kalev. 37/4p
 Toomsalu, Tiit. 88/7
 Toomsoo, Juhan. 17/4
 Toonpere, Karl. 66/4
 Toote, ?. 55/1
 Tootmaa, Valter. 64/3
 Toots, ?. 55/1
 Torgo, ?. 65/2
 Torim, ?. 43/1
 Tormiste, Heldur. 39/2
 Torn, Orest. 71/2
 Torro, Karl. 81/2, 81/3p
 Toru, Leida. 89/11
 Tosvel, Alfred. 50/2f
 Tote, Georg. 55/1
 Toverasevičius, Robertas. 21/4
 Traks, Alfred. 41/2
 Traks, Andreas Ants. 87/10, 89/5pk
 Traks, Eldor. 36/4, 38/3, 38/3pk, 41/2, 44/4, 50/1, 50/3, 51/2, 52/3, 55/4, 56/2, 56/2, 58/3, 61/2, 62/3, 66/2, 66/2, 69/2, 69/4, 70/1, 72/3, 74/2
 Tralla, Raimond. 80/1
 Trankmann, Nikolai. 87/6
 Trapido, Ilmar. 13/1f
 Trass, Hans-Voldemar. 43/4, 45/3
 Trei, Armand. 45/2
 Treial, Arnold. 17/3
 Treial, Elmar. 1/3p
 Treial, Jaan. 40/2p
 Treial, Johannes. 63/4
 Treial, Johannes. 14/1
 Treimann, Hermann. 41/2
 Trelinš, Nadija. 82/4
 Trelinš, Peter. 82/4
 Triik, Paul. 83/2
 Trofimov, J. N. 33/4
 Tromp, Harri. 41/2
 Tross, Jaan. 37/2, 47/3
 Trummar, Johannes. 4/3p
 Truu, Agu. 41/2
 Truu, Maire. 71/3
 Truuman, August. 17/4
 Truuväärt, Albert. 76/1f
 Tsingel, Albert. 13/3
 Tshuna, Henriette. 69/3
 Tsuuk, ?. 55/1
 Tšerepova, Olga. 18/2
 Tšernov, Sergei. 22/3
 Tšernošov, ?. 82/3
 Tuberik, Kaarel. 45/4
 Tubin, Eduard. 41/1, 66/2, 76/2
 Tučkus, Andrius. 7/3
 Tui, Amanda. 68/3
 Tui, Tõnis. 31/2
 Tui, Tõnu. 68/3
 Tullus, Lembit. 57/1
 Tulviste, Peeter. 45/3
 Tungal, Tom. 79/2
 Tupp, Enn. 58/2, 67/2
 Turtšeninov, ?. 69/4
 Turu, Olev. 73/2
 Tuulberg, ?. 54/3p
 Tuulberg, Aita. 54/3p
 Tuulberg, Vilma. 54/3p
 Tuulik, Artur. 41/2
 Tuulik, Kalju. 16/4, 16/4, 25/3, 37/2, 38/1, 51/4, 55/2, 57/1, 62/2
 Tuulik, Ulo. 54/2
 Tuuling, ?. 55/1
 Tuvikene, Kaarel. 65/1
 Tvjorohleb, ?. 78/2
 Töldsep, Paul. 4/3p
 Töldsepp, Päivi. 42/2
 Tõnismäe, Leonhard. 17/3
 Tõnisson, ?. 1/3p
 Tõnisson, Asta. 69/4
 Tõnisson, Jaan. 1/2, 13/1, 50/2, 68/1, 78/2
 Tõnisson, Jesper. 1/3p
 Tõnisson, Jüri. 49/4
 Tõnisson, Liina. 64/2
 Tõnisson, Udo. 79/2
 Tõnnus, Uno. 81/4
 Tõnts, Arnold. 1/3p
 Tõntsu, Ants. 71/2Tõnu, ?. 63/4
 Tõnumaa, Elmar. 4/3p

Tõrre, ?. 83/4
Tõrs, Johannes. 76/2, 86/9
Tõruvers, Elfrida. 55/1
Tõugjas, Anton. 11/1
Tõugjas, Olev. 30/2p, 30/4, 43/2
Tõugjas, Ulle. 42/2
Täheste, Elfriede. 78/1
Tähiste, Ulo. 28/3, 33/3, 43/3, 45/4, 46/4
Tähtla, Leo. 13/1
Tärne, Alfred. 40/2p
Tölpt, Linda. 9/4
Tõlpus, Karl. 72/2
Tüüts, Heldur. 1/2, 1/3, 1/3, 3/4, 26/4, 61/2, 86/14

U

Ubaõis, Mart. 14/3p
Udam, Erik. 4/3, 5/4p, 7/3, 8/4, 11/2, 36/2, 52/3t, 59/2
Udam, Mark. 52/3pk
Udam, Sven. 52/3
Udam, Viktor. 52/3
Uffert, ?. 83/2
Ugandi, Andrei. 16/4
Ugur, Wolfrid. 41/2
Uibo, Enn. 4/4, 4/4, 5/4, 5/4, 6/3, 11/2, 15/4, 16/4, 20/4, 56/1, 61/1, 61/2, 62/2p, 63/1, 65/4f, 67/2
Uibo, Enn (Ervin) (Karmo, Manivald, Targi, Leho, Rüütpää, Ke 16/3pk, 37/4p
Uibo, Halliki vt. Uibu, Halliki. 22/4k, 37/4p
Uibo, Joel. 39/2
Uibo, Leho. 39/2
Uibo, Olvi. 39/2
Uibo, Taivo. 34/4, 36/2, 77/1
Uibo, Väino. 80/1
Uibo-Targi, Enn. 75/1
Uibu, Halliki vt. Uibo, Halliki. 22/4k, 37/4p
Ukrainka, Lesja. 47/3
Uljanov, Vladimir vt. Lenin. 23/2
Uluots, Jüri. 64/2, 78/2, 85/8p, 87/9, 89/14
Uluots, Ulo. 31/2, 35/3, 64/2
Umanski, ?. 29/4
Umbsaar, Edmund. 41/2
Under, Marie. 10/4, 15/4, 32/3, 40/4, 63/1, 79/3, 87/12
Univer, Heino. 51/3, 68/2
Univer, Magda vt. Juurikson, Magda. 51/3, 51/3pk, 53/3, 68/2p
Unto, Jaan. 57/2
Urajõe, Ergav. 41/2
Urb, Tarmo. 72/3pk
Urbala, ?. 40/2p
Urbas, Mart. 41/2, 60/1p
Urbas, Rein. 60/1p
Urge, Leo. 7/4, 29/4, 31/4
Urge, Tarmo. 46/2
Uritskaja, ?. 82/4
Urvak, Johannes. 41/2
Urvaste, Heino. 21/2, 30/2
Urvet, Linda vt. Mäematt, Linda. 75/3pk
Usai, Urmas. 55/4, 86/12
Usin, Astrid. 69/1
Usin, Jaan. 35/3
Uspenski, ?. 49/4
Ustaal, Kaarel. 10/2
Ustal, Elmar. 4/3p, 10/2
Utno, Jaan. 76/2
Utno, Leili. 76/2
Uudeküll, Endel. 41/2, 46/3, 51/2, 51/4, 56/2, 63/4, 64/1, 72/2, 75/2

Uudeküll, Karl. 4/3p
Uudeküll, Oskar. 65/3pk, 70/3
Uudne, Hans. 51/2
Uuesson, Anton. 65/2p
Uuet, Liivi. 85/13, 89/10
Uus, Henno. 37/2, 47/3
Uusima, Oscar. 37/2
Uusma, Ulo. 58/3, 61/3f, 61/3f, 61/3pk, 65/2, 76/1
Uusna, Michail. 33/3
Uustalu, Jüri. 31/2
Uustalu, Kalev. 89/9
Uustalu, Vaige. 31/2

V

Vaab, Karl. 32/4
Vaaks, Alfred. 32/4
Vaarmann, Anu. 77/1, 82/2
Vaas, Liivart. 49/1p
Vabbe, Aado. 36/1
Vaent, Julius. 66/4
Vaggo, Aime. 53/1, 76/1
Vaghammer, vt Liivik, Tiina. 61/3
Vahar, Eugen. 11/2, 11/2, 26/2, 27/2, 27/3, 31/3, 34/2p, 35/3, 36/3, 38/4, 41/3, 45/1, 46/2, 46/4, 51/2, 51/2, 51/2, 52/2, 52/4, 56/2, 61/2, 64/2, 65/2, 84/1fk, 84/3k
Vaharu, Arnold. 53/3, 83/2
Vaher, Ken-Marti. 88/16p
Vahermaa, Hillar. 1/2, 27/3, 33/2, 54/4, 54/4p, 69/1
Vahtel, Neonella. 51/2
Vahter, ?. 76/1
Vahter, Adolf. 53/1
Vahter, Aksel. 83/2
Vahtra, Arno. 48/2
Vahtra, Leopold. 41/2
Vahtramäe, Heinrich. 83/2, 84/2
Vahtramäe, Hendrik. 13/4
Vahtramäe, Ullar. 88/2
Vahtre, Lauri. 80/1, 81/1
Vahur, Martin. 87/13
Vaibla, Heiki. 20/2, 43/1, 46/4, 52/2, 52/2
Vaidla, Elmar. 41/2
Vaigre, Feliks. 32/4
Vaigro, Leo vt. Siilbaum, Leo. 74/1
Vaigro, Paul-Endel. 74/1p
Vaigur, Aksel. 44/1
Vaikma, Edgar. 41/2
Vaikse, Maidu. 11/2
Vaiksoo, Vambola. 17/3
Vaino, Eduard. 17/4
Vainu, August. 32/4
Vaks, ?. 84/2
Valdaru, Mati. 18/4
Valdma, Otto. 41/2
Valdmaa, Eino. 31/4
Valdmann, Johannes. 87/13
Valdmets, Arnold. 12/1p
Valdre, Hugo. 76/2
Valge, Vello. 12/2
Vallaots, Arvo. 24/3
Vallas, Lehte. 58/2
Valli, Kalev. 80/4
Vallsalu, Jüri. 24/1
Valpi, Elmar. 24/4p
Valt, Lembit. 64/2
Valter, Hannes vt Walter, Hannes. 31/3
Valting, Arnold. 11/2
Valtmann, Edmund. 29/2, 31/1, 55/1, 61/2

Valton Vallikivi, Arvo. 5/4, 19/4, 29/3, 32/3, 40/4,
 42/3pk, 61/2, 64/3, 69/2, 79/2, 81/1, 84/1
 Valving, Hilja. 73/2
 Vanaaseme, Ulo. 35/3
 Vanapa, Andres. 52/3
 Varanauskas, Povilas. 19/2, 37/2
 Varbola, Edmund. 76/2
 Vardi, Aleksander. 36/1
 Vare, Raivo. 43/2
 Varek, Toomas. 86/2
 Varend, Oskar. 45/4
 Varendi, Juhan. 79/2
 Vares, Jakob. 13/4, 83/2
 Vares-Barbarus, Johannes. 54/1, 54/3, 85/2
 Varik, Andres. 64/2
 Varik, Mati. 67/1
 Variksoo, Ervin. 41/2
 Varju, Peep. 16/4, 21/2, 38/1, 41/3, 42/1, 42/2, 43/2,
 45/1, 45/3, 51/4, 53/2, 54/2, 54/4, 55/2, 57/1, 61/4,
 63/2, 64/1, 65/4, 67/2, 69/3, 77/4, 79/2, 79/3, 85/12,
 85/2p, 86/4p, 86/8, 87/14, 87/4pk, 88/10, 88/14,
 89/3, 89/9pk
 Vask, ?. 72/2
 Vaska, Richard. 72/2
 Vasko, Karl. 83/2Vt
 Vasterpea, Elviine. 69/4
 Vatter, Julius. 10/2
 Vavilov, Nikolai. 4/3
 Veeber, Aleksander. 10/2
 Veem, Helmut. 13/2
 Veemees, Helgi. 44/3
 Veenre, Toomas. 18/4
 Veensalu, Heino. 74/4p, 81/4p
 Veering, Uno. 67/1, 79/3
 Veermäe, Erika. 77/3
 Veermäe, Tiit. 41/4f, 73/1f
 Veersalu, Eduard. 89/15
 Veetam(Veedam), Herbert. 76/2
 Veetam, Herbert. 76/2
 Veetõusme, Ants. 25/3, 27/3
 Veidemann, Andra. 64/2
 Veidemann, Rein. 64/2
 Veidenbaum, Feliks. 48/2
 Veimann, Anne. 30/2p
 Veimer, Arnold. 18/2, 30/2, 86/8
 Veimer, Vladimir. 64/2
 Veisberg, Peeter. 17/3
 Veisserik, Artur. 70/1
 Veliste, Endel. 21/3f, 57/2f, 61/2, 83/1
 Velling, Rudolf. 13/2
 Velliste, Trivimi. 11/2, 21/2, 39/3, 45/2, 53/4
 Velman, Vladimir. 86/6
 Velner, Kolla. 7/1
 Vels, Linda. 34/3p
 Vene, Aleksander. 17/4
 Vene, Endel. 13/3
 Vent, Paul. 35/1
 Verder, Aleksander. 66/4
 Verigo, ?. 73/2
 Vering, Uno. 64/2
 Verliin, Ants. 64/2
 Verliin, Lembit. 45/4
 Vernik, Aleksander. 16/2
 Vernik, Liivia. 80/4
 Vernik, Marika. 16/2p
 Vertman, ?. 78/2
 Vesiloo, Veljo. 83/2
 Veske, Helmi. 64/4
 Veski, Aksel. 87/13
 Vessik, Juta vt. Kaju, Juta. 1/2, 1/2, 14/3, 21/3,
 42/3, 51/4, 71/2p, 71/3, 77/3, 77/4
 Vest, Kalju. 51/2, 63/1, 75/1
 Vesti, Peter. 39/3
 Vettik, Tuudur. 22/4, 83/2
 Vider, Ilmar. 55/1
 Vider, Maria. 55/1
 Vihur, Karla. 50/3
 Viiberg, Oskar. 5/4
 Viidas, Ilmar. 31/3, 52/2, 56/2, 56/2
 Viidas, Ralf-Roland. 76/2
 Viidemann, ?. 61/4
 Viiding, Bernhard. 22/1
 Viiding, Endel. 37/4f, 61/2, 71/1f, 71/2f, 71/3f
 Viigant, Juhan. 88/1
 Viikant, Bernhard. 41/2
 Viikman, Harald. 55/2
 Viil, Amanda. 71/2
 Viil, Harri. 71/3
 Viira, Aldur. 42/2
 Viirand, Hillar. 78/2
 Viires, Andres. 1/3p
 Viires, Heldur. 36/1
 Viitar, Aili. 42/2, 69/2
 Viitkar, Alfred. 41/2
 Vijard, Armand. 31/4
 Vilbok, ?. 1/3p
 Vilde, Arved. 41/2
 Vilde, Johannes. 69/4
 Vilepill, Eiland-Endel. 41/2
 Viljamaa, Jaan. 24/2
 Viil, Robert. 45/1, 64/2, 77/1
 Villako, Kaljo. 76/1
 Villem, Andrus. 56/2
 Villemsaar, Valter. 41/2
 Villemson, Nikolai. 13/2
 Villik, Väino-Rein. 7/2, 28/2
 Vilmre, Linda. 73/4p, 82/4p
 Vilms, Jüri. 83/1
 Vilpsaar, Vello. 58/3, 58/3, 76/1
 Vilta, Vaike. 31/2, 42/2
 Viltrop, Alfred. 40/2p, 41/2
 Vilu, Arvo. 87/10
 Vilu, Erich. 28/4, 41/2, 50/3
 Vimberg, Ulo. 12/2p
 Vind, Arnold. 52/2
 Viner, Vadim. 77/4
 Virbsoo, Erik. 12/2
 Virkus, Henno. 65/4
 Virkus, Hillar. 14/4f, 32/2f, 32/2f, 33/1f, 33/1f, 45/1f,
 45/2f
 Virkus, Virve. 38/1, 55/2, 64/4, 72/1, 86/5
 Viru, Aleksander. 10/2
 Viru, Johannes. 10/2, 33/2p
 Virula, Artur. 41/2
 Visjaštšev, ?. 76/3
 Visk, Voldemar. 22/2
 Visnapuu, Eduard. 82/3pk
 Visnapuu, Henrik. 4/3, 41/1, 82/3
 Visnapuu, Jakob. 76/2
 Visnapuu, Sergio. 7/3p
 Vist, Kalju. 84/1
 Visul, Silva. 53/1
 Vitsut, Toomas. 86/6, 88/7
 Vladimirov, Aleksander. 33/3
 Vladimirov, Maria. 33/3
 Voika, Enn. 34/4, 57/2, 69/2
 Voitka, Elmar. 41/2
 Volber, Johannes. 1/3p

Volff, ?. 40/2p
Volkov, Ike. 89/9
Volmar, Rauno. 65/1f
Volmer, Toomas. 3/3f, 59/1f, 59/2f
Volmerson, Aleksander. 1/3p
Volt, Aksel. 87/13
Volungevičius, Jonas. 7/3
Vomm, Ants. 73/2
Vomm, Marie. 73/2
Vood, Valdur. 76/2
Voore, ?. 78/2
Vooremaa, Ants. 81/2p, 83/1p
Vorms, Vassili. 83/2
Voronov, Mare. 30/2f
Vrede, Joachim. 14/4p
Vreemann, ?. 14/1
Võerahansu, Johannes. 36/1
Võime, Lembit. 10/2
Võrk, Peeter. 35/3, 41/2
Võssotski, Vladimir. 4/4, 10/4p
Võšinski, Andrei. 23/3
Vähi, Ilse. 22/2
Vähi, Märt. 22/3
Vähi, Richard. 22/2
Vähi, Tiit. 64/2, 69/1, 69/2, 72/1, 73/1, 79/2, 86/5
Vähk, Anastassia. 18/2
Väinonen, Jevdokia. 69/4
Väisänen, Paavo Olavi. 19/1, 21/2
Välbe, Paul. 83/2
Väli, Ain. 77/1, 81/2p
Väli, Endel. 41/2
Väli, Rein. 1/2, 1/2, 13/2p, 27/2, 42/2, 43/2, 51/4, 54/4, 71/3p
Väli, Urve. 71/3
Välimäe, Kalju. 41/2
Väljaots, Aksel. 52/2, 56/2
Väljas, Vaino. 4/2, 35/3, 64/2
Välme, Henn. 83/2
Värkraud, Helena-Maria. 73/2
Värs, Elmar. 40/2p
Väära, Salme. 87/13
Väärtnõu, Vello. 72/3
Vääti, Ada. 58/1

W

Waldheim, Kurt. 59/2
Walter, Hannes, vt Valter, Hannes. 31/3, 35/1, 35/4p, 45/3, 68/1, 68/2
Washington, George. 87/11
Weber, Hans-Otto. 68/2
Webermann, Otto Aleksander. 73/3
Weizenberg, August Ludwig. 57/1, 57/4
Westholm, Jakob. 85/9
Wellner, Gert. 31/3
Willmann, Asta. 49/4

õ

Õis, Õie. 45/4f
Õispuu, Endel. 41/2
Õispuu, Leo. 43/2, 46/1, 51/2, 54/2, 55/2, 57/1, 57/2p, 58/1, 59/4, 61/4, 63/1, 64/1, 64/3p, 64/4, 66/2, 67/2, 69/1, 70/1, 71/2, 72/1, 75/1, 77/1, 77/2, 77/2pk, 77/3, 77/4, 79/3, 80/1, 80/2p, 80/4, 81/2, 82/2f, 84/1, 85/1, 85/4pk, [86/15k], 88/12f, 88/16pk
Õnnis, Ants. 18/4
Õun, Aate-Heli. 89/15
Õun, Leontine. 49/2p
Õun, Madis. 63/4
Õun, Mati. 68/1

Õun, Tarmo. 18/4
Õunapuu, Heino. 83/2
Õunapuu, Leida. 48/2
Õunpuu, Peeter. 71/3

Ö

Örd, Jüri. 56/2
Öövel, Andrus. 64/2, 68/1, 80/2

Ü

Üksaar, Friedrich vt. Juksaar, Friedrich. 4/3
Üle, Z. 55/1
Ülenurm, Juhan. 74/2
Üleoja, Ants. 41/1
Üllaste, Leena.

Y

Yrjola, Pirkko. 44/1